

„O sensibilitate adolescentină, făurită din candoare, extravaganta și gingașie, ascultind de elanuri și revolte izbucnite dintr-o îndărătnică recalcitrantă față de tot ceea ce înseamnă compromis cu tine însuși, un umor străbătut de tandrețe, de căldură față de oamenii pe care îi observă cu o tristă luciditate, iată creionată în câteva trăsături sumare personalitatea acestei romaniere americane, care ocupă un loc aparte printre scriitorii generației sale.“

CARSON McCULLERS • „ÎN VARA ACEEA VERDE...“

CARSON McCULLERS

„ÎN VARA ACEEA VERDE...“

Coperta de: *Iacob Dezideriu*

CARSON McCULLERS

The Member of the Wedding — copyright 1946
by Carson McCullers

și

The Ballad of the Sad Café

din care sînt publicate povestirile :

Wunderkind — copyright 1936

by Carson McCullers *The Sojourner* — copyright 1950
by Carson McCullers *A Tree, A Rock, A Cloud* — copyright
1942 by Carson McCullers *Madame Zilenski and The King of
Finland* — copyright 1941 by Carson McCullers

Bantam Books — New York

Carson McCullers

„În vara aceea verde...”

Traducere și prefață de *Maria Valer*

Editura pentru Literatură Universală

București — 1969

CARSON McCULLERS

O sensibilitate adolescentină, făurită din candoare, extravaganță și gingășie, ascultînd de elanuri și revolte absolute, izbucnite dintr-o îndărătnică recalcitrantă față de tot ceea ce înseamnă compromis cu tine însuși, un umor străbătut de tandrețe, de căldură față de oamenii pe care îi observă cu o tristă luciditate, iată creionată în cîteva trăsături personalitatea acestei romaniere americane, care ocupă un loc aparte printre scriitorii generației sale.

Născută în lumea violentă a Sudului zguduit de acute conflicte, ea exprimă în literatura sa, cu tenacitate și consecvență, protestul față de tot ceea ce duce la umilirea, la nedreptățirea omului.

Așa cum o arată figura de adolescentă, Carson McCullers a trăit din plin, pînă la sfîrșitul vieții sale — a murit în toamna anului 1967, la numai cincizeci de ani — experiența pasionantă a unei perpetue tinereți protestatare și bătăioase, în luptă cu mediocritatea și conformismul. Vehemența cu care își apără copilăria, iluziile, pledînd pentru frumusețea vîrstei visurilor, își are explicația în biografia zbuciumată de conflicte și drame a scriitoarei.

Născută la 19 februarie 1917 în orașelul Columbus din Georgia, Carson McCullers a avut o copilărie tristă și singuratică. Lipsită de căldura dragostei materne, alături de un tată absorbit de grijile mărunte ale vieții sale de meșteșugar modest, ea a resimțit acut nedreptatea și izolarea, răceala și indiferența celor din jur și a devenit de timpuriu un copil sensibil, plin de idei ciudate.

Refugiul său în fantezie, în lumea de fantome pe care și-a creat-o, înseamnă un protest, o reacție de apărare, o replică aproape agresivă dată unei lumi care o jignește prin indiferență, răceală și mediocritate. Aproape toate eroinele și eroii ei se refugiază în fantezie, se fortifică prin fantezie pentru a-i rezista și uneori pentru a i se opune în confruntări dramatice.

Pentru tinăra Carson McCullers un prim refugiu, o primă evadare a fost muzica, pentru care a manifestat încă de timpuriu o foarte accentuată înclinație. De altfel muzica este prezentă în mai toate schițele și nuvelele sale, nu numai ca o preocupare a eroinelor (*Wunderkind*, *Madame Zilenski* și *regele Finlandei*, *Vilegiaturistul*), ci ca o modalitate de a gândi și a simți, ca o manifestare a emoției și sensibilității (vezi vocația pentru muzică a eroinei sale Mick Kelly din romanul *Inima-i un vânător singuratic* [*The Heart is a Lonely Hunter*]).

Cariera muzicală pentru care se pregătește tinăra McCullers este curmată într-un mod absurd prin pierderea banilor destinați înscrierii sale la Conservatorul Juillard din New York. O viață îngreuiată de dificultăți materiale dezvoltă de timpuriu în sufletul tinerei fete o amărăciune ale cărei ecouri se vor simți în scrierile sale. Studiile la Universitatea din Columbia și apoi la New York îi completează cultura destul de neglijată pînă atunci, îndrep-

tînd-o curînd către o carieră literară, spre care o îndeamnă de altfel și sensibilitatea și imaginația ei.

Prima carte publicată la douăzeci și doi de ani, *Inima-i un vânător singuratic* (1940), o relevă ca pe o prozatoare cu un registru larg de expresie, creatoare de tipuri umane complexe. Cartea aduce un suflu de revoltă și violență, evocînd nedreptățile dintr-un orașel al Sudului, ostil negrilor, și ne pune pentru prima oară în contact cu lumea de sensibili singuratici a lui Carson McCullers, cu acel dureros și perpetuu apel la fantezie, care reprezintă reacția sa împotriva însingurării, și va reveni ca un leitmotiv în mai toate cărțile scriitoarei.

Tema însingurării și a izolării afective capătă un caracter mai dramatic în următoarea sa carte: *Ogîndire într-un ochi de aur* (*Reflexions in a golden eye* — 1941). Ea este dezvoltată aici cu mijloace mai sobre, într-o țesătură epică străbătută de o tragică violență. În subtila analiză pe care o face cărții, Pierre Brodin subliniază lupta ce se dă între instinctele personajelor, mînate de o fatalitate oarbă și lipsite de relații afective normale. „Orice comunicare între ei, spune Brodin, este viciată, blocată de izolare și disperare, de absurditate, de neînțelegerea reciprocă ce guvernează viața umană”. Întîlnim aici, în soția unui ofițer, personajul predilect al lui Carson McCullers: ființa sensibilă, receptivă la artă, a cărei soartă, în înfruntarea cu cinismul celor din jur, este tragică, fără ieșire. Prefațînd această carte a scriitoarei americane care începute să fie remarcată, Tennessee Williams scrie că a găsit în ea „acel sens al tragicului, sursă impresionantă a tuturor creațiilor semnificative din arta modernă, de la *Guernica* lui Picasso, la desenele lui Charles Adams”.

De altfel, însăși biografia scriitoarei înseamnă o perpetuă înfruntare cu acest tragic destin, hărăzit marilor senzitivi și față de care singurul refugiu rămâne creația artistică.

Căsătorită la numai optsprezece ani, cu un simplu soldat, care ia parte la luptele din Franța, ea își pierde foarte timpuriu soțul, asistând neputincioasă la o criză sufletească care se încheie cu sinuciderea acestuia în condiții tragice. Rămasă singură într-o izolare impusă și de starea precară a sănătății sale, Carson McCullers își trăiește euforic refugiu în copilărie, întoarcerea glorioasă la vârsta tuturor îndrăznelilor și fanteziilor, la vârsta care o ajută să sfideze, cu un fel de tiflă obraznică, lumea ostilă și meschină a adulților.

O asemenea sfidare, plină de vervă și de sclipitoare imaginație, aruncată în obrazul adulților conformiști și mărginiți este *In vara aceea verde...* (*The Member of the Wedding* — 1946), cartea care i-a adus un răsunător succes și notorietatea mondială. Tînăra scriitoare americană se impune astfel la numai douăzeci și nouă de ani printre condeiele de valoare ale țării sale, cîștigînd foarte repede simpatia cititorilor. Prin prospețimea, candoarea și onestitatea ei, *In vara aceea verde...* satisfăcea o anumită sete de puritate pe care o resimțea cititorul anilor următori celui de-al doilea război mondial, cu sufletul înnegurat de imaginea recentelor măceluri. Acest roman al lui Carson McCullers s-a bucurat de un succes deosebit, exprimat nu numai în răsplătirea sa cu premiul criticilor newyorkezi, dar și prin faptul că a fost imediat transpus într-o piesă de teatru și într-un scenariu de film.

Frankie, personajul principal al cărții, cu setea ei de întovărire și confesiune, cu permanenta ei teamă de singurătate și fanteziile ei candidе, este poate una dintre cele mai reprezentative eroine ale lui Carson McCullers. Scriitoarea

exprimă, prin intermediul acestei copile însetate de afecțiune, acea aspirație către oameni, către înțelegerea lor, care se desprinde din mai toate cărțile sale. Fetița, cu pălăria ridicolă de mexican, care aleargă pe străzile încinse ale orașului în căutarea unor confesori, obsedată de ideea de a deveni „cetățean al lumii”, afirmă cu o impresionantă putere de convingere protestul pasionat al scriitoarei împotriva indifferenței față de om, a grosolăniei și nepăsării, exprimă îngrijorarea contemporanilor săi față de primejdia însingurării.

Frankie este la vârsta nonconformismului și a stărilor contradictorii, cînd încep să se contureze ideile despre lume și viață. Este vârsta îndrăgită de scriitoare pentru că exprimă cel mai bine starea sa de spirit față de lume. Bienchen din nuvela *Wunderkind*, Mick din romanul *Inima-i un vîntător singuratic*, sînt și ele la această vîrstă frumoasă, a cărei analiză cere subtilitate, căldură și un anumit rafinement în sesizarea nuanțelor.

Ca și alte personaje ale lui Carson McCullers, Mick Kelly, Bienchen sau John Henry West, Frankie este un copil frustrat de afecțiune, singuratic și neînțeles. Ea se dăruiește ideii de a fi părtașă la nunta fratelui ei cu inconștiența și elanul vârstei, cuprinsă de o adevărată febră a întovăririi, însă primește din partea vieții o replică dură. Este genul de „replică” pe care-l întîlnim frecvent în romanele și nuvelele scriitoarei. Ea opune violent o realitate crudă aspirațiilor entuziaste ale eroilor săi.

Tema aspirației către dragostea oamenilor, către înțelegerea lor, revine în creația sa cu accente patetice. Este de pildă cazul schiței *Un copac, o stîncă, un nor* (*A Tree, a Rock, a Cloud*).

Personajul principal, conceput în dimensiuni hemingwayene, se înrudește cu eroul din *Bătrînul și marea* prin mă-

reața simplitate a crezului său de viață, făcut parcă pentru a se adresa unei lumi dezbinată și dezorientată. „Pot iubi orice, spune el, nu am nevoie nici măcar să mă gîndesc la asta. Văd o stradă plină de lume și o lumină frumoasă pătrunde în mine. Urmăresc o pasăre pe cer. Sau întîlnesc un călător pe drum. Orice, Fiule. Și pe oricine. Totul îmi este străin și iubesc totul! Îți dai seama ce înseamnă o știință ca a mea?” Schița este o convingătoare și solemnă pledoarie pentru o știință a comuniunii, pentru o disciplină a dragostei între oameni și se impune ca una dintre cele mai izbutite din creația sa prin clasică simplitate, prin forță spirituală și totală lipsă de retorism.

De altfel, retorismul e tot ce poate fi mai străin artei lui Carson McCullers, deși în marea majoritate a navelor și romanelor sale viața sentimentală, pasiunile și emoțiile eroilor se află în centrul atenției. Autoarea rămîne însă o afectivă lucidă, distanțată de obiectul emoției prin umor, printr-un fel de rafinament al discreției, care ni-l amintește pe Cehov, sau pe Katherine Mansfield, determinînd-o, ca și pe aceștia, să se mențină față de personajele sale într-un fel de expectativă tandră.

Un exemplu elocvent în acest sens este schița *Vilegiaturistul* (*The Sojourner*), subtilă și sagace analiză a stărilor sufletești contradictorii resimțite de erou în scurta întîlnire cu fosta lui soție. Schița este o mică bijuterie sub aspectul finisării detaliilor, al creionărilor precise, expresive, dovedind un rafinament psihologic tipic feminin.

Aceeași subtilitate în analiza nuanțelor se vedește și în schița *Wunderkind*. De data aceasta în centrul interesului se află micuța Bienchen, o sensibilă ușor maladivă, surprinsă în plină criză a pubertății, criză ce se instalează pe fondul unui talent muzical precoce. Ființă cu o viață sufletească extrem de bogată, bîntuită de viziuni și idei ob-

sedante, trăind prost și stîngaci pe plan exterior, Bienchen este tipul de erou care-i reușește cel mai bine lui Carson McCullers. Personajul face parte din acea lume a preadolescenților, întoarsă către ea însăși, aflată la epoca primelor confruntări, deseori dramatice, cu lumea din afară.

Analizarea dificilă și pretențioasă a unui asemenea personaj este realizată într-o succesiune de scene scurte, împletite cu lungi evocări ale frămîntărilor sufletești, totul pregătind, cu o remarcabilă artă a gradării, momentul de maximă încordare din final. Asemenea majorității navelor lui Carson McCullers, *Wunderkind* pune în evidență constrîngerea la care este supus eroul, fie din cauza propriilor sale aspirații și pretenții față de viață, fie datorită indiferenței celor din jur. Eroii predilecți ai scriitoarei încearcă să se elibereze de aceste constrîngeri, căutînd diferite forme de evadare. Sînt însă dese situațiile în care personajele lui Carson McCullers nu izbutesc să se refugieze în compromisuri, „evadările” lor fiind de fapt o modalitate de a se minți. Este cazul profesoarei de muzică din schița *Madame Zilensky și regele Finlandei*. Deși personajul este aparent ridicol, aproape comic, autoarea îi surprinde, necruțător, substratul tragic.

Schița este scrisă pe un ton detașat, de o mare sobrietate, cu sublinieri disorete ale situațiilor ridicole și relevă subtilitatea, priceperea ei de a emoționa, chiar de a zgudui, cu un surfs fin pe buze.

Sînt însă opere ale scriitoarei, cum este de pildă cea cutremurătoare *Baladă a cafenelei triste* (*The Ballad of the Sad Café*) în care evenimentele ce se desfășoară impresionează prin violența lor. În această novellă, ideea singurătății omului capătă accente tragice. Personajele sale cunosc, iubind, „o nouă și stranie singurătate”. Este tema lui Rilke

din scrisorile către un tânăr poet, tema lui Trigorin din *Pescărușul* și a altor alți frământați, pe care dragostea nu reușește să-i împlinească. *Balada cafenelei triste* marchează în creația scriitoarei americane începutul unei perioade în care resentimentele față de nedreptățile vieții îmbracă forme brutale, găsindu-și expresia fie în invectivă, fie în caricatură așa cum se întâmplă în romanul *Ceasornic fără ace* (*Clock without hands* — 1961). Decepția produsă de acest roman este exprimată printre alții și de René Micha, care o acuză pe autoare de a-și fi dezvăluit aici defectele, și nu calitățile. Opușind în antiteze prea viu marcate „răii” cu „bunii”, și punându-i în situații de conflict fără ieșire, în atmosfera vechiului Sud, feudal și reacționar, Carson McCullers, care ne obișnuise cu trăsăturile delicate ale unui penel subțire, utilizează de data aceasta o pensulă groasă, îmuiată în culori brutale. Avem impresia că asistăm la ruperea zăgazurilor răbdării și înțelegerii care au dus-o în cele din urmă pe această singuratică sensibilă, atât de mult încercată, la o moarte timpurie.

Fiecă a Sudului violent, zbuciumat de singeroase lupte rasiste, de frecvente atentări la simțul de dreptate al oamenilor, scriitoarea americană exprimă în cărțile sale o îndărătnică și pasionată pledoarie pentru libertatea individului, pentru dreptul său de a trăi omenește, de a visa, de a iubi, de a fi respectat. Umanitarismul ei este o sete, o aspirație care îmbracă uneori forma mai violentă a revoltei față de constrângere sau chiar a caricaturizării brutale a acesteia. Izolarea afectivă pe care o resimte nu o duce însă, ca pe mulți dintre scriitorii contemporani ei, la concluzia pesimistă a destrămării unei lumi îndreptate către autodistrugere. Reacția scriitoarei americane e tonică, împregnată de o salutară speranță în capacitatea de redresare a

omului. Ea opune acestei primejdii o lume de adolescenți entuziaști care, asemeni lui Frankie, aspiră să devină „cetățeni ai lumii”, să se întovărășească, să sară în ajutorul semenilor lor. Forța acestora rezidă în puritate, în disprețul prejudecăților și conformismului. În această reacție sănătoasă își găsește probabil explicația marele succes al cărților lui Carson McCullers, marele său ascendent asupra unei lumi care n-a încetat să spere în acțiunea binefăcătoare exercitată de înțelegerea dintre oameni.

Unii comentatori ai operei scriitoarei americane, ca profesorul Adrian Jaffe, vorbesc despre preferința sa pentru personajele groțesti, subliniind chiar faptul că ea resimte „necesitatea violenței”. Este adevărat că în câteva dintre operele sale întâlnim situații de viață reflectate parcă în oglinzi deformante, brutalități și reacții dezlanțuite sub semnul violenței, personaje cu infirmități fizice și sufletești. Analizate mai adânc, ele ne apar ca un fel de demonstrații într-un lung rechizitoriu îndreptat împotriva înșingurării omului. Nu este vorba de o predilecție pentru grotesc, ci de o îngroșare voită a situațiilor care demonstrează tragedia singurătății, exagerare pornită dintr-o dorință de a intensifica puterea lor de convingere. În categoria unor astfel de pledoarii, poate prea aprinse, poate excesive, se situează doar câteva dintre creațiile ei mai recente ca *Balada cafenelei triste* și *Ceasornic fără ace*.

Asemenea excese nu sînt însă reprezentative pentru opera lui Carson McCullers, care își păstrează pe toată întinderea ei o frumusețe stranie, făurită din candoare, delicatețe, fantezie. Personajele sale trăiesc în lumea ficțiunii mai bine decît în realitate, de aceea extravaganța lor nu este ostentativă, arogantă. Ea decurge în chip firesc din modul lor foarte personal de a privi viața. E o lume a

spontaneității care nu se sfiește să-și trăiască nestînjenit visurile, utopiile. Cînd John Henry West aspiră sincer să semene cu unul dintre monștrii de la circ, sau cînd Berenice se mărită cu un om al cărui deget mare semăna cu acela al răposatului ei soț, întîmplările nu ni se par caraghioase, nu ne provoacă rîsul. Carson McCullers își ia eroii în serios, îi prețuiește, indiferent de ridicolul sau slăbiciunile lor. Stranii, ciudați, tragici sau rizibili, ei rămîn umani și apropiați nouă prin trăire sinceră, onestă. Puterea de seducție a operei sale își are, cred, rădăcinile tocmai în această molipsitoare și spontană sinceritate.

Adrian Jaffe o denumeste pe Carson McCullers un „meșteșugar scrupulos”, ale cărei construcții epice sînt „precise, economice, eficiente”. Într-adevăr, scriitoarea creează sub reflectorul neiertător al lucidității, cu o foarte riguroasă dozare a cuvîntului caracterizator, preocupată de simetria și logica acțiunii. Enunțări lapidare, deseori de o pronunțată originalitate, în care fantezia se desfășoară fără opreliști sau expresia este redusă la strictul necesar pentru definirea unei situații, te pun în contact treptat, fără efort, cu universul tulburător și gingaș în care se mișcă personajele sale. Culoarele unui amurg, desenele strinii de pe zidurile bucătăriei, sunetul unei trompete rătăcite, fluturii care se zbat în plasa ferestrei capătă o neobișnuită forță de sugestie, creatoare de atmosferă. Carson McCullers are o receptivitate de poet la culoare și sunet, la intensitatea stărilor sufletești trădate fugar prin gesturi neînsemnate. Ea amplifică și transfigurează detaliul observat prin epitete cu o mare încărcătură emoțională. Sub pana ei bucătăria unde își petrece Frankie zilele devine un adevărat personaj, cu întristări și iluminări, cu clipe de exuberanță și meditație. În atmosfera ei de acvarium, personajele

înoată parcă fără țel, lovindu-se din cînd în cînd unele de altele și apoi îndepărtîndu-se. Viața acestei bucătării, cu rol atît de important în acțiunea cărții, este urmărită de autoare cu deosebită atenție și grijă.

Acestor transfigurări artistice li se adaugă o adevărată artă a evidențierii ritmurilor de desfășurare a acțiunii, corespunzînd stărilor sufletești ale personajelor.

În vara aceea verde... evocă la început prin ritmul său lîncezeala vieții fără visuri, petrecute în bucătăria unde Frankie își omoară plictiseala în partide de cărți jucate fără chef cu servitoarea neagră Berenice și micul ei văr cu nume pompos John Henry West. Timpul se scurge încet, monoton, în povestiri fără sfîrșit, în conflicte mărunte, repede aplanate.

Din clipa în care Frankie îi vede pe miri și este cuprinsă de delirul viitoarei ei familii, acțiunea capătă un ritm trepidant. Scenele se desfășoară într-o succesiune rapidă exprimînd graba de confesiune a lui Frankie, bucuria ei tumultuoasă.

Capitolul al treilea, capitolul dezamăgirii, al întoarcerii la realitate, este ca o sincopă în desfășurarea acțiunii. Timpul se trăște din nou încet într-o mișcare de val mîlos, evocînd durere, apăsare, revoltă surdă.

Un alt element definitoriu pentru creația lui Carson McCullers este capacitatea sa de a utiliza sugestia, de a ridica la valoare de simbol faptul descris, încărcîndu-l de semnificații neprevăzute și de o anume poezie. Acestei forțe de sugestie a operei sale i se adaugă o remarcabilă originalitate. Îndrăznelile de limbaj și imaginile noi se întîlnesc la tot pasul. Scriitoarea, deși sobră și foarte riguroasă în construcția epică, se dezlănțuie cîteodată într-un fel de dialog plin de vervă cu propria-i imaginație, prilej de nenumărate „truvaieri” stilistice.

„Meșteșugarul“ Carson McCullers are însă simțul măsurii și echilibrului. Arta sa este durabilă tocmai prin evitarea exceselor. Marea ei calitate, într-o epocă în care ostentația și teribilismele literare sînt atît de frecvente, își are originea în simplitate, naturalețe și spontaneitate. Ea nu caută să pară ceea ce nu este, dar nici nu se sfiește să fie în chip firesc, fără efort, originală. Contactul cu cititorul se stabilește repede pe calea cea mai sigură dintre toate, pe calea sincerității și a onestității, căci la această întîlnire nici scriitoarea și nici cititorul nu sînt obligați să poarte haine de împrumut.

MARIA VALER

Lui ELIZABETH AMES

În vara aceea verde...

Partea întâi

S-a întîmplat în vara aceea verde, năucitoare, cînd Frankie avea doisprezece ani. Era vara în care de multă vreme nu fusese membră. Nu făcea parte din nici un club. Nu era membră nicăieri pe lume. Frankie devenise o persoană ne-sociabilă, care le stătea tuturor în cale și nu-și găsea rostul. În iunie, copacii erau de un verde intens, amețitor, însă mai tîrziu, frunzele se întunecară și orașul se înnegri, chircit sub văpaia soarelui. La început, Frankie se învîrtea de colo pînă colo, făcînd ba una, ba alta. În zorii zilei și noaptea trotuarele orașului erau cenușii, dar la

prînz, soarele așternea peste ele un asemenea luciul, încît asfaltul frigea și scînteia ca sticla. În cele din urmă, trotuarele deveniră prea fierbinți pentru picioarele lui Frankie și pe deasupra îi mai căzu pe cap și o belea. Era într-atît de copleșită de tulburarea aceea ascunsă, încît se gîndi că ar fi fost mai bine să stea acasă; dar acasă erau doar Berenice Sadie Brown și John Henry West. Stăteau toți trei la masa din bucătărie și spuneau mereu și mereu aceleași lucruri pînă cînd, prin august, cuvintele începură să rimeze unul cu altul și să sune ciudat. Părea că lumea moare în fiecare după-amiază și că nimic n-are să se mai miște. La urma urmei, vara semăna cu un vis dezgustător, verde, sau cu o junglă nebună, tăcută, văzută prin sticlă. Iată însă că în ultima vineri din august, totul luă o altă întorsătură atît de brusc, încît Frankie își bătu capul o întreagă după-amiază ca să înțeleagă ce s-a întîmplat, dar tot nu înțelese.

— Ce ciudat e, zise ea, cum s-au întîmplat toate astea.

— Întîmplat? Întîmplat? întrebă Berenice.

John Henry asculta, privindu-le în tăcere.

— Niciodată n-am fost atît de uimită.

— Uimită? De ce?

— De toată întîmplarea asta, spuse Frankie. Și Berenice remarcă:

— Am impresia că soarele ți-a încins creierii.

— Și eu cred, șopti John Henry.

Pînă și Frankie era cît pe-acî să admită că ar putea fi așa. Era patru după-amiază și bucătăria

avea o înfățișare ordonată, cenușie, liniștită. Frankie stătea la masă, cu ochii pe jumătate închiși și se gîndea la o nuntă. Vedea o biserică liniștită, cu ferestre colorate, de-a curmezișul cărora aluneca o zăpadă ciudată. La nunta aceasta, mirele era fratele ei și în locul unde ar fi trebuit să-i fie fața, vedea ceva strălucitor. Mireasa era și ea acolo, cu o trenă lungă, albă, dar tot fără față. Ceva din nunta aceasta o făcea pe Frankie să încerce un simțămînt greu de definit.

— Ia uită-te aici la mine, zise Berenice. Ești geloasă?

— Geloasă?

— Geloasă pentru că fratele tău se însoară.

— Nu, zise Frankie. Numai că n-am întîlnit niciodată doi oameni ca ei. A fost așa de ciudat astăzi cînd au intrat în casă.

— Ești geloasă, zise Berenice. Du-te și privește-te în oglindă. Îmi dau seama după culoarea ochilor.

Deasupra chiuvetei atîrna o oglindă ștearsă de bucătărie. Frankie se privi în ea, dar ochii îi erau cenușii ca totdeauna. În vara aceasta crescuse atît de înaltă, încît arăta ca o ciudățenie a naturii; umerii îi erau înguști, picioarele prea lungi. Purta o pereche de pantaloni scurți, de un albastru închis, un maiou și avea picioarele goale. Părul îi fusese tăiat băiețește, dar nu de mult, așa că nici cîrare nu avea. Imaginea din oglindă era deformată, strîmbă, dar Frankie știa bine cum arată; săltă umărul stîng și întoarse capul într-o parte.

— Oh, zise ea. Erau perechea cea mai drăguță pe care am văzut-o vreodată. Nu pot de loc să înțeleg cum de s-a întâmplat asta.

— Ce să se-ntîmple, zăpăcito? zise Berenice. Fratele tău a venit acasă cu fata pe care vrea s-o ia de nevastă și a prânzit astăzi cu tine și cu tăticul tău. Au intenția să se căsătorească duminică viitoare, în casa ei din Winter Hill. Tu și tăticul tău o să vă duceți la nuntă. Asta-i toată țărășenia, de la A la Z. Spune, mă rog, ce te nemulțumește?

— Nu știu, zise Frankie. Pun rămășag că se distrează rit e ziua de lungă.

— Hai să ne distrăm și noi, sări John Henry.

— Să ne distrăm? întrebă Frankie. „Noi“?

Se așezară iarăși câteșei trei la masă și Berenice împărți cărțile pentru un bridge în trei. Berenice fusese bucătăreasă de cînd o știa Frankie. Era neagră-corb, lată în umeri și scundă. Spunea mereu că are treizeci și cinci de ani, dar spunea asta de cel puțin trei ani. Părul lins și uns pînă la rădăcină și-l pieptăna cu cărare și avea o față lătareasă și senină. Un singur lucru era neplăcut la Berenice: ochiul stîng, din sticlă allbastră, strălucitoare. Te fixa, țeapăn și fioros de pe chipul ei negru, liniștit, și nici o ființă omenească n-o să știe vreodată de ce și-a dorit un ochi albastru. Ochiul drept era negru și trist. Berenice împărtea cărțile tacticos, lingîndu-și degetul gros atunci cînd cărțile slinoase se lipeau una de alta. John Henry urmărea fiecare carte în vreme ce se împărteau. Pieptul îi era alb, umed și gol, iar la gît purta un măgăruș de plumb, atîrnat de o sforică.

Era rudă de sînge cu Frankie, văr primar, și cît era vara de lungă, fie că prînzea la ea și-și petrecea ziua acolo, fie că lua cina împreună și rămînea peste noapte; ea nu reușea să-l facă să se ducă acasă. Era mic de statură pentru cei șase ani ai lui, însă avea cei mai mari genunchi pe care-i văzuse vreodată Frankie și unul dintre ei era totdeauna acoperit cu o crustă sau cu un bandaj în locul unde se rănise sau se jupuisese. John Henry avea o față micuță, albă, boțită și purta niște ochelari mici, cu ramă de aur. Privea toate cărțile cu foarte multă atenție, căci era dator: avea să-i dea Berenicei peste cinci milioane de dolari.

— Eu spun o cupă, zise Berenice.

— O pică, răspuse Frankie.

— Eu vreau să licitez pici, zise John Henry. Chiar asta aveam de gînd să licitez.

— Asta-i bafta ta de șmecher. Eu le-am licitat prima.

— Ah, măgăriță afurisită! strigă el. N-ai dreptate!

— Isprăviți cu cearta, spuse Berenice. La drept vorbind nu prea-mi vine să cred ca vreunul din voi să aibă o mină atît de bună, încît să vă supralicitați. Eu zic două cupe.

— Nu dau un ban pe ce spui tu, replică Frankie. Pentru mine n-are importanță.

De fapt, ăsta era adevărul: în după-amiaza aceea juca bridge la fel ca John Henry, dînd la întîmplare cartea care-i venea la îndemînă. Stăteau cu toții în bucătărie și bucătăria era o cameră tristă și urîță. John Henry îi acoperise pereții

cu desene copilărești, ciudate, pînă la înălțimea la care putea ajunge cu brațul, ceea ce îi dădea înfățișarea aiurită a unei camere de ospiciu. Bucătăria asta veche o îmbolnăvea pe Frankie. Nu știa ce nume ar fi putut să dea tuturor celor întîmplate, dar i se strîngea inima și-i simțea bătaile cînd se sprijinea de muchia mesei.

— Lumea e mică, asta-i sigur, zise ea.

— Ce te face să spui așa?

— Vreau să spun pripită, reluă Frankie. Da, asta e! Lumea e pripită.

— Știu și eu? rosti Berenice. Uneori pripită, alteori înceată.

Ochii lui Frankie erau pe jumătate închiși și propria ei voce îi suna în urechi, gîjiită, îndepărtată:

— Mie mi se pare pripită.

Pînă mai ieri, Frankie nu se gîndise niciodată serios la o nuntă. Știa că Jarvis, singurul ei frate, urma să se însoare. Înainte chiar de a pleca în Alaska, se logodise cu o fată din Winter Hill. Jarvis era caporal în armată și stătuse aproape doi ani în Alaska. Frankie nu-și văzuse fratele de mult, mult timp și figura lui îi apărea ștearsă, tulbure, de parcă ar fi văzut-o prin apă. Alaska, însă, era altceva! Frankie o visase mereu și ea deveni foarte reală, mai ales în vara asta. Vedea în gînd zăpada, marea înghețată și ghețarii. Colibele eschimoșilor, urșii polari și minunata lumină a Nordului. Cînd Jarvis se dusesese pentru prima dată în Alaska, ea îi trimisese o cutie cu caramelle de ciocolată pregătite în casă, ambalate cu grijă și înve-

lite fiecare separat, într-o bucată de hîrtie cerată. Se înfiora la gîndul că bomboanele ei vor fi mîncate în Alaska și-l vedea pe frate-său tratîndu-i cu ele pe eschimoșii îmbrăcați în blănuri. Peste trei luni sosise de la Jarvis o scrisoare de mulțumire care conținea și o hîrtie de cinci dolari. Un timp, ea mai expedie caramelle aproape în fiecare săptămînă și cîteodată steluțe, în loc de bomboane, însă Jarvis nu-i mai trimise bani decît la Crăciun. Uneori o tulburau puțin scrisorile scurte pe care Jarvis le scria tatălui ei. Vara aceasta, de pildă, pomenise o dată că a fost la înot și că țințarii erau fioresi. Această scrisoare i-a zdruncinat puțin visurile, dar, după cîteva zile de descumpănire, reveni la mările ei înghețate și la zăpadă. Cînd se înapoiase din Alaska, Jarvis se dusesese de-a dreptul la Winter Hill. Mireasa se numea Janice Evans și planurile de nuntă sunau cam așa: fratele ei telegrafiasse că vor sosi vinerea asta pentru a-și petrece ziua cu ei; nunta urma să aibă loc duminică viitoare, la Winter Hill. Frankie și tatăl ei aveau să se ducă la nuntă, călătorind aproape o sută șaizeci de kilometri pînă la Winter Hill, iar Frankie își și pregătise geamantanul. Era în așteptarea clipei cînd fratele ei și mireasa aveau să vină, însă nu și-i putea imagina și nu se gîndea la nuntă. Cu o zi înainte de vizită îi spusese Berenicei doar atît:

— Cred că este o coincidență curioasă faptul că Jarvis a trebuit să se ducă în Alaska și că mireasa pe care și-a ales-o vine tocmai dintr-un loc

numit Winter Hill¹. Winter Hill, repetase ea încet, cu ochii închiși, și denumirea aceasta se amesteca, în visurile ei despre Alaska, cu zăpada rece. Aș dori ca mâine să fie duminică, nu vineri. Să fi fost plecată din oraș.

— Va veni și duminică, zise Berenice.

— Mă îndoiesc, replică Frankie. De atîta timp doresc să părăsesc orașul ăsta. Aș vrea să nu mai trebuiască să mă întorc aici după nuntă. Aș vrea să plec undeva, de tot. Aș vrea să am o sută de dolari și să pot s-o șterg, să nu mai văd niciodată orașul ăsta.

— Mi se pare că dorești o groază de lucruri, zise Berenice.

— Doresc să fi fost oricine altcineva în afară de mine.

Și iată că după-amiaza dinaintea acelei întîmplări semănase cu celelalte după-amiezi de august. Frankie se învîrtise prin bucătărie și, spre seară, ieșise afară, în curte. Arbustul de viță *scuppernon*² din spatele casei arăta violet și întunecat în amurg. Se plimbă agale. John Henry West stătea la umbră, într-un scaun de răchită, cu picioarele încrucișate și cu mâinile în buzunare.

— Ce faci? îl întrebă ea.

— Mă gîndesc.

— La ce?

John Henry nu răspunse.

¹ Dealul iernii (în lb. engleză).

² În America de Nord varietate de viță (*vitis vulpina*), cu struguri cu boabe galben-verzui și gust de prună.

În vara asta, Frankie era prea înaltă ca să se mai plimbe pe sub arbust, așa cum făcea mereu, înaintea. O altă ființă de doisprezece ani ar fi putut să se mai învîrtească pe acolo și să facă năzbîtii, să se zbenguie. Chiar și cuconițele mai mici de statură se puteau plimba pe sub arbust. Frankie însă crescuse prea înaltă; anul acesta fusese nevoită să se învîrtească doar în jurul lui și să-l ciugulească pe la margini, ca oamenii mari. Privi cu atenție vița încilcită, întunecată și simți mirosul de boabe zdrobite și de praf. Stînd în picioare lîngă arbust, în întunericul care se lăsa, Frankie se înfricoșă. Nu știa de unde-i vine frica asta, dar îi era frică.

— Să-ți spun eu la ce te gîndeai, zise ea. Să mănînci deseară cu noi și să rămîi aici peste noapte.

John Henry își scoase din buzunar ceasul său de un dolar și îl privi ca și cum timpul ar fi decis dacă va rămîne sau nu, dar era prea întuneric sub arbust ca să poată citi cifrele.

— Du-te acasă și spune-i mătușii Pet. Ne întîlnim în bucătărie.

— Bine.

Îi era frică. Cerul de seară arăta decolorat, puțin și lumina de la fereastra bucătăriei proiecta un pătrat galben în curtea care începea să se întunece. Își aminti că atunci cînd era micuță credea că în magazia de cărbuni locuiau trei stafii și că una dintre ele purta un inel de argint.

Urcă în goană treptele din spatele casei:

— L-am invitat pe John Henry să cîneze la noi și să rămînă să doarmă aci.

Berenice frământa un aluat de biscuiți și îl izbea de masa presărată cu făină.

— Credeam că ți s-a urît și că ți-e lehamite de el.

— Mi s-a urît și mi-e lehamite de el, zise Frankie, dar părea speriat.

— Speriat, de ce ?

Frankie clătină capul.

— Am vrut să spun părăsit, rosti ea în cele din urmă.

— Bine, am să-i păstrez o bucătică de aluat.

Cînd intrai înăuntru, din curtea întunecată, bucătăria era încinsă și luminoasă și ciudată. Pereții, cu desene bizare înfățișînd pomi de Crăciun, aeroplan, soldați fantastici, flori, o enervau pe Frankie. John Henry începuse primele desene într-o după-amiază nesfîrșită de iunie și continua să deseneze ori de cîte ori avea chef, chiar după ce nenorocise peretele. Cîteodată desena și Frankie. Tatăl ei se înfuriase la început din pricina pereților, dar mai tîrziu le spuse să deseneze tot ce le trăsnea prin cap, căci la toamnă o să pună să zugrăvească toată bucătăria. Cum însă vara dura încă și nu avea de gînd să se isprăvească, pereții începură s-o sîcîie pe Frankie. În seara aceea, bucătăria i se păru stranie și o înfricoșă.

Se opri în prag și spuse :

— Am crezut că pot să-l invit.

Așadar, cînd se întunecă, John Henry apăru în ușa din dos, cu o sacoșă de *week-end*. Era îmbrăcat în costumul lui alb de sărbătoare și își pusese pantofi și ciorapi. Avea și un pumnal agățat de

curea. John Henry văzuse zăpada. Deși avea doar șase ani, se dusesse iarna trecută la Birmingham și acolo văzuse zăpada. Frankie nu văzuse niciodată zăpada.

— Îți iau eu sacoșa, zise Frankie. Poți să te apuci imediat de omulețul de cocă.

— E-n regulă.

John Henry nu se juca cu aluatul ; lucra la omul de cocă ca la o treabă serioasă. Din cînd în cînd se oprea, își potrivea ochelarii cu mîna lui mică și examina ceea ce făcuse. Semăna cu un mic ceasornicar. Își trase un scaun aproape de masă și se cocoșă pe el în genunchi, ca să-și poată vedea opera de sus. Cînd Berenice îi dădu cîteva stafide, el nu le înfipse, așa cum ar fi făcut orice altă odraslă de om, de jur împrejur ; puse două în chip de ochi, însă își dădu imediat seama că erau prea mari, așa că tăie cu grijă o stafidă în două și îi puse ochii, apoi două boabe în chip de nas, și-i făcu o guriță rînjită din stafidă. După ce termină, își șterse mîinile de fundul pantalonilor scurți. În fața lui stătea un omuleț de aluat cu degete rășchirate, cu pălărie și chiar cu baston. John Henry lucrare cu atîta zel, încît aluatul era cenușiu și umed, dar omulețul de cocă era perfect și i-l amintea de fapt lui Frankie pe însuși John Henry.

— Ar fi mai bine să mîncăm acum, zise ea.

Cinără cu Berenice la masa din bucătărie, căci tatăl ei telefonase că va lucra pînă tîrziu la magazinul său de bijuterii. Cînd Berenice aduse din cuptor omul de cocă, văzură că semăna cu toți oamenii de cocă făcuți vreodată de un copil. Se

umflase atât de mult, încît toată opera lui John Henry se deformase; degetele erau lipite și bastonul semăna cu un fel de coadă. Dar John Henry se uită la el prin ochelari, îl șterse cu șervetul și îi unse piciorul stîng cu unt.

Era o noapte de august fierbinte, întunecoasă. La aparatul de radio din sufragerie se auzeau mai multe posturi, învîlmășite; o voce războinică se încrucișa cu pîlăvrăgeala unor reclame, totul pe fondul slab al unei orchestre siropoase. De la începutul verii radioul stătea tot timpul deschis și deveni pînă la urmă un zgomot pe care nici nu-l mai băgau de seamă. Uneori, cînd zgomotul acesta era atât de puternic, încît nu mai reușeau să-și audă propriile lor voci, Frankie punea radioul mai încet. De altfel, muzică și voci apăreau, dispăreau, se împleteau între ele, în așa fel încît în august nu-l mai ascultau de loc.

— Ce-ai vrea să faci? întrebă Frankie. Ți-ar plăcea să-ți citești din Hans Brinker, sau ai vrea mai curînd altceva?

— Mai degrabă altceva.

— Ce?

— Să ne jucăm p'afară.

— Nu vreau, zise Frankie.

— O ceată întreagă de copii o să se joace de-seară afară.

— Doar ai urechi, zise Frankie. Ai auzit ce-am spus.

John Henry își înțepeni genunchii noduroși și spuse într-un tîrziu:

— Cred că ar fi mai bine să mă duc acasă.

— Păi bine, dar n-a trecut noaptea. Nu poți să cizezi și apoi să pleci imediat.

— Știu asta, spuse el liniștit. O dată cu aparatul de radio se auzeau și voci de copii care se jucau pe întuneric. Hai să mergem afară, Frankie. După cum s-aude s-ar părea că petrec grozav.

— Nu, nu-i adevărat, zise ea. E o gașcă de copii urîți și proști. Aleargă și răcnesc, și iar aleargă și răcnesc. Nu-i nimic de capul lor. Mergem sus și despachetăm sacoșa ta de *week-end*.

Camera lui Frankie era o verandă-dormitor, cocoțată deasupra casei, la care ducea o scară ce pornea din bucătărie. Drept mobilă, în cameră se aflau un pat de fier, un birou și un pupitru. Frankie mai avea un polizor electric care putea fi pornit și oprit, polizorul ascutea bricege și, dacă erau destul de lungi, pilea și unghiile. Lîngă perete, un geamantan gata pregătit pentru călătoria la Winter Hill. Pe pupitru, o mașină de scris foarte veche. Frankie se așeză în fața ei și încercă să se gîndească la scrisorile pe care le-ar putea scrie, dar nu găsi pe nimeni căruia să-i scrie, căci răspunsese la toate scrisorile posibile și le răspunsese chiar de mai multe ori. Așa că acoperi mașina de scris cu o haină de ploaie și o împinse deoparte.

— Spune drept, zise John Henry, nu crezi că e mai bine să mă duc acasă?

— Nu, răspunse ea, fără să se întoarcă și să-l privească. Stai acolo în colț și joacă-te cu polizorul.

În fața ei se aflau două obiecte: o scoică de mare, de culoarea levănțichii, și un glob de sticlă

cu zăpadă înăuntru, care putea fi scuturat pentru a stîrni o furtună de zăpadă. Ducînd scoica la ureche, putea să audă clipocitul valurilor calde din golful Mexic și să se gîndească la o insulă cu palmieri, verde, îndepărtată. Ținînd globul cu zăpadă în dreptul ochilor pe care îi îngusta putea să urmărească vârtejul fulgilor albi în cădere, pînă cînd aceștia o orbeau. Se închipuia în Alaska. Urca un deal alb, rece și privea departe, în jos, un cîmp pustiu de zăpadă. Urmărea soarele care dădea culoare gheții și auzea voci de vis, vedea lucruri de vis. Pretutindeni zăpadă albă, rece, moale.

— Privește, zise John Henry și se uită cu atenție pe fereastră afară. Cred că fetele alea mari au o petrecere la clubul lor.

— Taci, strigă deodată Frankie. Să nu-mi pomeniști de escroacele alea !

În vecinătate se afla sediul unui club în care Frankie nu era membră. Membrele clubului erau fete de treisprezece, paisprezece și chiar de cincisprezece ani. Sîmbătă seara organizau petreceri cu băieți. Frankie cunoștea toate membrele clubului și pînă în vara asta fusese și ea un fel de membră mai tînără a grupului, dar ele reorganizaseră acest club și nu o mai primiseră. Îi spusese că e prea mică și prea lipsită de importanță. Sîmbătă seara auzea o muzică formidabilă venind de acolo și vedea, de departe, lumina. Uneori se plimba pe străduța din spatele clădirii unde era instalat clubul și se oprea în dreptul unui gard de caprifoi. Stătea pe străduță, pîndea și asculta. Mult mai durau petrecerile alea !

— Poate se răzgîndesc și au să te invite, zise John Henry.

— Lua-le-ar dracu !

Frankie smîrcîi și își șterse nasul cu încheietura brațului. Se așeză pe marginea patului, cu umerii lăsați și cu coatele pe genunchi.

— Cred că au dus vorba în tot orașul că miros urît, zise ea. Cînd aveam furuncule și mă ungeam cu alifia aia neagră, cu miros înțepător, bătrîna Helen Fletcher întreba ce e cu mirosul acela curios care se simțea în jurul meu. Oh, îmi vine să le împuşc cu un pistol, pe toate.

Îl auzi pe John Henry apropiindu-se de pat și simți apoi cum o lovea ușor pe gît.

— Eu nu cred că miroși atît de rău, zise el. Miroși plăcut.

— La dracu ! zise ea din nou. Și a mai fost ceva. Ele spuneau tot felul de minciuni scîrboase despre oamenii căsătoriți. Cînd mă gîndesc la mătușa Pet și la unchiul Ustace. Și la propriul meu tată ! Minciuni murdare ! Ce proastă m-or fi crezînd !

— Cînd intri în casă, știu că ești tu, după miros, chiar fără să mă uit. Miroși ca o sută de flori.

— Nu-mi pasă, zise ea. Pușin îmi pasă !

— Ca o mie de flori, reluă John Henry, continuînd s-o bată ușor pe ceafă cu mîna lui lipicioasă.

Frankie se ridică, lingîndu-și lacrimile din jurul gurii și își șterse fața cu poala cămășii. Rămase nemișcată și își umflă nările, mirosindu-se. Apoi, se duse la geamantan și scoase de acolo o sticlă

cu apă de colonie *Sweet Serenade*. Turnă puțin din ea în creștetul capului și ceva mai mult sub gulerul cămășii.

— Vrei și tu puțin ?

John Henry stătea pe vine lângă geamantanul deschis și se înfioră ușor când îi turnă colonia pe el. Ar fi vrut să cotrobăiască prin geamantanul ei de drum și să privească atent fiecare lucru dinăuntru. Frankie însă voia ca el să-și facă doar o părere generală și să nu-i țină socoteala de tot ce avea și ce nu avea acolo. Așa că legă curelele geamantanului și îl împinse la loc, lângă perete.

— Băiete ! zise ea, pun rămășag că eu folosesc mai multă colonie decât oricare dintre cetățenii acestui oraș.

În afara hîrîitului înfundat al aparatului de radio, care se auzea din sufragerie, în casă era liniște. Tatăl ei venise de mult, iar Berenice încuiase ușa din spate și plecase. În noaptea de vară nu se mai auzeau voci de copii.

— Cred că am putea să ne distrăm bine, zise Frankie.

Dar nu aveau nimic de făcut. John Henry stătea în picioare în mijlocul odăii cu genunchii țepeni și cu mâinile la spate. Fluturi de noapte, de un verde pal, și fluturi galbeni filfîiau întinzîndu-și aripile pe geamul ferestrei.

— Uite la fluturii aceia frumoși, zise el. Încearcă să intre înăuntru.

Frankie urmărea fluturii gingași care tremurau și se lipeau de geamuri. Fluturii veneau în fiecare seară cînd lampa de la pupitrul ei era aprinsă.

Veneau din noaptea de august și se zbăteau și se prindeau de geam.

— Găsesc că e o ironie a soartei ca fluturii aceia să vină aici. Pot zbura oriunde. Totuși continuă să se învîrtească în jurul ferestrelor acestei case.

John Henry apucă rama de aur a ochelarilor ca să-i așeze bine pe nas, iar Frankie cercetă fața lui mică și pistriuată.

— Ia scoate-ți ochelarii, zise ea deodată.

John Henry îi scoase și suflă peste ei. Frankie privi prin ochelari și camera i se înfățișă tulbure și strîmbă. Apoi împinse scaunul înapoi și se uită din nou fix la John Henry. În jurul ochilor lui se formaseră două cercuri albe și umede.

— Pariez că n-ai nevoie de ochelarii ăia, zise ea. Puse apoi mîna pe mașina de scris. Ce e asta ?

— Mașină de scris, spuse John Henry.

Frankie ridică scoica.

— Și asta ?

— Scoica din golf.

— Dar lucrul ăla micuț, care se tîrăște acolo, pe pardoseală ?

— Unde ? întrebă el, privind în jur.

— Lucrul ăla mic care se tîrăște pe lângă picioarele tale.

— Oh ! exclamă el, lăsîndu-se pe vine. E o furnică. Mă întreb cum de a ajuns aici.

Frankie se lăsă pe speteaza scaunului și își încrucișă picioarele goale pe pupitru.

— Să fiu în locul tău, aş azvîrli imediat ochelarii ăștia, îl sfătui ea. Ai o vedere la fel de bună ca oricare dintre noi.

John Henry nu răspunse.

— Nu-ți șade bine cu ei.

Strânse ochelarii și îi dădu înapoi lui John Henry. El îi șterse cu cârpa de flanelă roz pentru ochelari, îi puse la loc pe nas și nu răspunse.

— Foarte bine. Fă cum crezi. Ți-o spun spre binele tău doar.

Se duseră la culcare. Se dezbrăcără stînd cu spatele unul la altul, apoi Frankie opri polizorul și stinse lumina. John Henry îngenunche să-și facă rugăciunile și se rugă mult timp, pe tăcute. Apoi se culcă lîngă ea.

— Noapte bună, zise Frankie.

— Noapte bună.

Frankie stătea cu ochii deschiși în întuneric.

— Știi că tot îmi vine greu să-mi închipui că lumea se învîrtește cu aproape o mie șase sute de kilometri pe oră.

— Cred și eu.

— Și să înțeleg cum se face că atunci cînd sari în sus, nu cazi în Fair View, în Selma sau în altă parte la optzeci de kilometri depărtare.

John Henry se întoarse pe partea cealaltă și scoase un mormăit somnoros.

— Sau în Winter Hill. Aș dori să fi plecat chiar acum spre Winter Hill.

John Henry adormise. Îl auzea respirînd în întuneric. Avea în sfîrșit ceea ce își dorise în atîtea nopți din vara aceea; avea pe cineva care dormea în pat cu ea. Stătea întinsă în întuneric și îl asculta respirînd. După un timp se ridică într-un cot. Îl vedea în lumina lunii, mic și pistruiat, cu pieptul

alb dezgolit și cu un picior atîrnînd peste marginea patului. Îi puse cu grijă mîna pe pîntec și se apropie de el; simți parcă un ceas mic bătînd înlăuntrul lui și mirosul de sudoare și de *Sweet Serenade* pe care îl răspîndea. Mirosea ca un trandafirăș neînflorit. Frankie se aplecă și îl linse după ureche. Apoi respiră adînc, își sprijini bărbia de umărul lui ascuțit, umed și închise ochii; nu-i mai era chiar atît de frică, acum că avea pe cineva care dormea lîngă ea, în întuneric.

A doua zi dimineață, soarele alb de august îi trezi devreme. Frankie nu-l putu convinge pe John Henry să se ducă acasă. El văzuse șunca pe care o pregătea Berenice și înțelese că, într-o astfel de tovarășie, masa va fi bună.

După ce citi ziarul în hol, tatăl lui Frankie se duse în cartierul comercial al orașului, ca să întoarcă ceasurile din magazinul lui de bijuterii.

— Am să mă înfurii de-a binelea dacă fratele ăsta al meu n-o să-mi aducă un cadou din Alaska, zise Frankie.

— Și eu, aprobă John Henry.

Ce făceau ei în dimineața aceea de august cînd fratele ei venise cu mireasa acasă? Stăteau la umbra arbustului de viță și vorbeau despre Crăciun. Era o lumină puternică, strălucitoare și gaițele, îmbătate de soare, țipau și se omorau între ele. Stăteau de vorbă și vocile lor lîncezeau, slabe; își spuneau mereu și mereu aceleași lucruri. Moțăiau la umbra întunecată a arbustului, iar Frankie era atunci o ființă care nu se gîndise niciodată la o nuntă.

Iată în ce dispoziție se aflau în dimineața aceea de august, când fratele și mireasa lui intraseră în casă.

— Oh, Isuse ! exclamă Frankie. Groaznică mai e și lumea asta ! Cărțile de joc de pe masă erau soioase și soarele târziu aluneca de-a curmezișul grădinii.

— Mai isprăvește o dată cu părerile tale despre lume, strigă Berenice. Ție nu ți-e gândul la joc.

O părticică din gândul lui Frankie era totuși la joc. Jucă dama de pică, picile fiind atu și John Henry defosă un biet doi de caro. Ea îl privi lung. Băiatul fixă cu atenție dosul cărților lui Frankie de parcă ar fi vrut să aibă o privire cotită, cu care să poată ocoli colțurile și să se uite în cărțile ei.

— Aveai o pică, spuse Frankie.

John Henry băgă în gură medalionul cu măgaruș și privi într-o parte.

— Trișorule, zise fata.

— Dă-i drumul și azvîrle pica, strigă Berenice.

El argumentă :

— Era ascunsă în dosul celorlalte cărți.

— Trișorule !

El tot nu se îndura să joace. Stătea acolo, necăjit, și ținea jocul în loc.

— Grăbește-te, zise Berenice.

— Nu pot, spuse el în sfîrșit. E valet. Singura pică pe care o am e un valet. Nu vreau să-mi dau valetul pe dama lui Frankie. N-am de gând să fac una ca asta.

Frankie azvîrli cărțile pe masă.

— Uită-te, se adresează ea lui Berenice. Nu respectă nici cele mai elementare reguli. E un puști. Nu e nimic de făcut cu el ! Nimic ! Nimic !

— Așa o fi ! zise Berenice.

— Oh, zise Frankie. Mi-e o silă de moarte.

Stătea cu picioarele goale pe stinghiile scaunului, cu ochii închiși și pieptul sprijinit de muchia mesei. Cărțile roșii, slinoase, erau împrăstiate pe masă și la vederea lor Frankie simțea că i se face greață. Zilnic, după prînz, jucau cărți ; dacă ți-ar fi trecut prin cap să mănînci cărțile lor vechi de joc, gustul lor ar fi fost un amestec din toate mîncărurile aceluia august, la care s-ar fi adăugat un gust scîrbos de mîini asudate. Frankie mătură cu mîna cărțile de pe masă. Nunta era strălucitoare și frumoasă ca zăpada și inima ei era zdrobită. Se ridică de la masă.

— Se știe bine că persoanele cu ochi cenușii sînt geloase.

— Ți-am spus o dată că nu sînt geloasă, se împotrivi Frankie, făcînd ocolul camerei. N-aș putea fi geloasă pe unul din ei, fără să fiu pe amîndoi. Ei sînt pentru mine legați unul de celălalt.

— Ba eu au fost geloasă cînd s-a însurat fratele meu vitreg, reluă Berenice. Recunosc că atunci cînd John s-a însurat cu Clorina i-am trimis vorbă că am să-i rup urechile. Nu am făcut-o, vezi bine. Clorina are urechile la locul lor, ca toată lumea. Acum o iubesc chiar.

— J A, zise Frankie. Janice și Jarvis. Nu e asta un lucru foarte ciudat ?

— Ce ?

— J. A., repetă ea. Numele amîndurora începe cu J. A.

— Și ? Ce-i cu asta ?

Frankie se învîrtea într-una în jurul mesei de bucătărie.

— Măcar să mă fi chemat Jane, zise ea, Jane sau Jasmine.

— Nu înțeleg unde vrei să ajungi, mărturisî Berenice.

— Jarvis și Janice și Jasmine. Înțelegi ?

— Nu, repetă Berenice. Apropo, am auzit azi-dimineață la radio că francezii îi alungă pe nemți din Paris.

— Paris, repetă Frankie, cu o voce cavernoasă. Mă întreb dacă schimbarea numelui sau completarea lui e împotriva legii.

— Sigur. E împotriva legii.

— Mă rog, nu-mi pasă, zise ea. F. Jasmine Addams.

Pe scara ce ducea în camera ei se afla o păpușă ; John Henry o aduse la masă, se așeză pe scaun și începu s-o legene.

— Când mi-ai dăruit-o, ai vorbit serios ? întrebă el. Ridică rochia păpușii și-i pipăi pantalonășii adevărați și talia. Am să-i spun Belle.

Frankie privi cîtva timp cu atenție păpușa.

— Nu știu ce o fi fost în capul lui Jarvis cînd mi-a adus păpușa aia... Închipuie-ți, să-mi aducă mie o păpușă ! Și Janice care încerca să explice că a crezut că sînt o fetiță. Sperasem că Jarvis o să-mi aducă ceva din Alaska.

— Mutra ta cînd desfăceai pachetul merita să fie văzută.

Păpușa era mare, cu părul roșu, cu ochi de porțelan care se închideau și se deschideau, și cu gene galbene. John Henry o ținea culcată astfel ca ochii să-i fie închiși și încerca să-i deschidă, trăgînd de gene în sus.

— Nu mai face așa ! Mă enervează. Știi ceva, ia păpușa asta de aici să n-o mai văd în ochi.

John Henry o duse pe veranda din dos de unde putea s-o ia cînd va pleca acasă.

— O cheamă Lily Belle, zise el.

De pe polița de deasupra mașinii de gătit se auzea foarte încet ticăitul ceasului, care arăta abia șase fără un sfert. Lumina ce pătrundea prin fereastră era încă puternică, galbenă, strălucitoare. În curtea din spate, umbra arbustului de viță se întindea neagră, densă. Nici o mișcare. De undeva, de departe, se auzea un fluierat ; un cîntec trist de august, care nu se mai sfîrșea. Clipele erau foarte lungi.

Frankie se duse iarăși la oglinda din bucătărie și-și privi fața cu atenție.

— Greșeala cea mare pe care am făcut-o a fost această tunsoare de marinar. Pentru nuntă ar fi trebuit să am păr lung, strălucitor, blond. Nu crezi ?

Stătea în fața oglinzii și îi era teamă. Pentru Frankie, vara aceasta fusese vara fricii, o frică pe care putea s-o exprime în cifre, stînd la masă, cu creionul în mînă. Acum, în august împlinea doisprezece ani și zece luni. Ajunsese la înălțimea de

un metru și șaiszeci și șapte de centimetri și purta pantofi numărul șapte. Anul trecut crescuse cu zece centimetri, sau cel puțin așa aprecia ea. Copiii nesuferiți care se jucau vara pe afară începuseră să-i strige: „E frig acolo sus la tine?” iar oamenii mari îi spuneau lucruri care o făceau pe Frankie să încerce să pară mai mică, atunci când mergea.

Dacă va înceta să mai crească abia când va împlini optsprezece ani înseamnă că ar mai avea de crescut încă cinci ani și două luni. Prin urmare, potrivit socotelilor aritmetice și, în afară de cazul când s-ar putea opri cumva din creștere, va ajunge la o înălțime de peste doi metri șaptezeci. Cum ar arăta ca doamnă, cu o înălțime de peste doi metri șaptezeci? Ar fi un monstru.

În fiecare an, la începutul toamnei sosea în oraș bîlciul Chattahoochee. O săptămână întreagă din luna octombrie, bîlciul era deschis pe terenul de la marginea orașului. Puteai găsi acolo: Roata cu lanțuri, Spiridușul Zburător, Palatul Oglinzilor și tot acolo se afla și Casa Monștrilor. Casa Monștrilor era o baracă lungă, cu un șir de cuști. Te costa un sfert de dolar intrarea în baraca mare și puteai să te uiți la fiecare monstru, în cușca lui. În fundul barăcii, se executau numere speciale de exhibiționism individual și pentru fiecare plăteai cîte zece cenți. În octombrie trecut Frankie văzuse toate exemplarele din Casa Monștrilor:

Uriășul
Grăsana
Piticul

Negrul sălbatic
Cap de Gămălie
Băiatul Aligator
Jumătate-Bărbat, Jumătate-Femeie.

Uriășul avea peste doi metri patruzeci, mîini care se bălăbăneau și o falcă lăsată în jos. Grăsana sedea într-un fotoliu și grăsimia de pe ea părea un aluat pudrat din belșug, pe care continua să-l bată și să-l frămînte cu mîinile. Urma apoi Piticul care se plimba afectat, în fracul său minuscul. Negrul sălbatic venea dintr-o insulă necivilizată. Sedea pe vine în cușca sa, printre oase prăfuite și frunze de palmier, și mîncea șobolani vii, cruzi. Direcțiunea cercului le permitea tuturor acelor care aduceau șobolani, de o mărime potrivită, să asiste pe gratis la exhibițiile sale, așa încît copiii îi aduceau în saci trainici, sau în cutii de pantofi. Negrul sălbatic lovea capul șobolanului de genunchiul îndoit, îi jupuia blana, îl înfuleca și îl rodea, iar ochii săi lacomi de primitiv scînteiau de plăcere. Unii spuneau că nu era un negru sălbatic adevărat, ci un om de culoare, nebun din Selma. Ori cine ar fi fost, lui Frankie nu-i plăcea să se uite mult timp la el. Ea trecea prin mulțime către cușca lui Cap de Gămălie, unde John Henry stătuse toată după-amiaza. Micuța Cap de Gămălie topăia, chicotea și spunea măscări, învîrtindu-se de jur împrejur, cu căpșorul ei, care nu era mai mare ca o portocală, tuns chilug. Îi rămăsese doar un moț în creștetul capului, înnodat cu o panglică roz.

Ultima cabină era totdeauna foarte aglomerată, căci acolo se afla Jumătate-Bărbat Jumătate-Femeie, un hermafrodit, o minunăție a științei. Monstrul acesta avea întregul trup împărțit în jumătate: în partea stîngă, bărbat, în partea dreaptă, femeie.

În partea stîngă purta o piele de leopard în chip de costum, iar în partea dreaptă un sutien și o fustă împodobită cu paiete. O jumătate a feței era înnegrită de barbă, iar cealaltă jumătate strălucea puternic de farduri. Amîndoi ochii erau ciudași. Frankie cutreierase toată baraca și se uitase în toate cuștile. Îi era frică de toți monștrii, căci i se părea că o priveau într-un chip neobișnuit și încercau să se uite în ochii ei de parcă ar fi spus: te cunoaștem. Ochii lor alungiți de monștri o înspăimîntau. În fiecare an, ca și astăzi, își amintea de ei.

— Nu cred ca monștrii aceia să se căsătorească vreodată, sau să se ducă la vreo nuntă, zise ea.

— Despre ce monștri vorbești? întrebă Berenice.

— Cei de la bîlci, zise Frankie. Aceia pe care i-am văzut acolo anul trecut, în octombrie.

— Oh, oamenii aceia!

— Mă întreb dacă au un salariu mare.

Berenice răspunse:

— De unde să știu eu?

John Henry apucă o fustă imaginară și atingînd cu degetul creștetul capului său mare, o imita pe Cap de Gămălie, topăind și dansînd în jurul mesei din bucătărie. Apoi zise:

— Era cea mai drăgălașă fetiță pe care am văzut-o vreodată. N-am văzut în viața mea ceva atît de drăguț. Nu-i așa, Frankie?

— Nu, rosti ea. Nu cred că e drăguță.

— Nici eu, zise Berenice.

— Fugiți de-aici! exclamă John Henry. Era drăguță.

— Dacă vrei să știi părerea mea sinceră, zise Berenice, toată mulțimea aia de oameni de la bîlci îmi dă fiori. Mă urmărește mereu cîte unul dintre ei.

Frankie se uita la Berenice prin oglindă și în cele din urmă o întrebă cu voce scăzută.

— Dar *eu* îți dau fiori?

— Tu? întrebă Berenice.

— Crezi că am să ajung un monstru? șopti Frankie.

— Tu? zise din nou Berenice. Cum o să ajungi? Sigur că nu, slavă Domnului.

Frankie se simți mai ușurată. Se privi în oglindă pieziș. Ceasul bătu rar ora șase. Apoi spuse:

— Ce crezi, am să fiu drăguță?

— Poate. Dacă mai rezezi cu vreun deget, două, coarnele alea.

Frankie se sprijinea cu toată greutatea pe piciorul stîng și tîrșia încet pe dușumea talpa piciorului drept. Simți o așchie pătrunzîndu-i sub piele.

— Vorbește serios, o rugă ea.

— Cred că atunci cînd ai să te împlinești o să arăți foarte bine. Dacă o să te porți bine.

— Dar pînă duminică ? Aș dori să fac ceva ca să pot arăta mai bine înainte de nuntă.

— Pînă una-alta, spală-te, freacă-ți coatele și ai să te faci frumoasă. O să-ți prindă foarte bine.

Frankie se privi pentru ultima oară în oglindă, apoi se întoarse să plece. Se gîndea la fratele ei și la mireasă și inima nu încetă să i se strîngă.

— Nu știi ce să fac. Aș vrea să mor.

— Ei bine, mori atunci ! zise Berenice.

John Henry repetă în șoaptă : — Mori !

Lumca se opri în loc.

— Du-te acasă, îi spuse Frankie lui John Henry.

El rămase cu genunchii mari întepeniți, cu mîna murdară pe marginea mesei albe și nu se mișcă.

— N-auzi ? stăruie Frankie. Se strîmbă îngrozitor la el și apucă tigaia care atîrna deasupra mașinii de gătit. Îl fugări de trei ori în jurul mesei, apoi prin holul principal și afară pe ușă. În-
cuie ușa din față și-i mai strigă o dată :

— Du-te acasă.

— Ia spune-mi acum, ce te-a apucat de te-ai purtat așa ? o întrebă Berenice. Ai un suflet prea mic ca să trăiești în lume.

Frankie deschise ușa spre scara care ducea la camera ei și se așeză pe una din treptele de jos. Bucătăria era liniștită, dezordonată, tristă.

— Știu eu ce, spuse ea. Vreau să rămîn singură cu mine însămi și să mă concentrez puțin asupra tuturor lucrurilor.

Era vara în care Frankie se săturase, obosise să fie Frankie. Se ura pe sine însăși și devenise un

pierde-vară, o fată de nimic care se învîrtea în jurul bucătăriei de vară : murdară, lacomă, neînsemnată, tristă. Nu numai că avea un suflet prea mic pentru ca să trăiască, dar era și o criminală. Dacă legea ar fi știut de ea, ar fi fost judecată la tribunal și băgată la închisoare. Frankie nu fusese însă totdeauna o criminală și o mare netrebnică. Pînă în luna aprilie a celui an, ca în toți anii vieții ei de mai înainte, semănase cu ceilalți oameni. Făcea parte dintr-un club, era în clasa a șaptea la școală. Sîmbăta dimineața lucra pentru tatăl ei și în fiecare sîmbătă după-amiază se ducea la spectacol. Nu fusese genul de om căruia să-i dea prin cap să-i fie frică. Noaptea dormea cu tatăl ei în pat, dar nu din cauză că era speriată de întuneric.

Venise apoi primăvara care fusese un anotimp lung și ciudat. Lucrurile începură să se schimbe și Frankie nu înțelegea schimbarea asta. După ce trecu iarna cenușie, anostă, vîntul de martie izbi în ferestre și alungă norii albi de pe cerul albastru. În anul acela, aprilie își făcuse apariția brusc, liniștit, și verdele copacilor era strălucitor, sălbatic. Glicinele palide înfloreau în tot orașul și florile lor se scuturau în tăcere. În copacii înverziți, în florile de aprilie era ceva care o făcea pe Frankie să fie tristă. Nu știa de ce e tristă. Dar tocmai tristețea asta o făcu să-și dea seama că trebuie să părăsească orașul. Citi știrile despre război, se gîndi la omenire și-și pregăti geamantanul de plecare ; dar nu știa încotro s-o apuce.

Era anul în care Frankie cugeta asupra lumii. Și nu și-o imagina ca pe un glob pămîntesc rotund, ca acelea de la școală, cu țările lor bine delimitate prin culori diferite... Își închipuia lumea ca pe ceva uriaș, cu contur neregulat, care plutea desprinsă în spațiu, alergînd cu o mie șase sute de kilometri pe oră. Cartea de geografie de la școală era învechită; țările lumii se schimbaseră. Frankie citea în ziar știri despre război, dar erau atît de multe localități cu nume străine și războiul se desfășura atît de rapid, încît i se întîmpla uneori să nu le înțeleagă. Era vara în care generalul Patton îi hărțuia pe germani prin Franța. Și ei luptau încă în Rusia și în Saipan. Vedeau bătăliile și soldații. Dar erau prea multe bătălii de tot soiul și ea nu putea să vadă în mintea ei milioanele și milioanele de soldați, deodată. Văzu un soldat rus cu o pușcă înghețată, mohorît și înfrigurat, în zăpadă rusească. Îl văzu pe japonezul singuratic, cu ochii oșlici, strecurîndu-se pe o insulă printre plantele verzi agățătoare, din junglă. Văzu Europa și oamenii atîrnați de copaci, și nave de război pe oceanele albastre. Văzu avioane cu patru motoare și orașe care ardeau și un soldat cu cască de oțel care rîdea. Uneori, imaginile acestea de război se încîlceau în mintea ei și amețea. Cu mult timp înainte prezisese că nu vor trece nici două luni și războiul va fi cîștigat, dar acum nu mai știa. Dorea să fie băiat și să plece la război, ca marinăr. Se gîndea la raiduri cu avioane și la dobîndirea medaliilor de aur pentru bravură — dar nu putea să ia parte la război și asta o făcea să se simtă

uneori agitată și tristă. Hotărî să doneze sînge pentru Crucea Roșie. Dorea să dea cîte un litru pe săptămînă. Sîngele ei va ajunge în vinele australienilor, ale luptătorilor francezi și chinezi din lumea întregă, ca și cînd ar fi fost rudă de aproape cu toți acești oameni. I se părea că-i aude pe medicii militari spunînd că sîngele lui Frankie Addams era cel mai roșu și mai viguros sînge din cîte întîlniseră vreodată. Putea să vadă de pe acum în minte anii de după război, întîlnirea cu soldații prin vinele cărora curgea sîngele ei și să-i audă pe aceștia spunînd că îi datorează viața. Ei nu-i vor mai zice Frankie, ci Addams. Dar planul cu donarea sîngelui pentru război nu se realiză. Crucea Roșie nu voi să-i primească sîngele. Era prea tînără. Frankie se supără pe Crucea Roșie și renunță la toate. Războiul și lumea erau prea grăbite, prea mari și ciudate. Gîndul de a reflecta îndelung asupra lumii o înspăimînta. Nu-i era frică de germani, de bombe sau de japonezi. Îi era frică pentru că nu-i dădeau și ei voie să ia parte la război și pentru că lumea nu voia să știe de ea.

Își dădea astfel seama că ar trebui să părăsească orașul și să se ducă undeva, într-un loc îndepărtat. Anul acela, primăvara era leneșă și prea dulceagă. După-amiezele lungi nu se mai sfîrșeau și aroma înverzirii o îngrețoșa. Orașul începea să o irite pe Frankie. Întîmplările triste, cumplite, n-o făcuseră niciodată să plîngă, însă în anotimpul acela erau multe lucruri pentru care îi venea să izbucnească în plîns. Uneori dimineata, foarte devreme, se ducea în curte și stătea timp îndelungat

privind cerul înspre răsărit. Și în inima ei parcă se înfiripa o întrebare și cerul nu-i răspundea. Îi făceau rău lucruri pe care nu le băgase niciodată prea mult în seamă : luminile din case, zărite seara de pe trotuar, o voce necunoscută străbătînd dintr-o străduță. Ar fi dorit să privească atent luminile, să asculte vocea ; ceva se încorda și aștepta înlăuntrul ei. Dar luminile se stingeau, vocile tăceau și cu toate că ea continua să aștepte, nu se întîmpla nimic. Îi era teamă de lucrurile acestea care o făceau să se întrebe dintr-o dată cine e, ce va deveni în viață și de ce privea tocmai în clipa aceea o lumină, sau asculta ceva, sau se uita atentă la cer, singură. Îi era frică și sufletul i se strîngea într-un chip ciudat.

Într-o noapte de aprilie, cînd se ducea la culcare împreună cu tatăl ei, acesta o privi și îi zise deodată :

— Ia te uită, cogeamite fată de doisprezece ani, cine-a mai pomenit să doarmă cu bătrînul ei papa ? Într-adevăr era prea mare ca să mai doarmă cu tatăl ei. Ar fi trebuit să doarmă singură, în camera de sus. Începu să-i poarte pică tatălui ei și se priveau chiorîș unul pe altul. Nu-i mai plăcea să stea pe acasă.

O porni prin oraș, dar lucrurile văzute și auzite parcă nu se închegau și strîngerea aceea de inimă nu voia să cedeze. Își dădea silința să întreprindă cite ceva, dar ceea ce făcea era totdeauna greșit. Ar fi chemat-o pe Evelyn Owen, cea mai bună prietenă a ei, care avea un costum de fotbal și un șal spaniol, și una dintre ele s-ar fi îmbrăcat

cu costumul de fotbal, iar cealaltă și-ar fi pus șalul spaniol și s-ar fi dus împreună la magazinul cu preț fix. Dar asta nu se cuvenea și nu era ceea ce și-ar fi dorit Frankie. Sau, după amurgurile palide de primăvară, cu mirosul lor dulceag și amarui de praf și flori, plutind în aer, să vină serile cu ferestre luminate și chemări îndelungi la vremea cinei, cînd lăstunii se adunau, se roteau deasupra orașului și zburau laolaltă către casele lor, lăsînd în urmă cerul mare și gol ; după amurgurile lungi ale acestui antotimp, cînd Frankie se plimbase pe trotuarele orașului, o tristețe violentă îi zguduia nervii, iar inima îi înțepenea, cît p-aci să se oprească.

Neputînd să pună capăt acestei crispări lăuntrice, se grăbea să facă ceva. Mergea acasă, își punea coșul de cărbuni pe cap, ca pălăria unui smintit și se plimba în jurul mesei din bucătărie. Făcea tot ce-i trăsnea prin cap, dar, orice făcea, era totdeauna rău și nici pe departe ceea ce dorea de fapt. După ce săvîrșea toate aceste năzbîtii, se oprea scîrbită, istovită în ușa bucătăriei, zicînd :

— Grozav aș vrea să pot dărîma tot orașul ăsta.

— Bine, atunci dărîmă-l ! Dar isprăvește o dată să te tot învîrți pe aici cu mutra asta plouată. Fă ceva !

În cele din urmă începură necazurile.

Făcu tot felul de năzdrăvănii și intră în bucluc. Călcă Legea. Și după ce deveni criminală, mai călcă o dată Legea, apoi încă o dată. Luă pistolul din sertarul de la biroul tatălui ei, îl plimbă prin

tot orașul și trase toate gloanțele într-un loc vi-
ran. Apoi, se transformă într-o hoată și fură un
briceag cu trei limbi de la magazinul *Sears și*
Roebuck. Într-o simbătă după-amiază săvârși un
păcat tainic și de nemărturisit. În garajul lui
McKean, împreună cu Barney McKean, săvârși un
păcat ciudat și nu-și dădea nici ea seama cât era
păcatul ăsta de mare. Îi pricinuisse o greață cu con-
tracții în stomac și îi era teamă de privirile tutu-
ror. Pe Barney îl ura și dorea să-l omoare. Une-
ori, noaptea, fiind singură în pat, plănuia să-l
împuște sau să-i împlinte un cuțit între ochi.

Cea mai bună prietenă a ei, Evelyn Owen, se
mutase în Florida și Frankie nu se mai jucă cu
altcineva. Primăvara lungă și înflorită trecu și,
în oraș, vara era urâtă, pustie și foarte caldă. Do-
rea din zi în zi mai mult să părăsească orașul, să
plece spre America de Sud, sau spre Hollywood,
sau spre New York City. Deși își făcuse de mai
multe ori geamantanul, nu se putea decide nici-
odată către care din aceste locuri să se îndrepte,
sau cum să ajungă acolo prin propriile ei puteri.

Rămase așadar acasă, tălălăind prin bucătărie.
Și vara nu se mai sfârșea. În timpul zilelor de ar-
șiță ajunsese la înălțimea de un metru șaizeci și
șapte și era o hoinară lacomă și mătăhăloasă, un
om prea de nimic ca să trăiască. Îi era frică, dar
nu așa cum îi fusese înainte. Era doar frica de
Barney, de tatăl ei și de Lege. Până la urmă însă
dispărură și aceste frici; după cîtva timp, amin-
tirea păcatului din garajul lui McKean se îndepărta
și nu-i mai apără în minte decît în vis. Nu voia

să se gîndească la tatăl ei sau la Lege. Se cufundă
cu totul în bucătărie, cu John Henry și cu Bere-
nice. Nu se mai gîndea la război, la omenire. Ni-
mic nu-i mai făcea rău: devenise indiferentă. Nu
mai stătea niciodată singură în curtea din spate
ca să contemple cerul. Nu dădea nici o atenție
sunetelor și vocilor de vară și nu se plimba noap-
tea pe străzile orașului. Nu le îngăduia întîmplă-
rilor să o întristeze și nu punea nimic la inimă.
Mîncă și scria piese de teatru, se antrena în arun-
carea cuțitului pe peretele garajului și juca bridge
la masa din bucătărie. Fiecare zi nouă semăna cu
cea de ieri, doar că era mai lungă, dar ei nu-i mai
păsa de nimic.

Așadar, în duminica aceea cînd s-a întîmplat
evenimentul, cînd au sosit acasă fratele ei cu mi-
reasa, Frankie a înțeles că totul se schimbase; nu
știa însă de ce i s-a întîmplat ei așa ceva și ce o
să mai fie după aceea. Încercase să stea de vorbă cu
Berenice, dar fu zadarnic: Berenice nu știa nici ea.

— Cînd mă gîndesc la ei simt un fel de durere,
zise Frankie.

— Ei bine, nu te mai gîndi. Nu faci altceva
decît să te gîndești la ei și să o ții așa cît e după-
amiaza de lungă.

Frankie se așeză pe treapta de jos a scării care
ducea la camera ei și se uită în bucătărie. Trebuia
să se gîndească la nuntă, cu toate că asta îi pro-
voca un fel de suferință. Își aminti cum o primise
fratele ei și mireasa, cînd intrase în hol, în dimi-
neața aceea, la ora unsprezece. În casă se făcuse
dintr-o dată liniște, căci Jarvis a oprit radioul cînd

au intrat ; după ce cîntase zi și noapte toată vara, de nu-l mai auzea nimeni, liniștea ciudată o făcu pe Frankie să tresară. Venind din hol, ea se opri în prag și primul contact cu fratele și mireasa îi provocă un șoc. Văzîndu-i împreună avu o senzație pe care n-o putea defini. Semăna cu senzațiile de primăvară, doar că era mai bruscă, mai violentă. Simțea aceeași strîngere de inimă și îi era frică într-un mod tot atît de ciudat. Frankie se gîndi la toate astea pînă cînd îi veni amețelă și îi amorți piciorul.

Apoi o întrebă pe Berenice :

— Ce vîrstă aveai cînd te-ai măritat cu primul tău bărbat ?

În timp ce Frankie stătuse cufundată în gînduri, Berenice se îmbrăcase cu hainele de duminică și acum citea o revistă. Aștepta persoanele cu care avea întîlnire la ora șase : Honey și T. T. Williams ; toți trei urmau să cineze la ceainăria New Metropolitan și apoi să hoinărească împreună prin oraș. Berenice mișca buzele cînd citea, ca și cînd ar fi pronunțat fiecare cuvînt. Cînd Frankie îi vorbea, ochiul cel negru privi în sus, însă cum nu-și înălțase capul, ochiul de sticlă albastru părea că citește în continuare revista. Privirea crucișă a ochilor ei o irita pe Frankie.

— Aveam treisprezece ani, zise Berenice.

— Ce te-a făcut să te măriți așa de tînără ?

— Așa am vrut. Aveam treisprezece ani, dar de atunci n-am mai crescut nici cu un deget.

Berenice era foarte scundă și Frankie o privi dintr-o dată cu atenție și întrebă :

— Nu cumva măritișul ți-a oprit creșterea ?

— Cu siguranță că da.

— Nu știam asta, mărturisi Frankie.

Berenice se măritase de patru ori. Primul ei bărbat fusese un zidar, Ludie Freeman, preferatul ei și cel mai bun dintre cei patru ; el îi dăruise Berenicei o blană de vulpe și o dusese la Cincinnati, unde văzuseră zăpada. O iarnă întreagă, Berenice și Ludie Freeman au văzut zăpada din Nord. Se iubeau și fuseseră căsătoriți timp de nouă ani pînă cînd, într-un noiembrie, Ludie se îmbolnăvi și muri. Ceilalți trei soți fuseseră toți răi, unul mai rău decît celălalt și era destul să audă de ei că Frankie se și întrista. Primul fusese un bețiv bătrîn și morocănos. Următorul se smintise alături de Berenice ; făcea tot felul de bazaconii, visa noaptea mîncare și înghițea cite un colț de cearșaf ; azi așa, mâine așa, o înnebunise pe Berenice în asemenea hal, că pînă la urmă a trebuit să-l părăsească. Ultimul fusese o pacoste. El i-a scos ochiul și i-a furat mobila. Berenice a trebuit să-l dea în judecată.

— Te-ai măritat cu voal de fiecare dată ? întrebă Frankie.

— De două ori cu voal, zise Berenice.

Frankie nu-și găsea astîmpăr. Se învîrtea mereu prin bucătărie, deși avea o țepă în piciorul drept și schiopăta. Umbla cu degetele mari de la mîini băgate în cordonul pantalonilor și flanela umedă i se lipise de corp.

În cele din urmă trase sertarul de la masa din bucătărie și alese un cuțit de măcelărie, lung și

ascuțit. Apoi se așează, sprijinindu-și glezna piciorului bolnav pe genunchiul stîng. Talpa piciorului îi era lungă și îngustă, presărată cu cicatrice albicioase, zgrunțuroase, căci în fiecare vară, Frankie călca de multe ori pe cuie; Frankie avea cele mai tari picioare din oraș. Era în stare să-și taie cruste galbene, ceroase din tălpi și nu o durea prea mult, deși pe alții i-ar fi durut. Ea nu se apucă imediat să-și caute țeapa, ci se așează doar pe scaun, cu glezna pe genunchi și cu cuțitul în mîna dreaptă, privind-o pe Berenice, peste masă.

— Spune-mi, rosti ea. Spune-mi exact cum s-a petrecut.

— Știi doar! zise Berenice. I-ai văzut și tu!

— Totuși spune-mi.

— Am să-ți povestesc pentru ultima oară, începui Berenice. Fratele tău și mireasa au sosit azi tîrziu și tu, cu John Henry, v-ai grăbit să veniți din curtea din spate ca să-i vedeți. Următorul lucru pe care mi-l amintesc a fost că ai dat buzna înapoi în bucătărie și ai fugit sus în odaia ta. Ai coborît apoi în rochia de organdi, cu un strat de ruj gros de un deget, de la o ureche pînă la cealaltă. După aceea ai stat cu toții în salon. Era arșiță. Jarvis îi adusese domnului Addams o sticlă de whisky, așa că ei au consumat băuturi alcoolice, iar tu și John Henry ai băut limonadă. După masă, fratele tău și mireasa au luat trenul de ora trei și s-au înapoiat la Winter Hill. Nunta va avea loc duminica viitoare. Asta-i tot. Ei, ești mulțumită?

— Sînt atît de dezamăgită că n-au mai putut să stea la noi; cel puțin să fi petrecut noaptea aici. Jarvis a lipsit atîta! Bănuiesc că vor să fie împreună cît mai mult cu putință. Jarvis spunea că trebuie să-și pună la punct cîteva acte pentru armată, la Winter Hill. Respiră adînc și continuă: Mă întreb unde se vor duce după nuntă.

— În luna de miere. Fratele tău va avea cîteva zile de concediu.

— Aș vrea să știu unde or să petreacă. Luna aia de miere.

— Eh, în orice caz eu habar n-am.

— Spune-mi, zise iarăși Frankie, dar cît mai precis, cum arătau?

— Cum arătau? Păi, cum s-arate, ca toți oamenii. Fratele tău e un băiat blond, chipeș. Fata-i un tip de brunetă mică și drăguță. Sînt o pereche de albi drăguți. Doar i-ai văzut și tu, aiurito!

Frankie închise ochii și cu toate că nu putu să-i vadă ca într-o fotografie, simți cum o părăsesc. Îi văzu pe amîndoi în tren, călătorind, călătorind, departe de ea. Își aparțineau unul altuia și o părăseau, ea își aparținea sieși și rămînea părăsită, singură, la masa din bucătărie. O parte din ea era însă cu ei și simți cum partea aceasta din propriul său eu pleca mai departe, tot mai departe, astfel că o cuprinse un fel de amețală; îndepărîndu-se mereu, tot mai mult, Frankie, cea din bucătărie, rămase la masă ca o haină veche, părăsită.

— Ce ciudat!

Se aplecă spre talpa piciorului și pe față i se prelinse ceva umed, ca lacrimile sau ca picăturile de sudoare; smîrcii și începu să-și caute așchia.

— Nu te doare de loc? întrebă Berenice.

Frankie negă din cap și nu răspunse. Apoi, după o clipă:

— Ți s-a-ntîmplat vreodată să vezi oameni pe care să ți-i reamintești apoi mai mult ca senzație decît ca imagine?

— Ce vrei să spui?

— Uite ce vreau să spun, zise rar Frankie. I-am văzut foarte bine. Janice purta o rochie verde și pantofi verzi eleganți, cu toc înalt. Părul îi era strîns într-un coc, un păr negru, și o suviță din el se desprinsese. Jarvis stătea pe sofa, lîngă ea. Purta uniforma lui cafenie și era ars de soare și foarte curat. Cea mai draguță pereche de oameni pe care i-am văzut vreodată. Dar parcă tot n-am putut vedea la ei ce-aș fi dorit. N-am reușit să mă concentrez destul de repede ca să prind totul. Pe urmă au plecat. Înțelege ce vreau să spun?

— Vezi să nu-ți faci rană. Ți-ar trebui un ac.

— Puțin îmi pasă de picioarele astea prăpădite.

Abia era șase și jumătate și clipele după-amiezii păreau oglinzi strălucitoare. Nu se mai auzea fluieratul de afară și în bucătărie nu mișca nimic. Frankie stătea cu fața spre ușa care dădea în veranda din spate. Într-un colț al ușii era tăiată o gaură pătrată pentru pisică și în apropiere se afla o farfurioară cu lapte acru albastrui. Motanul lui Frankie plecase de acasă la începutul caniculei. Perioada marilor călduri are loc către sfîrșitul ve-

rii, cînd de obicei nu se întîmplă nimic, dar dacă totuși intervine o schimbare, schimbarea durează pînă la sfîrșitul caniculei. Lucrurile o dată făcute nu se desfac și o greșeală o dată săvîrșită, nu se îndreaptă.

În acel august, de pildă, Berenice își zgîndărise o mușcătură de țințar de sub brațul drept care se transformă într-o rană și rana asta nu se mai închise pînă la sfîrșitul perioadei de caniculă. Două familii de musculițe minuscule de august se instală la colțul ochilor lui John Henry și, cu toate că el se scutura și clipea deseori, nu era chip să le îndepărteze de acolo. Apoi dispăru și Charles. Frankie nu l-a văzut cînd a ieșit din casă și a șters-o, dar la paisprezece august, cînd îl chemă la cină, el nu veni; plecase. Îl căută peste tot și-l trimise pe John Henry să-l strige pe nume prin toate străzile orașului. Era însă perioada caniculei și Charles nu se mai întoarse acasă. În fiecare după-amiază Frankie îi spunea Berenicei aceleași cuvinte și răspunsurile acesteia erau aceleași. Cuvintele păreau o melodie supărătoare, cîntată pe de rost.

— Dacă aș ști măcar unde s-a dus!

— Hai, isprăvește o dată să te perpelești auita pentru corcitura aia de motan bătrîn. Ți-am spus doar că n-o să mai vină înapoi.

— Charles nu-i corcitură. E aproape un siamez pur.

— Siamez ca mine! spunea Berenice. L-ai văzut pentru ultima oară pe cotoiul ăla bătrîn. A plecat să-și caute o prietenă.

— Să-și caute o prietenă ?
— Păi sigur ! Era mereu pe drumuri ca să-și găsească o prietenă.

— Așa crezi tu, zău ?

— Sigur.

— Mă rog, dar de ce nu-și aduce prietena acasă cu el ? Ar trebui să-și închipuie cât ar fi de bucuroasă să am o întreagă familie de pisici.

— Corcitura aia de motan bătrîn a șters-o. Asta e !

— Dacă aș ști măcar unde.

Și așa, în fiecare după-amiază mohorîtă, vocile lor se încăierau, spunîndu-și aceleași cuvinte care-i aminteau lui Frankie de ritmul sacadat al conversației dintre doi nebuni. Isprăvea prin a-i spune :

— Parcă totul s-a îndepărtat de mine și m-a părăsit. Lăsa capul pe masă, speriată.

În după-amiaza asta, însă, Frankie schimbă brusc mersul conversației. Ii veni o idee, puse cuțitul jos și se sculă de la masă.

— Știu ce am de făcut, zise ea deodată. Auzi ?

— Aud că nu-s surdă.

— Trebuie să anunț poliția. Ei îl vor găsi pe Charles.

— Eu una n-aș face asta.

Frankie se duse la telefonul din hol și explică oamenilor legii ce e cu motanul ei.

— Este aproape siamez pur, zise ea. Dar cu părul scurt. O nuanță foarte drăguță de cenușiu și o mică pată albă pe gît. Răspunde la numele de *Charles*, dar dacă nu răspunde la asta, poate să vină și dacă îl strigi *Charlina*. Numele meu

este domnișoara F. Jasmine Addams și adresa : o sută douăzeci și patru, Grove Street.

Cînd Frankie se înapoie, Berenice chicotea pe înfundate.

— Pfui ! O să trimită aici să te lege și o să te tîrască pînă la Milledgeville. Parcă-i văd pe grașii ăia albaștri de la poliție, alergînd pe străzi după cotoi și urlînd : O ! Charles, O, vino aici, Charlina ! Sfinte Isuse.

— Ah, taci, zise Frankie.

Berenice stătea la masă ; se oprise din rîs și ochiul ei negru o măsura cu o expresie malițioasă, în timp ce turna cafeaua într-o farfurioară de porțelan alb, ca să se răcească.

— De altfel, zise, nu-nțeleg ce fel de idee înțeleaptă este aia să glumești cu Legea. Indiferent care-i motivul.

— Eu nu glumesc cu Legea.

— N-a trecut mult timp de cînd stăteai dincolo și-ți silabiseai numele și numărul de la casă. Le-ai spus unde să vină să pună mîna pe tine, dacă cumva te-au luat în serios.

— Mă rog, să vină ! zise Frankie supărată. Nu-mi pasă ! Nu-mi pasă ! și dintr-o dată nu i-a mai pasat nici dacă s-ar fi aflat că e o criminală. N-au decît să vină să mă ia, nu mă sinchisesc.

— Am spus asta doar ca să te necăjesc, zise Berenice. Păcat că nu prea știi de glumă.

— Poate că mi-ar fi mai bine în închisoare.

Frankie se plimba în jurul mesei și simțea cum se îndepărtează mirii. Trenul mergea spre nord. Se îndepărtau de oraș kilometru după kilometru, tot mai mult și mai mult și, pe măsură ce călăto-

reau spre nord, aerul începea să se răcească și întinericul cădea ca în serile timpurii de iarnă. Trenul șerpuia printre dealuri, șuieratul său era ca un vaiet de iarnă și ei se îndepărtau kilometru după kilometru. Își treceau unul altuia o cutie cu bomboane de ciocolată puse în scoici de hîrtie fină, plisată și priveau kilometrii de iarnă perindîndu-se prin fața ferestrei. S-au îndepărtat acum mult de tot de oraș și în curînd vor fi la Winter Hill.

— Stai jos, zise Berenice. Mă enervezi.

Deodată Frankie începu să rîdă. Își șterse fața cu dosul palmei și reveni la masă.

— Ai auzit ce-a spus Jarvis ?

— Ce ?

Frankie se prăpădea de rîs.

— Discutau dacă să-l voteze sau nu pe C. P. McDonald. Și Jarvis spunea : „Ei bine, n-aș putea vota pentru canală asta nici dacă ar candida pentru postul de hingher.” N-am auzit în viața mea ceva atît de deștept.

Berenice nu rîdea. Ochiul ei cel negru privea în jos, într-un colț. Înțelesese repede gluma și o privi din nou pe Frankie. Purta rochia ei de crep roz ; pălăria cu pană roz se afla pe masă. Din cauza ochiului albastru de sticlă, pînă și transpirația de pe fața ei neagră părea albăstrie. Berenice își mîngîia pana de la pălărie.

— Și știi ce a spus Janice ? întrebă Frankie. Cînd papa a adus vorba despre cît de mult am crescut, ea a spus că nu e de părere că arăt grozav de înaltă. Zicea că ea a crescut cel mai mult

pînă la treisprezece ani. Zău că așa a spus, Berenice !

— Foarte bine !

— Ea era de părere că sînt de o înălțime potrivită și că probabil nu voi mai crește. Zicea că toate manechinele și stelele de cinema...

— N-a spus asta, o întrerupse Berenice. Am auzit-o și eu. A spus doar că ai ajuns probabil la înălțimea peste care nu mai crești. Dar nu a adăugat ceea ce spuneai tu acum. Dacă te aude cineva poate crede că a ținut un întreg discurs pe chestia asta.

— Ea zicea...

— Asta-i o mare meteahnă a ta, Frankie. Cineva face, întîmplător, o observație și apoi tu o stilcești în mintea ta, pînă cînd nici naiba n-o mai recunoaște. S-a întîmplat o dată ca mătușa-ta Pet să-i spună Clorinei că ai maniere frumoase și Clorina ți-a transmis asta. Așa cum a cumpărat-o. După aceea am aflat că tu te duci peste tot și te lauzi că doamna West crede că tu ai cele mai frumoase maniere din oraș și că ar trebui să te duci la Hollywood și mai știu eu cîte-oi mai fi trîncănit. Dacă ți se face un compliment cît de mic, tu începi să scornești o istorie întregă. Și cînd e vorba de ceva rău, tot la fel faci. Întorci prea mult lucrurile crezînd că-i cine știe ce de capul tău. Și asta-i o mare greșală.

— Ia isprăvește cu predica, zise Frankie.

— Asta nu-i predică. E adevărul gol-goluț.

— Ai și tu puțină dreptate, zise în sfîrșit Frankie. Închise ochii. Bucătăria era foarte liniștită. Își simțea bătăile inimii și cînd începu să vor-

bească, vocea îi era o șoaptă. Iată ce aș vrea să știu. Crezi că am făcut o impresie bună?

— Impresie? Impresie?

— Da, zise Frankie cu ochii încă închiși.

— De unde să știu eu?

— Vreau să spun, cum m-am purtat? Ce-am făcut?

— Păi, n-ai făcut nimic.

— Nimic?

— Nu. Te-ai zgîit tot timpul la amîndoi de parc-ar fi fost strigoi. Apoi, cînd au vorbit de nuntă, urechile ți se desfăceau ca niște foi de varză...

Frankie puse mîna pe urechea stîngă.

— Nu s-au desfăcut, zise ea cu amărăciune. Apoi, după puțin timp adăugă: Într-o bună zi, ai să-ți găsești limba aia mare și grasă smulsă din rădăcini, zăcînd colo pe masă, în fața ta. Cum ai să te simți atunci?

— Termină cu mojiciile astea, zise Berenice.

Frankie privi încruntată în jos la țeapa din picior. Reușise în sfîrșit să și-o scoată și zise:

— Pe oricare altul în afară de mine l-ar fi durut operația asta. Începu să se învîrtească iarăși prin odaie. Tare mă tem că n-am făcut impresie bună.

— Și ce-i cu asta? zise Berenice. De-ar veni o dată Honey și T. T. ! Mă scoți din sărite!

Frankie ridică umărul stîng și își mușcă buza de jos. Apoi, se așează brusc, lovindu-și fruntea de masă.

— Haide, haide, zise Berenice. Nu mai face asta!

Frankie stătea țeapănă, cu fața ascunsă în încheietura cotului și cu pumnii strînși. Glasul ei suna aspru și gîtuit.

— Erau atît de drăguți, zise ea. Or fi petrecînd atît de bine! Și au plecat și m-au părăsit.

— Scoală-te, zise Berenice. Stăpînește-te.

— Au venit și au plecat, zise ea. Au plecat și m-au lăsat cu oful ăsta.

— Oho! exclamă Berenice. Pot să jur că am ceva de spus în chestia asta. Bucătăria era liniștită și Berenice lovi de patru ori cu tocul în po-dea: un, doi, trei — *bang!* Ochiul viu era răutacios și ironic, în timp ce bătea ritmul cu tocul, întărindu-l cu o voce de jaz sumbră, care semăna a cîntec:

La nuntă Frankie a dat chix!

Frankie a dat chix!

Frankie a dat chix!

— Termină, zise Frankie.

Frankie a dat chix!

Frankie a dat chix!

Berenice cînta într-una și vocea îi era ritmată ca pulsul care-ți bate în cap atunci cînd ai febră. Frankie simți că-și pierde cumpătul și puse mîna pe cuțitul de pe masa din bucătărie.

— Taci cînd îți spun!

Berenice se opri brusc. În liniștea din bucătărie se simți dintr-o dată încordarea.

— Lasă cuțitul jos!

— Dacă vreau!

Fixă capătul mânerului în palmă și îi încovoie încet lama. Cuțitul era flexibil, ascuțit și lung.

— Pune-l jos, DIAVOLE !

Frankie se ridică însă și ținti cu grijă. Ochii i se îngustară și contactul cu cuțitul făcu să-i încezeze tremurul mâinilor.

— Hai, aruncă-l, zise Berenice. Aruncă-l !

În toată casa domnea o mare liniște. Casa goală parcă aștepta. Și atunci se auzi prin aer șuieratul cuțitului și sunetul lamei izbite. Cuțitul nimeri în mijlocul ușii de la scară și se înfipse acolo, vibrând. Ea îl privi până când încetă să mai vibreze.

— Sînt cea mai bună aruncătoare de cuțite din acest oraș. Berenice, care stătea în spatele ei, tăcu. Dacă s-ar organiza o întrecere, aş câştiga. Frankie trase cuțitul din uşă şi-l puse pe masa din bucătărie. Apoi, scupă în palmă şi îşi frecă mâinile.

Berenice zise în sfîrşit :

— Frances Addams, ți-ai cam luat-o-n cap.

— Niciodată n-am greşit cu mai mult de cîteva degete.

— Ştii bine ce părere are tatăl tău despre aruncatul cu cuțitul în această casă.

— Te-am prevenit să-mi dai pace.

— Nu ești vrednică să locuiești într-o casă, zise Berenice.

— În asta de aici n-am să mai locuiesc multă vreme. Am de gînd să plec de acasă.

— Drum bun și călătorie sprîncenată.

— Așteaptă puțin și ai să vezi. Părăsesc orașul.

— Și unde ai de gînd să te duci ?

Frankie se uită în toate colțurile camerei și apoi zise :

— Nu știu.

— Eu știu, zise Berenice. Începi să bați cîmpii. Asta faci !

— Nu, zise Frankie. Se uită liniștită în jurul ei, spre peretele împodobit cu desene ciudate și apoi închise ochii.

— Mă duc la Winter Hill. Mă duc la nuntă. Și jur pe Isus, pe ochii mei, că n-am să mă mai întorc niciodată aici.

Nu fusese sigură că o să arunce cuțitul pînă cînd acesta nu se izbi și nu vibră în uşa de la scară. Tot așa nu-și dădu seama că o să spună aceste vorbe pînă cînd nu le rosti. Asemenea cuțitului, jurămîntul era năprasnic ; îl simțea lovind-o și vibrînd. Apoi, cînd vorbele se domoliră, zise din nou :

— După nuntă nu mă mai întorc aici.

Berenice îi ridică bretonul umed de pe frunte și întreabă în sfîrşit.

— Vorbești serios, scumpo ?

— Desigur ! exclamă Frankie. Ce, îți închipui că aş putea să stau aici în fața ta și să jur ceea ce am jurat, doar în joacă ? Mi se pare, Berenice, că pentru ca să pricepi ceva, ție îți trebuie uneori mai mult timp decît oricărei alte ființe omenești.

— Dar zici că nu știi unde te duci. Pleci, dar nu știi unde. Asta nu pot eu să pricep.

Frankie își plimbă privirea în sus și în jos pe cei patru pereți ai odăii. Se gîndea la omenire și o simțea învîrtindu-se, detașată. Mai grăbită, mai detașată și mai cuprinzătoare decît fusese vre-

dată înainte. Imagini de război țîneau și i se ciocneau în minte. Vedea insule strălucitoare, înflorite și un țărm cu valuri cenușii, lîngă marea din nord. Ochi ieșiți din orbite și vîlmășagul picioarelor de soldați. Tancuri și un aeroplan cu aripa frîntă, arzînd și căzînd de pe un cer pustiu. Lumea era înnebunită de bătălii zgomotoase și se învîrtea cu o mie șase sute de kilometri pe minut. Nume de localități i se învîrteau în minte: China, Peachville, Noua Zeelandă, Paris, Cincinnati, Roma. Se gîndi la uriașul univers rotitor, pînă cînd începură să-i tremure picioarele și palmele îi asudară — dar nu știa încă unde ar fi trebuit să se ducă. În cele din urmă încetă să se mai uite, pe rînd, la cei patru pereți ai bucătăriei și îi spuse Berenicei:

— Parcă mi-ar fi jupuit cineva toată pielea de pe mine, așa mă simt. Aș mîncea niște înghețată de ciocolată, bună și rece.

Berenice ținea mîinile pe umerii lui Frankie și clătinîndu-și capul îi privea chipul cu ochiul cel viu, îngustat.

— Și totuși, fiecare cuvînt pe care ți l-am spus este adevărul adevărat. Nu mă mai întorc aici după nuntă.

Se auzi un zgomot și, cînd se întoarseră, văzură că Honey și T. T. Williams stăteau în prag. Honey, cu toate că era fratele ei vitreg, nu semăna de loc cu Berenice și ai fi putut să-ți închipui că venea dintr-o țară străină, cum ar fi Mexicul sau Cuba. Avea pielea de culoare deschisă, aproape ca levănțica, ochii înguști și liniștiți ca uleiul și un

trup suplu. T. T. Williams era foarte înalt și negru; avea părul cărunț, era chiar mai în vîrstă decît Berenice și purta un costum preotesc, cu o insignă roșie la butonieră. T. T. Williams era „drăgușul” Berenicei, un om de culoare, înstărit, care ținea un restaurant pentru oamenii de culoare. Honey era invalid. Nu l-au primit în armată și a lucrat ca săpător la o carieră de pietriș pînă cînd și-a rupt ceva pe dinăuntru și n-a mai putut să facă munci grele. Toți trei stăteau strînși laolaltă, formînd un grup întunecat, în ușă.

— De ce v-ați strecurat înăuntru așa, pe furiș? întrebă Berenice. Nici nu v-am auzit.

— Tu și cu Frankie erați prea cufundate într-o discuție.

— Sînt gata de plecare, zise Berenice. Sînt de mult gata. Nu doriți o mică gustare, la repezeală, înainte de a pleca?

T. T. Williams privi spre Frankie și își șterse picioarele. Era foarte curat, ținea să fie plăcut fiecăruia și să facă totdeauna lucrul convenit.

— Frankie nu umblă cu vorba, îl asigură Berenice. Nu-i așa?

Frankie nici nu se osteni să răspundă la o asemenea întrebare. Honey purta un costum larg din „rayon” roșu închis și Frankie îi spuse:

— Costumul pe care îl porți e drăguț, Honey. De unde l-ai luat?

Honey putea să se exprime ca un învățător alb, buzele lui de culoarea levănțichii se mișcau repede și ușor ca fluturii. Răspunse însă doar cu un cu-

vînt din limba negrilor, un sunet înfundat, din gît, care putea să însemne orice.

— Ahhnh, făcu el.

Paharele se aflau pe masă în fața lor, împreună cu sticla de briantină, care conținea gin, dar ei nu băură. Berenice spunea ceva despre Paris și Frankie avu impresia că așteptau ca ea să plece. Stătea în ușa și îi privea. N-ar fi vrut să plece.

— Să-ți pun apă în pahar, T.T.? întrebă Berenice.

Sedeau toți în jurul mesei și Frankie rămăsese stingheră, în ușa.

— La revedere, spuse ea.

— La revedere, scumpo, rosti Berenice. Uită toată aiureala pe care am discutat-o și dacă domnul Addams nu vine acasă pînă se întunecă, du-te dincolo la familia West. Du-te și te joacă cu John Henry.

— De cînd crezi tu, mă rog, că mi-e frică de întuneric? se răsti Frankie. La revedere.

— La revedere, răspunseră ei.

Frankie închise ușa, însă putea să le audă vocele. Cu capul lipit de ușa bucătăriei, trăgea cu urechea la murmurul înfundat ce se întărea și slăbea încetîșor. Aaii — Aaii. Apoi vocea lui Honey acoperi flecăreala lor inutilă, întrebînd:

— Ce se petrecea între tine și Frankie cînd am venit noi? Aștepta cu urechea strîns lipită de ușa să audă ce avea să spună Berenice. Și în sfîrșit o auzi:

— Prostii! Frankie îi dădea într-una cu bazaconiile ei. Ascultă la ușa pînă cînd îi auzi că pleacă.

Casa goală se întunecă. Peste noapte rămînea singură cu tatăl ei, căci, după cină, Berenice se ducea la ea acasă. Într-o vreme au închiriat dormitorul din față. Era la un an după moartea bunicii, cînd Frankie avea nouă ani. Închiriaseră dormitorul din față domnului și doamnei Marlowe. Singurul lucru pe care și-l amintea Frankie despre ei era observația făcută pînă la urmă că erau niște oameni de rînd. Totuși, cît timp au stat acolo, Frankie fusese fascinată de domnul și doamna Marlowe și de odaia din față. Îi plăcea să intre acolo cînd ei erau plecați; umbla ușor, atent, cu lucrurile lor; cu pulverizatorul doamnei Marlowe care împrăstia parfum, cu puful cenușiu-roz, cu șanurile pentru pantofi ale domnului Marlowe. Au plecat în mod misterios după ce, într-o după amiază s-a petrecut un lucru pe care Frankie n-a putut să-l înțeleagă. Era o duminică de vară și ușa dinspre hol a camerei soților Marlowe era deschisă. Nu se vedea decît o parte din cameră, ceva din masa de toaletă și numai norțiunea dinspre picioare a patului, pe care se afla corsetul doamnei Marlowe. În odaia liniștită se auzea un zgomot pe care nu-l putu identifica și, cînd trecu pragul, o singură ochire îi fu destul ca să alerge înspăimîntată în bucătărie strigînd:

— Domnul Marlowe are un acces!

Berenice trecu în grabă prin hol, însă dună ce se uită în odaia din față strînse doar buzele și trînti ușa. Îl pusese desigur la curent și pe tatăl ei, căci în aceeași seară el spuse că soții Marlowe vor trebui să plece. Frankie încercă s-o iscodească pe Berenice și să afle care era cauza. Însă Berenice îi

spuse doar că erau oameni de rînd, adăugînd că măcar pentru o anumită persoană din casă ar fi putut să-și dea seama că trebuiau să închidă ușa. Deși Frankie știa că ea este persoana aceea, totuși nu înțelegea.

— Ce fel de acces a fost ăla ? întrebă ea. Berenice îi răspunse doar atît :

— Un acces obișnuit, Baby.

Frankie înțelese din intonație că vorbele astea cuprindeau mai mult decît i se spusese. Mai tîrziu, ea își aminti de soții Marlowe doar ca de niște oameni de rînd ; fiind de rînd, lucrurile din preajma lor erau și ele de rînd. Astfel, mult după ce încetase să se mai gîndească la ei sau la accese, reamintindu-și doar numele lor și faptul că închiriaseră o dată dormitorul din față, ea asocia oamenii de rînd cu pufurile de pudră roz-cenușii și cu pulverizatoarele de parfum. De atunci, dormitorul din față n-a mai fost închiriat.

Frankie se îndreptă către cuierul de pălării din hol și-și puse una dintre pălăriile tatălui ei. Își privi în oglindă mutra urîtă și mohorîtă. Convorbirea despre nuntă fusese oarecum nepotrivită. Întrebările pe care le pusese în acea după-amiază fuseseră toate întrebări nepotrivite și Berenice răspunsese la ele în glumă. Nu-și putea defini simțămintele și rămase acolo pînă cînd umbre întunecate o făcură să se gîndească la stafii.

Frankie ieși în stradă în fața casei și privi în sus pe cer. Privea fix, cu mîna în șold și gura căs-

cată. Cerul ca levănțica se întuneca încetul cu încetul. Auzi în apropiere zgomotele serii și simți un miros proaspăt de iarbă stropită. Era clipa înserării timpurii cînd, pentru că bucătăria era prea fierbinte, îi plăcea să se ducă puțin pe afară. Se exersa în azvîrlirea cu cuțitul, sau stătea în fața prăvăliei de răcoritoare, în curtea din față, sau se ducea în curtea din dos. Acolo, sub bolta de viță era răcoare și umbră. Scria piese de teatru, deși nu mai încăpea în nici unul din cîștitele ei. Era de altfel prea mare ca să mai joace în ele, sub bolta de viță ; în vara asta scrisese piese foarte reci, piese despre eschimoși și exploratori înghețați. Intra în casă doar cînd se înnopta.

Astă seară însă Frankie nu se gîndea la cuțite, la răcoritoare, sau la piese de teatru, dar nici n-ar fi vrut să rămînă acolo, zgîndu-se la cer, căci inima îi puneă din nou aceleași vechi întrebări despre primăvara care o înfricoșa.

Simtea că are nevoie să se gîndească la ceva urît, obișnuit, așa că își întoarse privirea de la cerul de seară și se uită fix la propria ei casă. Frankie locuia în cea mai urîtă casă din oraș, dar acum știa că nu va mai locui multă vreme acolo. Casa era goală, întunecată. Frankie îi întoarse spatele, merse pînă la capătul blocului de case și dădu colțul, luînd-o pe jos pe trotuar, spre familia West. John Henry se sprijinea de balustrada verandei din față, avînd o fereastră luminată în spate, astfel că părea o păpușică de hîrtie neagră, profilată pe o bucată de hîrtie galbenă.

— Hei, zise ea. Tare aş vrea să ştiu cînd o să vină papa al meu acasă, din oraş.

John Henry nu răspunse.

— Nu vreau să mă întorc singură-singurică în casa aceea urîtă, veche şi întunecată.

Stătea pe trotuar, privindu-l pe John Henry şi îi veni în minte o replică politică plină de spirit. Îşi înfipse degetele mari în buzunarele pantaloanelor şi întrebă.

— Dacă ar fi să votezi la o alegere, pe cine ai vota ?

Vocea lui John Henry suna limpede şi subţire în noaptea de vară.

— Nu ştiu.

— De exemplu, ţi-ai da votul pentru ca C.P. McDonald să devină primarul acestui oraş ?

John Henry nu răspunse.

— L-ai da ?

Nu reuşi însă să-l facă să vorbească. Erau unele împrejurări în care orice i-ai fi spus lui John Henry, el nu ţi-ar fi răspuns. Astfel se văzu silită ea, fără să se bazeze pe vreo replică, şi deci singură-singurică, să facă o observaţie care nu suna prea spiritual :

— Ei bine, eu n-aş vota pentru el nici dacă ar candida la postul de hingher.

Oraşul, care începea să se întunece, era foarte liniştit. Trecuse mult timp de cînd fratele ei şi mireasa se aflau la Winter Hill. Lăsaseră oraşul la o sută şaizeci de kilometri în urma lor şi erau acum într-o urbe mare, îndepărtată. Ei îşi apar-

ţineau unul altuia, chiar şi la Winter Hill, în vreme ce ea era numai a ei, mereu în acelaşi vechi oraş, mereu singură. Lunga distanţă de o sută şaizeci de kilometri nu o determina să se simtă mai tristă şi mai departe de ei decît faptul că îi ştia împreună, unul al altuia, şi pe ea singură, despărţită de ei. Şi, în vreme ce se amăra cu gîndul ăsta, îi veni brusc o idee şi găsi o explicaţie. Înţelese şi spuse aproape cu voce tare : *Ei sînt „noi” al meu.* Ieri şi în toţi cei doisprezece ani ai vieţii ei, ea fusese numai Frankie. O persoană, *eu*, care trebuia să se mişte şi să facă tot felul de lucruri de una singură. Toţi ceilalţi oameni puteau vorbi despre *noi*, toţi ceilalţi, afară de ea. Cînd Berenice spunea *noi*, se referea la Honey, La Mama Mare, la căsuţa sau la biserica ei. Pentru tatăl ei, *noi* însemna prăvălia lui. Toţi membrii unui club aveau un *noi* de care aparţineau şi despre care vorbeau. Soldaţii în armată pot spune *noi*, chiar şi criminalii puşi în lanţuri. Sărmana Frankie nu avusese însă nici un *noi* cu care să se laude, în afară de grozavul *noi* de vară, compus din ea, John Henry şi Berenice, acesta fiind ultimul *noi* din lume pe care şi-l dorea. Acum toate astea încetară dintr-o dată şi totul se schimbase. Fratele său şi mireasa existau şi parcă pentru prima oară îi socoti ca făcînd parte din ea. *Ei sînt noi al meu.* Aşa se explica de ce avea un simţămînt atît de ciudat ; ei erau departe, la Winter Hill, în timp ce ea rămăsese singură-singurică ; trupul lui Frankie cea veche rămăsese singur în oraş.

— De ce te-ai încovoiat așa? strigă John Henry.

— Parcă simt un fel de durere, zise Frankie. Poate am mâncat ceva care nu-mi prieste.

John Henry stătea încă pe balustradă, ținându-se de stîlp.

— Ascultă, zise ea, ce-ar fi să vii să cinăm împreună și să rămii peste noapte la mine?

— Nu pot, răspunse el.

— De ce?

John Henry merse pe balustradă ținînd mîinile întinse, ca să-și păstreze echilibrul, astfel că în lumina gălbuie a ferestrei, semăna cu o mierlă mică. Nu răspunse pînă nu ajunsese cu bine la celălalt stîlp.

— De-aia!

— De ce de-aia?

El nu mai spuse nimic și Frankie adăugă:

-- Mă gîndeam că am putea să instalăm împreună cortul meu indian, să dormim afară în curtea din spate și să ne distrăm.

John Henry tăcea.

— Sîntem doar veri primari. Eu te distrez tot timpul. Ți-am făcut atîtea cadouri.

John Henry merse înapoi pe balustradă ușor, calm și rămase pe loc, privind-o, cu brațele încolăcite în jurul stîlpului.

— Mă rog, strigă Frankie, de ce nu poți veni?

El răspunse în sfîrșit:

— Ei bine, Frankie, pentru că nu vreau.

— Măgarule, țipă ea. Te-am întrebat pentru că vād că ești atît de urît și atît de singur.

John Henry sări sprinten jos de pe balustradă. Cînd îi răspunse vocea lui suna ca o voce limpede de copil.

— De ce, mă rog? Nu mă simt de loc singur.

Frankie își frecă palmele umede de buzunarele pantalonilor și își spuse în gînd: „Acum întoarce-te și cară-te acasă.” Dar în ciuda acestei comenzi, nu se simțea în stare să-i întoarcă spatele și să plece. Nu se înnoptase încă. În întunericul străzii doar ferestrele caselor erau luminate. Umbre se adunau sub copacii cu frunze dese și în depărtare se zăreau forme nedeslușite, cenușii. Dar cerul nu se întunecase încă.

— Mi-e teamă că o să se întîmple ceva, zise ea. E prea multă liniște. Am o presimțire ciudată. Pun rămășag pe o sută de dolari că vine furtuna.

John Henry o urmărea cu privirea de după balustradă.

— O furtună grozavă, grozavă, ca după arșiță. Sau poate chiar un ciclon.

Frankie așteptă să se lase noaptea. În clipa aceea o trompetă începu să cînte. Undeva în oraș, nu prea departe, o trompetă cînta o arie melancolică. Melodia era lentă, sfîșietoare. Era trompeta tristă a unui băiat de culoare, dar Frankie nu știa cine este. Rămase nemișcată, cu capul plecat și cu ochii închiși, ascultînd. Ceva în melodia aceea îi reamintea de primăvară: flori, ochi de străini, ploaie.

Melodia era lentă, sumbră, tristă. Apoi, deodată, în timp ce Frankie asculta, trompeta izbucni într-o dezlănțuire sălbatică de jaz care se înălța în zig-zag. La sfîrșitul exploziei de jaz, mu-

zica nu se mai auzi decît slab, îndepărtat. Apoi melodia reveni la primul cîntec trist și parcă ar fi povestit despre anotimpul acela lung de zburcîm. Frankie rămase acolo, pe trotuarul întunecat, cu inima strînsă, simțind cum îi înțepenesce genunchii și i se usucă gîtlejul. Atunci, pe neașteptate, se întîmplă un lucru pe care nu-l înțelege din primul moment. Tocmai cînd melodia urma să se desfășoare, trompeta se întrerupse brusc și încetă să mai cînte. Pentru o clipă, Frankie nu se dumiri ce s-a întîmplat; se simțea dezorientată. În cele din urmă îi șopti lui John Henry West:

— S-a oprit ca să scuture saliva din trompetă. O să reînceapă îndată.

Dar muzica nu reîncepu. Melodia rămase neterminată. Și ea nu mai putu suporta crîsparea. Simțea că trebuie să facă ceva sălbatic, năprasnic, ceva nemaipomenit. Își dădu cu pumnii în cap, dar degeaba. Începu să vorbească cu glas tare, deși mai întîi nu acordă nici o atenție propriilor ei cuvinte, neștiind dinainte ce avea să spună.

— I-am spus eu Berenicei că am să părăsesc definitiv orașul și ea nu m-a crezut. Zău, uneori am impresia că e cea mai mare nebună din lume.

Se văicărea în gura mare și vocea îi era zimțuită și tăioasă ca un ferăstrău. Vorbea într-una și de la un cuvînt la altul nu știa ce-o să mai spună. Își asculta vocea, dar cuvintele pe care le auzea nu prea aveau noimă.

— Cauți să bagi ceva în capul unei nebune ca asta și parc-ai vorbi cu o stană de piatră. I-am tot spus și i-am spus și iar i-am spus. I-am spus că

trebuie să plec de-a binelea din acest oraș, pentru că altminteri nu se mai poate.

Nu vorbea cu John Henry. Nici nu-l mai vedea. El se îndepărtase de fereastra luminată, însă o asculta de pe verandă și, după o clipă, o întrebă:

— Unde?

Frankie nu răspunse. Devenise deodată foarte liniștită, căci un nou sentiment o stăpînea, sentimentul neașteptat că în sinea ei știa unde se va duce. Știa, și în clipa următoare îi veni în minte numele locului. Frankie își mușcă pumnul și așteptă: nu căută însă numele locului și nu se gîndi la universul care se învîrtea. Il văzu în minte pe fratele ei și pe mireasă și inima i se strînse atît de tare, încît simți că e cît p-aci să se spargă.

John Henry o întrebă cu vocea lui subțire, copilărească:

— Vrei să cinez cu tine și să dorm în cor-tul tău?

Ea răspunse:

— Nu.

— Puțin mai înainte m-ai invitat!

Dar Frankie nu putea să stea la discuție cu John Henry West sau să răspundă la vreuna din întrebările lui, căci tocmai în momentul acela înțelese. Știa acum cine este și unde se va duce în lume. Deodată, inima ei strînsă i se deschise, despicîndu-se în două. Ca două aripi i se desfăcu inima. Cînd vorbi, vocea îi era sigură.

— Știu unde mă duc.

John Henry întreabă :

— Unde ?

— Mă duc la Winter Hill, preciză ea. Mă duc la nuntă.

Așteaptă ca să-i dea posibilitatea să spună : „Am știut eu treaba asta.“

Apoi mărturisi deodată adevărul, cu voce tare.

— Plec cu ei. După nunta de la Winter Hill, plec cu ei amîndoi, oriunde s-or duce. Plec cu ei.

El nu răspunse.

— Îi iubesc atît de mult pe amîndoi. O să mergem peste tot împreună. Parcă aş fi știut de cînd e lumea că sînt făcută să stau cu ei. Îi iubesc atît de mult pe amîndoi.

Și, spunînd asta, nu avu nevoie să se mai mire și să-și mai bată capul. Deschise ochii și afară era noapte. Cerul de levănțică se întunecase pînă la urmă și lumina nopții înstelate era piezișă, cu umbre tremurătoare. Ca două aripi i se deschise inima. Nu văzuse niciodată o noapte atît de frumoasă.

Frankie rămase locului, privind cerul. Cînd îi veni din nou în minte vechea întrebare și anume cine e ea și ce o să facă în viață și de ce stă acolo în clipa aceea — atunci cînd vechea întrebare o hărțui din nou, ea nu se mai simți îndurerată și nedumerită. Știa, în sfîrșit, cine e și înțelese unde se va duce. Îl iubea pe fratele ei și pe mireasă și făcea parte dintre nuntași. Vor pleca toți trei în lume și vor fi mereu împreună. Și, în sfîrșit, după înfricoșătoarea primăvară și vara nebună, nu-i mai era teamă.

Partea a doua

I

Ziua premergătoare nunții nu seamănă cu nici una din zilele trăite de F. Jasmine. Era sîmbăta aceea în care ducîndu-se în oraș, după vara pustie și fără nici un orizont, acesta i se deschidea dintr-o dată și i se dăruia într-un chip cu totul nou. Din pricina nunții, F. Jasmine se simțea legată de tot ce vedea, ajungînd parcă dintr-o dată să facă parte din rîndul celor care umblau prin oraș în această zi de sîmbătă. Se socotea în-

dreptătită să pășească pe străzile orașului ca o regină și își vîra nasul peste tot. Era ziua în care, de la primele ore chiar, lumea nu i se mai părea separată de ființa ei și avea senzația neașteptată că a fost inclusă în ea. Așadar, multe lucruri se întîmplară în ziua aceea, dar nimic din ceea ce se întîmplă nu o mai miră pe F. Jasmine și, pînă la urmă, în chip miraculos, totul i se păru foarte firesc.

La ferma unchiului Charles, un unchi de-al lui John Henry, văzuse cîțiri bătrîni și orbi care se învîrteau mereu în cerc, storcînd zeamă pentru sirop din trestia de zahăr. Urmele lăsate de drumurile lui Frankie cea veche din vara aceea semănau întrucîtva cu ale cîțirilor de la țară; cînd se afla în oraș își făcea veacul pe lîngă tegehelele prăvăliilor de solduri, sau se așeza în rîndul întîi la reprezentațiile de la *Palace*, sau dădea tîrcoale prăvăliei tatălui ei, sau stătea pe la vreun colț de stradă, urmărind soldații. Dimineața asta a fost însă cu totul deosebită de celelalte. Trecuse prin locuri pe unde nici n-ar fi visat vreodată să meargă. F. Jasmine se dusesese, de pildă, la un hotel — nu era cel mai bun hotel din oraș și nici măcar printre cele mai bune, — cu toate acestea, era un hotel și F. Jasmine se afla colo. Ba mai mult, intră acolo cu un soldat — de asemenea o întîmplare neprevăzută — căci nu-l văzuse niciodată pînă atunci. Dacă, nu mai departe decît ieri, Frankie cea veche ar fi întrezărit ca printr-un ochean fermecat vreo imagine din scena aceasta, ar fi făcut o mutră neîncrezătoare. Dar astăzi era o dimineață în care se întîmplau multe

lucruri și ciudățenia zilei consta în efectul invers pe care îl avea surpriza; neprevăzutul nu o mai surprindea, în timp ce lucrurile bine știute îi stîrneau, în chip ciudat, mirarea.

Ziua începu din momentul cînd se trezi, în zori, cu senzația că fratele ei și mireasa dormiseră noaptea în străfundul inimii ei, așa încît gîndul nunții puse stăpînire pe ea din primele clipe ale zilei. Apoi se gîndi imediat la oraș. Acum, cînd era pe punctul să plece pentru totdeauna de acasă, simți în mod curios că, în această ultimă zi, orașul o chema, o aștepta. Ferestrele odăii ei se coloraseră în albastrul rece al zorilor. Bătrînul cocoș al lui McKean cînta. Se sculă repede, aprinse lampa de pe noptieră și puse în funcție polizorul.

Pe Frankie cea veche, cea de ieri, toate lucrurile astea o surprindeau, însă F. Jasmine nu se mai miră; se obișnuise cu nunta și asta de mult, de mult timp. Noaptea neagră, care o despărțise de ziua trecută, contribuise și ea. În cei doisprezece ani de pînă atunci, ori de cîte ori avusese loc o schimbare bruscă, existaseră unele îndoieli în privința momentului cînd s-a produs; dar după o noapte întreagă de somn, chiar de a doua zi, schimbarea nu mai părea, la urma urmei, atît de bruscă. Cu două veri în urmă, cînd se dusesese cu familia West în portul Sf. Petru din golf, în prima seară la mare, oceanul cenușiu, dantelat, și întînderea pustie de nisip i se părură străine. Se învîrtise peste tot și cercetase lucrurile cu neîncredere. După prima noapte însă, de îndată ce se trezi a doua zi dimineață, avu impresia că portul Sf. Petru de cînd lumea îi era cunoscut.

Același lucru se întâmpla acum cu nunta. Ne-
maipunându-și întrebări, se ocupă de alte lucruri.

Stătea la biroul ei, în pantalonii de pijama cu
dungi albe și albastre, sumeși pînă deasupra ge-
nunchilor, mișcîndu-și piciorul drept sprijinit pe
vîrf și gîndindu-se la tot ce avea de făcut în
această ultimă zi. Erau unele lucruri pe care le
putea preciza, altele însă nu puteau fi numărate
pe degete și nici trecute pe vreo listă. Pentru în-
ceput, luă hotărîrea să-și comande cîteva cărți de
vizită mici de carton, pe care să graveze cu litere
oblice *D-ra F. Jasmine Addams, Esq.* Își puse deci
viziera de culoare verde, tăie cîteva bucăți de car-
ton și își potrivea după fiecare ureche cîte un toc cu
peniță. Dar mintea neastîmpărată zbură de la un
lucru la altul și începu deodată să se pregătească
pentru a merge în oraș. În dimineața aceea se îm-
bracă cu grijă, își puse rochia de organdi roz ;
cea mai bună și cea mai serioasă dintre rochiile
ei, se dădu cu ruj pe buze și se parfumă cu co-
lonie *Sweet Serenade*. Cînd coborî, tatăl ei, om
foarte matinal, se învîrtea prin bucătărie.

— Bună dimineața, papa.

Tatăl ei, Royal Quincy Addams, era stăpînul
unui magazin de bijuterii plasat chiar în apro-
piere de strada principală a orașului. El îi răs-
punse cu un fel de mîrîit, căci era genul de om
cărui dimineața îi plăcea să bea trei cești de ca-
fea înainte de a rosti primele cuvinte ; merita și el
puțin liniște și pace înainte de a-și băga nasul în
polizor. F. Jasmine îl auzise în timpul nopții, cînd
se trezise să bea apă, umblînd de colo pînă colo

prin camera lui ; în dimineața asta era alb ca va-
rul la față, avea ochii tulburi, injectați. Era o di-
mineață în care refuză farfurioara pentru că ceașca
nu se potrivea și se clătina deasupra ei ; puse atunci
ceașca unde se nimeri, pe masă sau pe plita ma-
șinii, lăsînd peste tot cercuri cafenii, pe care bîzi-
iau roiuri de muște. Pe pardoseală se împrăstiasă
puțin zahăr și, de fiecare dată cînd călca pe el,
zgomotul produs îl făcea să tresară. În dimineața
aceasta purta o pereche de pantaloni cenușii, cu
genunchii necălcați, o cămașă albastră descheiată
la guler și cravata desfăcută. Îi purtase pică în
ascuns tatălui ei, încă din iunie, deși nu voia s-o
admită — din noaptea aceea cînd el o întrebăse
cine era gogeamite fata care voia încă să doarmă
cu bătrînul ei tată ; acum însă nu mai avea pică
pe el. Dintr-o dată i se păru că îl vede pentru
prima oară pe tatăl ei și nu îl vedea doar așa cum
arăta în clipa aceea, ci cu înfățișările zilelor de
altă dată, care-i străfulgerau prin minte, încruci-
șîndu-se. Amintirile, schimbătoare și iuți, o făcură
pe F. Jasmine să se oprească brusc, cu capul sus,
urmărindu-l atît aici, în odaia în care se afla, cît
și undeva, înlăuntrul ei. Totuși, anumite lucruri
trebuiau să fie spuse și, cînd vorbi, glasul nu-i era
lipsit de naturalețe.

— Papa, cred că acum trebuie să-ți spun. Eu
nu mă mai întorc aici după nuntă.

Doar avea urechi cu care să o audă, niște urechi
mari și clăpăuge, cu contururi albastrii, dar nu o as-
cultă. Era vădov, căci mama ei murise chiar în
ziua cînd s-a născut ea și, ca orice vădov, avea

maniile lui. Uneori, mai ales dis-de-dimineată, el nu era atent la ce îi spunea sau îi sugera ea. Așa că își ascuți vocea și îi băgă cu forța cuvintele în cap.

— Trebuie să cumpăr o rochie pentru nuntă și niște pantofi pentru nuntă și o pereche de ciorapi roz de mătase naturală.

El auzi și, după ce chibzui puțin, încuviință dând din cap. Fulgii de porumb fierbeau încet, cu bășici albastre, lipicioase și, în timp ce puneă masa, se uita la el și își amintea. Își amintea de diminețile de iarnă cu flori de gheață la geamuri și de duduiul focului din sobă, de mâna lui aspră și neagră, în timp ce se apleca peste umărul ei ca să o ajute la o problemă mai dificilă de aritmetică pe care se muncea să o rezolve, îi auzea glasul dându-i explicații. Revedea lungile seri albastre de primăvară și pe tatăl ei stînd pe veranda întunecată din față, cu picioarele rezemate de balustradă și bînd berea rece după care o trimisese la Finney. Il văzu aplecat peste masa lui de lucru de la magazin, scufundînd în benzină un resort delicat, sau uitîndu-se în interiorul unui ceasornic cu lupa sa rotundă de ceasornicar și fluierînd. Amintirile o năpădeau brusc și se învălmășeau, căpătînd culoarea anotimpului în care s-au desfășurat; trecea în revistă pentru prima oară cei doisprezece ani ai vieții ei, cuprinzîndu-i pe toți de la distanță, ca pe unul singur.

— Papa, zise ea, o să-ți scriu.

El umbla prin bucătăria cu aspect demodat ca un om care a pierdut ceva, dar a uitat ce anume

a pierdut. Urmărindu-l cu privirea, vechiul sentiment pe care-l avea față de el se șterse și îi pără rău. Cînd va rămîne singur în casa asta, după plecarea ei, o să-i ducă lipsa. O să se simtă părăsit. Dori să spună cîteva cuvinte pline de regret și de dragoste pentru tatăl ei, însă, chiar în clipa aceea, el își dresă glasul într-un anumit fel, așa cum făcea atunci cînd era pe punctul de a o pedepsi și zise :

— Ai putea să-mi spui, mă rog, ce s-a întîmplat cu cheia franceză și cu șurubelnița care erau în dulapul meu de scule de pe veranda din dos?

— Cheia franceză și șurubelnița... F. Jasmine stătea în picioare, cu umerii aplecați și cu piciorul stîng rezemat de pulpa celui drept. Le-am împrumutat, Papa.

— Și unde sînt acum?

F. Jasmine chibzui.

— Dincolo, la West.

— Fii atentă și ascultă-mă, zise tatăl ei, ținînd în mînă lingura cu care mesteca în fulgii de porumb și cu care sublinia în același timp cuvintele. Dacă nu ai bun simț și atîta minte să lași lucrurile la locul lor... O privi fix, amenințător, continuînd : O să trebuiască să fii învățată. De acum încolo o să faci ceea ce îți spun eu. Sau, dacă nu, ai să fii învățată s-o faci. Deodată, adu-mecă. Nu cumva se arde pîinea?

În dimineța aceea, cînd F. Jasmine plecă de acasă era încă devreme. Cenușul pal al zorilor se luminase și cerul era de un albastru palid și umed, ca de acuarelă, abia pictat și încă neuscat. O pros-

pețime înviorătoare plutea în aerul strălucitor și în roua răcoroasă de pe iarba brună, arsă. F. Jasmine auzea vocile copiilor care veneau dintr-o curte din dosul străzii. Auzea strigătele puștilor din vecini, care încercau să sape un bazin de înot. Copii de toate înălțimile și vârstele, care nu erau membri nicăieri. În verile trecute, Frankie cea veche fusese un fel de șefă sau de președintă a săpătorilor de bazine de înot din partea aceea a orașului. Acum însă, avînd doisprezece ani, știa dinainte că oricît ar lucra și ar săpa în tot felul de curți, fără să se îndoiască nici o clipă că va realiza un bazin de înot cu apă limpede, răcoroasă, nu va ieși pînă la urmă din toate astea decît un șanț larg, puțin adînc și noroios.

În timp ce F. Jasmine traversa curtea, îi văzu în minte pe copiii care se zbenguiau și le auzi strigătele de încîntare ce veneau din josul străzii. Și în dimineața aceasta percepu, pentru prima dată în viața ei, un farmec în aceste voci și se simți emoționată. Și, ceea ce era foarte ciudat, pînă și propria ei grădină, pe care o urîse, o emoționă puțin; îi făcea impresia că nu o văzuse de mult timp. Acolo, sub ulmul acela, era vechea ei prăvălie de răcoritoare: o ladă ușoară de ambalaj, care putea fi tîrîită de colo, colo, după cum se muta umbra, avînd o firmă pe care scria HANUL PICATURII DE ROUĂ. Dimineața, ținînd limonada într-o găleată dedesubtul prăvăliei, obișnuia să stea cu picioarele goale pe tejghea, cu pălăria mexicană trasă pe față și cu ochii închiși, adulmecînd aroma pătrunzătoare de paie încinse la soare și aștep-

tînd. Uneori se iveau clienți și atunci ea îl trimitea pe John Henry la A & P să cumpere bomboane. Alteori, ispita diavolului era mai tare și își consuma singură întregul stoc de limonadă. În dimineața asta însă prăvălia arăta foarte mică și dărăpănată și ea știa că nu o va mai deschide niciodată. F. Jasmine se gîndea acum la toată povestea asta ca la ceva trecut și isprăvit, o dată cu tot ce se întîmplase cu mult timp înainte. Un nou plan îi trecu prin cap: poimîine, cînd se va afla cu Janice și Jarvis departe, unde vor ei, va privi înapoi la zilele trecute și... Dar F. Jasmine nu-și termină planul, căci numele lor începură s-o obsedeze și bucuria nuntii o invadă în așa fel, încît deși era o zi de august, o trecură fiori reci.

Și strada principală i se păru F. Jasminei o stradă pe care o revedea după mulți ani, deși chiar miercuri se plimbaser pe ea în sus și în jos. Aceleași magazine de cărămidă, cam vreo patru blocuri de case, clădirea băncii, albă și mare, iar în depărtare, filatura de bumbac cu numeroasele ei ferestre. Strada largă era împărțită în două de o fișie de iarbă și automobilele înaintau alene pe ambele părți. Trotuarele cenușii care scînteiau, trecătorii, apărătoarele de pînză în dungi de deasupra vitrinelor, toate erau la fel... totuși, cînd trecu în dimineața aceea pe stradă, se simți tot atît de liberă ca un călător care nu văzuse niciodată orașul. Dar asta nu era totul; nici nu apucase să meargă o dată în jos, pe partea stîngă a străzii principale și apoi, în sus, pe trotuarul din dreapta, cînd înregistrează o nouă întîmplare. Era

în legătură cu oamenii, cunoscute sau necunoscute, pe care îi întâlnești și pe lângă care treci pe stradă. Un om de culoare bătrîn, țeapăn și mîndru pe capra căruței care huruia, mîna în jos, spre tîrgul de sîmbătă, un catîr orb și trist. F. Jasmine îl privi și el se uită la ea. La prima vedere, asta a fost totul. Dar F. Jasmine simți că în această privire, între ochii lui și propriii ei ochi se stabilise o legătură nouă și nedefinită, de parcă s-ar fi cunoscut unul cu celălalt. Văzu chiar în închipuire cîmpul și drumurile de țară din locul său de baștină și pinii întunecați, liniștiți, în timp ce căruța trecea huruind pe strada pavată a orașului. Ar fi dorit să afle și el ceva despre ea, despre nuntă.

Același lucru i se întîmplă de mai multe ori, în timp ce trecea pe lângă cele patru blocuri de case : cu o doamnă care intra în prăvălia lui Mac-Dougal, cu un om scund care aștepta autobuzul în fața clădirii impunătoare a băncii First National, cu un prieten al tatălui ei, Tut Ryan. Era o senzație greu de explicat în cuvinte. Mai tîrziu, acasă, cînd încercă să-i povestească despre asta Berenicei, ea ridică mirată din sprîncene și o ironiză : „Legătură ? Legătură ?” Cu toate astea, senzația unei legături strînse exista, întocmai cum existau răspunsuri la întrebări. Ba mai mult, pe trotuar, în fața băncii *First National*, găsi o monedă de zece cenți. În oricare altă zi, asta ar fi însemnat pentru ea o mare surpriză ; acum însă, în dimineața aceasta, se opri doar ca s-o lustruiască cu poalele rochiei și să o bage în portmoneul

ei roz. În timp ce mergea sub cerul dimineții timpurii, de un albastru proaspăt, avea o senzație nouă de ușurare, de forță, de încredere în sine.

În localul numit *Luna Albastră* povesti pentru prima dată despre nuntă ; sosise la *Luna Albastră* pe un drum ocolit, căci localul nu se afla pe strada principală, ci pe o stradă numită Front Avenue, care mărginea riul. Ajunsesse prin locurile acestea pentru că auzise flașnetă purtată de omul cu maimuța și pornise imediat în căutarea lor. Toată vara nu văzuse maimuța și flașnetarul și faptul că a dat peste ei în această ultimă zi pe care o petrecea în oraș i s-a părut că este un semn. Nu-i văzuse de atîta timp, încît uneori își închipuia că or fi murit amîndoi. Iarna nu umblau pe străzi, căci vîntul rece îi îmbolnăvea ; în octombrie plecau în sud, în Florida și se înapoiau în oraș către sfîrșitul primăverii, cînd se încălzea.

Ei, maimuța și flașnetarul, rățăceau și prin alte orașe, însă Frankie cea de odinioară îi întîlnise mereu prin tot felul de străzi umbroase, în toate verile de care își mai aducea aminte, în afară de vara aceasta. Maimuța era adorabilă, iar flașnetarul era și el drăguț. Frankie cea de odinioară îi iubise totdeauna și acum murea de nerăbdare să le împărtășească planurile și să le povestească despre nuntă. Așadar, de îndată ce auzi sunetele întrerupte și slabe ale flașneteii, porni imediat în căutarea ei. Cîntecul părea să vină din apropierea riului, de pe Front Avenue. O coti deci din strada principală și porni în jos, grăbită, pe o străduță laterală, însă, cu puțin înaintea de a ajunge în Front

Avenue, flașnetă tăcu și, când se uită pe drum în sus și în jos, nu zări nici maimuța, nici pe flașnetar; totul era liniștit și ei, nicăieri; se opriseră probabil la o casă sau la vreo prăvălie, așa că F. Jasmine porni încet, tiptil, mai departe.

Front Avenue era o stradă care-i atrăsese totdeauna atenția, deși avea cele mai mici și mai nenorocite prăvălii din oraș. Pe partea stîngă se înșirau depozitele și prin spațiile dintre ele se zărea sclipind rîul de culoare brună și copacii verzi. Pe dreapta se afla o instituție cu o firmă pe care era scris *Unitate Militară de Profilaxie*, ale cărei atribuții o preocupaseră deseori, apoi diferite alte clădiri: o pescărie rău mirositoare, din vitrina căreia se zgîiau la tine ochii holbați ai unui pește așezat pe o grămadă de gheață spartă, o casă de amanet, o prăvălie de haine vechi, cu costume demodate ce atîrnau la intrarea îngustă și un șir de pantofi scîlciți, aliniați afară pe trotuar. Apoi, la sfîrșitul străzii, localul numit *Luna Albastră*. Strada era pavată cu cărămizi și avea un aspect urît în lumina soarelui, iar de-a lungul rigolei pe lîngă care trecea fuseseră aruncate coji de ouă și de lămîi stricate. Nu era o stradă frumoasă, dar cu toate astea Frankie cea de odinioară dorise să vină din cînd în cînd aici, în anumite ocazii.

În diminețile și în după-amiezile din timpul săptămînii, strada era liniștită, dar spre seară, sau în zilele de sărbătoare, ea se umplea cu soldații care veneau de la tabăra aflată la cincisprezece kilometri depărtare. Preferau pare-se Front Avenue tuturor celorlalte străzi și trotuarul

semăna uneori cu un rîu de soldați cafenii. În zilele de sărbătoare ei veneau în oraș și mergeau împreună în grupuri vesele și zgomotoase, sau se plimbau cu fete mai mari pe trotuare. Frankie cea de odinioară îi urmărise totdeauna cu invidie; ei veneau din toate colțurile țării și se vor împrăștia curînd în lumea largă. Se plimbau împreună, grupuri-grupuri, în amurgurile acelea tîrzii de vară, în timp ce Frankie cea de odinioară, îmbrăcată cu pantaloni scurți kaki și cu pălăria mexicană, îi urmărea de una singură, de la distanță. În jurul lor, în aer, pluteau parcă zgomote și adieri de pe meleaguri îndepărtate. Vedeă în minte nenumăratele orașe din care veneau acești soldați și se gîndeă la țările în care se vor duce — în timp ce ea trebuia să rămîină pentru totdeauna înțepenită acolo, în oraș. Și gelozia ce se furișă în ea îi amăra inima. Acum însă, în dimineata asta, o preocupa un singur gînd: să vorbească despre nuntă și despre planurile ei. Așadar, după ce merse în jos, pe pavajul încins, căutînd maimuța și pe flașnetar, ajunse la *Luna Albastră* și îi trecu prin cap că s-ar fi putut să fie înăuntru.

Localul *Luna Albastră* se afla la capătul lui Front Avenue și Frankie cea de odinioară stătuse deseori afară, pe trotuar, cu palmele și nasul turtite de ușa cu plasă de la intrare, urmărind tot ceea ce se petrecea înăuntru. Clienții, în majoritatea lor soldați, stăteau în boxe, la mese, sau în picioare, la tejghea, cu băuturi în față, sau îngrămădiți lîngă tonomat. Aici, izbucneau cîteodată pe neașteptate scandaluri. Într-o după-amiază,

tîrziu, cînd trecu pe lîngă *Luna Albastră*, auzi strigăte și glasuri răstite și un zgomot de sticlă spartă și, cît stătu acolo, un polițist ieși afară în stradă împingînd și îmbrîncind un om cu înfățișare zdrențăroasă, care abia se ținea pe picioare. Omul plîngea și striga; cămașa sfișiată îi era pătată cu sînge și lacrimi murdare i se prelingeau pe față. Era o după-amiază de aprilie, cu ploți torențiale și curcubeie. Nu trecu mult și *Black Maria*¹ țîșni urlînd în josul străzii, iar bietul criminal fu azvîrlit în dubă și dus la închisoare. Frankie cea de odinioară cunoștea bine *Luna Albastră*, cu toate că nu intrase niciodată înăuntru. Nu exista nici o lege scrisă care să-i interzică intrarea și ușa cu plasă nu avea lanț și lacăt. Știa însă, fără să și-o spună, că acela era un loc interzis copiilor. *Luna Albastră* era un local pentru soldați în permisie și pentru oamenii mari și liberi. Frankie cea de odinioară știuse că nu avea nici un drept să intre acolo, așa că se învîrtise doar primprejur și nu intrase niciodată înăuntru. Acum însă, în dimineața aceasta dinaintea nunții, totul era schimbat. Vechile legi de care ascultase înainte nu mai însemnau nimic pentru F. Jasmine și, fără să se mai gîndească, trecu strada și intră înăuntru.

Acolo, la *Luna Albastră*, se afla soldatul roșcovan care urma să aibă un rol atît de neașteptat în tot cursul acelei zile dinaintea nunții. Totuși, F. Jasmine nu-l observă din primul moment. Se uita după flașnetar, dar el nu era acolo. Singura

¹ „Maria cea neagră” — denumire dată dubei poliției.

persoană din încăperea, în afară de soldat, era proprietarul localului *Luna Albastră*, un portughez care stătea în spatele tejghelei, omul pe care F. Jasmine puse ochii să fie cel dintîi căruia să-i vorbească despre nuntă, și îl alese doar pentru că era cel mai nimerit și mai la îndemînă.

După strălucirea proaspătă a străzii, *Luna Albastră* părea întunecată. Lumini albastre de neon ardeau deasupra oglinzii spălăcite din spatele tejghelei, dînd o nuanță verzuie figurilor din local. Un ventilator electric se învîrtea leneș inundînd încăperea cu valuri de aer cald, stătut. La această oră matinală, localul era foarte tăcut, toate boxele cu mese — pustii. În fundul sălii, o scară ușoară de lemn, ducea la etajul al doilea. Localul mirosea a bere trezită și a cafeaua de dimineață. F. Jasmine comandă o cafea proprietarului din dosul tejghelei care, după ce i-o aduse, se așeză pe un scaun în fața ei. Era un om palid, trist, cu o figură foarte anostă. Purta un șorț alb, lung și citea o revistă de aventuri, cocoțat pe scaun, cu picioarele sprijinite de stinghie. Dorința de a povesti despre nuntă creștea în sufletul ei și cînd ajunse atît de puternică încît nu mai putu răbda, își bătă capul să găsească o observație potrivită cu care să înceapă — ceva spontan, de om mare, care să deschidă conversația între ei. Spuse cu o voce puțin nesigură:

— Este indiscutabil că anul acesta vara a fost insipidă, nu-i așa?

La început, portughezul păru că nu aude și continuă să-și citească revista de aventuri. Așadar,

Frankie repetă observația și când el își ridică ochii privind-o cu atenție, ea continuă cu glas ascutit.

— Mîine, fratele meu și mireasa lui se căsătorească la Winter Hill.

Intră direct în miezul povestirii ca un cîine de circ care sare prin cerc spărgînd hîrtia și, pe măsură ce vorbea, glasul îi devenea mai limpede, mai precis, mai sigur. Își expuse planurile într-un mod care le făcu să pară definitiv stabilite, neîndoioase. Portughezul ascultă cu capul aplecat într-o parte, privind-o cu ochii săi negri, înconjurat de cearcane cenușii și din cînd în cînd își ștergea de șorțul pătat mîinile umede, de o paloare mortală, cu vine proeminente. Fata povesti despre nuntă și despre planurile ei și el nu o contrazise și nu manifestă îndoială.

„E mult mai ușor, gîndi ea, cînd își aminti de Berenice, să-i convingi pe străini de felul cum se înfiripă în tine cele mai scumpe dorinți, decît pe cei de acasă, din propria ta bucătărie.“ Emoția cu care rostise unele cuvinte — Janice și Jarvis, căsătorie și Winter Hill — era atît de mare, încît după ce termină simți nevoia s-o ia de la capăt. Portughezul își luă de după ureche o țigară pe care o scutură de teighea, dar nu o aprinse. În strălucirea nefirească a neonului, fața lui exprima surprindere și, cînd F. Jasmine isprăvi, nu scoase nici o vorbă. Cu povestirea despre nuntă răsunînd în ea, așa cum ultimul acord al chitarei vibrează încă un timp după ce i-ai ciupit coardele, F. Jasmine o porni spre ușa de la intrare, care încadra strada scînteietoare; oameni întunecați treceau pe trotuar și pașii lor răsunau în *Luna Albastră*.

— E o senzație ciudată pentru mine, zise ea, să știu că după ce am trăit toată viața în orașul acesta, nu o să mai revin niciodată aici, de mîine încolo.

Îl observă atunci pentru prima dată pe soldatul acela care avea să-i încurce într-un mod atît de neprevăzut această ultimă zi lungă. Mai tîrziu, gîndindu-se la cele întîmplate, încercă să-și amintească vreun semn prevestitor al nebuniei ce a urmat, dar în clipa aceea, el o privea ca orice soldat care stătea la teighea și bea bere. Nu era nici înalt, nici scund, nici gras, nici slab și, cu excepția părului roșu, nu avea nimic deosebit. Era unul dintre miile de soldați care veneau în oraș de la tabăra din apropiere. Dar, cînd se uită în ochii acestui soldat, în lumina slabă de la *Luna Albastră*, își dădu seama că îl privea într-un chip nou.

Pentru prima dată în dimineața aceea, F. Jasmine nu era geloasă. Chiar dacă el ar fi venit de la New York sau din California, n-ar fi simțit pic de invidie. Chiar dacă s-ar fi pregătit de plecare spre Anglia sau India, n-ar fi fost geloasă. În primăvara răscolitoare, în vara besmetică, îi urmărise din ochi pe soldați, îndurerată, căci ei veneau și plecau, iar ea rămînea pentru totdeauna înțepenită în oraș. Acum însă, în ziua aceasta dinainte de nuntă, totul era schimbat; cînd se uită în ochii soldatului, privirile ei erau lipsite de gelozie, de dorință. În ziua aceea ea simțea nu numai cum se înfiripă între ea și alți oameni, cu totul străini, o inexplicabilă legătură, dar această recunoaștere avea și un alt înțeles: F. Jasminei i se părea că schimbau între ei priviri camaraderești,

priviri de călători liberi care se întâlnesc pentru o clipă în drum, la un popas. S-a uitat la el îndelung. Și, despovărată de gelozie, F. Jasmine se simți împăcată. La *Luna Albastră* era liniște și murmurul povestirii nunții părea să mai răsună în local. După ce schimbă între ei privirea aceea lungă de tovarăși de drum, soldatul fu acela care întonase până la urmă capul în altă parte.

— Ei! exclamă F. Jasmine după o clipă, fără a se adresa în mod special cuiva, ce senzație ciudată... Parcă aş rămîne în oraș pentru totdeauna, nu numai pentru o zi. Ia mai bine s-o întind de aici. *Adios!*

Ultimul cuvînt fusese adresat portughezului, în timp ce-și ridica mîna, automat, ca să-și scoată pălăria mexicană pe care o purtase toată vara pînă în ziua aceea, dar negăsind-o, gestul rămase la jumătate și mîna se simți stingherită. Se scărpină repede în cap și cu o ultimă privire spre soldat părăsi *Luna Albastră*. Era o dimineață care se deosebea din multe motive de toate celelalte dimineți pe care le cunoscuse vreodată. În primul rînd, bineînțeles, din cauza povestirii despre nuntă. Odinioară, cu mult înainte, lui Frankie îi plăcea să se plimbe, în joacă, prin oraș. Se plimbase peste tot — prin partea de nord a orașului, printre casele înconjurate de pajiști, prin cartierul cu filaturi triste și prin Sugarville, cu locuitorii săi de culoare. Mersese peste tot cu pălăria ei mexicană, cu cizmele cu șireturi și cu o frînghie de *cow-boy* petrecută în jurul pieptului, pretinzînd că este mexicană. „*Io nu vorbește engleza. Adios. Buenos Noches. Abba pochi pichi pu*“, se strîmbase ea

atunci, imitînd mexicană. Uneori, în jurul ei se strîngea o mică ceată de copii și Frankie cea de odinioară se înfoia de mîndrie, dar după ce joaca se termina și ajungea acasă, era cuprinsă de o dezamăgire neplăcută. Dimineața aceasta îi amintea zilele de demult cînd se juca de-a mexicanul. Se duse în aceleași locuri și oamenii, cei mai mulți străini pentru ea, erau aceiași. Dar în dimineața asta nu încercă să-i înșele pe oameni și să se prefacă; dimpotrivă, dorea să fie cunoscută așa cum era în realitate. Această dorință de a fi știută și recunoscută era atît de puternică, încît F. Jasmine uită de strălucirea violentă și sălbatică a soarelui, de praful înecăcios și de kilometrii (trebuie să fi fost cel puțin opt) pe care-i făcuse rătăcind prin oraș.

Al doilea eveniment al zilei fusese reamintirea bruscă a melodiilor uitate — fragmente de menue orchestrale, de marșuri și valsuri, trompeta de jaz a lui Honey Brown — astfel că picioarele ei în pantofi de lac păseau mereu în ritmul unei melodii. Un ultim lucru care deosebea dimineața asta de celelalte zile era felul în care vedea lumea, împărțită în trei părți: primii doisprezece ani trăiți de Frankie cea de odinioară, ziua de azi și viitorul care-i stătea în față, atunci cînd cei trei purtători ai inițialelor J. A. vor merge împreună prin multe locuri îndepărtate.

În timp ce pășea, spiritul lui Frankie de odinioară, Frankie cea murdară, cu ochi lacomi, parcă se tîra chinuit, tăcut, în apropierea ei. Gîndul la viitor, la perioada de după nuntă, era nestrămutat, ca însuși cerul. Doar ziua aceea i se părea

importantă, atît pentru îndelungatul trecut, cît și pentru viitorul strălucitor — la fel de importantă ca o balama pentru o ușă batantă. Și cum aceea era ziua în care trecutul și viitorul se amestecau, F. Jasmine nu se miră că era atît de stranie și de lungă.

Așadar, iată principalele motive pentru care F. Jasmine simțea, într-un chip ce nu putea fi exprimat prin cuvinte, că dimineața aceasta se deosebea de toate diminețile pe care le cunoscuse vreodată. Și dintre toate faptele și senzațiile, cea mai puternică era nevoia de a fi cunoscută și acceptată, așa cum era ea în realitate.

Mergînd de-a lungul trotuarelor umbroase din partea de nord a orașului, în apropierea străzii principale, trecu pe lîngă un șir de pensiuni de familie, cu perdele de dantelă și cu scaune goale în dosul balustradelor, pînă cînd ajunse în dreptul unei case unde o doamnă mătura veranda din față. După introducerea convenită cu privire la vreme, F. Jasmine îi împărtăși acestei doamne planurile ei și, întocmai cum se întîmplase cu portughezul de la *Luna Albastră* și cu ceilalți oameni pe care avea să-i mai întîlnească în ziua aceea, povestirea nunții avea un început și un sfîrșit, ca un cîntec.

Mai întîi, chiar din clipa în care începea să povestească, liniștea îi învăluia brusc sufletul; apoi, pe măsură ce se rosteau numele și se desfășura planul, creștea nestăpînit în ea o ușurare și apoi o mulțumire. În timpul acesta, doamna se sprijinea în mătură, ascultînd. În spatele ei, prin ușă deschisă, se zărea holul întunecat, cu o scară fără covor, iar în stînga, o masuță pentru scrisori. Din

holul acesta întunecat străbătea mirosul tare și fierbinte de gulii care dau în clocot. Valurile puternice de miros și întunericul holului păreau că se împletesc cu bucuria F. Jasminei și cînd se uită în ochii doamnei, o îndrăgi, deși nu-i știa nici măcar numele.

Doamna nu o contrazise și nici nu o învinui. Nu spuse nimic. Abia la sfîrșit, cînd F. Jasmine se întoarse să plece, ea zise:

— Ce să spun, e grozav!

Dar F. Jasmine, mișcîndu-și picioarele în ritmul unei melodii de jaz, vioaie și vesele, o și pornise iute la drum.

Coti pe o stradă laterală din vecinătatea unor pajiști umbroase de vară și întîlni cîțiva oameni care reparau drumul. Mirosul pătrunzător de smoală topită, de pietriș încins, precum și tractorul gălăgios umpleau aerul de o vibrație sonoră. Conducătorul tractorului a fost acela pe care-l alegea F. Jasmine să-i asculte proiectele. Alergînd pe lîngă el, cu capul lăsat pe spate pentru a-i urmări fața arsă de soare, trebuia să-și ducă mîinile pîlnie la gură ca să poată fi auzită. Nici așa nu era sigură că el pricepea ceva, căci atunci cînd se opri din povestit, omul rîse și îi strigă niște vorbe pe care ea nu le înțelegea bine. Aici, în fotografia aceasta, F. Jasmine văzu cu cea mai mare claritate năluca lui Frankie de odinioară, care se învîrtea, gata-gata s-o lovească damblaua, mestecînd o bucată mare de smoală și întîrziind pînă la ora prînzului ca să-i poată urmări pe lucrători cum își deschideau coșulețele cu mîncare. În apropierea pavatorilor se afla parcată o motocicletă

mare și frumoasă și, înainte de a pleca, F. Jasmine o privi cu admirație, apoi scuipe pe șaua lată de piele și o lustrui grijuliu cu pumnul.

Se afla într-un cartier foarte drăguț al orașului, aproape de periferie, într-un cartier de case noi din cărămidă, cu trotuarele mărginite de brazde cu flori și automobile parcate pe alei de asfalt. Dar cu cât cartierul este mai frumos, cu atât sînt mai puțini oameni în el, așa că F. Jasmine se înapoie în centrul orașului. Soarele ardea deasupra capului ei ca un disc de oțel și combinezonul umed i se lipise de piept, ba pînă și rochia de organdi se umezise și se lipea de ea în unele părți. Melodia de marș se domoli, cedînd locul cîntecului nostalgic al unei viori care-i încetini pașii în ritm de plimbare. În ritmul acesta se îndreptă către cea-laltă parte a orașului, dincolo de strada principală și de filatură, spre străzile întunecate și întortocheate din cartierul filaturii, acolo unde, prin praful înecăcios și cocioabele cenușii, șubrede și triste, putea să găsească mai mulți ascultători cărora să le povestească despre nuntă.

(Din cînd în cînd, în timp ce își vîra nasul peste tot, îi fulgeră prin minte o scurtă conversație. Auzea glasul Berenicei cînd va afla mai tîrziu, despre dimineața asta. „Și așa, hoinăriși peste tot, spunea vocea, și te înhăitași cu oameni complet străini. De cînd sînt n-am pomenit una ca asta!” Așa suna glasul Berenicei, auzit, dar neluat în seamă, ca bîzîitul unei muște.)

După ce trecu de străduțele triste și de străzile întortocheate din mahalaua filaturii, traversă linia nevăzută care despărțea Sugarville de orașul

oamenilor albi. Aici întîlni aceleași cocioabe cu două camere și closete dărăpănate, întocmai ca în mahalaua filaturii, dar jur împrejur arborii de China aruncau o umbră deasă și ferigi răcoroase erau plantate la tot pasul, în hîrdaie, pe verande. Cunoștea bine partea aceasta a orașului și, pe măsură ce înainta, începu să-și reamintească ulițele, familiare odinioară, și timpurile de altă dată. Își aminti de diminețile de iarnă cu luciri de gheață, cînd focurile portocalii de sub ceaunele de tuci ale spălătoarelor păreau că tremură, de nopțile vîntoase ale toamnei.

Lumina era acum amețitor de strălucitoare și F. Jasmine se întîlni și vorbi cu mulți oameni, unii cunoscuți din vedere, și ca nume, alții străini. Planurile legate de nuntă căpătau consistență și stabilitate cu fiecare nouă povestire, astfel că pînă la urmă rămaseră neschimbate. Pe la unsprezece și jumătate era foarte obosită și chiar melodiile se desfășurau lent; deocamdată își satisfăcuse dorința de a fi cunoscută așa cum era ea în realitate, așa că se înapoie la locul de plecare, pe strada principală, unde trotuarele scînteietoare erau încinse și aproape pustii, în lumina albă, orbitoare.

Totdeauna, ori de cîte ori venea în oraș, trecea pe la prăvălia tatălui ei. Aceasta se afla în același bloc de case cu *Luna Albastră*, însă în a doua clădire de la strada principală și mult mai bine plasată. Era o prăvălioară îngustă, cu bijuterii prețioase, expuse în vitrină, în cutii de catifea. Lîngă vitrină se afla masa de lucru a tatălui ei și atunci cînd treceai pe trotuar puteai să-l vezi cum lucra acolo, cu capul aplecat peste ceasornicele mici, cu

mîinile lui mari, brune, care se mișcau ușurel ca niște fluturi. Tatăl ei era considerat în oraș ca o personalitate a vieții publice, binecunoscut tuturor din vedere și după nume. Dar el nu se mîndrea cu asta și nici măcar nu se uita la cei ce se opreau și îl priveau. În dimineța de astăzi nu se afla însă la masa lui de lucru, ci în spatele teighelei și își lăsa în jos mîinile cămășii, ca și cum s-ar fi pregătit să-și pună haina și să plece.

Vitrina lungă de sticlă strălucea de bijuterii, de ceasornice și de argintărie, iar înăuntru se simțea mirosul de gaz, folosit la curățirea ceasurilor. Tatăl ei își șterse cu degetul arătător sudoarea de pe buza groasă de sus și își frecă, stînjnit, nasul.

— Unde Dumnezeu ai umblat toată dimineța ? Berenice a fost de două ori pe aici ca să te caute.

— Am fost prin oraș, peste tot, spuse ea.

Dar el n-o mai asculta.

— Plec la mătușa ta, la Pat, îi spuse. Mi-a transmis astăzi o veste tristă.

— Ce veste tristă ? întrebă F. Jasmine.

— Unchiul Charles a murit.

Unchiul Charles era un unchi de-al doilea al lui John Henry West, dar cu toate că ea și cu John Henry erau veri primari, unchiul Charles nu era rudă de sînge cu ea. El locuia afară din oraș, la treizeci și patru de kilometri depărtare, pe Renfro Road, la marginea pădurii, într-o casă de țară înconjurată de cîmpuri roșii de bumbac. Un om foarte, foarte bătrîn, fusese mult timp bolnav ; se spunea că era cu un picior în groapă — și purta totdeauna papuci de casă. Acum murise. Dar, cum

asta nu avea nici o legătură cu nunta, F. Jasmine spuse doar atît :

— Bietul unchiul Charles ! Sigur că e păcat.

Tatăl ei trecu dincolo de perdeaua cenușie și bătoasă de catifea care separa în două prăvălia : o parte mai mare în față, pentru public, și o parte mică, în spate, pentru folosința personală. În dosul perdelei se afla aparatul de răcit apă, cîteva polițe cu cutii și casa de fier mare, în care se încuiau noaptea inelele cu diamante, ca să nu le fure hoții. F. Jasmine îl auzi pe tatăl ei învîrtindu-se pe acolo și se așeză cu grijă la masa de lucru, în fața ferestrei de la stradă. Pe sugativă verde se afla un ceasornic demontat.

Prin vinele ei curgea sînge de ceasornicar și lui Frankie cea de odinioară îi plăcea grozav de mult să se așeze la masa de lucru a tatălui. Își punea ochelarii cu lupă și, încruntîndu-se, aferată, înmuia piesele în gaz. Știa să lucreze și la strung. Uneori, cîtiva gură cască se opreau pe trotuar ca s-o privească și ea își imagina că spuneau :

— Frankie Addams lucrează pentru tatăl ei și cîștigă cincisprezece dolari pe săptămîină. Ea pune la punct ceasurile cele mai stricate din prăvălie și, împreună cu tatăl ei, îi frecventează pe pădurarii de la World Club. Priviți-o ! Face cîinste familiei ei și întregului oraș.

Astfel își închipuia aceste convorbiri, în timp ce se încrunta, deasupra unui ceasornic, cu o expresie de om ocupat. Astăzi însă privi ceasul întins pe sugativă în fața ei, dar nu-și puse lupa de ceasornicar. Trebuia să mai spună ceva despre moartea unchiului Charles.

Cînd tatăl ei reveni în partea din față a prăvăliei, ea adăugă :

— Unchiul Charles a fost cîndva unul dintre cetățenii de vază. Va fi o pierdere pentru întreaga țară.

Cuvintele acestea nu păzură să-l impresioneze pe tatăl ei.

— Mai bine te-ai duce acasă. Berenice te-a căutat la telefon.

— Bine, dar adu-ți aminte că mi-ai spus că aș putea să-mi iau o rochie pentru nuntă. Și ciorapi. Și pantofi.

— Ia-le de la MacDougal.

— Nu văd de ce trebuie să cumpărăm mereu de la MacDougal numai pentru că se află în apropiere, bombăni ea, ieșind pe ușă. Acolo unde mă duc eu o să fie magazine de o sută de ori mai mari decît al lui MacDougal.

Orologiul din turnul bisericii First Baptist bătuse de douăsprezece și sirena filaturii fluiera. Pe stradă domnea o liniște somnolentă și toate automobilele, parcate pieziș cu boturile către fișia centrală de iarbă, aveau și ele aerul unor automobile frînte de oboseală, adormite. Puținii oameni care se aflau pe stradă la ora prînzului se strecurau cît mai la umbră, la umbra ciuntită a apărătoarelor. Soarele absorbea culoarea cerului și clădirile de cărămidă ale magazinelor păreau piper-nice, sumbre, în lumina orbitoare. Una dintre case avea o cornișă în consolă în partea de sus și, de la depărtare, arăta ciudat, ca o clădire de cărămidă care a început să se topească. În liniștea aceasta de amiază auzi din nou flașneta omului

cu maimuța, sunetul care îi atrăgea totdeauna pașii, așa că porni automat, către el. De data aceasta o să-i găsească și o să-și ia rămas bun.

În timp ce F. Jasmine porni grăbită pe stradă, îi văzu în minte și se întrebă dacă și ei își vor aminti de ea. Frankie cea de odinioară ținuse totdeauna la maimuță și la flașnetar. Semănau unul cu celălalt — amîndoi aveau o expresie mirată, neliniștită, de parcă s-ar fi întrebat în fiecare clipă dacă ceea ce făceau era greșit sau nu. De fapt, maimuța greșea aproape totdeauna; după ce dansa în ritmul cîntecului flașneteii, trebuia să-și scoată șepcuța drăgălașă și să o întindă către publicul din jur, dar de cele mai multe ori se încurca și-l saluta pe flașnetar și-i întindea lui șapca, iar flașnetarul trebuia s-o corecteze; pînă la urmă se isca ceartă, scandal. Cînd se făcea că-i dă o palmă maimuței, aceasta se ghemuia și protesta — apoi se uitau unul la altul cu fețele încrețite și triste, pe care era întipărită aceeași expresie de exasperare înspăimîntată. După ce îi observa mult timp, Frankie cea de odinioară, impresionată, începea să capete și ea aceeași expresie, în timp ce îi urma peste tot. Acum, F. Jasmine era nerăbdătoare să-i vadă.

Auzise limpede flașneta dezacordată, deși ei nu se aflau pe strada principală, ci mai departe, probabil după colțul blocului de case următor. F. Jasmine o porni grăbită spre ei. În timp ce se apropia de colț, auzi alte sunete care îi stîrniră curiozitatea, așa că se opri și ascultă. Mai tare decît cîntecul flașneteii se auzea glasul unui om care se certa, precum și protestele iritate și stridente ale

flaşnetarului. Putu să audă şi flecăreala maimuţei. Apoi flaşnetă tăcu brusc şi cele două voci distincte deveniră puternice şi furioase. F. Jasmine ajunse la colţ. Era colţul din dreptul magazinului *Sears & Roebuck*; trecu încet prin faţa magazinului, apoi coti şi i se înfăţişă o privelişte ciudată.

Strada îngustă care dădea în Front Avenue era orbitor de strălucitoare în lumina puternică. Acolo, pe trotuar, se aflau maimuţa, flaşnetarul şi un soldat care întindea un pumn plin de bancnote — cam o sută de dolari, la prima vedere. Soldatul dădea impresia că e furios, iar flaşnetarul părea şi el galben la faţă de mînie. Se certau. Şi F. Jasmine înţelese că soldatul încerca să cumpere maimuţa. Maimuţa stătea ghemuită, tremurînd, pe trotuar, lîngă zidul de cărămidă al magazinului *Sears & Roebuck*. Cu toate că era o zi de arşiţă, purta hăinuţa ei roşie, cu nasturi de argint şi faţa mică îi era speriată, desnădăjduită, gata-gata parcă să strănute. Dîrdîind, se tot înclina, jalnic, în faţa nimănui şi întindea şapca în gol. Ştia că glasurile furioase i se adresau ei şi se simţea vinovată.

F. Jasmine rămăsese pe loc, în apropiere, încercînd să înţeleagă cearta şi ascultînd tăcută. Deodată, soldatul apucă lanţul maimuţei, însă aceasta tipă şi, înainte ca F. Jasmine să-şi dea seama ce se întîmplă, maimuţa i se căţăra pe picior şi pe trup şi i se ghemui pe umăr, înconjurîndu-i capul cu mîinile ei de maimuţă. Toate acestea se petrecuseră într-o clipită şi ea fu atît de surprinsă, încît nu se putu mişca. Glasurile tăcură şi, în afară de scîncetele maimuţei, în strada liniştită nu se mai

auzea nimic. Soldatul rămase cu gura căscată, uimit, cu mîna plină de bancnote, încă întinsă.

Flaşnetarul fu primul care îşi reveni; îi vorbi maimuţei cu glas blînd şi într-o clipă maimuţa sări de pe umărul ei pe flaşnetă pe care o purta omul în spate. Apoi plecară amîndoi, cotind-o grăbiţi pe două colţ şi, în ultimul moment, chiar atunci cînd dădura colţul, priviră înapoi cu aceeaşi expresie dojenitoare, plină de viclenie. F. Jasmine se rezemă de peretele de cărămidă şi simţi încă maimuţa pe umăr şi mirosul acela de praf, de acru; se cutremură. Soldatul bombăni într-una rînă cînd cei doi dispărură de sub ochii lui şi F. Jasmine observă atunci că era chiar soldatul acela roşcovan de la *Luna Albastră*. El îndesă banii într-un buzunar lateral.

— Ce maimuţă drăgălaşă, zise F. Jasmine. Am avut însă o senzaţie foarte ciudată atunci cînd s-a căţărat pe mine.

Soldatul păru că îi observă abia atunci prezenţa. Expresia de pe faţa lui se schimbă treptat şi aerul de supărare dispăru. O măsură pe F. Jasmine din creşterul capului, coborînd privirea peste frumoasa rochie de organdi pînă la pantofii negri de lac pe care-i avea în picioare.

— Îmi închipui că trebuie să fi dorit tare mult maimuţa, zise ea. Şi eu mi-am dorit totdeauna o maimuţă.

— Ce? întrebă soldatul. Apoi spuse cu o voce infundată, ca şi cum limba i-ar fi fost făcută din pîslă sau dintr-o bucată foarte groasă de hîrtie sugativă:

— Încotro mergem ? întrebă soldatul. Mergi dumneata cu mine sau eu cu dumneata ?

F. Jasmine nu se aștepta la asta. Soldatul i se alătura ca un călător care întâlnește un alt călător în vilegiatură. Pentru o clipă îi trecu prin minte că mai auzise undeva întrebarea asta, poate într-un film și că, pe deasupra, era o întrebare-tip, care cerea tot un răspuns-tip. Necunoscând răspunsul potrivit, ea întrebă cu precauție :

— Încotro mergeți ?

— Ia-mă de toartă, zise el, întinzându-i brațul.

Porniră pe o stradă lăaturalnică călcând pe umbrele lor chircite de soarele amiezii. Soldatul era singurul om care i se adresase în ziua aceea F. Jasminei și o invită să meargă cu el. Când începu însă să-i povestească despre nuntă, parcă îi lipsea ceva. Poate pentru că povestise atîtor oameni din oraș planurile ei și își putea considera dorința satisfăcută. Sau poate pentru că simțea că soldatul, în realitate, nu o asculta. El se uita cu coada ochiului la rochia de organdi roz și pe buze îi mijeja un surîs. F. Jasmine nu putu să-și potrivească pașii după ai lui, deși încercă să o facă, deoarece picioarele lui păreau prost articulate, fapt care îl făcea să meargă într-un chip dezordonat.

— Din ce stat veniți, dacă-mi permiteți să vă pun această întrebare ? spuse ea politicos.

În clipa care trecu pînă să primească răspunsul, mintea ei ageră avu timp să-și imagineze : Hollywood, New York și Maine. Soldatul răspunse :

— Arkansas.

Dar dintre toate cele patruzeci și opt de state ale Statelor Unite, Arkansas era unul dintre ace-

lea, foarte puține, care nu o atrăsese niciodată în mod special ; imaginația ei, contrariată, porni însă brusc în direcție opusă, așa că întrebă :

— Aveți vreo idee unde o să vă duceți ?

— Mă-nvîrtesc și eu p-aici, zise soldatul. Sînt liber. Am o permisie de trei zile.

El înțelesese greșit întrebarea, căci ea i se adresase ca unui soldat ce putea fi trimis în orice țară din lume ; înainte însă de a-l putea lămuri asupra intențiilor cuprinse în întrebarea ei, el zise :

— Aici, după colț, este un fel de hotel. Acolo stau. Apoi, continuînd să-i privească gulerul plisat al rochiei, adăugă : Parcă te-am mai văzut pe undeva înainte. Te duci vreodată la dans, la *Idle Hour* ?

Merseră pe Front Avenue și strada începu să capete aerul ei de simbătă după-amiază. O doamnă își usca părul blond la fereastra de la etajul al doilea, deasupra pescăriei și striga la doi soldați care treceau pe stradă. Un predicator public, o figură cunoscută a orașului, propovăduia într-un colț de stradă unui grup de băieți de culoare de la depozite și unor copii sfrijiti. Dar F. Jasminei nu-i era capul la ceea ce se petrecea în jurul ei. Observația soldatului în legătură cu dansul, cu *Idle Hour*, o atinsese ca bagheta magică din poveste. Își dădu seama pentru prima oară că merge cu un soldat, cu unul dintre aceia care făcea parte din grupurile gălăgioase și vesele ce hoinăreau pe străzi unii cu alții, sau cu fete mai mari. În timp ce Frankie cea de odinioară dormea, ei dansau și petreceau la *Idle Hour*. Și ea nu dansase niciodată

cu cineva în afară de Evelyn Owen și nu pusese niciodată piciorul la *Idle Hour*.

Acum F. Jasmine mergea cu un soldat care în mintea lui o vedea și pe ea în mijlocul unor asemenea plăceri necunoscute. Dar mândria ei nu era deplină. Exista în ea o bănuială neliniștitoare pe care nu reușea prea bine să o localizeze sau să o definească. Aerul amiezii era apăsător și lipicios ca siropul fierbinte și, pe deasupra, se mai simțea și mirosul înăbușitor al vopsitoriilor de la filatură. Din strada principală se auzea sunetul slab al flașnetei.

Soldatul se opri.

— Asta e hotelul, zise el.

Se aflau în fața *Lunii Albastre* și F. Jasmine fu surprinsă când auzi vorbindu-se de hotel, atunci când ea crezuse că se află doar în fața unei cafele. Când soldatul deschise ușa cu plasă de la intrare, fata observă că se clătina puțin. După strălucirea puternică de afară, în fața ochilor i se așternu un roșu orbitor și apoi o perdeă neagră și trebui să treacă un minut pînă să se deprindă cu lumina albastră. Il urmă pe soldat într-una din boxele din dreapta.

— Ai chef de-o bere, afirmă el, fără să o întrebe, de parcă era sigur de răspunsul ei.

F. Jasminei nu-i plăcea gustul berei; sorbise o dată sau de două ori pe ascuns din paharul tatălui ei și i se păruse acră. Dar soldatul nu-i dădu timp să aleagă.

— Da, cu plăcere, zise ea. Mi-ar face plăcere.

Nu fusese niciodată într-un hotel, deși se găndise deseori la hoteluri și scrisese despre ele în pie-

sele ei de teatru. Tatăl ei locuise de multe ori în hoteluri și îi adusese o dată de la unul, din Montgomery, două săpunuri mici, pe care ea le păstrase. Privi în jur, prin localul *Luna Albastră*, cu o curiozitate înnoită. Deodată, simți nevoia să fie foarte cuviincioasă. Așezîndu-se la masa din boxă, își netezi rochia, așa cum făcea cînd se afla la o petrecere sau la biserică, pentru ca să nu stea pe pliurile fustei. Se ținea dreaptă și figura ei avea o expresie corectă. Dar *Luna Albastră* i se părea mai curînd un fel de cafenea, decît un hotel adevărat. Nu-l văzu pe portughezul palid, trist. O doamnă grasă, care rîdea și avea un dinte de aur, îi turnă soldatului berea, la teighea. Scara din spate ducea probabil la încăperile de sus ale hotelului și treptele luminate de lămpi de neon erau acoperite cu un covor de linoleum. Un cor scanda agresiv la radio o reclamă: „*Guma de mestecat Denteen! Guma de mestecat Denteen! Denteen!*” Aerul cu miros de bere îi amintea de o cameră unde murise un șobolan. Soldatul se înapoie în boxă aducînd două pahare cu bere; el linse spuma ce i se prelinsese pe mîină și apoi se șterse de fundul pantalonilor. După ce se așeză în boxă, F. Jasmine spuse cu o voce care era cu totul nouă pentru ea — o voce ascuțită, nazală, demnă și fină:

— Nu găsiți că este formidabil de captivant? Stăm aici la o masă și peste o lună cine poate să spună în ce colț al pămîntului ne vom afla. Poate că mîine armata vă va trimite în Alaska, așa cum l-au trimis pe fratele meu. Sau în Franța, sau în Africa, sau în Burma. Nici eu habar n-am unde voi fi mîine. Mi-aș dori să merg cu ei pentru cîtva

timp, întâi în Alaska și apoi prin alte părți. Ei spun că Parisul a fost eliberat. După părerea mea, războiul se va termina luna viitoare.

Soldatul ridică paharul și-și lăsa capul pe spate ca să poată înghiți berea dintr-o sorbitură. F. Jasmine gustă și ea de câteva ori din bere, deși avea un gust neplăcut. Astăzi nu vedea lumea atât de dezlinată și de zdrobită, rotindu-se cu o mie șase sute de kilometri pe oră, în așa fel încât să o amețească cu imaginile ei despre război și despre meșteaguri îndepărtate. Lumea nu fusese niciodată atât de aproape de ea. Stînd în fața soldatului, în boxa aceea de la *Luna Albastră*, văzu în minte trei persoane; ea, fratele ei și mireasa mergînd în aerul înghețat din Alaska de-a lungul mării, unde valuri de gheață verzuie încremeniseră la mal, întepenite, încălecate; vedea cum se cățărau pe un ghețar înșorit, pe care se prelingeau culori palide, reci, legați toți trei cu o frînghie, și cum prietenii de pe un alt ghețar strigau în graiul lor din Alaska numele J. A., numele pe care îl purtau. Ea îi văzu apoi pe cei trei în Africa, pe cămile, prin furtuni de nisip, împreună cu o mulțime de arabi în buruzuri. Burma era învăluită în întuneric de junglă, așa cum o văzuse în fotografiile din revista *Life*. Datorită nunții, aceste ținuturi îndepărtate, lumea întreagă, păreau accesibile, apropiate; tot atât de apropiate de Winter Hill cît era Winter Hill de oraș. De fapt, realitatea prezentă era aceea care i se părea F. Jasminei întrucîtva ireală.

— Da, este formidabil de captivant, spuse din nou.

Terminînd berea, soldatul își șterse gura umedă cu dosul mîinii pistruiate. Cu toate că nu era gras, fața lui părea umflată și lucioasă, în lumina lămpii de neon. Avea o mie de pistruii mici și singurul lucru care i se părea drăguț la el era părul roșu, ondulat, strălucitor. Avea ochi albaștri, apropiați unul de altul și albul lor era nepătat. Se uita stăruitor la ea, într-un chip special, nu așa cum se uită un călător la altul, ci ca o persoană care avea de împărtășit un plan secret. Cîteva clipe nu scoase nici o vorbă. Apoi, cînd vorbi în sfîrșit, cuvintele nu aveau nici un înțeles pentru ea și nu era în stare să le priceapă. I se păru că soldatul spusese:

— Cine-i bucățica asta bună? ¹

Pe masă nu era nimic de mîncare, și ea avu senzația neplăcută că el începuse să se exprime cu subînțelesuri. Încercă să schimbe vorba.

— V-am spus că fratele meu face parte din Forțele Armate.

Soldatul părea însă că nu o ascultă.

— Aș băga mîna în foc că am mai dat peste tine pe undeva.

Bănuiala lui F. Jasmine se întări. Pesemne soldatul își închipuia că ea este cu mult mai mare decît era în realitate, dar satisfacția pe care i-o provoca lucrul acesta nu fu deplină. Ca să spună ceva, remarcă:

— Unii oameni nu apreciază părul roșu. Pentru mine este culoarea preferată. Aducîndu-și aminte de fratele ei și de mireasă, adăugă: Cu

¹ Joc de cuvinte în limba engleză: *cute-dish* — bucățică bună (fig: fată drăguță) *dish* — fel de mîncare.

excepția părului brun și blond. Totdeauna am considerat că e păcat ca Dumnezeu să strice părul ondulat pe băieți, cât timp există peste tot atâtea fete care au părul țepăn ca vâtraiul.

Soldatul se aplecă peste masa din boxă și, continuând să o fixeze, își mișcă degetul arătător și cel mijlociu de la fiecare mână înspre ea, de-a curmezișul mesei. Degetele erau murdare și aveau dîre negre sub unghii. F. Jasmine avu senzația că se va întîmpla ceva ciudat, cînd, tocmai în clipa aceea, se produse o gălăgie și o învălmășeală mare și trei sau patru soldați se îmbulziră în hotel. Se auzi o hărmălaie de glasuri și ușa cu plasă de la intrare se izbi cu zgomot. Degetele soldatului se opriră din înaintarea lor pe masă și, cînd se uită la ceilalți soldați, expresia aceea deosebită îi dispăru din ochi.

— Nu-i așa că maimuța aceea era mică și drăguță?

— Care maimuță?

Bănuiala ei se transformă acum în senzația că ceva nu e așa cum trebuie.

— Păi, maimuța pe care ați încercat s-o cumpărați acum cîteva minute. Ce este cu dumneavoastră?

Da, ceva nu era așa cum trebuie și soldatul duse pumnii la cap. Corpul i se moleși și se lăsă pe speteaza scaunului din boxă, de parcă ar fi leșinat.

— A, maimuța aia, zise el, împleticindu-și limba. Ei, plimbarea prin soare, după toate cîmile alea cu bere. Toată noaptea am hoinărit. Oftă și mîinile îi căzură fără vlagă pe masă. Mi se pare că sînt cam matufit.

F. Jasmine începu să se întrebe pentru prima oară ce caută ea acolo și dacă n-ar trebui să se ducă acasă. Ceilalți soldați se îngrămadiră în jurul unei mese de lîngă scară și cucoana cu dintele de aur se agita în spatele tejghelei. F. Jasmine își terminase berea și în paharul gol rămase o dantelă de spumă grasă. Aerul fierbinte, înăbușitor din hotel o făcu brusc să nu se simtă prea bine.

— Acum trebuie să mă duc acasă. Vă mulțumesc pentru tratație.

Ea ieși din boxă, dar soldatul se aplecă înspre ea și o apucă de poala rochiei.

— Hei, zise el. Nu o lua din loc chiar așa. Hai să aranjăm ceva pentru astă-seară. Ce-ai zice de o întîlnire la ora nouă?

— O întîlnire? F. Jasmine își simți capul mare și gol. Berea o făcu să simtă în picioare o senzație ciudată ca și cum ar fi avut de condus patru picioare în loc de două. În orice altă zi în afară de aceea i s-ar fi părut aproape imposibil ca cineva, și cu atît mai puțin un soldat, să-i dea întîlnire. Chiar cuvîntul *întîlnire* era un cuvînt de oameni maturi, folosit de fetele mai vîrstnice. Dar și aici era ceva care-i strica plăcerea. Dacă el ar fi știut că ea nu împlinise încă treisprezece ani, n-ar fi invitat-o niciodată, sau poate că nici nu s-ar fi apropiat vreodată de ea. Avea o senzație de nesiguranță, de oarecare neliniște.

— Nu știu...

— Ba sigur, stăruie el. Să zicem că ne găsim aici la ora nouă. Putem merge la *Idle Hour* sau în altă parte. Ce zici? Aici, la nouă.

— Bine, rosti ea în sfârșit. O să-mi facă plăcere.

Se afla din nou pe trotuarele încinse, unde trecătorii păreau întunecați și chirciți în lumina supărătoare. Îi trebui câțva timp până să-și recapete starea sufletească de nuntașă care o stăpînea în acea dimineață, căci jumătatea de oră petrecută la hotel o îndepărtase puțin de preocupările ei. Nu-i trebui însă prea mult timp și, cînd ajunse pe strada principală, senzația de nuntașă o cuprinse din nou. Întîlni o fetiță, cu două clase mai mică decît ea, și o opri în stradă ca să-i povestească planurile ei. Îi spuse de asemenea că un soldat a invitat-o să se întîlnească cu el — și spunea asta, fălindu-se. Fata merse cu ea ca să-și cumpere rochia pentru nuntă, și asta dură o oră, căci probă peste o duzină de rochii frumoase.

Dar cel mai important fapt care o readuse la dispoziția de nuntașă fu o întîmplare care avu loc în drum spre casă. Era o misterioasă iluzie optică și totodată un efect al imaginației. Mergea spre casă cînd, deodată, simți un șoc de parcă ar fi fost lovită în piept de un cuțit azvîrlit de undeva, care se înfipsea în ea și vibra. F. Jasmine se opri brusc, cu un picior în aer și, la început, nu putu să-și dea seama ce se întîmplase. În spatele ei și în lături zărise ceva cu coada ochiului stîng; pe străduța prin care trecuse, zărise două umbre întunecate. Și din pricina acestor forme văzute pe jumătate, fulgerare bruscă la coada ochiului ei, imaginea fratelui ei și a miresei țîșni dintr-o dată în ea. Îi văzu pe amîndoi într-o sclipire violentă, ca de fulger, așa cum arătau atunci, stînd pentru o clipă unul lîngă altul în fața policioarei căminului din hol,

el cu brațul petrecut pe după umerii miresei. Imaginea aceasta era atît de vie încît F. Jasmine avu dintr-o dată impresia că Jarvis și Janice se aflau acolo, pe străduța din spatele ei și că ea îi zărise — cu toate că știa, și încă foarte bine, că ei se aflau la Winter Hill, la aproape o sută șaizeci de kilometri depărtare.

F. Jasmine coborî piciorul rămas în aer și se întoarse cu grijă, uitîndu-se în jur. Străduța, îngustă, întunecoasă, în lumina orbitoare se afla între două băcănii. Nu se uită direct la ea, căci simțea parcă ceva care semăna a frică. Ochii i se furișară încet, în jos, pe peretele de cărămidă și zări din nou cele două umbre, întunecate. Și ce era acolo? Mare-i fu mirarea! Pe străduța erau doar doi băieți de culoare; unul dintre ei, mai înalt decît celălalt, își sprijinea brațul de umărul băiatului mai scund. Asta era tot — dar ceva din înclinarea lor, din poziția în care stăteau, din înfățișarea lor, i-a sugerat brusc imaginea fratelui ei și a miresei, care îi provocase acel șoc. Cu această imagine a lor, limpede și precisă, se sfîrși dimineața aceea. Ajunse acasă pe la ora două.

2

După-amiaza semăna cu miezul cozonacului copt de Berenice luna trecută, un cozonac nereușit. Frankie de odinioară fusese bucuroasă că nu a reușit cozonacul, nu din răutate, ci pentru că acești

cozonaci căzuți îi plăceau cel mai mult. Savura fierbințelea umedă și lipicioasă din mijloc și nu pricepea de ce oamenii mari considerau că asemenea cozonaci sînt neizbutiți. În acea ultimă zi de luni, cozonacul avea marginile ușor ridicate și înalte, iar mijlocul umed și necrescut de loc.

După dimineața strălucitoare, plină, după-amiaza fu greoaie și păstoasă ca mijlocul aceluia cozonac. Și, pentru că era ultima dintre toate după-amiezile, F. Jasmine găsi un farmec neobișnuit în felul de a fi și în înfățișarea bătrînei bucătăriei, atît de cunoscute. Cînd sosi acasă, la ora două, Berenice storcea rufe. John Henry stătea la masă suflînd bășici de săpun cu un mosor și îi aruncă o privire lungă, înveninată, complice.

— Unde Dumnezeu ai fost ? întrebă Berenice.

— Noi știm un lucru pe care tu nu-l știi, zise John Henry. Habar n-ai !

— Ce ?

— Berenice și cu mine mergem la nuntă.

F. Jasmine își scotea tocmai rochia de organdi și cuvintele lui o surprinseră.

— Unchiul Charles a murit.

— Am auzit asta, însă...

— Da, zise Berenice, sărmanul de el a încetat din viață azi dimineață. O să-l transporte la cimitirul familiei în Opelika. Și John Henry o să rămînă mai multe zile la noi.

Acum, cînd află că moartea unchiului Charles va influența într-o oarecare măsură nunta, ea îi făcu loc în gîndurile ei. În timp ce Berenice isprăvea de stors rufe, F. Jasmine, în combinezon, stătea pe scara ce ducea la camera ei. Închise ochii.

Unchiul Charles locuia la țară, într-o casă de lemn umbroasă și era prea bătrîn ca să mai poată mînca porumb de pe știulete. Vara asta, în iunie, s-a îmbolnăvit și de atunci a zăcut mereu. Stătea în pat, chircit și întunecat și foarte bătrîn. Se plîngea că tablourile sînt agățate strîmb pe perete și atunci dădura jos toate tablourile înrămate dar asta nu-i ajută cu nimic. Se plînsese că patul lui e așezat într-un colț nepotrivit, așa că mutară patul — dar nu era asta. Apoi îi pieri glasul și cînd încercă să vorbească, gîtul parcă îi era umplut cu clei și nu putură să-i înțeleagă cuvintele. Familia West se dusesse să-l vadă într-o duminică și o luaseră cu ei și pe Frankie ; ea se apropiase atunci în vîrfurile picioarelor de ușa deschisă a dormitorului din fundul casei. Unchiul Charles semăna cu un bătrîn sculptat în lemn brun și era acoperit cu un cearceaf. Doar ochii, făcuți parcă din gelatină albastră, se mișcaseră și ea avusese impresia că puteau să-i iasă din orbite și să se rostogolească în jos pe obraz, ca o piftie umedă, albastră. Se opri în prag, privindu-l fix, apoi plecase înspăimîntată, în vîrfurile picioarelor. În cele din urmă el se plînsese că soarele străbate prin fereastră într-o „direcție greșită” ; dar de fapt nu asta îl supăraseră atît de mult. Apoi venise moartea.

F. Jasmine deschise ochii și se întinse.

— E groaznic să fii mort ! zise ea.

— Eh ! exclamă Berenice, prea suferea mult bătrînul și își trăise traiul. Dumnezeu i-a hotărît sorocul.

— Știu. Dar în același timp e grozav de ciudat că a trebuit să moară chiar în ajunul nunții. Și ce naiba v-a apucat, pe tine și pe John Henry, să vă agățați și voi de nuntă? Cred că o să rămâneți frumos acasă.

— Frankie Addams, rosti Berenice, proptindu-și mîinile în solduri, ești cea mai egoistă ființă ome-nească din cîte au existat vreodată pe lume. Toți sîntem închiși în bucătăria asta și...

— Nu-mi mai spune Frankie! Aș dori să nu mai fie nevoie să ți-o amintesc.

Era la începutul după-amiezii, cam pe vremea cînd altă dată se auzea cîntecul plăcut al unei orchestre. Acum, radioul fiind oprit, bucătăria era solemnă și liniștită și se auzeau zgomote venite din depărtare: de pe trotuar, vocea unui om de culoare strigînd cu glas amărît, greu de înțeles, denumirile unor legume, un vaier prelung, fără cuvinte. Undeva, prin apropiere, lovituri de ciocan, fiecare lovitură lăsînd un ecou în urma ei.

— Ai fi grozav de mirată dacă ai afla pe unde am fost astăzi. Am fost prin tot orașul. Am văzut omul cu maimuța. Era și un soldat care a încercat să cumpere maimuța și ținea în mînă o sută de dolari. Ai văzut vreodată pe cineva încercînd să cumpere o maimuță pe stradă?

— Nu. Era beat?

— Beat? întrebă F. Jasmine.

— O! zise John Henry. Omul cu maimuța!

Întrebarea Berenicei o tulburase pe F. Jasmine și avu nevoie de o clipă de gîndire.

— Nu cred că era beat. Oamenii nu se îmbată ziua-n amiaza mare. Ea avusese intenția să-i spună Berenicei despre soldat, însă acum șovăia. Totuși era ceva... Spre sfîrșitul frazei trăgăna glasul și urmări curcubeele de pe baloanele de săpun care pluteau liniștit prin cameră. Îi era greu să și-l imagineze și să facă aprecieri asupra soldatului, aici, în bucătărie, cu picioarele goale și numai în combinezon. Era nehotărîtă în privința întîlnirii din seara aceea. O sîcîia nehotărîrea aceasta, așa că schimbă subiectul: Sper că ai spălat și ai călcat toate lucrurile mele. Trebuie să le iau la Winter Hill.

— De ce? zise Berenice. Doar nu stai decît o zi.

— Ce, n-ai auzit? se răsti F. Jasmine. Ți-am spus că nu mă mai înapoiez aici după nuntă.

— Ce prostie gogonată! Ai mult mai puțină minte decît credeam. Ce te face să-ți închipui că vor să te ia cu ei? Doi fac o pereche; trei, o grămadă. Ți-a e lucrul important la o nuntă. Doi fac o pereche; trei, o grămadă.

F. Jasmine fusese totdeauna de părere că era greu să lupți cu o zicală cunoscută. Obişnuia să le folosească în piesele ei și în conversație, dar erau greu de combătut, așa că spuse:

— Așteaptă și ai să vezi.

— Îți aduci aminte de potop? De Noe și de arca lui?

— Ce legătură au astea cu ce ți-am spus?

— Amintește-ți modul în care a primit el vie-tățile alea.

— Oh, mai tacă-ți gura aia mare de babă !

— Două cîte două, spuse Berenice. A luat cu el viațaștele două cîte două.

În după-amiaza aceea întreaga discuție, de la început pînă la sfîrșit, a avut ca subiect nunta. Berenice refuză să admită felul de a gîndi al F. Jasminei. Ea se comportă din capul locului astfel, încît parcă ar fi încercat să o apuce pe F. Jasmine de guler — așa cum îi prinde Legea pe cei vinovați — și să o azvîrle înapoi, de unde pornise, înapoi în vara tristă și înnebunitoare care acum i se părea F. Jasminei o perioadă aproape uitată. Dar F. Jasmine era încăpățînată și nu putea fi păcălită. Berenicei îi fu greu să-și găsească toate argumentele și, de la primul pînă la ultimul cuvînt, a făcut tot ce i-a stat în putință ca să pună în cumpănă și să defăimeze nunta. Dar F. Jasmine nu îngăduia să se vorbească rău despre nuntă.

— Ia uite, zise F. Jasmine și apucă rochia de organdi roz pe care o scosese. Îți aduci aminte că atunci cînd am cumpărat rochia asta, gulerul avea crețuri foarte mici. Tu ai călcat însă gulerul ca și cînd ar fi avut pliseuri. Acum trebuie să refacem crețurile alea mici, așa cum au fost.

— Și cine o să facă asta ? zise Berenice. Apucă rochia și îi examină gulerul. Am și așa destule griji și o grămadă de treburi pe cap.

— Da, dar asta trebuie să se facă, replică F. Jasmine. Așa e croit acest guler. Și, în plus, s-ar putea să am nevoie să-l port undeva astă seară.

— Unde, mă rog ? întrebă Berenice. Ai putea să-mi răspunzi acum la întrebarea pe care ți-am pus-o atunci cînd ai venit. Unde Dumnezeu mi-ai umblat toată dimineata ?

Se întîmplă așa cum prevăzuse F. Jasmine : Berenice refuză să o înțeleagă. Și, fiind mai mult o chestiune de impresii decît de vorbe sau de fapte, ea socoti că este greu să-i explice. Cînd îi vorbi despre legături, Berenice se uită la ea cu o privire lungă, nedumerită — iar cînd ajunse la *Luna Albastră* și la oamenii de acolo, nasul lat și turtit al Berenicei se lăți și mai mult și ea scutură dezaprobativ din cap. F. Jasmine nu pomeni de soldat ; deși fusese de multe ori pe punctul de a-i vorbi despre el, ceva o împiedecă să o facă.

Cînd termină de povestit, Berenice zise :

— Frankie, sincer îți spun, cred că te-ai zăpăcit de tot cu nunta asta. Să colinzi tot orașul și să istorisești unor persoane cu totul străine, așa nîtam-nisam povestea asta. Cred că în sinea ta îți dai seama că ceea ce faci e nebunie curată.

— Așteaptă și ai să vezi, zise F. Jasmine. Or să mă ia cu ei.

— Și dacă nu ?

F. Jasmine ridică de jos cutia cu pantofii argintii și pachetul cu rochia de nuntă.

— Astea sînt toaletele mele de nuntă. Am să ți le arăt mai tîrziu.

— Și dacă nu te iau cu ei ?

F. Jasmine, care o și pornise în sus pe scară, se opri și se înapoie în bucătărie. În cameră era liniște.

— Dacă nu, o să mă sinucid, zise ea. Dar mă iau.

— Și cum ai să te sinucizi, mă rog?

— Mă-mpușc în timpă cu un pistol.

— Care pistol?

— Pistolul pe care papa îl ține sub batistele lui, împreună cu fotografia mamei, în sertarul din dreapta al biroului.

Berenice tăcu pentru un moment. Figura îi era tulburată.

— Ai auzit ce ți-a spus domnul Addams de jocul cu pistolul acela. Du-te sus acum. Cina o să fie gata numaidecât.

A fost o cină târzie, ultima masă pe care o mai luau toți trei împreună, în bucătărie. Sîmbăta nu aveau ore fixe de masă și începeau cina pe la patru, cînd soarele de august trecea leneș peste curte în curmeziș. În clipa aceea a după-amiezii, razele soarelui străbăteau curtea din spate ca vergelele unei închisori ciudate, strălucitoare. Cei doi smochini erau verzi și piperniciți, iar arbustul de viță, săgetat de soare, proiecta o umbră masivă. După-amiaza, soarele nu trecea prin ferestrele din spatele casei, așa că bucătăria rămînea cenușie. Începură toți trei cina la ora patru și o întinseră pînă în amurg. Aveau la masă pilaf și mazăre cu costiță și, în timp ce mîncau, începură să vorbească despre dragoste. Acesta era un subiect despre care F. Jasmine nu vorbise niciodată în viața ei. În primul rînd, nu credea în dragoste și nu o introdusese în piesele ei. În după amiaza-asta însă, cînd Berenice începu conversația, F. Jasmine nu-și

mai astupă urechile, cu amîndouă mîinile, ci, în timp ce-și mîncă liniștită mazărea, orezul și sosul, asculta.

— Am auzit multe lucruri ciudate, zise Berenice. Am cunoscut oameni care s-au îndrăgostit de fete atît de urîte, încît te întrebai dacă ochii lor sînt buni. Am văzut cele mai curioase căsătorii pe care și le poate închipui cineva. Am cunoscut o dată un băiat care avea toată fața arsă, așa că...

— Cine? întrebă John Henry.

Berenice înghiți o bucată de pîine de mălai și se șterse la gură cu dosul mîinii.

— Am cunoscut femeii care iubeau niște adevărați diavoli și îi mulțumeau lui Isus atunci cînd le călcau pragul cu copitele lor despicate. Am cunoscut băieți cărora le intrase în cap să se îndrăgostească de alți băieți. Îl cunoști pe Lily Mae Jenkins?

F. Jasmine se gîndi o clipă, apoi răspunse:

— Nu cred.

— Mă rog, îl cunoști sau nu, ăsta umblă teleleu cu o bluză de mătase roz și cu un braț în șold. Ei, și Lily Mae s-a îndrăgostit de unul numit Juney Jones. De un bărbat, închipuie-ți. Și Lily Mae s-a transformat în fată. Și-a schimbat natura și sexul și a devenit fată.

— Adevărat? întrebă F. Jasmine, s-a schimbat de-adevăratelea?

— Da, zise Berenice. Cu totul și cu totul.

F. Jasmine se scărpină după ureche și zise:

— Curios că nu-mi dau seama de cine vorbești. Aveam impresia că știu atît de mulți oameni.

- Ei, n-ai nevoie să-l știi pe Lily Mae Jenkins. Poți să trăiești și fără să-l cunoști.

— Oricum, nu te cred, zise F. Jasmine.

— Bine, n-o să stau la discuții cu tine, zise Berenice. Despre ce vorbeam ?

— Despre ciudățeni.

— Ah, da.

Întrerupseră câteva minute conversația ca să-și vadă de cină. F. Jasmine mânca ținând coatele pe masă și călcăiele goale proptite pe stîngia scaunului. Stătea vizavi de Berenice, iar John Henry, cu fața spre fereastră. Pilaful cu mazăre era felul de mîncare preferat al F. Jasminei. Totdeauna spunea că atunci cînd o să fie întinsă în coșciug să-i plimbe pe sub nas o farfurie cu pilaf și mazăre, ca să fie siguri că a murit cu adevărat ; căci dacă ar rămîne în ea vreo fărîmă de viață, s-ar scula și ar mânca, iar dacă nu va mișca atunci cînd i-ar mirosi a pilaf, puteau să-i bată liniștiți capacul la coșciug, avînd siguranța că e moartă de-a binelea. Acum Berenice își alesese ca încercare a morții o bucată de păstrăv prăjit, iar pentru John Henry, steluțe.

Dar deși F. Jasmine murea după pilaf, nici ceilalți nu se dădeau în lături, așa încît au savurat cu toții cina din seara aceea : costiță, pilaf cu mazăre, pîine de mălai, cartofi dulci fierbinți la cup-tor și zer. Mîncau și vorbeau.

— Da, cum vă spuneam, reluă Berenice, am văzut o mulțime de ciudățeni în viața mea. Un lucru însă n-am știut niciodată și nici n-am auzit vorbindu-se despre el. Nu, dom'le, niciodată.

Berenice se opri și clătină din cap, așteptînd ca ei să o întrebe. Dar F. Jasmine nu spuse nimic. John Henry fu acela care își înălță curios fața din farfurie și întrebă :

— Ce, Berenice ?

— Nu, zise Berenice, n-am auzit niciodată în viața mea ca cineva să se îndrăgostească de o nuntă. Am văzut eu multe ciudățeni, dar de așa ceva n-am auzit niciodată pînă acum.

F. Jasmine mormăi ceva.

— Așa că mi-am bătut capul și am ajuns și eu la o părere.

— Cum se face, întrebă deodată John Henry, cum se face că s-a schimbat băiatul ăla în fată ?

Berenice îl privi și îi îndreptă șervetul legat în jurului gîtului.

— Asta-i una dintre întîmplările ciudate, mieluselule... Nu știu.

— N-o asculta, zise F. Jasmine.

— După ce m-am socotit bine, am ajuns la părerea că ar trebui să te gîndești la un drăguț.

— Ce ? întrebă Jasmine.

— Ai auzit doar, zise Berenice. Un drăguț. Un băiat alb, mic și drăgălaș.

F. Jasmine lăsă jos furculița și rămase cu capul întors într-o parte.

— N-am nevoie de nici un drăguț. Ce să fac cu el ?

— Cum ce să faci cu el, zăpăcito ? întrebă Berenice. Păi să-l faci să te invite la cinematograf, de exemplu.

F. Jasmine își trase bretonul pe frunte și își hârșii picioarele pe stinghia scaunului.

— Acum dă-ți silința să nu mai fii atât de aspră, de lacomă și de încrezută, zise Berenice. Ar trebui să-ți faci toalete frumoase și să vorbești politicos și să fii șireată.

F. Jasmine spuse cu voce scăzută :

— Nu mai sînt necioplită și nici lacomă. M-am schimbat în această privință.

— Bine, e grozav ! exclamă Berenice. Acum pune mîna pe un drăguț.

F. Jasmine dorea să-i povestească Berenicei despre soldat, despre hotel și despre întîlnirea de astă seară. Dar ceva o împiedică și făcu doar aluzii, ocolind subiectul.

— Ce fel de drăguț ? Te gîndești la cineva ca... F. Jasmine se opri pentru că soldatul părea nepotrivit acolo, acasă, în bucătărie, în acea ultimă seară.

— În treabă asta nu te pot sfătui, zise Berenice. Singură trebuie să hotărăști.

— Cineva, să zicem un soldat, care m-ar invita poate la dans la *Idle Hour* ? Dar nu se uita la Berenice.

— Cine vorbește de soldați și de dans ? Eu vorbesc de un băiat mic și drăguț, de vîrsta ta. Ce-ai zice de micul Barney.

— Barney MacKean ?

— Păi sigur. Pentru început el este destul de potrivit. Pînă apare altul rămîi cu el. Ar merge !

— Scîrbosul și nerușinatul ăla de Barney !

În garaj fusese întuneric, sulitele subțiri ale soarelui pătrunseseră prin crăpăturile ușii închise, o dată cu mirosul de praf. Dar nu mai voi să-și amintească de păcatul ăla necunoscut pe care i-l dezvăluise Barney și care o făcuse mai tîrziu să dozească să-i azvîrle un cuțit între ochi. Neputînd s-o facă, se scutură puternic și începu să amestece mazărea și orezul din farfurie. Ești cea mai mare nebună din oraș.

— Nebunii îi numesc nebuni pe cei sănătoși.

Astfel începură din nou să mănînce, cu excepția lui John Henry. F. Jasmine era ocupată să taie felii de pîine de mîlai și să le ungă cu unt, să mănînce pilaf și să bea lapte. Berenice nu se grăbea, desprinzînd cu eleganță suvițe de șuncă de pe os. John Henry se uita de la una la alta și, după ce ascultă la ce vorbeau, se opri din mîncat ca să se gîndească puțin. După un timp întrebă :

— Cîți ai prins ? Drăguți din ăia.

— Cîți ? Cîte fire de păr sînt în cozile astea, mieluşelule ? Doar ai de-a face cu Berenice Sadie Brown !

Berenice se pornise pe vorbă și dă-i și dă-i. Cînd începea cîte un subiect lung și serios, cuvintele îi curgeau unul după altul și glasul devenea melodios. În bucătăria cenușie, în după-amiezile de vară, vocea ei era aurie, liniștită și puteai simți culoarea și cîntecul glasului, fără să-i urmărești cuvintele. F. Jasmine lăsa să plutească și să i se depeze în auz sunetele prelungi, dar mintea sa nu înregistra sensuri sau fraze. Stătea acolo la masă, ascultînd, și, din cînd în cînd, se gîndea

la ceva care i se părușe totdeauna lucrul cel mai curios: Berenice vorbea mereu despre ea ca și cum ar fi fost foarte frumoasă. În privința asta, Berenice nu era în toate mințile. F. Jasmine îi asculta glasul și o privea peste masă: fața întunecată, ochiul albastru, sălbatic, cele unsprezece cozi unsuroase potrivite pe cap asemenea unei scufii, nasul turtit și lat care tremura cînd vorbea. Berenice putea să fie orice altceva, numai frumoasă nu. Avu impresia că era cazul să-i dea unele sfaturi. Așadar, la prima pauză zise:

— Cred că ar trebui să nu te mai preocupe drăguții și să te mulțumești cu T. T. Pînă rămășag că ai patruzeci de ani. E timpul să te astîmperi.

Berenice își strînsese buzele și o privi lung pe F. Jasmine, cu ochiul său negru, viu.

— Gură de Aur. Cum de știi tu așa de multe? Am dreptul să mă distrez cu oricare altul. Cît timp mai pot. Și, în legătură cu asta, nu sînt chiar atît de bătrînă cît încearcă unii să mă facă. Încă mai pot să mă descurc. Și mai am încă mulți ani înaintea mea pînă să mă dau la fund.

— Ei, n-am vrut să spun să te dai la fund.

— Am auzit ce-ai vrut să spui.

John Henry le urmărise și le ascultase și în jurul gurii îi rămăsese o urmă de sos. O muscă mare, albastră, leneșă, îi da tîrcoale, încercînd să se așeze pe fața lui lipicioasă așa că, din cînd în cînd, John Henry o alunga cu mîna.

— Toți te-au invitat la cinematograf? întrebă el. Toți drăguții ăia?

— La spectacole sau în diferite alte locuri, răspunse ea.

— Vrei să spui că nu-ți plătești niciodată biletul? întrebă John Henry.

— Chiar așa, zise Berenice. Niciodată cînd mă duc cu un drăguț. Dacă aș merge undeva cu un grup de femei, sigur că ar trebui să-mi plătesc partea mea. Dar nu sînt din alea care umblă în cîrd cu femeile.

— Atunci cînd v-ați dus cu toți la Fairview... zise F. Jasmine — căci primăvara trecută, într-o duminică, un pilot de culoare luase oameni de culoare în avionul lui. Cine a plătit cursa?

— Păi, să vedem, se gîndi Berenice. Honey și Clorina și-au plătit partea lor, doar eu l-am împrumutat pe Honey cu un dolar și patruzeci de cenți. Cape Clyde și-a plătit și el biletul. Și T. T. a plătit pentru el și pentru mine.

— Atunci se cheamă că T. T. ți-a făcut cinste cu o plimbare cu avionul?

— Asta îți spuneam și eu. El a plătit biletele la autobuz pînă la Fairview și înapoi, plimbarea cu avionul și consumațiile. Toată excursia. Bineînțeles, el a plătit totul. Cum îți închipui că îmi puteam eu permite un zbor cu avionul? Eu care cîștig șase dolari pe săptămînă.

— Nu m-am gîndit la asta, recunosc F. Jasmine după un timp. Mă întreb de unde cîștigă T. T. atîția bani.

— Muncește, zise Berenice. John Henry, șterge-te la gură!

Astfel rămaseră încă în jurul mesei, căci în vara asta aveau obiceiul să mănânce în rate; mîncau un timp, apoi se opreau pentru ca mîncarea să li se așeze în stomac și, după un timp, reîncepeau. F. Jasmine își încrucișă cuțitul și furculița în farfuria goală și o întrebă pe Berenice ceva, în legătură cu un lucru care o preocupa.

— Ia spune, numai noi îi zicem mîncării ășteia pilaf cu mazăre, sau e cunoscută astfel în toată țara? Oricum, pare un nume ciudat.

— Ei, am auzit că i se spune în diferite feluri, zise Berenice.

— Cum?

— Păi, am auzit că i se spune mazăre cu orez. Sau orez cu mazăre și sos. În mai multe feluri. Poți să-l alegi pe care-l vrei.

— Nu vorbesc de orașul ăsta, zise F. Jasmine. Mă gîndesc la alte locuri, la toată lumea. Mă întreb cum îi spun oare francezii.

— Oh! exclamă Berenice. Îmi pui și tu niște întrebări la care nu pot răspunde.

— *Merci à la parlez*¹, zise F. Jasmine.

Stăteau la masă în tăcere. F. Jasmine se aplecase pe speteaza scaunului, cu capul întors spre fereastră, spre curtea goală, însorită. Orașul era liniștit, bucătăria la fel de liniștită, cu excepția ceasului. F. Jasmine nu simțea că lumea se învîrtește și nimic nu mișca.

¹ Expresie incorectă în limba franceză. Ar putea să însemne: Mulțumesc de răspuns.

— Uite, un lucru nostim care mi s-a întîmplat, începu F. Jasmine. Nu știu cum să exprim exact ceea ce vreau să spun. E unul din lucrurile acelea ciudate pe care nu le poți explica precis.

— Ce, Frankie? întrebă John Henry.

F. Jasmine își întoarse capul de la fereastră, dar înainte de a reîncepe să vorbească, apărură sunetul. Îl auziră străbătînd calm odaia, în liniștea bucătăriei, apoi același sunet se repetă. După-amiaza de august fu străbătută pieziș de o gamă cîntată la pian. Întîi o notă, apoi, ca într-un vis, un șir de alte note, urcînd asemenea treptelor unui castel; dar tocmai la urmă, atunci cînd ar fi trebuit să se audă nota a opta ca să completeze gama, se făcu liniște. Se repetă apoi nota dinaintea ultimei. Și sunetul acesta, care dădea întregii game o impresie de neterminat, revenea mereu. Pe urmă se așternu tăcerea. F. Jasmine, John Henry și Berenice aveau privirile așintite unul asupra celuilalt. Undeva, în vecinătate, se acorda un pian.

— Sfinte Isuse! strigă Berenice. Zău, am crezut că-i ceasul de apoi.

John Henry se înfioră.

— Și eu zise el.

F. Jasmine rămase încremenită la masa încărcată cu farfurii și mîncăruri. Cenușul bucătăriei era decolorat și odaia părea prea banală, prea ordonată. O altă notă fu repetată apoi cu o octavă mai sus. De fiecare dată cînd sunetul urca, F. Jasmine își ridica ochii, de parcă ar fi urmărit nota care trecea dintr-o parte în cealaltă a odăii; la sunetul cel mai înalt, ochii îi ajunseră într-un

colț al tavanului, apoi, cînd gama începea să coboare, capul i se întorcea încet, pe măsură ce privirea aluneca din colțul tavanului pînă în colțul pardoselii din partea opusă odăii. Nota cea mai gravă sună de șase ori și F. Jasmine își pironi ochii pe o pereche de papuci vechi și pe o sticlă goală de bere, care se aflau în colțul acela al camerei. În sfîrșit, închise ochii, se scutură și plecă de la masă.

— Asta mă întristează, zise F. Jasmine. Și mă enervează. Începu să se învîrtească prin odaie. Mi s-a spus că în Milledgeville, cînd cineva are de ispașit o pedeapsă, este legat și pus să asiste la acordarea unui pian. Ocoli de trei ori masa. Vreau să te întreb ceva. Să presupunem că dai de cineva care ți se pare grozav de deosebit, dar nu ții de ce.

— Cum deosebit?

F. Jasmine se gîndea la soldat, dar nu-i putea spune amănunte.

— Să zicem că s-ar întîmpla să te întîlnești cu cineva pe care îl bănuiești că-i aproape *beat*, dar nu ești sigură de asta. Și el ar vrea să te întîlnești cu el și să mergi împreună cu el la o mare petrecere sau la dans. Ce-ai face?

— Ei, așa la iuteală, nu știu. Ar depinde de cum mă simt. S-ar putea să mă duc cu el la o mare petrecere și să mă întîlnesc cu altcineva care să-mi placă mai mult. Ochiul adevărat al Berenicei o privi dintr-o dată pe F. Jasmine bănuitor, micșorîndu-se. Dar de ce mă întrebi asta?

În odaie liniștea deveni atît de adîncă, încît F. Jasmine putea auzi cum picură robinetul de la chiuvetă. Căuta să găsească modul în care să-i vorbească Berenicei despre soldat. Deodată, sună telefonul. F. Jasmine sări în sus, răsturnîndu-și paharul de lapte gol și se repezi în hol, însă John Henry, care era mai aproape, ajunse primul. El se cățără în genunchi pe scaunul de lîngă telefon și zîmbi în receptor, înainte de a spune alo. Apoi spuse într-una alo pînă cînd F. Jasmine îi luă receptorul din mînă și repetă alo-urile de cel puțin două duzini de ori, pînă să-l pună în furcă.

— Uite, asta mă înnebunește, zise ea revenind în bucătărie. Sau atunci cînd furgonul de coletărie rapidă se oprește în fața ușii și omul se zgîiește la numărul nostru și pleacă apoi cu pachetul în altă parte. Consider că toate acestea sînt niște semne. Își trecu degetele prin părul blond, tăiat scurt. Să știi că vreau neapărat să mi se ghicească viitorul, înainte de a pleca mîine dimineață de acasă. De multă vreme am avut de gînd să fac asta.

— Hai să schimbăm vorba; cînd ai de gînd să-mi arăți rochia nouă? Sînt nerăbdătoare să văd ce-ai ales.

Așa că F. Jasmine se duse sus să se îmbrace. Odaia ei era ceea ce se cheamă o clocitoare; toată căldura din restul casei se ridica și se încuiba acolo. După-amiază, aerul părea că zbîrnîie, așa că era o idee bună să pună ventilatorul în funcțiune. F. Jasmine porni motorul polizorului și deschise ușa dulapului. Pînă în ziua aceea dinaintea nunții, își ținuse totdeauna cele șase costume

agățate, la rînd, pe umerase, iar rochiile obișnuite le urca pe raft, sau le înghesuia într-un colț. În după-amiaza asta însă, cînd venise acasă, făcuse o schimbare : costumele erau aruncate acum pe raft, iar rochia de nuntă trona singură în dulap, agățată pe un umeras. Pantofii argintii erau așezați jos, cu grijă, sub rochie, cu vîrfurile îndreptate spre nord, către Winter Hill. În timp ce se îmbrăca F. Jasmine mergea în vîrfurile picioarelor prin odaie. Avea motivele ei.

— Închide ochii ! strigă ea. Nu te uita la mine cînd cobor scara. Să nu-i deschizi pînă nu-ți spun eu.

Cei patru pereți ai bucătăriei parcă o pîndeau, iar ceanul atîrnat pe perete era ca un ochi negru, rotund, care o urmărea. Deocamdată nu se mai auziră sunetele de acordare a pianului. Berenice stătea cu capul plecat, ca la biserică. John Henry avea și el capul plecat, însă trăgea cu coada ochiului. F. Jasmine se opri la piciorul scării și își puse mîna stîngă în șold.

— Oh, ce drăguță ! exclamă John Henry.

Berenice înălță capul și cînd o văzu pe F. Jasmine, pe figura ei se citea o atenție încordată. Ochiul negru se plimba de la panglica argintie din păr pînă la tălpile pantofilor argintii. Nu scotea o vorbă.

— Acum spune-mi cinstit părerea ta.

Berenice se uită la rochia de seară de satin oranj, clătină dezaprobat capul și nu făcu nici o observație. La început, scutură din cap încetîșor, dar cu cît se uita mai mult la ea, cu atît se lun-

geau și mișcările capului pînă cînd, la ultima clătinare, F. Jasmine auzi cum îi trosnește ceafa.

— Ce s-a întîmplat ? întrebă F. Jasmine.

— Parcă voiai să-ți iei o rochie trandafirie.

— Da, dar cînd am intrat în magazin m-am răzgîndit. Ce are rochia asta ? Nu-ți place, Berenice ?

— Nu. Nu merge.

— Cum adică nu merge ?

— Uite așa. Nu merge.

F. Jasmine se întoarse ca să se privească în oglindă, socotind în sinea ei că rochia era totuși frumoasă. Berenice avea însă o expresie aspră, îndărătnică, o expresie de catîr bătrîn, cu urechi lungi, și F. Jasmine nu fu în stare s-o înțeleagă.

— Nu vād ce vrei să spui, se plînsese ea. Ce nu-ți place ?

Berenice își împreună mîinile pe piept și zise :

— Ei bine, dacă tu nu vezi, eu n-am cum să-ți explic. Uită-te mai întîi la capul tău.

F. Jasmine își privi capul în oglindă.

— Ești tunsă chilug ca un pușcăriaș și îți legi panglica de argint în jurul capului ăstuia fără păr. E caraghios !

— O, dar mă spāl diseară pe cap și am să încerc să-mi ondulez părul, zise F. Jasmine.

— Și uită-te la coatele alea, continuă Berenice. Ai pus pe tine rochia de seară, ca de cucoană. Satin oranj. Și colo, la coate, cruste negre. Nu merge.

F. Jasmine se cocoșă și își ascunse cu palmele coatele scortșoase.

Berenice mai dădu o dată dezaprobator din cap, repede și cu violență, apoi strînse hotărîtă din buze.

— Du-o înapoi la prăvălie.

— Dar nu pot, zise F. Jasmine. Am luat-o la alegere. Nu mi-o mai primesc înapoi.

Berenice folosea mereu două zicători. Una era cunoscută zicală că nu poți face sită de mătase din păr de porc. Cealaltă, întinde-te cît ți-e plapuma și mulțumește-te cu ce ai. Așa că F. Jasmine nu era sigură dacă ultima dintre aceste zicale fusese aceea care o făcuse pe Berenice să-și schimbe părerea, sau dacă începuse într-adevăr să aibă o părere mai bună despre rochie. În orice caz, Berenice o privi oțeva clipe atentă, cu capul într-o parte, apoi spuse :

— Vino-ncoace. O s-o ajustăm la piept și vedem noi ce putem face.

— Cred că, de fapt, tu nu ești obișnuită să vezi pe cineva bine îmbrăcat, zise F. Jasmine.

— Nu sînt obișnuită să văd oameni înzorzonați ca o sorcovă.

Așa că Berenice scoase eșarfa și potrivi rochia, trăgînd-o ici, colo. F. Jasmine stătea bătoasă ca un cuier de pălării și o lăsa să i-o potrivească. John Henry se ridicase de pe scaun și le urmărea, cu șervetul la gît.

— Rochia lui Frankie parc-ar fi o sorcovă, zise el.

— Iudă cu două fețe ! strigă F. Jasmine. Chiar acum spuneai că-i drăguță. Iudă prefăcută !

Pianul începu din nou. F. Jasmine nu știa cui îi aparține, însă sunetele acordării erau solemne, stăruitoare și ajungeau în bucătărie de undeva nu prea de departe. Acordorul executa uneori o melodie zgomotoasă și revenea după aceea la o notă. Apoi o repeta. Și bătea aceeași clapă, solemn și enervant. Și repeta. Și bătea din nou clapa. Pe acordorul orașului îl chema Schwarzenbaum. Sunetul acesta era suficient ca să-i facă pe muzicanți să-și ia lumea în cap, iar pe ascultători să se simtă prost.

— Mai că-mi vine să cred că face asta doar ca să ne chinuiască, zise F. Jasmine.

Berenice însă nu era de aceeași părere :

— În Cincinnati pianele se acordează la fel ca pretutindeni în lume. Așa lucrează acordorii. Să dăm drumul la radio în sufragerie și o să-l acoperim.

F. Jasmine clătină din cap.

— Nu, zise ea. Nu pot să-ți explic de ce, dar nu vreau să mai aud radioul. Prea-mi amintește de vara asta.

— Dă-te puțin înapoi, zise Berenice.

Ea prinse talia ceva mai sus, cu ace de gămălie și mai potrivi rochia ici, colo. F. Jasmine se privea în oglinda de deasupra chiuvetei. Putea să se vadă numai de la piept în sus, așa că după ce-și admiră această parte a corpului se urcă pe un scaun și-și privi talia. Apoi vru să-și facă loc pe un colț de masă, ca să se poată urca pe el și să-și vadă în oglindă pantofii argintii, dar Berenice o opri.

— La drept vorbind, nu crezi că e drăguță ?
întrebă F. Jasmine. Eu așa cred. Serios, Berenice,
spune-mi părerea ta sinceră.

Dar Berenice, pierzându-și cumpătul, strigă răspicat :

— N-am mai cunoscut o ființă atît de nesăbuită. Îmi ceri părerea sinceră și ți-o spun. Apoi, mă întrebi din nou și eu iar ți-o spun. Dar ceea ce vrei tu nu este părerea mea cinstită, ci o părere bună despre ceva care știu că nu este bun. Ce fel de purtare o mai fi și asta ?

— Bine, zise F. Jasmine. Nu vreau decît să-mi stea bine.

— Ei, îți stă foarte bine. E drăguț, cine se poartă drăguț. Arăți destul de bine pentru nunta oricui, doar pentru a ta nu. Atunci vom putea, slavă Domnului, să te îmbrăcăm mai bine. Ceea ce trebuie să fac eu acum este să găsesc un costum nou pentru John Henry și să-mi combin rochia pe care o s-o îmbrac eu.

— Unchiul Charles a murit, zise John Henry, și noi ne ducem la nuntă.

— Da, copilaș, rosti Berenice. Și după liniștea bruscă, visătoare ce o cuprinsese, F. Jasmine simți că Berenice se gîndea la toți ceilalți morți pe care-i cunoștea. Morții se perindau prin inima ei. Își reamintea de Ludie Freeman, de zilele de demult din Cincinnati, de zăpadă...

F. Jasmine își aduse aminte de celelalte șapte persoane care au murit și pe care le cunoscuse. Mama ei murise chiar în ziua cînd s-a născut ea, așa că nu o puse la socoteală. În sertarul din

dreapta de la biroul tatălui era o fotografie a mamei sale și figura ei părea timidă și amărîtă, așa cum stătea închisă acolo la un loc cu batistele reci, împăturite. Apoi, venise rîndul bunicii, care murise cînd Frankie avea nouă ani și F. Jasmine și-o reamintea foarte bine — însă în imagini șterse, deformate, îngropate adînc în mintea ei. Un soldat din oraș, pe nume William Boyd, fusese omorît anul acela în Italia și ea îl cunoscuse din vedere și după nume. Doamna Selway, care locuia cu două blocuri de case mai departe, murise și F. Jasmine urmărise de pe trotuar înmormîntarea, dar nu fusese invitată. Oamenii mari stăteau gravi, afară, în jurul verandei din față. Plouase și la ușă atîrna o panglică de mătase cenușie. Îl cunoștea pe Lon Baker care murise și el. Lon Baker era un băiat de culoare și fusese omorît în străduța din spatele prăvăliei tatălui ei. Într-o după-amiază de aprilie îi fusese despicat gîtul cu un brici și toți oamenii de pe străduță se făcuseră nevăzuți prin ușile din spate ; mai tîrziu se spunea că gîtul despicat stătea deschis ca o gură tremurîndă, care te băga în speriet_i, și că vorbea ca stafiile, în soarele de aprilie. Lon Baker murise și Frankie îl cunoscuse. Îl cunoscuse, dar cu totul întîmplător, pe domnul Pitkin, de la magazinul de încălțăminte Brawer, pe domnișoara Birdie Grimes și pe un om care se urcase pe stîlpii întreprinderii de telefoane : cu toții morți.

— Te gîndești deseori la Ludie ? întrebă F. Jasmine.

— Știi bine că da, zise Berenice. Mă gândesc la anii în care eram împreună și la toate vremurile grele prin care am trecut de atunci încolo. Ludie nu m-ar fi lăsat niciodată să fiu atât de singură și să am de-a face cu tot felul de netrebnici. Eu și Ludie, Ludie și cu mine.

F. Jasmine își legăna piciorul gândindu-se la Ludie și la Cincinnati. Dintre toți morții din lumea largă, Ludie Freeman era acela pe care F. Jasmine îl cunoștea cel mai bine, cu toate că nu-l văzuse niciodată și nici nu era născută atunci când el murise. Il știa pe Ludie și orașul Cincinnati, și iarna în care Ludie și Berenice plecaseră împreună spre nord să vadă zăpada — vorbiseră de o mie de ori despre toate lucrurile astea și era subiectul pe care Berenice îl povestea pe îndelete, făcând din fiecare frază un cînteț. Frankie cea de odinioară obișnuia să întrebe și să ceară lămuriri despre Cincinnati. Să-i spună de pildă exact ce mîncău ei în Cincinnati, cît de largi erau străzile din Cincinnati. Vorbeau pe un ton superlativ despre peștele din Cincinnati, despre sala de festivități de pe strada Hyrtle din Cincinnati, despre filmele din Cincinnati. Ludie Freeman fusese zidar și câștiga mult și cu regularitate; dintre toți soții ei, el fusese acela pe care Berenice îl iubise.

— Uneori aproape că doresc să nu-l fi cunoscut niciodată pe Ludie, zise Berenice. Așa ceva prea te zdrobește. Te lasă prea singură. Când te duci seara acasă, după lucru, simți cum singurătatea te prinde ca-ntr-o gheară. Și, ca să încerci să uiți, trebuie să faci cunoștință cu prea mulți netrebnici.

— Știu asta, zise F. Jasmine. Dar T. T. Williams nu-i un netrebnic.

— Nu m-am referit la T. T. El și cu mine sîntem doar prieteni buni.

— Nu crezi că ai să te măriți cu el? întrebă F. Jasmine.

— Ei, T.T. este un gentleman de culoare, bine situat, zise Berenice. N-ai să auzi niciodată că T.T. hoinărește cum fac mulți alții. Dacă ar fi să mă mărit cu T.T., aș putea să părăsesc bucătăria asta și aș sta în restaurant, la casă, fără să-mi pese de altceva. Pe lângă asta, îl respect sincer pe T.T. Toată viața a avut o comportare cinstită.

— Ei bine, atunci când ai de gând să te măriți cu el? întrebă ea. El te adoră.

Berenice zise:

— N-o să mă mărit cu el.

— Dar chiar acum spunei...

— Spuneam cît de sincer îl respect și îl prețuiesc pe T.T.

— Ei bine, atunci?...

— Îl respect și-l apreciez foarte mult. Ochiul cel negru era calm și serios și nasul turtit se lățea atunci când vorbea. Dar prezența lui nu mă înfioară.

După o clipă F. Jasmine zise:

— Când mă gândesc la nuntă, mă înfior.

— Da, păcat, zise Berenice.

— Mă înfior atunci când mă gândesc cîți oameni morți cunosc pînă acum. Șapte cu totul. Și acum, unchiul Charles.

F. Jasmine își băgă degetele în urechi și închise ochii, dar asta nu era moartea. Simțea căldura plitei și mirosul cinei. Simțea o tulburare în stomac și bătăile inimii. Iar morții nu simt nimic, nu aud nimic, nu văd nimic : numai întuneric.

— Trebuie să fie groaznic să fii mort, zise și începu să se învîrtească în jurul odăii.

Pe poliță era o minge de cauciuc. O azvîrli în ușă, prinzînd-o cînd aceasta sări înapoi.

— Las-o jos, strigă Berenice. Du-te și scoate-ți rochia, ai s-o murdărești. Hai, fă ceva. Dă drumul la radio.

— Ți-am spus că nu vreau să mai aud radioul.

Și se învîrtea prin odaie. Berenice îi spusese să facă ceva, dar ea nu știa ce să facă.

Se plimba în rochia de nuntă, cu mîna în șold. Pantofii argintii o strîngeau atît de tare, că își simțea degetele de la picioare umflate și zdrobite ca zece conopide mari și dureroase.

— Cînd o să te înapoiezi, te sfătuiesc să ții radioul deschis, zise deodată F. Jasmine. E foarte probabil ca într-o zi să ne auzi vorbind la radio.

— Ce o mai fi și asta ?

— Spun că e foarte probabil ca într-o bună zi să fim invitați să vorbim la radio.

— Să vorbiți... despre ce, mă rog ?

— Nu știu exact despre ce. Probabil o declarație despre ceva la care am asistat. Ni se va cere să vorbim.

— Nu te-nțeleg, zise Berenice. La ce o să asistăm ? Și cine ne va cere să vorbim.

F. Jasmine se răsuci pe călcîie și, punîndu-și pumnii în șolduri, luă o atitudine agresivă.

— Ți-ai închipuit că m-am gândit la tine, la John Henry și la mine ? N-am auzit în viața mea ceva mai nostim.

Glasul lui John Henry era ascuțit și întărit :

— Ce Frankie ? Cine vorbește la radio ?

— Cînd am spus *noi* ți-ai închipuit că mă gîndesc la tine, la mine și la John Henry West, că o să vorbim la un post de radio. De cînd sînt n-am auzit ceva atît de caraghios.

John Henry se cocoță în genunchi pe scaunul său ; pe frunte i se profilau vinele albastre, iar la gît, tendoanele încordate.

— Cine ? strigă el. Ce ?

— Ha, ha, ha ! zise ea și izbucni apoi în rîs ; o porni cu zgomot prin odaie, lovind cu pumnul lucrurile ; ho, ho, ho !

John Henry scîncea, F. Jasmine trăsnea și bufnea prin bucătărie în rochia de nuntă. Berenice se sculă de la masă și ridică mîna dreaptă ca să facă liniște. Deodată, toți se opri răbrusc. F. Jasmine rămase nemișcată la fereastră. John Henry se repezi și el acolo, pîndind în vîrful picioarelor, cu mîinile agățate de pervaz. Berenice întoarse capul să vadă ce s-a întîmplat. În clipa aceea, pianul nu cînta.

— Oh ! șopti F. Jasmine.

Patru fete traversau curtea din dos. Erau fete de paisprezece, cincisprezece ani, membre ale clubului. Prima era Helen Fletcher, apoi celelalte,

mergînd încet, în şir indian. O tăiaseră de-a dreptul, venind din curtea din spate a lui O'Neils şi treceau încet pe lîngă arbustul de viţă. Soarele de august, întîrziat, le lumina pieziş şi le aurea pielea. Erau îmbrăcate în rochii curate, noi. După ce trecură de arbust, umbrele şirului lor se profilau, lungi şi înghesuie, de-a curmezişul curţii. Curînd nu se vor mai zări. F. Jasmine stătea nemişcată. În ultimele zile le-ar fi aşteptat cu speranţa că o vor chema să-i spună că fusese primită în club. Abia în ultimul moment, cînd ar fi fost sigură că treceau doar pe acolo, le-ar fi strigat, supărată, să nu care cumva să mai traverseze prin curtea ei. Acum însă le urmări în linişte, fără invidie. Ar fi vrut să strige după ele şi să le spună ceva despre nuntă, dar pînă să-şi găsească cuvintele şi să le rostească, şirul de fete dispăru. Rămase doar arbustul şi soarele care cobora.

— Mă întreb dacă... zise în sfîrşit F. Jasmine.

Berenice însă i-o tăie scurt :

— Las-o moartă, Iscodilă ! zise ea. Iscodilă, las-o moartă !

Cînd începură a doua parte a acestei ultime mese de seară, trecuse de ora cinci şi se apropia amurgul. Era clipa aceea a după-amiezii în care, altă dată, stînd cu cărţile de joc roşii pe masă, începeau să-l critice pe Creator. Judecau opera lui Dumnezeu şi arătau modul în care ar fi îmbunătăţit ei lumea. Glasul lui John Henry se înălţa fericit, subţire şi ciudat, iar lumea concepută de el, lipsită de o vedere de ansamblu, era un amestec de delicii şi monstruozităţi, braţe devenite deo-

dată lungi, care se puteau întinde pînă în California, noroi de ciocolată şi ploi de limonadă, un ochi anume făcut ca să vadă la o mie şase sute de kilometri, o coadă articulată care se putea lăsa în jos ca un fel de suport, pe care să te sprijini, cînd vrei să te odihneşti, şi flori de candel.

Lumea Berenicei Sadie Brown era altfel : rotundă, dreaptă şi raţională. Mai întîi nu existau oameni de culori diferite, ci toate fiinţele omeneşti aveau o culoare brun deschis, ochi albaştri şi păr negru. Nu existau oameni de culoare şi nici oameni albi care să-i facă pe cei de culoare să se simtă toată viaţa lor netrebnici şi trişti. Să nu existe oameni de culoare şi toţi bărbaţii, femeile şi copiii să formeze pe pămînt o singură familie iubitoare. Şi cînd Berenice vorbi de cel dintîi principiu fundamental al ei, glasul îi era un cîntec profund, puternic, care se avînta şi răsună în tonuri pline, frumoase, avînd un ecou ce vibra încă mult timp prin ungherele odăii, pînă se stîngea.

— Fără războaie, zise Berenice. O lume fără cadavre ţepene care să atîrne de copaci în Europa şi fără evrei omorîţi. Fără războaie şi băieţi tineri care să plece de acasă în uniforme militare şi fără germani şi japonezi cruzi şi sălbatici. În toată lumea, nici un război, ci pace în toate ţările, pre-tutindeni. Şi fără foamete. În primul rînd, Dom-nul Dumnezeu! adevărat a făcut aer gratuit şi ploaie gratuită şi noroi gratuit ca să se bucure toţi de ele. S-ar putea găsi hrană gratuită pentru fiecare gură de om, mîncăruri gratuite şi cîte un kilogram de slănină pe săptămînă şi apoi, fiecare

om apt. de muncă ar munci pentru ceea ce dorește să mănânce sau să aibă în plus. Fără evrei omorâți și fără oameni de culoare hărțuiți. Nici război, nici foamete în lume. Și, în sfârșit, într-o astfel de lume să fi trăit și Ludie Freeman.

Lumea Berenicei era o lume rotundă în care Frankie cea de odinioară i-ar fi ascultat vocea melodioasă, profundă și puternică și i-ar fi dat dreptate. Dar cea mai bună dintre cele trei lumi era aceea a lui Frankie cea de odinioară. Ea era de acord cu Berenice în privința legilor principale ce stau la baza creației lumii, dar le adăuga multe alte lucruri: un avion și o motocicletă pentru fiecare persoană, un club mondial cu certificate și insigne, precum și o mai bună lege a gravitației. În privința războiului nu o aproba întru totul pe Berenice; spunea uneori că ea ar înființa în lume o insulă a războiului unde s-ar putea duce cei ce doresc să lupte sau să doneze sânge și ar intra și ea în aviație, în Corpul expediționar feminin. Ar schimba și anotimpurile, excluzând definitiv vara și adăugând multă zăpadă. Ea concepea lumea în așa fel încât oamenii să se poată schimba brusc din băieți în fete și invers, după cum aveau chef și se simțeau mai bine. Dar Berenice se împotriva, stăruind însă asupra faptului că legea împărțirii oamenilor pe sexe era foarte bună așa cum era făcută și că nu putea fi în nici un chip îmbunătățită. Atunci, se întâmpla deseori ca John Henry West să vină și el cu părerea lui năstrușnică despre această împărțire, spunând că el crede că oamenii ar trebui să fie pe jumătate băieți și pe jumătate fete, iar când Frankie amenința că o să-l ducă la

bâlci și o să-l vîndă la Pavilionul Monștrilor, el închidea doar ochii și zîmbea.

Așadar, stăteau toți trei acolo, la masa din bucătărie și criticau Creatorul și Opera sa. Uneori glasurile lor se încrucișau și cele trei lumi se învălmășeau. Dumnezeu lui John Henry West cu Dumnezeu Berenicei Sadie Brown și cu Dumnezeu lui Frankie Addams, întocmai ca lumile închipuite de ei la sfârșitul după-amiezilor lungi și lîncede.

Ziua asta se deosebea însă de celelalte. Ei nu tîndăleau, nici nu jucau cărți, ci se aflau încă la cină. F. Jasmine își scosese rochia de nuntă și rămase iarăși în picioarele goale, simțindu-se în largul ei în combinezon. Sosul cafeniu al mazării se sleise, mîncarea nu era nici fierbinte, nici rece și untul se topise. Începură să se servească a doua oară, trecîndu-și farfuriile unul altuia și nu discutau despre subiectele obișnuite pe care le dezbăteau de obicei la acea oră a după-amiezii. Începură în schimb, o conversație ciudată la care ajunseră cam în felul acesta:

— Frankie, zise Berenice, mai adineauri începușei să spui ceva. Și ne-am îndepărtat de subiect. Era vorba despre ceva nefiresc, mi se pare.

— Oh, da. Toamăi vă vorbeam despre ceva ciudat care mi s-a întîmplat astăzi și de care nu-mi pot da bine seama. Nu știu însă cum să vă explic exact ceea ce vreau să spun.

F. Jasmine desfăcu un cartof dulce și se lăsă pe speteaza scaunului. Încercă să-i spună Berenicei ce se întîmplase atunci cînd, îndreptîndu-se spre casă, văzuse deodată ceva cu coada ochiului și cînd se întoarse să privească, îi văzuse acolo, la capătul

străduței, pe cei doi băieți de culoare. Vorbînd, F. Jasmine se oprea uneori să se tragă de buza de jos și să caute cuvintele cele mai potrivite cu care să exprime o senzație a cărei denumire nu o auzise niciodată. Ca să vadă dacă o urmărește, îi arunca din cînd în cînd cîte o privire Berenicei, a cărei figură avea ceva deosebit: ochiul albastru de sticlă strălucea, mirat ca totdeauna, și, la început, părea mirat și ochiul negru; apoi privirea căpăta o căutătură curioasă și tainică, care-i schimba expresia feței. Cînd și cînd întorcea capul cu smucituri mici, scurte, parcă ar fi dorit să-și îndrepte auzul cînd într-o direcție cînd în alta, și să se asigure că ceea ce auzea era adevărat.

Înainte ca F. Jasmine să fi terminat, Berenice împinse în lături farfuria și-și băgă mîna în sîn după țigări. Fuma țigări făcute în casă, dar le păstra într-un pachet de Chesterfield, de la tutungerie. Rupse cîteva fire răzlețe de tutun care ieșeau în afară și cînd apropie chibritul, își înălță capul, pentru ca flacăra să nu-i ajungă la nas. Un nor albăstrui de fum plutea deasupra celor trei de la masă. Berenice ținea țigara între degetul mare și cel arătător; mîna îi era deformată și înțepenită de reumatism, așa că nu putea întinde ultimele două degete. O asculta, fumînd, și cînd F. Jasmine termină de povestit, urmă o pauză lungă, după care Berenice se aplecă înainte și întrebă deodată:

— Ia ascultă! Ești în stare să vezi prin oasele capului meu? Nu cumva tu, Frankie Addams, mi-ai citit gîndurile?

F. Jasmine nu știu ce să răspundă.

— Asta e unul dintre cele mai ciudate lucruri pe care le-am auzit vreodată, continuă Berenice. Nu-mi mai iese din minte.

— Ceea ce am vrut să-ți spun... reîncepu F. Jasmine.

— Știu ce ai vrut să spui. Chiar aici, la coada ochiului. Arată marginea roșie a pleoapei de la coada ochiului negru. Prinzi dintr-o dată ceva cu coada ochiului și un fior rece te străbate din vîrful capului pînă în tălpi. Atunci te răsucești, și te afli față în față cu cine știe ce. Dar nu cu Ludie, nu cu cine dorești. Timp de o clipă te simți ca și cînd ai fi căzut dintr-un pat.

— Da, zise F. Jasmine. Asta e!

— Ei, asta-i grozav de ciudat, rosti Berenice. E un lucru care mi se întîmplă de cînd mă știu. Totuși abia acum l-am auzit spus în cuvinte.

F. Jasmine își acoperi nasul și gura cu mîna ca să nu i se observe încîntarea că era atît de deosebită. Ochii îi erau închiși cu modestie.

— Da, așa se întîmplă cînd ești îndrăgostită, zise Berenice. Totdeauna. Lucru știut și nerostit.

Și în felul acesta începu, la șase fără un sfert, ciudata conversație din ultima după-amiază. Era prima dată cînd vorbeau despre dragoste și F. Jasmine participa la conversație ca o persoană care pricepea lucrurile și avea păreri demne de luat în seamă. Frankie cea de odinioară își bătea joc de iubire, pretinzînd că era o mare farsă și nu credea în ea. Nu o introdusese niciodată în piesele ei și nici nu se ducea la spectacolele cu subiecte de dragoste, de la *Palace*. Frankie cea de odinioară se

dusese totdeauna la matineele de sîmbătă, atunci cînd se jucau piese polițiste, piese de război sau piese cu *cow-boy*. Cine provocase o adevărată consternare în sala de spectacol la un film vechi, numit *Camille*, într-o sîmbătă din luna mai, anul trecut? Frankie cea de odinioară! Din rîndul al doilea de unde stătea, începuse să bată din picioare și să fluiera, băgîndu-și două degete în gură. Cei-lalți spectatori din primele trei rînduri cu preț redus începură și ei să fluiera și să bată din picioare și cu cît scena de dragoste se prelungea, cu atît deveneau mai vehemenți. Așa încît, pînă la urmă, directorul coborî în sală cu o lanternă, sculă toată gașca de pe scaune și îi împinse afară prin hol, lăsîndu-i pe trotuar, cu banii luați și cu buzele umflate.

Frankie cea de odinioară nu admitea dragostea. Dar acum stînd la masă, picior peste picior, F. Jasmine, lovea din cînd în cînd pardoseala, cu piciorul gol, ca de obicei, încuviințînd din cap ceea ce spunea Berenice. Ba, mai mult, cînd întinse calm mîna către pachetul cu țigări Chesterfield de lîngă farfurioara cu unt topit, Berenice nu o plesni peste mîna și F. Jasmine luă o țigară. Ea și cu Berenice erau două persoane mari, care fumau la masa de seară și John Henry West stătea cu capul lui mare de copil, aplecat într-o parte, ascultînd și urmărind din ochi tot ce se întîmplă.

— Acum am să-ți spun o poveste, zise Berenice. Și asta să-ți fie învățătură de minte. Mă ascultî, John Henry? Mă ascultî Frankie?

— Da, șopti John Henry. Apoi arătă cu degetul lui mic și murdar: Frankie fumează.

Berenice se îndreptă din șale și își încrucișă mîinile negre, deformate, pe masă, în fața ei. Ridică bărbia și trase aer în piept ca un cîntăreț care începe un cîntec. Pianul se acorda, stăruitor, dar cînd Berenice începu să vorbească și în bucătărie răsună vocea ei profundă, de aur, sunetele pianului nu se mai auziră. Ca să ajungă însă la ceea ce avea de spus, Berenice începu tot cu vechea poveste pe care ei o auziseră de nenumărate ori pînă atunci. Povestea ei și a lui Ludie Freeman. O poveste de demult.

— Iată, mă aflu în fața voastră și vă spun, eram fericită. Cea mai fericită femeie din lume. Și prin asta înțeleg din întreaga lume. Mă ascultî, John Henry? Înțeleg prin asta toate reginele și milionarele și toate doamnele de onoare din țară. Și îi cuprind aici pe oamenii de toate culorile. Mă auzi, Frankie? Nu exista o femeie pe toată fața pămîntului mai fericită decît Berenice Sadie Brown.

O pornise cu vechea poveste despre Ludie. Începuse într-o după-amiază de la sfîrșitul lui octombrie, cu aproape douăzeci de ani în urmă. Povestea își avea începutul în locul unde se întîlniseră pentru prima dată unul cu celălalt, în fața stației de benzină de la Camp Campbell, afară din oraș. Era pe vremea cînd frunzele cădeau și la țară fumul plutea în aer, o toamnă cenușie și aurie. Și povestea se depăna de la prima întîlnire pînă la nunta de la biserica înălțării, din Sugarville. Apoi, ani și ani de-a rîndul, ei doi, împreună. Casa cu scara de cărămidă de la intrare, cu ferestrele care dădeau spre colțul străzii Barrow. Crăciunul cu

blana de vulpe primită în dar și luna iunie cu peștele prăjit, împărțit celor douăzeci și opt de rude și oaspeți. Anii în care Berenice pregătea cina, cosea la mașină costumele și cămășile lui Ludie. Ce bine o duceau împreună! Apoi, cele nouă luni când au locuit în nord, în centrul orașului Cincinnati, unde era zăpadă. Apoi din nou Sugarville și zilele care se contopeau una cu alta, și săptămânile, și lunile, și anii. O duceau bine împreună. Ceea ce o făcea pe F. Jasmine să înțeleagă povestirea asta nu erau atât întâmplările, cât modul în care le istorisea.

Berenice vorbea cu un glas tărăgănat, spunea că fusese mai fericită decât o regină. În timp ce povestea, F. Jasmine își închipui că Berenice semăna cu o regină ciudată, dacă o femeie de culoare putea să fie regină și să stea la o masă din bucătărie. Ea depăna povestea ei și a lui Ludie ca o regină de culoare care desfășoară un val de pînză aurie. La sfîrșit, cînd povestea se termina, figura ei avea totdeauna aceeași expresie: ochiul negru privea fix înainte, nasul turtit se lățea și tremura, iar gura părea obosită, tristă și calmă. De obicei, cînd povestea se termina, ei mai rămîneau o clipă nemișcați, apoi porneau dintr-o dată, grăbiți, să facă ceva: să înceapă un joc de cărți, să pregătească laptele bănut sau să se învîrtească așa, într-o doară, prin bucătărie. În după-amiaza aceasta însă ei nu s-au mișcat și nici n-au vorbit mult timp după ce Berenice isprăvisese. Într-un tîrziu, F. Jasmine întrebă:

— Din ce cauză a murit Ludie de fapt?

— A avut un fel de pneumonie, zise Berenice. În noiembrie o mie nouă sute treizeci și unu.

— Exact anul și luna în care m-am născut eu.

— Cel mai rece noiembrie din cîte am apucat vreodată. În fiecare dimineață geruia și băltoacele se acopereau cu un strat de gheață. Lumina soarelui era gălbejită, așa cum se întîmplă iarna. Zgomote răzbăteau de departe și îmi amintesc de un cîine de vînătoare care avea obiceiul să urle pe la asfîntit. Focul din vatră ardea zi și noapte, iar serile, cînd umblam prin odaie, îmi vedeam umbra tremurîndă care mă urmărea de-a lungul pereților. Și tot ce vedeam mi se părea că e un semn.

— Cred că-i un semn faptul că eu m-am născut în același an și în aceeași lună în care a murit el, zise F. Jasmine. Numai ziua se deosebește.

— Atunci era joi, pe la șase după-amiază. Cam pe vremea asta. Însă în noiembrie. Îmi amintesc cum am trecut prin culoar și am deschis ușa din față. În anul acela locuiam în Prince Street, două sute treizeci și trei. Se lăsa noaptea. Cîinele acela de vînătoare urla în depărtare. Eu mă înapoiez în cameră și mă întind pe patul lui Ludie. Mă întind peste Ludie cu brațele în lături și cu fața lîngă fața lui și îl rog pe Dumnezeu să-i insufle lui puterea mea. Și-i cer lui Dumnezeu să ia pe altcineva, nu pe Ludie, și zac acolo și mă rog mult timp. Pînă noaptea tîrziu.

— Cum? întrebă John Henry. Era o întrebare care nu avea nici un înțeles, dar el o repetă cu o voce pițigăiată, tînguitoare: Cum, Berenice?

— În noaptea aceea a murit, zise ea. Vorbea cu un glas aprig de parcă ar fi fost contrazisă. Vă

spun, a murit. Ludie ! Ludie Freeman ! Ludie Maxwell Freeman a murit !

Era sleită de puteri. Stăteau cu toții acolo, la masă. Nimeni nu se mișca. John Henry o privea încordat pe Berenice și musca ce-i tot da tîrcoale se așează pe rama din stînga a ochelarilor ; traversă apoi lentila stîngă, trecu pe șaua nasului și pe lentila din dreapta. Abia după ce musca își luă zborul, îndepărtîndu-se, John Henry clipi și o alungă cu mîna.

— Să-ți spun un lucru, zise în sfîrșit F. Jasmine. Unchiul Charles zace acolo mort, chiar în clipa asta. Totuși nu-mi vine să plîng. Știu că ar trebui să fiu tristă, dar sînt mai tristă pentru Ludie decît pentru unchiul Charles. Cu toate că nu l-am văzut niciodată pe Ludie, iar pe unchiul Charles l-am cunoscut de cînd mă știu și era rudă de sînge cu ruda mea de sînge. Poate că-i așa pentru că m-am născut atît de curînd după ce Ludie a murit.

— S-ar putea, zise Berenice.

F. Jasminei i se părea că ar fi în stare să stea acolo toată seara fără să se miște sau să rostească un cuvînt. Cînd, deodată, își aduse aminte de ceva.

— Începuseși să spui o altă poveste, zise ea. Era vorba despre un fel de avertisment.

Nedumerită în prima clipă, Berenice ridică apoi brusc capul și zise :

— Ah, da ! Vă povesteam tocmai cum se aplică la mine acel lucru de care vă vorbeam. Și ce mi s-a întîmplat cu ceilalți bărbați. Acum, ciuliți-vă urechile.

Dar și povestea cu ceilalți trei bărbați era veche. Cînd Berenice începu să vorbească, F. Jasmine se

duse la frigider și aduse la masă puțin lapte condensat și îndulcit ca să-l toarne peste biscuiți, ca desert. La început, nu ascultă cu prea multă atenție.

— În aprilie, anul următor, m-am dus într-o duminică la biserica din Fork Falls și o să mă întrebați ce căutam acolo, și eu o să vă spun. Eram în vizită la verii mei adoptivi din partea Jacksonilor, care locuiau acolo, și am mers împreună la biserica lor. Așadar, mă rugam în biserica aceea, unde congregația îmi era străină. Stăteam cu fruntea rezemată de marginea de sus a băncii din fața mea și țineam ochii deschiși și, băgați de seamă, fără să privesc pe furîș în jurul meu, ci stînd doar cu ochii deschiși. Cînd deodată mă străbătu un fior. Zărisem ceva cu coada ochiului și întorsei încet privirea spre stînga. Ia ghiciți ce am văzut acolo ? Acolo, pe bancă, la o palmă de ochiul meu, era *degetul lui mare*.

— Care deget mare ? întrebă F. Jasmine.

— Stați să vă spun, zise Berenice. Ca să înțelegeți asta, trebuie să vă spun că o singură parte din trupul lui Ludie Freeman nu era drăguță. Totul în el era frumos, așa cum poate oricine să-și dorească. Totul, afară de degetul mare de la mîna dreaptă, pe care și-l zdrobise într-o balama. Doar degetul acesta era sfărîmat și nu era plăcut la vedere. Pricepeți ?

— Vrei să spui că în timp ce te rugai ai văzut brusc degetul mare al lui Ludie ?

— Spun că am văzut *acest* deget mare. Și, în timp ce îngenuncheam, un fior m-a furnicat din

cap pînă în călcîie. Stăteam acolo în genunchi privind fix degetul acela mare și înainte de a mă uita la altceva, ca să văd al cui deget putea fi, am început să mă rog din toată inima. Spuneam tare : „Doamne, arată-ți puterea ! Doamne, arată-ți puterea !”

— Și te-a ascultat ? întrebă F. Jasmine. Și-a arătat puterea ?

Berenice întoarse capul într-o parte și scoase un sunet de parcă ar fi scuipat.

— Arătat, aiurea ! Știi al cui era degetul mare ?

— Al cui ?

— Al lui Jamie Beale, zise Berenice. Bătrînul acela netrebnic și mătăhălos, Jamie Beale. Îl vedeam pentru prima oară.

— De aia te-ai măritat cu el ? întrebă F. Jasmine, căci Jamie Beale era numele nenorocitului ăluia de bețiv bătrîn, al doilea soț al Berenicei. Din cauză că avea și el un deget mare strivit la fel ca Ludie ?

— Dumnezeu știe, eu una habar n-am. M-am simțit atrasă de el din cauza degetului mare. Și apoi un lucru îl aduce după sine pe altul. Tot ce știu e că m-am măritat cu el.

— Ei, cred că asta a fost o nebulie. Auzi, să te măriți cu el doar din cauza degetului mare.

— Așa zic și eu. Nu te contrazic. Îți spun doar ce s-a întîmplat. Și același lucru s-a petrecut și cu Henry Johnson.

Henry Johnson era al treilea soț, cel care înnebunise, după cum spunea Berenice. A fost sănătos

timp de trei săptămîni după ce s-a căsătorit, pe urmă și-a pierdut mințile și s-a purtat atît de neșăbuit că pînă la urmă a trebuit să-l părăsească.

— Și vrei să spui că Henry Johnson avea și el unul din degetele mari zdrobite ?

— Nu, zise Berenice. De data asta n-a fost degetul mare, ci vestonul.

F. Jasmine și John Henry se uitară unul la altul, pentru că ceea ce spunea ea nu prea avea noimă. Dar ochiul negru al Berenicei era serios și hotărît și ea dădu din cap aprobativ, categoric.

— Ca să înțelegeți asta trebuie să știți ce s-a întîmplat după moartea lui Ludie. El avea o poliță de asigurare pentru două sute cincizeci de dolari. N-am să vă mai povestesc acum toată întîmplarea, dar faptul a fost că ăia cu polița m-au înșelat cu cincizeci de dolari. Și timp de două zile a trebuit să alerg peste tot și să fac rost de cei cincizeci de dolari, pentru înmormîntare. Căci nu-l puteam îngropa pe Ludie sărăcăcios. Am amanetat tot ce mi-a căzut în mînă. Și am vîndut haina mea și haina lui Ludie la magazinul de vechituri din Front Avenue.

— Oh ! exclamă F. Jasmine. Vrei să spui atunci că Henry Johnson a cumpărat haina lui Ludie și că te-ai căsătorit cu el din cauza asta.

— Nu tocmăi. Mergeam într-o seară pe strada unde se afla City Hall, cînd deodată am văzut silueta aia în fața mea. Semăna atît de mult la umeri și la ceafă cu Ludie, că am fost cît pe-aci să cad moartă pe trotuar. L-am urmărit, alergînd în spatele lui. Era Henry Johnson și-l vedeam pentru prima dată, căci locuia la țară și nu venea prea

des în oraș. Dar s-a întâmplat să cumpere haina lui Ludie și să aibă aceeași talie. Văzut din spate, parcă ar fi fost stafia lui Ludie, sau fratele lui geamăn. Cum de m-am măritat cu el, nu știu prea bine, căci era limpede, în primul rînd, că nu era la fel de fin ca el. Dar lasă pe unul să se învîrtească pe lîngă tine și te atașezi de el. În orice caz, așa m-am măritat cu Henry Johnson.

— Fără îndoială că oamenii fac lucruri ciudate.

— Tu îmi spui mie, zise Berenice. O privi pe F. Jasmine cum turna încet o șuviță de lapte condensat peste un biscuit făcut cu sifon, ca să-și încheie cina cu ceva dulce.

— Zău, Frankie, eu cred că ai limbrici. Vorbesc foarte serios. Tatăl tău se uită lung la facturile încărcate de la băcănie și sigur că mă bănuiește că eu sînt aia care șterpelește din lucruri.

— Șterpelești, zise F. Jasmine. Uneori!

— Cercetează notele alea de plată și mi se plînge mie : Berenice, ce Dumnezeu facem cu șase cutii de lapte condensat și cu atîtea și atîtea ouă, cu opt cutii de turtă dulce pe săptămîină ? A trebuit să-i mărturisesc : le mănîncă Frankie. Am fost nevoită să-i spun : „Domnule Addams, îți închipui că hrănești o ființă omenească acolo, în bucătăria dumitale. Așa îți închipui dumneata !” Am fost nevoită să-i spun : „Da, îți închipui că ea este o ființă omenească”.

— N-am să mai fiu lacomă de acum încolo, zise F. Jasmine. Dar nu înțeleg unde-i morala la ceea ce mi-ai spus. Nu văd în ce măsură se aplică la

mine ce ai spus despre Jamie Beale și Henry Johnson.

— Se aplică tuturor și este o învățătură de minte.

— Cum așa ?

— Păi, nu vezi ce am făcut eu ? întrebă Berenice. L-am iubit pe Ludie. El a fost primul om pe care l-am iubit. De aceea a trebuit să continui și să mă repet mereu pe mine însămi, după aceea. Eu n-am făcut altceva decît să mă mărit cu frînturi din Ludie, ori de cîte ori am dat peste ele. Ghinionul meu a fost că toți s-au dovedit a fi părțile rele. Intenția mea era să mă regăsesc pe mine și pe Ludie. Înțelegi acum ?

— Înțeleg unde vrei să ajungem, zise, F. Jasmine. Dar nu înțeleg cum de ar putea fi o învățătură de minte pentru mine.

— Atunci trebuie să-ți explic ? întrebă Berenice.

F. Jasmine nu dădu un răspuns și nici nu aprobă, căci simțea că Berenice îi întinsese o cursă și era pe punctul să facă observații pe care nu dorea să le audă. Berenice se opri ca să-și aprindă o altă țigară și două rotocoale albastre și molcome de fum îi ieșiră din nări, plutind leneș deasupra farfuriilor murdare de pe masă. Domnul Schwarzenbaum executa un arpeggiu. F. Jasmine așteptă și timpul i se păru foarte lung.

— Tu și nunta aia de la Winter Hill, zise Berenice, în sfîrșit. Asta-i lucrul pentru care îți atrag atenția. Văd prin ochii aia cenușii ai tăi de parcă ar fi de sticlă. Și ceea ce văd prin ei e cel

mai jalnic caz de nebunie pe care l-am văzut vreodată.

— Ochii cenușii e sticlă, șopti John Henry.

Dar F. Jasmine nu voia să lase să se citească în ea ca într-o carte; își aspri și își încordă căutătura și nu-și luă ochii de la Berenice.

— Văd eu ce-ți trece prin minte. Să nu-ți închipui că nu văd. Crezi că mâine, la Winter Hill, va fi ceva nemaipomenit, cu tine popîndău în mijloc. Crezi că o să înaintezi pînă în mijlocul naosului, între fratele tău și mireasă. Crezi că o să te vîri cu de-a sila în nunta asta și cite și mai cite.

— Nu, zise F. Jasmine. Nu mă văd mergînd între ei pînă în mijlocul naosului.

— Îți citesc eu în ochi. Nu-mi mai spune tu mie.

John Henry repetă, dar mai încet:

— Ochii cenușii e sticlă.

— Dar lucrul de care vreau să te previn e ăsta, adăugă Berenice. Ce-o să se aleagă de tine dacă începi cu chestii de astea nemaipomenite? Dacă începi cu apucături de-astea, o să țină mult, poți să fii sigură. Ce-are să se aleagă de tine? O să cauți mereu să te vîri cu de-a sila în nunți? Ce fel de viață o să mai fie și asta?

— Mi-e silă să ascult oameni care n-au pic de minte, zise F. Jasmine și își băgă degetele în urechi, dar nu le apăsă prea tare, așa că putea încă s-o mai audă pe Berenice.

— Îți tai singură craca de sub picioare, continuă Berenice. Știi asta. Ai terminat secția B a clasei a șaptea și abia ai împlinit doisprezece ani.

F. Jasmine nu mai pomeni nimic de nuntă; doar așa, în treacăt, spuse:

— O să mă ia cu ei. Ai să vezi.

— Și dacă nu?

— Ți-am spus: mă-mpușc cu pistolul tatii. Dar mă vor lua. Și n-o să mai venim niciodată înapoi, pe meleagurile astea.

— Bine, am încercat să te conving, zise Berenice. Dar văd că e degeaba. Tu ești hotărîtă să suferi.

— Cine a zis c-o să sufăr?

— Te cunosc eu. Ai să suferi.

— Ești pur și simplu invidioasă, spuse F. Jasmine. Încerci doar să mă lipsești de plăcerea de a părăsi orașul. Și să-mi distrugi bucuria plecării.

— Încerc doar să te opresc la timp, zise Berenice. Dar văd că-i în zadar.

John Henry șopti pentru ultima oară.

— Ochii cenușii e sticlă.

Trecuse de ora șase și după-amiaza aceea târzie și leneșă începu să se stingă pe încetul. F. Jasmine își luă degetele din urechi și oftă adînc, plictisită. Cînd oftă ea, John Henry oftă și el, iar Berenice scoase cel mai lung oftat dintre toți. Domnul Schwarzenbaum cîntase un mic vals sincopat, dar pianul nu era încă acordat după gustul lui și începu să ciocănească și să reia mereu alt sunet. Execută din nou gama pînă la treapta a șaptea și se opri iarăși acolo, fără să termine. F. Jasmine nu mai urmărea sunetele cu ochii; John Henry însă le pîndea și cînd pianul se opri la ultima notă,

F. Jasmine îl văzu cum se strînge, întepenindu-se în scaun și cum așteaptă cu ochii în sus.

— E vorba de nota asta de la urmă, zise F. Jasmine. Dacă începi cu la și mergi pînă la sol, se întîmplă ceva curios care face ca diferența dintre sol și la să pară foarte mare. De două ori mai mare decît diferența dintre oricare alte două note ale gamei. Totuși, acolo, la pian, ele se află una lîngă alta, la fel de apropiate ca celelalte note. Do re mi fa sol la ti, ti, ti, ti. Asta te poate face să-ți ieși din sărite.

John Henry rînjea cu dinții lui ieșiți în afară, chicotind pe înfundate.

— Ti — ti, zise el și o trase de mîneacă pe Berenice. Ai auzit ce a spus Frankie? Ti — ti.

— Tacă-ți fleanca! strigă F. Jasmine. Isprăvește o dată cu răutățile astea! Se sculă de la masă, dar nu știa încotro să se ducă. N-ai spus nimic despre Willis Rhodes. El ce mai avea? Un deget mare strivit, o haină sau altceva?

— Doamne! exclamă Berenice și glasul ei era atît de tăios și de scandalizat încît F. Jasmine se întoarce și reveni la masă. Asta e o întîmplare care ți-ar face părul măciucă. Nu cumva vrei să spui că nu ți-am povestit niciodată ce s-a întîmplat cu mine și cu Willis Rhodes?

— Nu, zise F. Jasmine, Willis Rhodes fusese ultimul și cel mai rău dintre cei patru soți; atît de groaznic, încît Berenice a trebuit să-i facă proces. Ce s-a întîmplat?

— Ei bine, închipuie-ți, zise Berenice. Închipuie-ți o noapte aspră și friguroasă de ianuarie și pe

mine zăcînd, singură, singurică, în patul mare din salon. Singură în casă, căci toți plecaseră pentru noaptea de sîmbătă la Forks Falls. Bagă de seamă, tocmai eu care nu pot suferi să dorm singură, într-un pat gol și vechi, eu care sînt nervoasă cînd rămîn singură în casă. Într-o noapte friguroasă și aspră de ianuarie. După douăsprezece noaptea. Ai putea să-ți amintești cum e iarna, John Henry?

John Henry încuviință din cap.

— Închipuie-ți! zise din nou Berenice. Începuse să strîngă farfuriile, așa că în fața ei, pe masă, erau stivuite trei farfurii murdare. Ochiul ei negru se roti în jurul mesei, făcîndu-i atenți pe F. Jasmine și John Henry, auditorii ei. F. Jasmine se aplecă înainte, cu gura deschisă, ținînd cu mîinile marginea mesei. John Henry tremura pe scaun și se uita țintă la Berenice, prin ochelari, fără să clipească. Berenice începu cu o voce gravă și înfiorată, apoi se opri brusc și rămase pe loc, uitîndu-se la amîndoi.

— Ce? stăruie F. Jasmine, aplecîndu-se mai mult peste masă. Ce s-a întîmplat?

Berenice însă nu vorbea. Își muta privirea de la unul la celălalt și dădea încetișor din cap. Cînd vorbi din nou, glasul ei era complet schimbat și zise:

— Păi, aș vrea să vă uitați acolo sus... Aș vrea să vă uitați.

F. Jasmine privi repede în spatele ei, dar acolo erau doar plita, peretele, scara goală.

— Ce? întrebă ea. Ce s-a întîmplat?

— Aș vrea să vă uitați, repetă Berenice. Urcioarele mici au urechi mari. Se ridică brusc de la masă. Hai să spălăm farfuriile. Apoi facem niște briose ca să le luăm mâine pe drum.

F. Jasmine nu mai putea face nimic ca să-i arate Berenicei ce gîndea. Abia într-un târziu după ce masa din fața ei fusese aproape strînsă și Berenice spăla farfuriile la chiuvetă, ea spuse doar atît :

— Dacă disprețuiesc ceva din tot sufletul e omul care începe să spună ceva stîrnind curiozitatea celorlalți și apoi se oprește.

— E drept, recunosc Berenice. Îmi pare rău. Ajunsesem însă tocmai la unul din acele lucruri de care mi-am dat brusc seama că nu ți-l puteam spune ție și lui John Henry.

John Henry topăia și alerga de colo pînă colo prin bucătărie, de la scară la ușa verandei din dos.

— Briose ! cînta el. Briose ! Briose !

— Ai fi putut să-l trimiți pe el afară din cameră, zise F. Jasmine. Și să-mi spui mie. Dar să nu-ți închipui că-mi pasă. Nu-mi pasă nici un pic de ceea ce s-a întîmplat. Doresc doar ca Willis Rhodes să fi venit atunci și să-ți fi tăiat gîtul.

— E urît să vorbești așa, zise Berenice. Mai ales că am o surpriză pentru tine. Du-te afară pe veranda din dos și uită-te în coșul de răchită, acoperit cu un ziar.

F. Jasmine se ridică, deși în ciudată și se duse schiopătînd, în silă, pe veranda din dos. Se opri apoi în prag, ținînd în mînă rochia de organdi

roz. În ciuda tuturor celor susținute de Berenice, gulerul era plisat cu pliuri mici, așa cum trebuie să fie. Probabil că l-a călcat înainte de cină cînd F. Jasmine era sus, la ea în odaie.

— Ei, asta e grozav de drăguț din partea ta, îți sînt recunoscătoare.

Ar fi vrut să-și poată împărți fața în două, în așa fel încît un ochi s-o privească pe Berenice acuzator, iar celălalt să-i mulțumească, plin de recunoștință. Dar figura omenească nu se poate împărți în felul acesta, așa că cele două expresii se anulară reciproc.

— Curaj, zise Berenice. Cine poate să spună ce se va întîmpla ? S-ar putea ca mâine să te îmbraci cu rochia asta nouă, trandafirie și să întîlnești la Winter Hill pe cel mai drăguț băiat alb pe care l-ai văzut vreodată. În călătorii de felul ăsta se întîmplă să dai peste drăguți.

— Dar nu despre asta vorbeam, rosti F. Jasmine. Apoi, după scurt timp, adăugă, sprijinindu-se încă de ușă. Oricum, în felul ăsta am scăpat de o conversație neplăcută.

Amurgul era alb și ținu mult. În august, timpul putea fi împărțit în patru : dimineața, după-amiaza, amurgul și întunericul. În amurg, cerul căpăta o culoare ciudată, albastră-verzuie, care se topea repede, albindu-se. Aerul era de un cenușiu delicat, iar arbustul de viță și copacii se înnegreau încet, încet. Era ora cînd vrăbiile se adunau și se roteau deasupra acoperișurilor din oraș și cînd în ulmii întunecați, de-a lungul străzii, răsunau su-

netele de august ale greierilor. În amurg, zgomotele se auzeau înfundat, cu întârziere : o uşă care se trîntea în josul străzii, glasurile copiilor, hruitul unei maşini de tuns iarbă, undeva într-o curte. F. Jasmine aduse ziarul de seară şi întunericul pătrunse în bucătărie. La început se întunecară colţurile odăii, apoi dispărură desenele de pe pereţi. Toţi trei urmăreau tăcuţi cum se lăsa întunericul.

— Armata a ajuns acum la Paris.

— Asta-i bine.

Tăcură un timp, apoi F. Jasmine zise :

— Am o mulţime de lucruri de făcut. Ar trebui să încep de pe acum.

Dar deşi stătea în pragul uşii, gata de plecare, totuşi nu pleca. Simţea că în această din urmă seară, ultima pe care o petreceau cu toţii împreună în bucătărie, trebuia să spună sau să facă ceva înainte de a pleca. De mult timp fusese gata să părăsească bucătăria aceasta fără să mai revină vreodată, însă acum, cînd sosise clipa, stătea acolo, sprijinindu-se cu capul şi umerii de tocul uşii, oarecum nepregătită. Era ora amurgului, cînd ceea ce spunea avea un ton trist sau frumos, deşi în tîlcul cuvintelor nu era nimic trist sau frumos.

F. Jasmine spuse domol :

— Intenţionez să fac două băi în noaptea asta. Una mai lungă, de înmuiere şi de frecare cu peria, la care o să încerc să curăţ crusta asta neagră de pe coate. Arunc apoi apa murdară şi fac a doua baie.

— Bună idee, zise Berenice. Ce n-aş da să te văd curată.

— Voi mai face o baie, zise John Henry. Glasul îi era subţire şi trist ; ea nu-l putea zări în odaia care se întuneca, fiindcă stătea în colţ, lîngă plită. Pe la şapte, Berenice îl îmbrăiasă şi îl îmbrăcase din nou cu pantalonii scurţi. F. Jasmine îl auzea cum tîrşia cu grijă picioarele prin odaie, căci după baie îşi pusese pălăria Berenicei şi încerca să meargă cu pantofii ei cu tocuri înalte. El puse din nou o întrebare care nu avea nici un înţeles prin ea însăşi. De ce ? întrebă el.

— De ce, ce, puile ? zise Berenice.

El nu răspunse şi pînă la urmă F. Jasmine fu aceea care vorbi :

— De ce este împotriva legii să-ţi schimbi numele ?

Berenice stătea pe un scaun, profilîndu-se în lumina albă, palidă, a ferestrei. Ținea ziarul deschis în fața ei și capul, aplecat în jos, îl întorsese într-o parte, dîndu-și silința să vadă ce era tipărit acolo. Cînd F. Jasmine vorbea, ea împături ziarul și îl puse deoparte pe masă.

— Ai putea să-ți dai singură seama, zise Berenice. Uite de aia ! Gîndește-te ce încurcătură !

— Nu văd de ce, zise F. Jasmine.

— Ce ai acolo, deasupra gîtului ? întrebă Berenice. Îmi închipuiam că ai un cap. Gîndește-te puțin. Presupune că mi-ar veni poftă să mă numesc doamna Eleanor Roosevelt. Și că tu ai începe să te numești Joe Louis. Și că John Henry ar încerca să fie luat drept Henry Ford. Ce încurcături crezi că ar stîrni asta ?

— Nu vorbi copilării, zise F. Jasmine. Nu la felul ăsta de schimbări m-am gândit eu. Vreau să spun că treci de la un nume care nu-ți convine, la un nume pe care îl preferi. Așa cum l-am schimbat eu din Frankie în F. Jasmine.

— Se fac totuși încurcături, stărui Berenice. Presupune că ne-am schimba deodată cu toții numele, luând alte nume total diferite. N-ar mai ști nimeni despre cine se vorbește, lumea întreagă ar înnebuni.

— Nu văd...

— Pentru că întâmplările se leagă de numele pe care-l porți. Ai un nume și ți se întâmplă tot felul de lucruri și te comporți față de ele în diferite chipuri și comiți anumite fapte, astfel că numele începe să capete imediat un înțeles. Întâmplările se adună în jurul numelui. Dacă e rău și ai un renume prost, nu poți să ieși din el și să scapi. Iar dacă este bun și ai o reputație bună, atunci trebuie să fii mulțumită și împăcată.

— Dar ce s-a legat de numele meu vechi? întrebă F. Jasmine. Și pentru că Berenice nu răspunse imediat, F. Jasmine răspunse singură propriei sale întrebări. Nimic. Vezi? Numele meu nu înseamnă absolut nimic.

— Ei, nu e tocmai așa, rosti Berenice. Oamenii se gândesc la Frankie Addams și le vine în minte că Frankie a terminat secția B a clasei a șaptea, că Frankie a găsit oul de aur la vînătoarea Paștelui baptist, că Frankie locuiește în Grove Street și...

— Dar lucrurile astea nu înseamnă nimic, zise F. Jasmine. Vezi? N-au nici o valoare. Niciodată nu mi s-a întâmplat nimic.

— Dar ți se va întâmpla. Vor fi întâmplări.

— Care anume? întrebă F. Jasmine.

Berenice oftă și-și băgă mâna în sân, după pachetul de Chesterfield.

— În felul ăsta tu mă pui la zid și eu nu-ți pot spune adevărul. Dacă aș reuși s-o fac, aș fi o vrăjitoare. Nu aș mai sta aici în bucătăria asta, ci aș trăi împărătește în Wall Street, ca ghicitoare. Tot ce-ți pot spune e că vor fi întâmplări. Ce anume, nu știu.

— Apropo, zise după o clipă F. Jasmine. Mă gîndeam să mă duc pe la tine pe acasă să o văd pe Mama Mare. Nu cred în ghicitori sau în de-alde astea, dar parcă m-aș duce totuși.

— Fă cum vrei. Dar nu cred că-i nevoie.

— Ba, cred că ar trebui să plec chiar acum.

Dar stătea încă în ușa întunecată, așteptînd. Zgomotele amurgului de vară sfîșiau liniștea bucătăriei. Domnul Schwarzenbaum isprăvisse de acordat pianul și în ultimul sfert de oră cîntase piese mici. Cînta pe dinafară și era un bătrîn vioi și nervos, care îi amintea F. Jasminei de un păianjen de argint. Muzica lui era vioaie și totodată rigidă și el obișnuia să cînte valsurile ușor săltăreț, iar cîntecele de leagăn, agitat. De departe, din josul blocului de case, un aparat de radio anunța solemn o știre pe care ei nu o puteau auzi. Din casa vecină, din curtea din dos a lui O'Neils, copiii strigau și băteau mingea. Sunetele serii se învălmășeau unele cu altele și se topeau apoi în

aerul de amurg, care începea să se întunece. Chiar și bucătăria era foarte liniștită.

— Ascultă, zise F. Jasmine. Iată ce am vrut să-ți spun. Nu ți se pare ciudat că eu sînt eu și tu ești tu? Eu sînt F. Jasmine Addams și tu ești Berenice Sadie Brown. Și putem să ne uităm una la alta, să ne atingem una pe alta, și să stăm ani în șir în aceeași cameră. Totuși, mereu, eu sînt eu și tu ești tu. Și eu nu pot să fiu niciodată altceva decît eu. Și tu nu poți fi niciodată decît tu. Te-ai gîndit vreodată la asta? Și nu ți se pare ciudat?

Pînă atunci Berenice se legănase ușor în scaun. Nu stătea într-un balanșoar, dar se lăsase cu scaunul țeapăn pe spate, făcîndu-l apoi să lovească pardoseala cu picioarele din față, în ciocănituri slabe, apucînd marginea mesei cu mîna ei neagră și vînjoasă, pentru a-și menține echilibrul. Cînd F. Jasmine vorbi, ea se opri din legănat. În cele din urmă spuse:

— Întîmplător, m-am gîndit la asta.

Era ora cînd în bucătărie contururile se ștergeau, și vocile înfloreau. Ei vorbeau domol și glasurele înfloreau ca florile — dacă sunetele pot semăna cu florile și vocile pot înflori. F. Jasmine stătea cu mîinile prinse după cap, privind odaia care se întunea. Avea impresia că-i stăteau pe buze cuvinte necunoscute și că era gata să le rostească. Cuvinte ciudate înfloreau în pieptul ei și venise momentul să le exprime.

— Iată, zise ea. Văd un copac verde. Și pentru mine el este verde. Tu ai să spui de asemenea că acel copac e verde. Și în privința asta vom fi de

acord. Dar culoarea pe care tu o vezi verde este oare aceeași culoare verde pe care o văd eu? Sau, să zicem, amîndouă numim o culoare neagră. Dar de unde știm dacă ceea ce vezi tu că e negru este aceeași culoare cu negrul pe care-l văd eu?

După o clipă Berenice spuse:

— Astea sînt tocmai lucrurile pe care nu le putem dovedi.

F. Jasmine își scărpină capul de ușă, apoi duse mîna la gît. Vocea îi slăbi și se stinse.

— Oricum, nu asta am vrut să spun.

Fumul de la țigara Berenicei plutea în odaie amar, cald, stătut. John Henry își tîrșii pantofii cu tocuri înalte de la plită la masă și înapoi. În perete se auzi rînăitul unui șobolan.

— Iată ce vreau să spun, reluă F. Jasmine. Mergi pe stradă și dai cu ochii de cineva. Oricine. Vă priviți unul pe altul. Tu ești tu — și el este el. Totuși, cînd vă uitați unul la celălalt, ochii stabilesc o legătură. Apoi tu pornești într-o parte. Și el în altă parte. Mergeți în diferite locuri ale orașului și poate nu vă mai vedeți niciodată unul cu altul. Niciodată în viață. Înțelegeți ce vreau să spun?

— Nu prea, recunosc Berenice.

— Vorbesc despre orașul acesta, zise Jasmine pe un ton mai ridicat. Aici se află toți oamenii aceștia pe care nu-i cunosc nici măcar din vedere sau după nume. Și trecem unul pe lîngă altul și între noi nu-i nici o legătură. Ei nu mă cunosc pe mine și eu nu-i cunosc pe ei. Acum, eu părăsesc orașul și toți oamenii aceștia, pe care n-am să-i cunosc niciodată, rămîn aici.

— Dar pe cine dorești să cunoști? întrebă Berenice.

F. Jasmine răspunse:

— Pe fiecare. Toată lumea. Pe fiecare din toată lumea.

— Mă rog, ia ascultă aici ce-ți spun eu, rosti Berenice. Ce-ai zice de niște oameni ca Willis Rhodes? Dar de germani sau de japonezi?

F. Jasmine își lovi capul de tocul ușii și privi în sus la tavanul întunecat. Glasul ei se frânse și spuse din nou:

— Nu la asta m-am gândit. Nu despre asta vorbesc.

— Atunci, despre ce vorbești? întrebă Berenice.

F. Jasmine făcu un semn din cap, de parcă n-ar fi știut. Inima îi era cernită și tăcută și din inima ei înfloreau și dădeau rod cuvinte necunoscute și ea aștepta să le rostească. De la casa de alături se auzea zgomotul de seară al copiilor care jucau baseball și strigătul prelung „Tragee! Tragee!“. Apoi lovitura surdă a unei mingi, și scrișnetul unei crose azvîrlite, și pași care aleargă, și glasuri sălbatice. Fereastra era un dreptunghi de lumină palidă, limpede și un copil alerga străbătînd curtea în curmeziș, pe sub arbustul întunecat, după minge. Copilul era iute ca o umbră și F. Jasmine nu-i vedea fața — poalele albe ale cămășii fluturau în urma lui ca niște aripi stranii. Dincolo de fereastră amurgul întîrzia palid, liniștit.

— Hai să ne jucăm afară Frankie, șopti John Henry. Auzi ce grozav se distrează.

— Nu, se împotrivi F. Jasmine. Du-te tu.

Berenice se mișcă în scaun și zise:

— Cred că am putea aprinde lumina.

Dar n-au aprins-o. F. Jasmine simțea cuvintele nespuse lipindu-i-se de gît și o greață înăbușită o făcu să geamă și să se dea cu capul de tocul ușii. În sfîrșit, cu o voce spartă, rosti:

— Iată.

Berenice așteptă și văzînd că nu mai adaugă nimic întrebă:

— Ce naiba-i cu tine?

F. Jasmine nu putu să pronunțe cuvintele necunoscute așa că, după o clipă, se lovi pentru ultima oară cu capul de ușă și începu apoi să dea ocol mesei din bucătărie. Mergea ușor, puțin țeapănă, de parcă s-ar fi simțit rău și nu dorea să zdruncine și să amestece în stomac felurile bucate pe care le mîncase. Începu să vorbească repede, cu glas pițigăiat, dar nu rostea ceea ce voia să spună, ci cuvinte anapoda.

— *Boyoman! Manoboy!* Cînd o să plecăm din Winter Hill o să mergem în mai multe locuri decît ai crezut sau ți-ai închipuit vreodată că pot exista. Nu știu precis unde ne vom duce mai întîi, dar n-are importanță. Căci, după ce ne ducem acolo, mergem și dincolo. Noi, tustrei, avem intenția să călătorim mereu. Azi aici, mîine în altă parte. Alaska, China, Islanda, America de Sud. Cu trenul. Spintecînd aerul, cu motocicletă, făcînd înconjurul lumii cu avionul. Azi aici, mîine în altă parte. În toată lumea. Asta e adevărul adevărat! *Boyoman!*

F. Jasmine smuci sertarul mesei și cotrobăi după cuțitul de măcelar. Nu avea nevoie de el, însă do-

rea să strângă ceva în mână și să-l fluture în timp ce dădea grăbită ocolul mesei.

— Și, vorbind despre lucrurile care se vor întâmpla, zise ea, ele se vor desfășura atât de repede, încât abia o să avem timp să ne dăm seama de ele. Căpitanul Jarvis Addams scufundă douăsprezece vase de război japoneze și este decorat de către Președinte. Domnișoara F. Jasmine Addams bate toate recordurile. Doamna Janice Addams este aleasă miss Națiunile Unite la un concurs de frumusețe. Întâmplările se succed atât de iute, încât abia ne dăm seama de ele.

— Potolește-te, nebuno! strigă Berenice. Și pune jos cuțitul ăla!

— Și-i vom întâlni. Pe fiecare. Ne ducem de-a dreptul la oameni și facem cunoștință cu ei. Mergem pe un drum întunecat și vedem o casă luminată, batem la ușă și străinii se grăbesc să ne primească și să zică: Intrați! Intrați! O să cunoaștem aviatoridecorați și oameni din New York și vedete de cinematograf. O să avem mii de prieteni, mii și mii și mii de prieteni. O să facem parte din atâtea cluburi, încât n-o să le mai putem ține socoteala. O să fim membri ai lumii întregi *Boyoman! Manoboy.*

Brațul drept al Berenicei era foarte puternic și lung, și de îndată ce F. Jasmine, care alerga în jurul mesei, trecu prin dreptul ei, brațul acesta se întinse și o prinse atât de repede de combinezon, încât ea se opri cu o smucitură care făcu să-i trosnească oasele și să-i clănțane dinții.

— Ai înnebunit de-a binelea? întrebă ea. Brațul cel lung o trase pe F. Jasmine mai aproape și

o strânse la piept. Asuzi ca un câțir. Stai jos și lasă-mă să-ți pun mâna pe frunte. Ai febră?

F. Jasmine trase una din cozile Berenicei și se prefăcu că e gata să o taie cu cuțitul.

— Tremuri, zise Berenice. Să știi că ai căpătat febră umblînd astăzi prin soarele ăla. Fetițo, sigur nu ești bolnavă?

— Bolnavă? întrebă F. Jasmine. Cine, eu?

— Așază-te aici în poală, zise Berenice, și stai locului o clipă.

F. Jasmine puse cuțitul pe masă și se așeză în poala Berenicei. Se lăsă pe spate și-și puse capul pe umărul ei; fața îi era la fel de asudată ca gîtul acesteia și amîndouă miroseau a sărat, a acru și a iute. Picioarul drept îi era întins peste genunchiul Berenicei și tremura — dar cînd își sprijini degetele de pardoseală, piciorul nu-i mai tremură. John Henry se tîrîi spre ele, în pantofii cu tocuri înalte și se strînse gelos lîngă Berenice. Își petrecu brațul pe după capul ei și o apucă de ureche. Apoi, după o clipă, încercă să o împingă pe F. Jasmine din poala ei, cu o ciupitură ușoară.

— Las-o în pace pe Frankie, zise Berenice. Ea nu te-a sîciit pe tine.

El scoase un mormăit supărat.

— Sînt bolnav.

— Ba nu, nu ești. Stai liniștit și nu-i purta pică verișoarei tale pentru un strop de dragoste.

— Baba Frankie, cocîrjată și urîcioasă, o plînsese cu o voce pițigăiată și tocită.

— Ce-a făcut ea, mă rog, atât de uricios acum? O vezi cum stă aici, sleită de puteri.

F. Jasmine întoarse capul și își lăsa fața pe umărul Berenicei. Îi putea simți sîni moi și mari, lipiți de spatele ei, pîntecul voluminos și moale, picioarele vînjoase și calde. Pînă acum respirase foarte repede, dar după un minut, respirația se rări așa că răsufă în ritm cu Berenice; stăteau strîns lipite, ca un singur corp și mîinile amorțite ale Berenicei erau petrecute pe după pieptul F. Jasminei. Stăteau cu spatele la fereastră și în fața lor bucătăria se întunecase aproape de tot. Berenice oftă în cele din urmă și încheie această ultimă și ciudată discuție.

— Cred că tot am eu o idee vagă despre ce-ai îndrugat tu, zise ea. Noi toți sîntem oarecum prizonieri. Într-un fel sau altul, ne-am născut fără să știm de ce. Totuși prizonieri. Eu m-am născut Berenice. Tu Frankie. John Henry s-a născut John Henry. Am dori poate să ieșim la larg, să ne eliberăm. Dar, indiferent ce facem, noi tot prizonieri rămînem. Eu-s eu și tu ești tu, el este el. Fiecare dintre noi sîntem oarecum legați numai de noi înșine. Asta e ceea ce ai încercat tu să spui?

— Nu știu, zise F. Jasmine. Dar nu vreau să fiu prizonieră.

— Nici eu, glăsui Berenice. Nici unul din noi nu dorește. Eu sînt mai prizonieră decît ești tu.

F. Jasmine înțelese de ce spusese ea asta. John Henry întrebă, cu glasul lui copilăresc:

— De ce?

— Pentru că sînt neagră, rosti Berenice. Pentru că sînt de culoare. Fiecare-i întemnițat într-un fel sau altul. Însă toți oamenii de culoare sînt puși în cătușe anume. Au făcut în așa fel încît noi să

ne strîngem toți într-un colț, numai noi. Așa că, după cum îți spuneam mai înainte, sîntem prizonieri la fel ca orice ființă omenească. Și pe deasupra noi sîntem prizonieri și ca oameni de culoare. Uneori un băiat ca Honey simte că parcă nu mai poate respira. Simte că ar trebui să frîngă ceva, sau să se frîngă pe sine. Cîteodată nu mai putem îndura.

— Știu asta, zise F. Jasmine. Ai vrea ca Honey să fie-n stare să facă ceva.

— El se simte chiar deznădăjduit.

— Da, zise F. Jasmine. Uneori îmi vine și mie să rup ceva. Simt că doresc să pot nimici întregul oraș.

— Te-am auzit spunînd asta, rosti Berenice. Dar la ce bun? Principalul este că toți sîntem prizonieri — și încercăm într-un chip sau altul să ne eliberăm. De exemplu, eu și Ludie. Cînd eram cu Ludie, nu mă simțeam atît de încătușată. Apoi Ludie a murit. Orice am face tot prizonieri rămînem.

Conversația asta o înfricoșă aproape pe F. Jasmine. Stătea acolo, strîns lipită de Berenice și respira foarte încet. Nu-l putea vedea pe John Henry, dar îl simțea; el se urcase pe stinghia din spatele scaunului și strîngea capul Berenicei în brațe. O ținea de urechi căci, după un timp, Berenice spuse:

— Bombonelule, nu-mi mai răsuci așa urechile. Eu și Frankie n-o să zburăm prin tavan să te lăsăm pe tine aici.

Apa picura încet în chiuveta din bucătărie și șobolanul rodea în perete.

— Cred că înțeleg acum ce spunea, zise F. Jasmine. Totuși, ai putea folosi deopotrivă cuvântul eliberat, în loc de prizonier. Deși ele sînt două cuvinte opuse. Vreau să spun că hoinărești și vezi tot felul de oameni. Și pentru mine, ei par liberi.

— Ca sălbaticii ?

— Oh, nu ! Vreau să spun că nu vezi ce-i leagă laolaltă. Nu știi de unde vin sau încotro se duc. De pildă, ce l-a făcut pe cineva să vină pentru prima oară în acest oraș ? De unde au venit toți oamenii ăștia și ce au de gând să facă ? Gîndește-te la toți soldații aceia.

— Ei s-au născut, zise Berenice, și au să moară.

Glasul F. Jasminei era subțire și ascuțit.

— Știu, dar de ce toate astea ? Vezi toți oamenii aceștia și nu știi ce-i unește. Trebuie să existe un motiv. Dar am impresia că nu-l pot găsi. Nu știu.

— Dacă ai ști, ai fi Dumnezeu, zise Berenice. Nu ți-ai dat seama de asta ?

— Poate că da.

— Știm doar atîta. Dincolo de ce e aici nu știm nimic mai mult.

— Dar aș vrea să știu. Îi înțepenise spatele. Se mișcă și se întinse în poalele Berenicei, cu picioarele lungi, rășchirate sub masa din bucătărie. În orice caz, după ce plecăm din Winter Hill, n-o să mai am pentru ce să mă frămînt.

— Nici acum nu ai de ce. Nimeni nu-ți cere să dezlegi tainele lumii. Berenice respiră adînc, cu subînțeles și spuse : Frankie, ai cele mai ascuțite oase pe care le-am simțit vreodată.

Era o aluzie destul de clară pentru ca F. Jasmine să se ridice. Da, o să aprindă lampa, o să ia

o brișă de pe plită și o să plece să-și vadă de treabă în oraș. Dar mai stătu o clipă acolo, apăsîndu-și fața pe umărul Berenicei. Zgomotele serii de vară se învîlmășeau, prelungindu-se.

— N-am fost în stare să exprim niciodată exact ceea ce am vrut să spun, rosti, în sfîrșit. Dar, ce să fac. Mă întreb dacă te-ai gîndit vreodată la asta. Noi sîntem aici — acum. În această clipă. Chiar acum însă, în timp ce vorbim, clipa asta trece. Și nu va mai reveni niciodată. Niciodată, nicăieri pe lume. Cînd a trecut, s-a dus. Nici o putere de pe pămînt nu o poate aduce înapoi. S-a dus și pace. Te-ai gîndit vreodată la asta ?

Berenice nu răspunse și în bucătărie se făcuse întuneric. Toți trei stăteau tăcuți, strînși laolaltă și fiecare simțea respirația celuilalt. Apoi, deodată, deși nu știau de ce și cum, se porniră toți trei pe plîns. Începură exact în același moment, tot așa cum deseori, în acele seri de vară, se porneau dintr-o dată pe cîntat. Adesea, pe întuneric, în acel august, începeau să cînte cu toții deodată un corînd de Crăciun, sau un cîntec ca *Slitbelly Blues*. Uneori știau dinainte că o să cînte și atunci alegeau împreună melodia.

Alteori nu se înțelegeau și atunci începeau deodată trei cîntece diferite, pînă cînd melodiile se contopeau și ajungea să se înfiripe un fel de cîntec aparte, pe care îl alcătuiseră toți trei împreună. John Henry cînta cu o voce pițigăiată, plîngăreață, care, indiferent de melodie, suna totdeauna la fel : ceva ascuțit și tremurat care plutea tot timpul deasupra cîntecului, ca un plafon muzical. Vocea Berenicei era gravă, precisă, profundă ; ea

accentua contratimpii cu călcâiul. Frankie de odinioară cînta cînd sus, cînd jos, în intervalul de la mijloc dintre John Henry și Berenice, așa că vocele lor se armonizau și elementele cîntecului se împleteau între ele.

Cîntau deseori astfel și melodiile lor sunau dulce și straniu după căderea nopții în bucătăria de august. Niciodată pînă acum însă nu începuseră să plîngă deodată ; și cu toate că motivele lor erau diferite, se porniseră totuși pe plîns împreună, în aceeași clipă, ca și cum ar fi fost înțeleși. John Henry plîngea pentru că era gelos, deși mai tîrziu încercă să spună că a plîns din cauza șobolanului din perete. Berenice plîngea din pricina conversației lor despre oamenii de culoare, sau din pricina lui Ludie, sau poate din cauză că oasele F. Jasminei erau atît de ascuțite. F. Jasmine nu știa de ce plîngea, dar motivul pe care îl invocă era tunsoarea de marinar și faptul că avea coatele așa de scortșoase. Au plîns pe întuneric aproape un minut. Apoi se opriră tot așa de brusc cum începuseră. Zgomotul neobișnuit îl făcu pe șobolanul din perete să tacă.

— Scoală-te de acolo, zise Berenice.

Stăteau în jurul mesei din bucătărie și F. Jasmine aprinse lampa. Berenice se scărpină în cap și smîrcîi puțin.

— Fără îndoială că sîntem un grup trist, continuă ea. Mă întreb ce ne-o fi venit, așa...

După întunericul din odaie, lumina îi orbi dureros, F. Jasmine dădu drumul robinetului de la chiuvetă și își băgă capul sub șuvoiul de apă. Berenice își șterse fața cu o cîrpă de vase și își po-

trivi cozile la oglindă. John Henry stătea în picioare, ca o femeie pitică, mică și bătrînă, purtînd pe cap pălăria roz cu pană și pantofii cu tocuri înalte. Pereții bucătăriei cu desene trăsnete erau foarte strălucitori. Toți trei mijeau ochii unul la altul, în lumină, de parcă ar fi fost trei străini sau trei năluci. Apoi, ușa din față se deschise și F. Jasmine îl auzi pe tatăl ei, obosit, tîrîndu-și încet pașii prin hol. Fluturii de noapte se iviră la fereastră, frîngîndu-și aripile în plasă. Astfel trecu, în sfîrșit, ultima după-amiază petrecută în bucătărie.

3

În seara aceea, devreme, F. Jasmine trecu prin fața închisorii ; era în drum spre Sugarville, unde avea să i se ghicească viitorul și, cu toate că închisoarea nu se afla în drumul ei, dorise să-i mai arunce o ultimă privire înainte de a părăsi pentru totdeauna orașul. Căci în primăvara și în vara aceea închisoarea o speriasă și o obsedase. Era o închisoare veche de cărămidă, cu trei etaje, și înconjurată jur-împrejur de un gard cu sîrmă ghimpată în partea de sus. Înăuntru se aflau pungași, tîlhari și criminali. Criminalii, închiși în celule de piatră cu gratii la ferestre, puteau să bată mult și bine în pereții de piatră, sau să tragă de gratiile de fier, că tot n-ar fi izbutit să iasă afară. Purtau haine vărgate de ocnaș, mîncău mazăre rece fiartă laolaltă cu gîndaci negri, și pîine de mălai rece.

F. Jasmine cunoștea câteva persoane care fuseseră închise, toți oameni de culoare — un băiat numit Cape și un prieten de-al Berenicei, învinuit de o doamnă albă la care lucra că ar fi furat un tricou și o pereche de pantofi. Când te arestau, *Black Maria* se oprea scîrțîind la ușa ta și o mulțime de poliști se repezeau la tine ca să te tîrască la închisoare. Pe Frankie cea de odinioară o fascinasă închisoarea după ce furase briceagul cu trei limbi de la magazinul *Sears & Roebuck* și uneori, în primăvara trecută, venea după-amiaza pe strada din fața închisorii într-un loc numit *Jail-Widow's Walk*¹ și se uita timp îndelungat la clădire. Unii criminali stăteau adeseori agățați de gratii, ei i se părea că ochii lor, ca și ochii alungiți ai monștrilor de la bilci, o chemau și parcă îi spuneau: „Noi te cunoaștem“. Din cînd în cînd sîmbăta după-amiază, din celula mare numită *Bull Pen*² se auzeau strigăte sălbătice și urlete. În seara asta însă în închisoare domnea tăcerea — doar o celulă era luminată și acolo se afla un criminal, sau mai curînd, conturul capului său și cei doi pumni prinși de gratii. Închisoarea de cărămidă era tristă și întunecată, deși în curte și în câteva celule se vedea lumină.

— Pentru ce ești închis? strigă John Henry. Stătea la o oarecare distanță de F. Jasmine și purta o haină de culoarea narcisei, căci F. Jasmine îi dăruise toate costumele ei. Nu voise să-l ia, dar

¹ Drumul văduvei pușcăriașului (lb. engleză).

² Țarcul taurului (lb. engleză).

băiatul a stăruit și a stăruit și pînă la urmă s-a ținut după ea, la oarecare distanță. Criminalul nu i-a răspuns, atunci a strigat din nou, cu un glas pițigăiat: O să te spînzure?

— Taci! zise F. Jasmine. Astă-seară, închisoarea nu o speria, pentru că mîine, pe timpul asta, va fi departe. Aruncă închisorii o ultimă privire și o porni apoi înainte.

— Ți-ar plăcea să strige cineva astfel la tine, dacă ai fi în închisoare?

Cînd ajunse în Sugarville trecuse de ora opt. O seară prăfoasă, albastrie. Ușile caselor îngheșuite de o parte și de alta a străzii erau deschise și din unele holuri se vedea pîlpîirea tremurîndă a lămpilor de gaz, care luminau paturile odăii din față și policioarele împodobite ale căminelor. Glasurile sunau deformat și, din depărtare, se auzea un pian și o trompetă. Copiii care se jucau pe străduțe lăsau urme de picioare în praf. Oamenii se îmbrăcaseră ca pentru noaptea de sîmbătă. Trecu pe lîngă un grup de fete și băieți de culoare, care glumeau la un colț de stradă, în hainele lor de seară, strălucitoare. Pe străzi domnea o atmosferă de petrecere care îi aminti că putea și ea să se ducă, în seara asta chiar, la o întîlnire la *Luna Albastră*. Vorbi cu oamenii de pe stradă și simți din nou inexplicabila legătură dintre ochii ei și alți ochi. Parfumul clematitelor răzbătea prin aerul serii, amestecat cu praful amărui, cu mirosul de closete și de cină. Locuința Berenicei se afla în colțul străzii *Chinaberry* — o casă cu două odăi și grădiniță în față, împrejmuată cu cioburi colorate și capsule de sticlă. Pe o bancă de pe veranda

din față se aflau ghivece cu ferigi întunecate, răcoroase. Ușa era deschisă pe jumătate și F. Jasmine putu zări pîlpîirile aurii-cenușii ale lămpii dinăuntru.

— Tu rămîi aici afară, îi spuse lui John Henry.

Înăuntru se auzea o voce puternică, spartă și, cînd Jasmine bătu, vocea se opri o clipă, apoi întrebă :

— Cine-i acolo ? Cine-i ?

— Eu, Frankie, zise ea — căci dacă și-ar fi rostit numele adevărat, Mama Mare n-ar fi știut al cui e.

Odaia mirosea a închis și cu toate că obloanele de lemn erau deschise, în cameră plutea un iz de doctorii și de pește. Holul înțesat cu boarfe era curat. Lîngă peretele din dreapta se afla un pat și, în partea opusă, o mașină de cusut și un arminiu cu pedale. Deasupra căminului atîrna o fotografie a lui Ludie Freeman, policioara era împodobită cu calendare fanteziste, premii cîștigate la bîlci, suveniruri. Mama Mare stătea întinsă în patul de la peretele de lîngă ușă, așa că în timpul zilei, putea privi pe fereastra din față, spre veranda cu ferigi și afară, în stradă. Era o femeie de culoare, bătrînă, zbîrcită și cu oasele ca niște cozi de mătură ; în partea stîngă a feței și a gîtului, pielea era de culoarea seului, așa că locul acela era aproape alb, iar restul de culoare arămie. Frankie cea de odinioară avea credința că Mama Mare se transformă încetul cu încetul într-o persoană albă, însă Berenice spunea că era o boală de piele care apărea uneori la negri. Mama Mare fusese spălătoreasă de lux și făcuse perdele ajurate pînă

în anul cînd boala îi înțepenise spatele și căzuse la pat. Dar ea nu și-a pierdut nici una dintre facultăți, dobîndind în schimb darul ghicitului. Frankie cea de odinioară o socotise totdeauna stranie și cînd era copiliță o asocia în mintea ei pe Mama Mare cu cele trei stafii care sălășluiau în magazia de cărbuni. Chiar și acum, cînd nu mai era un copil, avea totuși o teamă superstițioasă de Mama Mare. Ea zăcea pe trei perne de puf, cu fețele croșetate pe margini, și picioarele osoase erau acoperite cu o plapumă multicoloră. Masa pe care se afla lampa era trasă aproape de pat în așa fel încît să poată ajunge la obiectele care se aflau pe ea : o carte de visuri, o farfurioară albă, un coșuleț de lucru, un pahar de plastic plin cu apă, o *Biblie* și alte mărunțișuri. Înainte ca F. Jasmine să intre, Mama Mare vorbea de una singură, căci avea obiceiul ca în timp ce stătea acolo, în pat, să-și spună mereu cine este și ce face și ce are de gînd să facă. Pe perete se aflau trei oglinzi care reflectau valuri de lumină de la lampa ce pîlpîia cenușiu-auriu în odaie, aruncînd umbre uriașe ; fitilul lămpii trebuia potrivit. Cineva umbla prin camera din fund.

— Am venit să-mi ghicești, zise F. Jasmine.

Cu toate că Mama Mare vorbea tare cînd era singură, ea putea fi tăcută în alte împrejurări. Înainte de a răspunde se uită cîteva secunde la F. Jasmine.

— Foarte bine. Trage încoace scaunul acela de la armoniu.

F. Jasmine aduse scaunul lîngă pat și, aplecîndu-se înainte, îi întinse palma. Dar Mama Mare

nu i-o luă. Cercetă fața F. Jasminei, scui-pă apoi ghemotocul de tutun de mestecat în oala de noapte pe care o trase afară de sub pat și își puse, în sfârșit, ochelarii. Stătu așa de mult, încît F. Jasmine crezu că încearcă să-i ghicească gîndurile și asta o făcu să se simtă stînjinită. Zgomotul de pași din odaia din spate încetă. În casă nu se mai auzea nici un sunet.

— Du-te înapoi cu mintea și amintește-ți, zise ea în sfârșit. Povestește-mi ultimul tău vis.

F. Jasmine încercă să-și amintească, dar nu prea visa des. Îi veni apoi în minte un vis pe care îl avusese în vara aceea :

— Am visat o ușă, zise ea. Mă uitam tocmai la ea și în timp ce o priveam, începu să se deschidă încet. Asta mă făcu să am o senzație ciudată și m-am trezit.

— Era și o mîină în vis ?

F. Jasmine se gîndi.

— Cred că nu.

— Pe ușa aceea nu era cumva un gîndac negru ?

— Păi... cred că nu.

— Uite ce înseamnă asta. Mama Mare închise și deschise ochii încet. O să se întîmple o schimbare în viața ta.

Apoi, luă palma Jasminei și o examină un timp.

— Eu văd aici că tu te măriți cu un băiat cu ochi albaștri și păr bălai. O să trăiești pînă ajungi de trei ori douăzeci și zece, dar trebuie să te ferești de apă. Văd aici un șanț de argilă roșie și un balot de bumbac.

F. Jasmine își spuse în sinea ei că asta nu înseamnă altceva decît pierdere de bani și de timp.

— Ce-i asta ?

Dar bătrîna ridică deodată capul și, cînd strigă, vinele gîtului i se încordară.

— Hei, drace !

Privea spre peretele dinspre hol și bucătărie și F. Jasmine se întoarse și ea să privească peste umăr.

— Mda, răspunse un glas din camera din fund, care semăna cu glasul lui Honey.

— De cîte ori să-ți mai spun să-ți dai jos picioarele alea mari de pe masa din bucătărie ?

— Mda, făcu din nou Honey. Glasul îi era blînd ca al lui Moise și F. Jasmine putea să-l audă cum își lăsa picioarele pe pardoseală.

— O să-ți între nasul în carte, Honey Brown. Las-o jos și termină-ți cina.

F. Jasmine se cutremură. Oare Mama Mare văzuse prin perete cum citea Honey cu picioarele pe masă. ? Puteau ochii aceia să străbată printr-un perete neted și drept ? Era parcă un avertisment pentru ea ca să-i asculte fiecare vorbă cu atenție.

— Văd aici o sumă de bani. O sumă de bani. Și văd o nuntă.

Mîina întinsă a F. Jasminei tremură ușor.

— Asta e ! Vorbește despre asta !

— Nunta sau banii ?

— Nunta.

Lumina lămpii le proiecta umbrele enorme pe întinderea goală a peretelui.

— E nunta unei rude apropiate și prevăd o călătorie.

— O călătorie ? întrebă ea. Ce fel de călătorie ? O călătorie lungă ?

Măinile Mamei Mari erau noduroase și acoperite cu pistrii galbeni, iar palmele semănau cu niște luminărele de aniversare, trandafirii și topite.

— O călătorie scurtă, zise ea.

— Dar cum... ? începu F. Jasmine.

— Văd un drum dus și întors. O plecare și o înapoiere.

Asta nu însemna nimic, căci era sigură că Berenice îi povestise despre călătoria la Winter Hill și despre nuntă. Dar dacă putea vedea prin perețe...

— Ești sigură ?

— Păi... De data asta glasul bătrîn și spart nu mai era atît de sigur. Văd o plecare și o înapoiere, dar se poate să nu fie pentru *acum*. Nu pot garanta. Căci în același timp văd drumuri, trenuri și o sumă de bani.

— Oh ! exclamă F. Jasmine.

Se auzi un zgomot de pași și Honey Camden Brown apărură în pragul dintre bucătărie și camera ei. În seara asta purta o cămașă galbenă și cravată, căci de obicei îi plăcea să se îmbrace îngrijit ; ochii negri îi erau însă triști și fața prelungă, ca de piatră. F. Jasmine știa ce spusese Mama Mare despre Honey Brown. Zicea că e un băiat pe care Dumnezeu nu-l făcuse pînă la capăt. Creatorul își luase prea devreme mîna de pe el. Dumnezeu nu-l desăvîrșise, așa că el era nevoit, ca să se îm-

plinească, să facă ba un lucru, ba altul. Cînd auzise prima oară această observație, Frankie nu pricepuse înțelesul ascuns. O asemenea remarcă o făcea să-și imagineze o jumătate de băiat — un braț, un picior, o jumătate de față — o jumătate de om care rătăcea prin soarele mohorît de vară în toate colțurile orașului. Mai tîrziu însă ea înțelese ceva mai bine. Honey cînta la trompetă și fusese primul în clasă la școala medie pentru negri. El a comandat o carte franceză din Atlanta și a învățat singur puțină franceză. Ii venea cîteodată să o ia la goană prin tot Sugarville-ul, ca un mistreț, și să se bată zile de-a rîndul, pînă cînd prietenii l-ar fi adus acasă mai mult mort decît viu. Era în stare să-și miște buzele la fel de ușor ca fluturii și putea vorbi la fel de bine cu oricare dintre oamenii pe care ea îi auzise vreodată — alteori însă răspundea cu o învîlmășeală de cuvinte pe care nici familia lui nu le putea înțelege. Creatorul, spunea Mama Mare, își luase prea timpuriu mîna de pe el, așa că rămăsese un veșnic nemulțumit. Stătea acum acolo, sprijinindu-se de tocul ușii, osos și fără vlagă, și, cu toate că fața îi era transpirată, el părea totuși rece.

— Dacă dorești ceva, spune-mi înainte de-a pleca, zise el.

În seara asta, Honey avea ceva care o surprinse pe F. Jasmine ; privindu-i ochii triști și calmi parcă simțea că avea ceva să-i spună. În lumina lămpii, pielea lui era de culoarea glicinei întunecate, iar buzele, albastrii, liniștite.

— Ți-a povestit Berenice despre nuntă ? întrebă F. Jasmine. Dar de data asta simțea că nu despre nuntă trebuia să vorbească.

— Aaannh, răspunse el.

— Deocamdată nu doresc nimic. T.T. trebuie să sosească într-o clipă ca să-mi facă o scurtă vizită și să se întâlnească cu Berenice. Încotro te duci, băiete ?

— Mă duc spre Forks Falls.

— Bine domnule „Azi-aici,-mîine-colea“, cînd ai hotărît asta ?

Honey se sprijinea de ușorul ușii, încăpățînat și tăcut.

— De ce nu poți fi și tu ca toți ceilalți ? îl întreabă Mama Mare.

— Nu stau decît duminică și mă înapoiez luni dimineța.

Impresia că mai avea să-i spună ceva lui Honey Brown o tulbura încă pe F. Jasmine. Se adresa Mamei Mari :

— Îmi spuneai despre nuntă.

— Da. Nu se mai uita în palma F. Jasminei ci la rochia de organdi, la ciorapii de mătase și la pantofii argintii, noi. Ți-am spus că ai să te măriti cu un băiat blond, cu ochi albaștri. Mai tîrziu.

— Dar nu despre asta vorbeam. Mă refeream la cealaltă nuntă. Și la călătorie și la ceea ce vedeai aici în legătură cu drumurile și trenurile.

— Chiar așa, zise Mama Mare, dar F. Jasmine avu impresia că ea nu-i mai acordă multă atenție, deși se uita din nou în palma ei. Văd o călătorie, cu plecare și înapoiere, iar mai tîrziu o sumă de

bani, drumuri și trenuri. Numărul tău norocos este șase cu toate că și treisprezece îți poartă uneori noroc.

F. Jasmine dorea să protesteze și să discute, dar cum poți contrazice o ghicitoare ? Ar fi vrut măcar să înțeleagă mai bine cele spuse, deoarece călătoria cu înapoiere nu se potrivea cu drumurile și trenurile prevăzute de ea.

Dar, în timp ce se pregătea să continue cu întrebările, se auziră pași în veranda din față, o bătaie în ușă și T.T. intră în odaie. Era foarte cuviincios, își ștergea picioarele și aducea un carton cu înghețată pentru Mama Mare. Berenice spusese că el nu o făcea să se înfioare și într-adevăr nu putea fi drăguțul nimănui ; pîntecul lui semăna cu un pepene verde băgat sub vestă, iar la ceafă i se formaseră cute de grăsime. Aducea cu el atmosfera de societate pe care Mama Mare o îndrăgise totdeauna și căreia îi dusesese dorul în casa asta cu două odăi. Frankie cea de odinioară avusese mereu impresia, atunci cînd venea aici s-o caute pe Berenice, că odaia era plină de oameni — familia, o mulțime de veri, prieteni. Iarna stăteau lîngă vatră, în jurul focului care pîlpîia, spulberat de vînt, împletindu-și glasurile. În nopțile senine de toamnă, ei erau totdeauna primii care mestecau trestie de zahăr. Berenice toca nodurile netede, violete ale trestiei și ei scuipau pe un ziar întins jos, pe pardoseală, bucățile răsucite, molfaite, în care rămăseseră urmele dinților. Lumina lămpii dădea camerei un aspect deosebit, un miros deosebit.

Acum, cu venirea lui T.T., reînvie vechea atmosferă de societate agitată. Ghicitul se terminase, desigur și F. Jasmine puse o monedă de zece cenți în farfurioara de porțelan alb de pe masa din hol; căci, deși nu era un preț fix, oamenii care voiau să-și afle viitorul de la Mama Mare plăteau de obicei cât credeau că i se cuvine.

— Zău, Frankie, zău că n-am văzut niciodată un om care să crească așa de repede ca tine, observă Mama Mare. Ar trebui neapărat să-ți pui pe cap o bucată de cărămidă. F. Jasmine se chircoli pe genunchii ușor îndoiți, coborîndu-și umerii. Rochia pe care o porți e drăguță. Și pantofii ăia de argint. Și ciorapii de mătase. Arăți ca o domnișoară în toată legea.

F. Jasmine și Honey părăsiră casa în același timp și ea continua să fie stăpînită de impresia că avea să-i spună ceva. John Henry, care aștepta în străduță, se repezi la ei, însă Honey nu-l mai ridică în sus, așa cum făcea uneori, ca să-l învîrtească. În seara asta, în jurul lui Honey plutea o tristețe rece. Lumina lunii era albă.

— Ce-o să faci la Forks Falls?

— Stau și eu puțin pe acolo.

— Ai vreo încredere în ghicitul ăsta? Când văzu că Honey nu răspunde, ea continuă: Îți amintești cînd a strigat la tine să-ți iei picioarele de pe masă? Asta m-a impresionat. De unde știa că țineai picioarele pe masă?

— Oglinda, zise Honey. Are o oglindă prinsă de ușă, așa că poate vedea ce se întîmplă în bucătărie.

— Oh! Eu n-am crezut niciodată în ghicit.

John Henry îl ținea de mîină pe Honey și se uita la el, în sus.

— Ce sînt cai-putere?

F. Jasmine simțea înlăuntrul ei înrîurirea puternică a nuntii; în această ultimă seară avea parcă nevoie să dea ordine și sfaturi. Să-i spună ceva lui Honey, să-l prevină sau să-i dea un sfat înțelept. Și, pe cînd își frămînta mintea, îi veni o idee. Era atît de nouă, atît de neașteptată, încît se opri din mers și rămase încremenită.

— Știu ce-ar trebui să faci! Ar trebui să te duci în Cuba sau în Mexic.

Honey mai făcuse cîtiva pași, însă cînd ea începu să vorbească, rămase pironit locului. John Henry se afla la mijloc, între ei, uitîndu-se cînd la unul, cînd la altul. Chipul lui căpătase o expresie misterioasă în lumina albă a lunii.

— Sigur că da. Vorbesc foarte serios. Nu-ți folosește la nimic să tot bați drumul între Folks Falls și orașul ăsta. Am văzut o mulțime de fotografii de cubanezi și de mexicani. O duc bine. Făcu o pauză. ăsta e lucrul pe care încerc să ți-l explic. Nu cred că ai să fii vreodată fericit în orașul ăsta... Cred că ar trebui să pleci în Cuba. Ai pielea atît de deschisă la culoare, arăți aproape ca un cubanez. Te poți duce acolo să te faci cubanez. Ai putea să înveți limba lor și nici unul din cubanezii aceia nu vor ști vreodată că ești negru. Pri-cepi ce-ți spun?

Honey stătea nemișcat ca o statuie neagră și la fel de tăcut.

— Ce ? întrebă din nou John Henry. Cu ce seamănă caii ăia putere ?

Honey se întoarse brusc și plecă în jos pe străduță.

— E fantastic, zise el.

— Ba, de loc ! Încântată că Honey folosea, la adresa ei, cuvîntul fantastic, ea și-l repetă, calmă, înainte de a continua. Nu-i cătuși de puțin fantastic. Ține minte ce-ți spun. E lucrul cel mai bun pe care-l poți face.

Dar Honey rîse doar și o coti pe prima străduță.

— Cu bine.

Străzile din mijlocul orașului îi aminteau F. Jasminei de o petrecere de carnaval. Domnea în ele o atmosferă de libertate sărbătorească și întocmai ca la începutul dimineții, simțea că făcea și ea parte din tot ce se întâmpla acolo, că e cuprinsă în acest iureș și-i părea bine.

Într-un colț, înspre Strada Mare, un om vindea șoareci mecanici și un cerșetor ciung stătea pe trotuar, cu picioarele încrucișate și cu o cană de tinichea în poală, numai ochi. Ea nu văzuse pînă atunci Front Avenue noaptea, căci seara n-avea voie să se joace decît în preajma casei. Depozitele de peste drum erau negre, însă filatura pătrată, de la capătul celălalt al bulevardului avea toate ferestrele luminate și de acolo se auzea zgomotul înfundat al războaielor, se simțea mirosul căzilor cu coloranți. Cele mai multe magazine erau deschise și firmele de neon alcătuiau un amestec variat de lumini care creau un soi de transparență. Grupuri de soldați stăteau pe la colțuri,

alții se plimbau cu fete. Zgomotele verii tîrzii se contopeau — pași, rîsete și, peste sunetele confuze, glasurile unora care strigau de la etaj, jos, în strada estivală. Clădirile miroseau a cărămidă încinsă la soare și sub tălpile pantofilor ei noi, argintii, trotuarul era cald. F. Jasmine se opri în colț, peste drum de *Luna Albastră*. I se părea că trecuse mult timp din dimineața cînd se întîlnise cu soldatul ; era la mijloc lunga după-amiază din bucătărie și amintirea soldatului se ștersese întrucîtva. În după-amiaza aceea, întîlnirea îi păruse atît de îndepărtată. Acum, cînd era aproape ora nouă, șovăia. Avea senzația inexplicabilă că făcea o greșală.

— Unde mergem ? întrebă John Henry. Cred că e timpul să ne ducem acasă.

Glasul lui o făcu să tresară, căci aproape îl uitase. Stătea acolo, cu genunchii înșepeniți, cu ochii mari, stropit de noroi, în vechiul lui costum de muselină.

— Am treabă în oraș. Tu du-te acasă.

Se uită lung la ea, scoase din gură cocoloșul de gumă de mestecat și încercă să-l lipească în dosul urechii, însă din cauza nădușelii, urechea era prea alunecoasă, așa că pînă la urmă băgă guma din nou în gură.

— Știi la fel de bine ca mine drumul spre casă. Așa că fă ce-ți spun !

În chip neașteptat, John Henry o ascultă ; însă în timp ce-l urmărea cum se îndepărtează pe strada aglomerată, simți un gol în suflet — părea atît de copilăros și de amărit în costumul acela.

Trecerea din stradă în interiorul cafenelei *Luna Albastră* semăna cu trecerea dintr-un spațiu deschis, frumos, într-o cușcă. Lumini albastre, fețe mișcătoare, zgomot. Tejgheaua și mesele erau tic-sitate de soldați, de domni și doamne cu chipuri radioase. Soldatul căruia îi promisese că va veni la întâlnire juca la o mașină automată, într-un colț îndepărtat, introducând monedă după monedă, fără să câștige însă nimic.

— Oh, dumneata ești, zise el când o observă stînd alături. Pentru o clipă, ochii lui avură expresia ochilor care privesc înlăuntrul, în sine, străduindu-se să-și reamintească. Dar numai pentru o clipă. Mi-era teamă că-mi tragi chiulul. După ce introduse o ultimă monedă, lovi automatul cu pumnul. Hai să ne găsim un loc.

Se așezară la o masă între tejghea și automat și, cu toate că în realitate nu trecuse mult timp de când se aflau împreună, fetei i se păru o veșnicie. Nu din cauză că soldatul nu s-ar fi purtat frumos cu ea; se purta frumos, dar conversația nu se închea și simțea ceva nelămurit, ciudat, pe care nu-l putea defini și nici înțelege. Soldatul se spălase, fața lui umflată, urechile și mâinile erau curate; părul roșu părea mai închis, pentru că era ud și pieptănat. Spunea că dormise în după-amiaza aceea, era vesel și avea chef de vorbă. Dar, deși îi plăceau oamenii veseli și guralivi, nu-și putea găsi cuvintele cu care să răspundă. I se părea iarăși că soldatul vorbea cu două înțelesuri și oricît se străduia, nu putea pricepe — nu atît observați-

ile pe care le făcea, cît subînțelesurile din tonul său.

Soldatul aduse la masă două pahare cu băutură; după ce gustă o dată, bănuî că băutura aceea avea mult alcool și, cu toate că nu mai era un copil, fu neplăcut surprinsă.

Era un păcat și împotriva legii ca oamenii sub optsprezece ani să bea alcool adevărat, de aceea împinse paharul în lături. Soldatul era drăguț și vesel, dar după ce mai bău două pahare, ea se întrebă dacă nu cumva era beat. Ca să facă conversație, îi spuse că fratele ei înotase în Alaska, dar faptul acesta nu păru să-l impresioneze prea mult. Nu vorbea nici de război, nici de țări străine, sau de lume. În ciuda încercărilor, ea nu găsea niciodată răspunsuri care să se potrivească observațiilor lui glumețe. Întocmai ca într-un coșmar, în care o elevă trebuie să cînte în duet, la un recital, o bucată pe care nu o cunoaște, F. Jasmine făcea tot ce-i sta în putință să prindă melodia și să-i țină isonul. Curînd însă se opri brusc, rîzînd strîmb, pînă cînd își simți gura crispată. Lumini albastre din încăperea aglomerată, fumul și îmbulzeala zgomotoasă o zăpăceau și mai mult.

— Ești o fată foarte ciudată, zise soldatul în sfîrșit.

— Pun rămășag, rosti ea, că Patton o să câștige războiul în două săptămîni.

Soldatul era tăcut acum și figura lui avea un aspect greoi. În ochi i se citea aceeași expresie ciudată pe care o observase în ziua aceea, la prînz, o privire pe care nu o mai văzuse niciodată pînă atunci la altcineva și pe care nu o putea

descifra. După un timp spuse cu un glas mai moale și mai tulburat :

— Cum ai spus că te cheamă, Frumoaso ?

F. Jasmine nu știa dacă să-i placă sau nu felul în care a numit-o și își pronunță numele cu un glas cuviincios.

— Eh, Jasmine, ce-ar fi să mergem sus ? Tonul era interogativ, dar când văzu că fata nu răspunde imediat, el se ridică de la masă. Am o cameră aici.

— Păi credeam că o să mergem la *Idle Hour* — sau la dans, sau în altă parte.

— Ce-i graba asta ? Întrebă el. Pînă la unsprezece orchestra abia se încălzește.

F. Jasmine nu voia să meargă sus, dar nu știa cum să refuze. I se părea că intră într-o încăpere fermecată, sau că pornește într-o călătorie miraculoasă pe care dacă ai început-o, n-o mai poți întrerupe pînă nu se termină. Acum se întîmpla același lucru, de data aceasta cu soldatul. Ea nu putea pleca pînă nu se termina. Soldatul aștepta la piciorul scării și, incapabilă să-l refuze, îl urmă. Urcară două etaje și merseră apoi printr-un hol îngust care mirosea a linoleum. Dar cu fiecare pas pe care îl făcea, F. Jasmine simțea că greșește.

— Ce hotel ciudat, zise ea.

Ceea ce îi atrase atenția și o sperie era liniștea din camera de hotel, care o izbi de îndată ce ușa se închise. Odaia avea ceva aspru și foarte urît în lumina becului electric neacoperit, care atîrna din tavan. Se vedea că se dormise în patul de fier ruginit și o valiză cu haine soldățești, claie peste grămadă, stătea deschisă în mijlocul odăii. Pe bi-

roul de stejar de culoare deschisă era un ulcior de sticlă plin cu apă și un pachet pe jumătate consumat de batoane de scorțișoară acoperite cu o glazură alb-albăstrie și cu muște grase. Fereastra fără plasă era deschisă și perdelele subțiri de voal fuseseră înnodate sus, ca să pătrundă aerul. În colțul camerei se afla un lavabou și, făcîndu-și mâinile pîlnie, soldatul își dădu cu apă rece pe față. Săpunul era ordinar și mai fusese folosit, iar deasupra lavaboului era agățată o inscripție pe care scria : STRICT PENTRU SPALAT. Deși pașii soldatului răsunau puternic și se auzea apa picurînd, senzația de tăcere dăinuia.

F. Jasmine se duse la fereastra care dădea într-o străduță îngustă și spre un zid de cărămidă ; o scară de incendiu rahitică cobora pînă la pămînt și la cele două etaje inferioare se vedea lumină.

De afară, se auzeau zgomotele serii de august, voci și un aparat de radio, iar în odaie era de asemenea zgomot — atunci cum putea să se explice tăcerea ? Soldatul stătea pe pat și ea îl vedea în sfîrșit ca pe un individ izolat, nu ca pe un membru al grupurilor gălăgioase și libere care hoinăreau un sezon întreg pe străzile orașului și apoi plecau cu toții în lumea largă. I se păru stingher și urît în odaia tăcută. Nu-l mai putea vedea în Burma, Africa sau Islanda și nici chiar în Arkansas. Îl văzu doar cum stătea acolo în odaie. Ochii lui, de un albastru deschis, apropiați unul de altul, o priveau fix cu o expresie curioasă, avînd în ei o lucire dulceagă, de parcă ar fi fost spălați cu lapte.

Liniștea din odaie semăna cu aceea din bucătărie, în după-amiezele lîncede, cînd ticăitul ceasornicului se oprea, provocîndu-i o tulburare nelămurită, care dura pînă cînd își dădea seama de motivul ce o provocase. Odinioară mai simțise de cîteva ori o asemenea liniște — o dată în magazinul *Sears & Roebuck*, înainte de a deveni brusc o hoată, și din nou în după-amiaza aceea de aprilie, în garajul lui MacKean. Era calmul prevestitor al unei neplăceri necunoscute, o tăcere provocată nu de lipsa zgomotelor, ci de o așteptare, de un „suspense”. Soldatul nu înceta să o privească cu ochii aceia străini și ea era înfricoșată.

— Hai, Jasmine, zise el cu un glas nefiresc, gros și răgușit, în timp ce-și întindea spre ea mîna cu palma deschisă. Să isprăvim trăgăneala asta !

Clipa care urmă se petrecu parcă în ospiciul din poveste, sau în cel adevărat din Milledgeville. F. Jasmine o și pornise către ușă, căci nu mai putea suporta tăcerea. Dar cînd trecu pe lîngă el, soldatul o apucă de poala rochiei și o trase pe pat, lîngă el, paralizată de frică. Ce s-a petrecut apoi a fost ceva prea nebunesc ca să-și mai poată da seama limpede. Îi simți brațele în jurul ei și mirosul cămășii transpirate. Nu era brutal, dar i s-a părut mai nebunesc decît dacă ar fi fost brutal — și, într-o clipă, încremeni de groază. Nu putu să-l împingă, dar mușcă cu toată puterea ceea ce trebuia să fi fost limba soldatului nebun, așa încît el gemu tare și îi dădu drumul. Apoi soldatul veni spre ea cu o figură îndurerată și uimită și Jasmine apucă ulciorul de sticlă și i-l trînti în cap. O clipă

soldatul se clătină, apoi încetul cu încetul picioarele începură să se îndoaie și căzu lat pe pardoseală, făcînd un zgomot ca acela al unui ciocan care lovește o nucă de cocos. În sfîrșit, cu asta tăcerea se sparse. Zăcea acolo nemișcat, cu o expresie de nedumerire pe fața-i pistriuată, care era acum palidă, și o spumă de sînge se ivi în colțul gurii. Dar capul nu era spart, nici măcar crăpat, și ea nu știa dacă era mort sau nu.

Liniștea încetase și se simțea ca atunci în bucătărie cînd, după primele clipe sinistre, înțelegea în sfîrșit care era motivul tulburării — știa că se oprise tic-tacul ceasornicului. Aici însă nu era nici un ceasornic pe care să-l scuture, să-l țină pentru un moment la ureche, înainte de a-l întoarce, și să se simtă astfel ușurată. Prin minte îi fulgerau amintiri trunchiate despre accesul „vulgar” din camera din față, despre niște vorbe cu două înțelesuri și despre Barney cel scîrbos ; dar ea nu dădea voie acestor imagini disparate să se închege și cuvîntul pe care îl repeta mereu era „nebunie”. Pe pereți se prelinsese apa improscată din ulcior și soldatul părea zdrobit, în odaia aceea cu lucrurile învălmășite. F. Jasmine își spuse : „Pleacă !” ; și după ce o porni mai întîi spre ușă, se întoarse și se cățăra pe scara de incendiu, coborînd repede în străduță.

O luă la fugă ca un om urmărit care a scăpat de la ospiciul din Milledgeville, fără să privească nici la dreapta, nici la stînga și cînd ajunse la colțul șirului de case unde se afla și locuința ei, se bucură văzîndu-l pe John Henry West. Ieșise pe

strada luminată să caute liliaci și înfățișarea lui familiară o liniști puțin.

— Te-a căutat unchiul Royal, zise el. De ce tremuri așa, Frankie?

— Am pocnit în cap un nebun, acuma chiar, spuse ea când fu în stare să-și tragă sufletul. L-am pocnit în cap și nu știu dacă e mort. Era nebun.

John Henry o privea fără să se mire.

— Da' ce-a făcut? Și pentru că ea nu-i răspunse imediat, el continuă: Se țira pe jos și gema și îi curgeau bale? Căci așa făcuse Frankie cea de odinioară într-o zi, încercînd să o păcălească pe Berenice și să-i provoace oarecare emoție. Berenice nu se lăsase însă păcălită. Așa a făcut?

— Nu, zise F. Jasmine. El... Când se uită însă la ochii aceia limpezi de copil, își dădu seama că nu putea să-i explice. John Henry nu ar fi fost în stare să înțeleagă și ochii lui verzi îi provocau o senzație ciudată. Minteia lui semăna uneori cu tablourile pe care le desena pe tăbliță cu creioane colorate. Cu o zi înainte făcuse un astfel de desen și i-l arătase. Era imaginea unui lucrător de la telefoane, urcat pe un stîlp. Liniorul stătea sprijinit în centura de siguranță și tabloul era atît de complet încît se vedeau pînă și scările-colțar. Era un desen lucrat cu grijă, dar după ce îl privi, se simți cuprinsă de neliniște. Îl privi din nou pînă cînd își dădu seama unde era greșeala. Deși liniorul fusese desenat din profil, profilul acesta avea doi ochi — un ochi așezat imediat peste șaua nasului, iar altul, dedesubt. Și nu era o greșală care se datora grabei, ambii ochi aveau genele, pupi-

lele și pleoapele desenate cu grijă. Ochii aceia așezați pe fața văzută dintr-o parte îi dădeau o senzație ciudată. Dar cum să-l faci să înțeleagă pe John Henry, cum să discuți cu el? Ar fi fost ca și cum ai fi vorbit cu un perete. De ce l-a făcut așa? Pentru ce? Pentru că era un linior. De ce? Pentru că se urca pe stîlp. Imposibil să înțelegi ce era în capul lui. Nici el n-o putea înțelege pe ea.

— Uită tot ce ți-am spus acum. După ce vorbi, își dădu seama că era cea mai greșită observație pe care ar fi putut-o face pentru că el n-avea să uite, fără îndoială. Așa că îl apucă de umeri și îl scutură ușurel. Jură că n-ai să spui. Jură așa: Dacă spun ceva, Dumnezeu să-mi coase gura, să-mi coase ochii, și să-mi taie urechile cu foarfecele.

Dar John Henry nu voia să jure; el își băgă doar capul lui mare între umeri și răspunse cît se poate de liniștit: „Sst!”

Ea încercă din nou.

— Dacă spui cuiva, s-ar putea să mă bage la închisoare și nu vom mai merge la nuntă.

— N-o să spun, zise John Henry. Uneori te puteai încrede în el, dar alteori, nu. Eu nu-s flecar.

De îndată ce intră în casă, înainte de a trece prin hol, F. Jasmine încuie ușa din față. Tatăl ei citea ziarul de seară, stînd pe canapea, în ciorapi. F. Jasmine era bucuroasă să-l aibă, între ea și ușa din față. Îi era frică de duba poliției și asculta speriată.

— Aș dori să plecăm chiar în clipa asta la nuntă, zise ea. Cred că ar fi lucrul cel mai bun pe care l-am putea face.

Se duse apoi la răcitor și mîncă șase linguri de lapte condensat îndulcit și senzația neplăcută din gură începu să dispară. Așteptarea o făcea să fie nerăbdătoare. Strînse cărțile din bibliotecă și le puse pe masa din hol. Pe una din ele, o carte pentru oameni mari pe care nu o citise, scrisese cu creionul : *Dacă dorești să citești ceva care să-ți dea un șoc, deschide la pagina 66. La pagina 66, scrisese : Electricitate. Ha ! Ha.* Neliniștea i se domoli în curînd ; lîngă tatăl ei se simțea mai puțin speriată.

— Cărțile acestea trebuie puse la loc în bibliotecă.

Tatăl ei, în vîrstă de patruzeci și unu de ani, se uită la ceas.

— Este timpul ca cine are mai puțin de patruzeci și unu de ani să se ducă la culcare. Repede, înainte marș și fără discuție. Trebuie să ne sculăm la cinci.

F. Jasmine stătea în prag și nu se îndura să plece.

— Papa, zise ea după o clipă, dacă cineva lovește pe altcineva cu un ulcior de sticlă și omul acela cade lat jos, crezi că a murit ?

Trebui să repete întrebarea, resimțind o ciudă amară față de el pentru că nu o lua în seamă și era nevoită să-i pună de două ori întrebările.

— Păi, știi și eu, n-am lovit niciodată pe cineva cu un ulcior, zise el. Tu ai lovit ?

F. Jasmine știa că el pune întrebarea asta în glumă, așa că atunci cînd se pregătea să plece, spuse doar :

— În viața mea n-o să fiu mai bucuroasă că mă duc undeva, cum o să fiu mîine, cînd mă voi duce la Winter Hill. O să fiu atît de mulțumită cînd nunta se va termina și vom fi plecați. Atît de mulțumită !

Sus, ea și John Henry se dezbrăcară și, după ce opri polizorul și stinse lumina, se culcară amîndoi în pat, deși ea spusese că n-avea să doarmă nici o clipă. Închise totuși ochii și, cînd îi deschise din nou, cineva o striga, iar odaia se și luminase de ziuă.

Partea a treia

„Rămas bun, casă bătrână și urâtă”, zise, trecînd prin vestibul, la ora șase fără un sfert, îmbrăcată într-o rochie elvețiană cu picățele și cu o valiză în mînă. Rochia de nuntă se afla în valiză, gata de îmbrăcat atunci cînd va ajunge la Winter Hill. La ceasul acela liniștit, cerul avea nuanța palid-argintie a oglinzii și dedesubtul lui, orașul cenușiu se înfățișa nu ca un oraș adevărat, ci ca o imagine a lui. Spuse rămas bun și acestui oraș ireal. Autobuzul plecă din stație la ora șase și zece și ea se instală mîndră, ca un călător rutinat, mai departe de tatăl ei, de John

Henry și de Berenice. Dar după un timp se simți cuprinsă de o îndoială pe care nu i-o puteau înlătura cu totul nici chiar răspunsurile șoferului. Ar fi trebuit să călătorească spre nord, dar avea impresia că autobuzul se îndreaptă mai curînd spre sud. Cerul căpătase o nuanță palidă, incandescentă și ziua izbucni. Traversau lanuri încremenite de porumb, albastrii în lumina dimineții cîmpuri roșii de bumbac, fișii împădurite cu pini negri. La fiecare kilometru, peisajul devenea tot mai sudic. Orașele prin care treceau — New City, Leeville, Cheehaw — păreau mai mici decît cele dinainte; pînă cînd, la ora nouă, ajunseră în cel mai urît loc dintre toate, numit *Flowering Branch*¹, unde schimbă autobuzul. În ciuda denumirii, aici nu erau nici flori și nici măcar o ramură — doar o prăvălie de țară, singuratică, pe peretele căreia se afla un petic de afiș vechi de circ, pus pe un panou șubred, și un copac exotic sub care zăcea o căruță goală și un catîr somnoros. Așteptară acolo autobuzul pentru Sweet Well și, deși chinuită de îndoială, Frances nu dispregui coșul cu mîncare, de care-i fusese atît de rușine la început pentru că le dădea aerul unor oameni care nu călătoresc prea des. Autobuzul plecă la ora zece și ajunseră la Sweet Well pe la unsprezece.

Orelor care urmară era greu să le găsești o explicație. Nunta a fost ca un vis, căci toate înțîmplările petrecute i-au depășit puterile; din

¹ Ramură înflorită (lb. engleză).

momentul în care, liniștită și demnă, dăduse mâna cu oamenii mari, pînă în clipa cînd, după spargerea nunții, urmărise din priviri automobilul cu cei doi, îndepărtîndu-se de ea și cînd tăvălindu-se pe jos, prin stratul gros de praf, strigase : „Luați-mă ! Luați-mă !”, de la început pînă la sfîrșit, nunta s-a desfășurat ca un coșmar care nu putea fi strunit. Pe la mijlocul după-amiezii, totul se isprăvise și autobuzul de înapoiere pleca la ora patru.

— Spectacolul s-a sfîrșit și maimușă a murit, recită John Henry, așezîndu-se lîngă tatăl ei, pe penultimul loc din autobuz. Acum mergem acasă și ne ducem la culcare.

Frances ar fi dorit ca toată lumea să moară. Stătea pe scaunul din spate, între fereastră și Berenice și, cu toate că nu mai plîngea în hohote, lacrimile i se prelingeau ca două pîraie și nasul îi curgea. Umerii i se încovoiaseră peste inima grea și nu mai purta rochia de nuntă. Stătea lîngă Berenice, cu spatele la oamenii de culoare, și, cînd se gîndea la asta, folosea cuvîntul josnic pe care nu-l întrebuințase niciodată pînă atunci — negru — căci acum ura pe oricine și nu dorea altceva decît să facă tuturor în ciudă și să-i batjocorească. Pentru John Henry West, nunta nu fusese decît un spectacol impunător și, la sfîrșit, chinul ei îl amuzase tot așa cum îl bucurase tortul miresei. Ea îl disprețuia de moarte, așa îmbrăcat cum era în cel mai bun costum alb al lui, pătat acum cu înghețată de fragi. Și pe Berenice o ura, căci pentru ea nunta însemnase doar o călătorie de plăcere la Winter Hill. Pe tatăl ei, care spusese că o să-i arate el

cînd vor ajunge acasă, ar fi dorit să-l omoare. Era împotriva oricărei ființe, chiar și a străinilor din autobuzul aglomerat, deși îi vedea tulbure printre lacrimi — și ar fi dorit ca mașina să se prăvălească într-un rîu, sau să se ciocnească de un tren. Dar, mai mult decît pe toți se ura pe sine și dorea ca lumea întreagă să moară.

— Curaj, zise Berenice. Șterge-ți fața și suflă-ți nasul și lucrurile o să ți se pară încetul cu încetul mai bune.

Berenice avea o batistă albastră de sărbătoare care se asorta cu cea mai bună rochie albastră a ei și cu pantofii albaștri de șevro. Cu toate că era confecționată din cel mai fin *crêpe georgette* și bineînțeles nu era făcută să-ți suflă nasul în ea, pe aceasta i-o oferă lui Frances. Dar fata nici n-o luă în seamă. Trei batiste ude ale tatălui ei zăceau pe scaun, și cu una din ele Berenice începu să-i șteargă lacrimile. Frances însă nu mișca, nu se clintea.

— Au scos-o afară din nuntă pe Frankie ! Zîmbind, cu dinții săi ieșiți în afară, John Henry își sălta capul mare pe speteaza scaunului. Tatăl ei, dregîndu-și glasul, îl mustră :

— Destul, John Henry ! Las-o în pace pe Frankie. Și Berenice adăugă :

— Stai o dată jos pe scaunul ăla și fii cuviincios !

Autobuzul merse timp îndelungat, fără ca ei să-i mai pese încotro o ducea. De la început, nunta fusese ciudată, întocmai ca jocurile de cărți din bucătărie, în prima săptămînă din iunie trecut. Partidele acelea de brigde țineau multe zile în șir, dar nimeni nu nimerea vreodată cărți bune ; le

veneau numai cărți proaste și nu se făceau licitații mari, pînă cînd, într-un tîrziu, Berenice bănuind ceva, zise :

— Ia să numărăm nițel vechiturile astea de cărți. Numărîndu-le, au descoperit că lipseau vafele și damele.

Pînă la urmă John Henry recunoscuse că el tăiasse vafele și apoi damele, ca să le țină de urît, și după ce a ascuns resturile tăiate în mașina de gătit, a dus figurile pe furiș acasă. Astfel descoperiră ei greșelile din jocurile de cărți. Dar cum să explice greșeala de la nuntă ?

Deși n-ar fi putut să precizeze fiecare greșeală în parte, nunta fusese în întregime nereușită. Casa de cărămidă, la periferia orașului mic și bătut de soare, era drăguță, dar cînd puse piciorul în ea, au cam supărat-o imaginile trandafirilor roz care se amestecau cu mirosul de ceară de parchet, cu cel de mentă și de nuci puse în tăvi de argint. Toți fuseseră drăguți cu ea. Doamna Williams purta o rochie de dantelă și o întrebă de două ori pe Jasmine în ce clasă e. O mai întrebă și dacă n-ar vrea să se dea în leagăn, afară, înainte de începerea nunții, cu tonul pe care îl folosesc oamenii mari cînd vorbesc cu un copil. Și domnul Williams fusese drăguț cu ea. Era un om uscățiv, cu obrajii brăzdați, iar pielea de sub ochi avea consistența și culoarea miezului de măr putred. Domnul Williams o întrebă și el în ce clasă era ; de fapt aceasta fuse principala întrebare care i se pusese la nuntă.

Ar fi vrut să vorbească cu fratele ei și cu mireasa, să stea cu ei la taifas, să le spună ce planuri

are, să fie toți trei împreună, singuri. Dar n-au rămas niciodată singuri ; Jarvis era afară și verifica automobilul pe care i-l împrumutase cineva pentru luna de miere, în timp ce Janice se îmbracă în dormitorul din față, în mijlocul unui grup de fete frumoase. Ea rătăci de la unul la altul, incapabilă să găsească o ieșire. O dată Janice o luă în brațe și îi spuse că era grozav de bucurasă că are o soră mică și, cînd Janice o sărută, F. Jasmine a simțit o durere în piept și n-a fost în stare să vorbească. Cînd s-a dus să-l caute în curte pe Jarvis, el o ridică în sus, cu o brutalitate prefăcută, zicînd : „Frankie — Frăncuța, draga drăguța...” și îi dădu un dolar.

A stat într-un colț, în odaia miresei și ar fi dorit să spună : „Vă iubesc atît de mult pe amîndoi. Voi sînteți *noi* al meu. Vă rog luați-mă cu voi după nuntă, căci trebuie să fim împreună.” Sau măcar : „Pot să vă deranjez rugîndu-vă să veniți în camera de alături, căci am ceva să vă destăinuiesc, ție și lui Jarvis ?” Să fie toți trei împreună într-o odaie și să reușească într-un fel să le explice. Măcar să le fi scris la mașină dinainte, și acum să le înmîneze biletul ca să-l citească. Dar nu se gîndise să facă asta și limba îi era grea și mută. Doar atît putu să întrebe, cu un glas care tremura puțin : „Unde e voalul ?”

— Simt că vine o furtună, zise Berenice. Închieturile astea noduroase îmi dau totdeauna de veste.

Nu a fost nici un voal în afară de voaleta de la pălăria de nuntă și nimeni nu purta haine de ceremonie. Mireasa avea un costum de zi. Noroc că nu

și-a pus pe drum rochia de nuntă, cum intenționase la început, și că s-a răzgândit la timp. A stat într-un colț din odaia miresei pînă cînd a auzit primele note din marșul nupțial cîntate la pian. Toți erau drăguți cu ea la Winter Hill, numai că o strigau Frankie și o tratau ca pe un copil. Se potrivea atît de puțin cu ceea ce își închipuise ea că are să fie și, întocmai ca la partidele de cărți din iunie, a fost stăpînită de la început pînă la sfîrșit de senzația că totul se desfășoară grozav de greșit.

— Sus capul, zise Berenice. Îți pregătesc o mare surpriză. Tocmai îmi făceam planurile. Nu vrei să știi despre ce-i vorba ?

Frances nu-i răspunse nici măcar cu o privire. Nunta era ca un vis care-i depășise puterile, sau ca un spectacol pe care nu-l regizase ea și în care nu avea nici un rol. Salonul era plin de invitați de la Winter Hill, iar mireasa și fratele ei stăteau în capătul odăii în fața policioarei căminului. Cînd îi văzu din nou împreună, ei însemnară pentru ea nu o imagine zărită printre ochii împăienjeniți, ci, mai curînd, o senzație care aducea cu o melodie. Îi urmărea cu inima, gîndind tot timpul : „Nu le-am spus și ei nu știu.“ Dîndu-și seama de asta, îi venea greu de parcă înghițise piatră. Și după aceea, cînd toți sărutau mireasa, cînd se serveau gustările în sufragerie și începuse agitația și forfota, ea se învîrtea pe lîngă cei doi, dar cuvintele nu voiau să-i vină pe buze. „Nu mă vor lua cu ei“, își spunea și gîndul acesta era de neîndurat.

Cînd domnul Williams le adusese bagajele, pornise grăbită după ei, cu valiza în mînă. Ce a urmat a fost un spectacol de coșmar, în care o co-

pilă sălbatică a dat buzna în scenă ca să interpreteze un rol ce nu fusese scris pentru ea. Inima îi spunea : „Voi sînteți noi al meu“, dar cu voce tare nu putea rosti decît atît : „Luați-mă !“

Ei i-au explicat și au rugat-o să înțeleagă, dar ea se și suise în automobil. În cele din urmă se agăță de volan pînă cînd tatăl ei și altcineva au tras-o, tîrînd-o afară din automobil ; chiar și atunci n-a fost în stare decît să plîngă în praful șoselei pustii : „Luați-mă ! Luați-mă !“ Dar numai nuntașii puteau să o audă, căci mireasa și fratele ei plecaseră.

Berenice spuse :

— Mai sînt doar trei săptămîni pînă începe școala. Acum intri în clasa a șaptea din secția A și te întîlnești cu o mulțime de copii noi și drăguți și ai să-ți faci o altă prietenă la fel de bună ca Evelyn Owen, la care țineai atît de mult.

Frances nu putea suporta tonul binevoitor.

— N-am avut niciodată de gînd să mă duc cu ei ! zise ea. Totul a fost o glumă. Spuneau că vor să mă invite să le fac o vizită după ce se vor instala, dar nu mă duc. Nici pentru un milion de dolari.

— Știm noi, spuse Berenice. Ascultă acum ce surpriză ți-am pregătit. Îndată după ce te aranjezi cu școala și ai ocazia să-ți faci prietene, erez că ar fi o idee bună să organizăm o petrecere. O partidă drăguță de bridge în salon, cu salată de cartofi, sandvișuri din acelea mici cu măsline, pe care le servea mătușa Pet cînd avea reuniuni la club și care îți plăceau ție atît de mult — sandvișurile alea rotunde, cu o gaură mică la mijloc, prin care se

zărește măsline. O partidă de bridge nostimă, cu gustări delicioase. Ce zici de-așa ceva?

Promisiunile copilărești îi călcau pe nervi. Inima întristată o durea, își apăsa pieptul cu brațele încrucișate, legănându-se încet. „N-a fost un joc cinstit — cărțile erau măsluite. Totul a fost o înșelătorie.“

— Putem aranja ca partida asta de bridge să aibă loc în salon. Afară, în curtea din dos, putem organiza în același timp, o altă partidă. O petrecere costumată, cu crenvurști. O petrecere aleasă și o alta mai fără pretenții. Cu premii pentru cel mai bun punctaj la bridge și pentru cel mai nostim costum. Ce părere ai?

Frances refuză să se uite la Berenice sau să-i răspundă.

— Poți să inviți reporterul monden de la *Evening Journal* ca să dea petrecerea la ziar. Și asta ar fi a patra oară când numele tău ar apărea în ziar.

Ar fi. Dar nu o mai interesau lucrurile de felul ăsta. Odată, când bicicleta ei a intrat într-un automobil, ziarul a numit-o Fankie Addams. *Fankie!*

Dar acum nu-i păsa!

— Nu mai fi așa tristă, zise Berenice. Doar nu-i zi de înmormântare.

— Frankie, nu plînge, zise John Henry. Mergem acasă, instalăm cortul indian și o să petrecem bine.

Ea nu se putea opri din plîns și hohotele răsunau înfundat.

— Oh, tăceți odată!

— Ascultă. Spune-mi ce ți-ai dori și o să încerc să-ți fac pe plac, dacă stă în puterea mea.

— Tot ce aș dori, zise Frankie, după o clipă, tot ce-mi doresc pe lume, este ca nici o ființă omească să nu-mi mai vorbească vreodată, cît voi mai trăi.

Berenice spuse în sfîrșit:

— Bine. Urlă atunci, nefericito!

În restul drumului înapoi spre oraș nu mai vorbiră. Tatăl ei dormea cu o batistă pe nas și pe ochi, sforăind ușor. John Henry dormea și el în brațele tatălui ei. Ceilalți călători moțăiau în liniște și autobuzul se legăna ușor, făcînd un zgomot surd, monoton. Afară, lumina de după-amiază sclipcea slab și cîte un erete se rotea din cînd în cînd pe cerul cu străluciri palide. Trecură peste viaducte pustii, roșii, mărginite de o parte și de alta de prăpăstii roșii, adînci, pe lîngă cocioabe cenușii, dărăpănate, presărate pe cîmpurile singuratică de bumbac. Doar pinii întunecați păreau răcoroși, ca și dealurile albastre, scunde, privite de la mare depărtare. Frances se uita pe fereastră, cu o figură crispată și abătută și timp de patru ore nu scoase nici o vorbă. Cînd intrară în oraș, se produse o schimbare. Cerul coborî, deveni cenușiu-violet și, profilați pe el, copacii aveau o culoare verzuie de otrăvă. În aer plutea o liniște pîcioasă; se auzi apoi bubuitul primului tunet. Trecînd peste vîrfurile copacilor, vîntul scoase un susur de apă curgătoare, prevestind furtuna.

— V-am spus eu, zise Berenice și nu vorbea despre nuntă. Am simțit după durerea din în-

cheieturi. După o furtună bună, o să ne simțim mult mai bine cu toții.

Ploaia nu se dezlănțui și în aer plutea încordarea așteptării. Vântul era fierbinte. Frances surise puțin la cuvintele Berenicei, dar zîmbetul ei era disprețuitor, jignitor.

— Tu crezi că totul a trecut, rosti ea, asta dovedește însă cît de puțin înțelegi.

Ei credeau că s-a terminat, dar o să le arate ea. Nunta nu a primit-o, dar ea va pleca totuși în lume. Nu știa unde o să se ducă, dar în noaptea aceea va părăsi orașul. Dacă nu putea să plece așa cum plănuiise, în siguranță, cu fratele ei și cu mireasa, va pleca oricum. Chiar de va trebui să săvîrșească cine știe ce crimă. Pentru prima dată, din noaptea trecută, se gîndi la soldat — dar numai în treacăt, căci mintea ei era răscolită de tot soiul de planuri urgente. Pe la ora două trece un tren prin oraș și o să-l ia; trenul merge în general spre nord, la Chicago probabil, sau la New York. Dacă trenul merge la Chicago, o să se ducă la Hollywood și o să scrie piese sau o să se angajeze ca steluță de cinematograf — sau, în cazul cel mai rău, o să joace în comedii. Dacă trenul merge la New York, o să se îmbrace băiețește, o să-și ia un nume fals și o vîrstă falsă și o să se înroleze în Marină. Deocamdată, însă, trebuia să aștepte ca tatăl ei să adoarmă și îl auzea încă umblînd prin bucătărie. Se așeză la mașina de scris și întocmi o scrisoare.

Dragă tată,

Asta este o scrisoare de rămas bun, pînă cînd am să-ți scriu din altă parte. Ti-am spus că intenționez să părăsesc orașul pentru că lucrul acesta este inevitabil. Nu mai pot suporta o asemenea existență, fiindcă viața mi-a devenit o povară. Iau pistolul pentru că nu se poate ști cînd o să am nevoie de el și îți voi restitui banii cu prima ocazie. Spune-i Berenicei să nu-și facă griji. Intreaga întimplare este o ironie a soartei și nu poate fi evitată. Am să-ți scriu mai tîrziu. Te rog, Papa, nu încerca să mă oprești.

A ta

Frances Addams

Fluturii de noapte, verzi și albi, se agitau pe plasa ferestrei și, afară, noaptea era ciudată. Vîntul fierbinte se oprise și aerul era atît de liniștit, încît părea solid, iar cînd te mișcai, îți opunea rezistență. Tunetul mormăia încet, din cînd în cînd. Frances sta nemișcată în fața mașinii de scris, purtînd rochia elvețiană cu picățele, iar valiza, legată în curele, se afla lîngă ușă.

După un timp, lumina din bucătărie se stinse și tatăl ei strigă de la capătul scării:

— Noapte bună, fetiço. Noapte bună, John Henry.

Frances așteaptă timp îndelungat. John Henry dormea la picioarele patului, de-a curmezișul, îm-

brăcat, cu pantofii în picioare și cu gura deschisă, iar una dintre hulsele ochelarilor se desprinsese. După ce așteptă cît putu mai mult, își luă valiza și porni în jos, pe scară, foarte liniștită, în vîrful picioarelor. Jos era întuneric, întuneric în camera tatălui ei, întuneric în casă. Se opri în pragul camerei tatălui ei, care sforăia încetișor. Cele mai grele clipe fură acelea cît stătu acolo, ascultînd.

Restul a fost ușor. Tatăl ei era vădov și avea tabieturile lui. Noaptea își așeza pantalonii îndoiți pe speteaza scaunului și își puneă portofelul, ceasul și ochelarii în partea dreaptă a biroului. Merse tiptil prin întuneric și găsi imediat portofelul. Deschise cu grijă sertarul biroului, oprindu-se să asculte de fiecare dată cînd se auzea un scîrțîit. În mîna ei fierbinte, revolverul era greu și rece. Totul a decurs ușor, cu excepția bătăilor zgomoase ale inimii și a unui accident survenit chiar în clipa cînd se strecura afară din cameră. Se împiedică de coșul de hîrtii și sforăitul încetă. Tatăl ei se mișcă în pat și murmură ceva. Ea își ținu respirația și în sfîrșit, sforăitul reîncepu.

Puse apoi scrisoarea pe masă și porni în vîrful picioarelor către veranda din dos. Dar se întîmplă ceva neprevăzut. John Henry începu să strige.

— Frankie! Glasul pișigăiat al copilului părea că străbate prin toate încăperile casei învăluite în întunericul nopții. Unde ești?

— Sst, șopti ea. Dormi acolo!

Lăsase lumina aprinsă în odaia ei și el stătea în ușa scării și privea în jos, către bucătăria întunecată.

— Ce faci acolo jos pe întuneric?

— Sst, repetă ea, și mai tare, pînă adormi tu, sosesc și eu.

Așteptă cîteva clipe după ce plecă John Henry, apoi merse pe dibuite către ușa din spate, o deschise și ieși afară. Dar, deși umblase foarte încet, probabil că el o auzise.

— Așteaptă, Frankie! scînci el. Vin îndată!

Ținguirea copilului îl deșteptase pe tatăl ei și ea știu lucrul acesta înainte de a ajunge la colțul casei. Noaptea era întunecoasă și apăsătoare și, în timp ce alerga, îl auzi pe tatăl ei strigînd-o. Privi de după colțul clădirii și văzu aprinzîndu-se lumina în bucătărie; becul se legăna încoace și încolo și se reflecta pe arbustul de viță și în curtea întunecată cu o lumină aurie, tremurătoare. Acum citește scrisoarea, gîndi ea, are să mă urmărească, va încerca să mă prindă. Dar după ce alergă lăsînd în urmă un șir de case, lovindu-și picioarele cu valiza și poticnindu-se, își aminti că tatăl ei trebuia să-și îmbrace pantalonii și cămașa — căci nu putea s-o pornească pe străzi doar în pantaloni de pijama. Se opri o clipă și privi înapoi. Nu se zărea nimeni. Cînd ajunse la primul felinar, puse jos valiza și scoțînd portofelul din buzunarul din față al rochiei, îl deschise cu mîini tremurătoare. Înăuntru se aflau trei dolari și cincisprezece cenți. Va trebui să oprească un camion sau altceva. Deodată însă își dădu seama acolo, în strada goală, noaptea, că nu știa cum o să facă. E ușor să vorbești despre săritul într-un tren de marfă, dar cum procedau oare în realitate oamenii, răufăcătorii? Se afla la vreo trei blocuri de case depărtare de gară

și porni încet într-acolo. Gara era închisă și ea o ocoli, privind atentă peronul lung și pustiu sub luminile firave, automatele *Chiclet* prinse de perețele gării, bucățelele de hîrtie de la guma de mestecat și de la ambalajele de bomboane jos, pe peron. Șinele trenului luceau limpede, argintii, și undeva, pe o derivație îndepărtată, se aflau cîteva vagoane de marfă, care nu erau însă cuplate la vreo locomotivă. Trenul nu va sosi pînă la ora două. Va fi ea oare în stare să oprească un automobil așa cum citise, și să-și ia tîlpășița? Ceva mai departe, lîngă șine, se afla o lanternă roșie și, profilat pe această lumină colorată, un acar se îndrepta încet către ea. Nu putea să întîrzie pe acolo pînă la ora două — dar cînd plecă din gară, copleșită de greutatea valizei, habar n-avea încotro s-o apuce.

Străzile erau singuratice și liniștite duminica noaptea. Luminile roșii și verzi de neon ale firmelor, împreună cu luminile străzilor, formau deasupra orașului un halo fierbinte, palid, însă cerul fără stele era negru. Un om cu pălăria pe o ureche își scoase țigara din gură și se uită lung după ea, cînd trecu prin dreptul lui. Nu putea să rătăcească astfel prin oraș, căci în timpul acesta tatăl ei pornise s-o caute. În străduța din spatele pieței Finny se așeză jos pe valiză și abia atunci își dădu seama că mai ținea încă pistolul în mîna stîngă. Umblase peste tot ținînd pistolul țeapăn în mîna și își dădu seama că-și pierduse mințile. Spusese că se va împușca dacă mireasa și fratele nu o vor lua cu ei. Își duse pistolul la tîmplă și îl ținu acolo o clipă, două. Dacă ar fi apăsât pe trăgaci, ar fi fost

moartă. Moartea era beznă, nimic altceva decît o întunecime teribilă, definitivă, care va dăinui mereu și nu se va termina niciodată pînă se va sfîrși cu întreaga omenire. Cînd lăsă pistolul jos își spuse că s-a răzgîndit în ultima clipă. Băgă pistolul în valiză.

Străduța era întunecată și mirosea a lăzi de gunoi. În străduța asta i se tăiase gîtul lui Lon Baker, în după-amiaza aceea de primăvară, și gîtul său părea o gură însîngerată care bolborosea în soare. Aici fusese omorît Lon Baker. Oare îl omorîse pe soldat atunci cînd l-a pocnit în cap cu urciorul de apă? În străduța întunecată o cuprinse frica și simțea că-i plesnește capul. Dacă ar mai fi cineva cu ea! Dacă ar putea măcar să-l caute pe Honey Brown și să plece împreună! Dar Honey plecase la Forks Falls și nu se înapoia pînă mîine. Sau dacă ar putea să-l găsească pe omul cu maimuța ca s-o însoțească la drum! Auzi un mers grăbit și tresări înspăimîntată. O pisică sărise pe o ladă de gunoi și putea să-i vadă silueta în întuneric profilată pe lumina de la capătul străduței. Șopti: „Charles!” și apoi „Charlina”. Dar nu era moțanul ei siamez și cînd se îndreptă spre ladă, pisica o și zbughise.

Nu mai putu să îndure străduța întunecată, cu miros acru și, pornind cu valiza spre lumina de la capătul străzii, se opri lîngă trotuar, în umbra unui zid. Măcar de ar găsi pe cineva care să-i spună ce să facă, unde să se ducă și cum să ajungă pînă acolo! Prezicerea Mamei Mari se dovedise a fi adevărată în ce privește felul călătoriei, plecarea și înapoierea și chiar baloturile de bumbac, căci

la înapoierea de la Winter Hill, autobuzul trecuse pe lângă un camion încărcat cu baloturi de bumbac. Mai era și suma de bani din portofelul tatălui ei, așa că ea trăise toate întâmplările pe care le prezisese Mama Mare. N-ar trebui oare să se ducă acolo, în casa din Sugarville, să spună că și-a trăit tot viitorul și să întrebe ce să mai facă acum?

Dincolo de umbra străduței, strada mohorită, cu firma ei sclipitoare de neon de la colțul următor, pe care scria Coca Cola, cu doamna care se plimba încolo și înapoi sub un felinar, de parcă aștepta pe cineva, părea și ea o stradă care așteaptă. Un automobil, un automobil lung, închis, care putea fi un Packard, se apropie încet pe stradă și felul în care înainta, aproape de bordură, îi reaminti de un automobil de gangsteri, așa că se trase înapoi, lângă perete. Apoi, două persoane trecură pe celălalt trotuar și, deodată, în mai puțin de o secundă parcă se aprinse în ea o flăcără, căci i se păru că fratele ei și mireasa veniseră după ea și se aflau acum *acolo*. Dar impresia se stinse imediat. Nu avea înaintea ochilor decât o pereche de străini care se îndepărtau, pe stradă. Simți un gol în piept; o apăsă o greutate uriașă care îi strivea stomacul, așa că i se făcu greață. Își spunea că trebuia să facă ceva, să-și ia picioarele la spinare și să plece. Dar stătea încă acolo, cu ochii închiși și cu capul rezemat de peretele cald de cărămidă.

Cînd părăsi străduța, trecuse mult peste miezul nopții și ajunsese la starea aceea în care orice idee apărută brusc și se pare o idee bună. Se agăța ba de un gînd, ba de altul. Să plece cu autostopul la

Forks Falls și să-l caute pe Honey, sau să telegrafieze Evelyni Owen ca să se întâlnească în Atlanta, sau chiar să se înapoieze acasă și să-l ia pe John Henry, ca cel puțin să fie cineva cu ea și să nu trebuiască să plece singură în lume. Dar la fiecare din aceste idei găsea cîte o obiecție.

Apoi, deodată, din învălmășeala de imposibilități, îi veni în minte soldatul și de data asta gîndul nu trecu fulgerător, ci persistă, prinse rădăcini, stăruitor. Se întrebă dacă n-ar trebui să se ducă la *Luna Albastră* să afle dacă omorîse soldatul, înainte de a pleca pentru totdeauna din oraș. Ideea, o dată venită, i se păru bună și porni spre Front Avenue. Dacă cumva nu omorîse soldatul, ce ar putea să-i spună cînd ar da cu ochii de el. Cum de-i venise gîndul acesta nu știa, însă dintr-o dată i se păru că ar putea foarte bine să-i ceară soldatului să se însoare cu ea și apoi să plece amîndoi mai departe; înainte de a-l fi apucat nebulia fusese destul de dragut. Și ideea aceasta fiind nouă și neașteptată, i se păru și logică. Își aminti de o parte a prezicerii pe care o uitase și anume că ea se va mărita cu o persoană cu păr bălai și cu ochi albaștri și faptul că soldatul avea părul roșu deschis și ochii albaștri era o dovadă că acesta era lucrul pe care trebuia să-l facă.

Merse mai repede. Noaptea trecută i se părea atât de îndepărtată încît soldatul era ceva nedeslușit în mintea ei. Dar își aminti tăcerea din odaia hotelului, apoi, brusc, accesul din odaia din față, liniștea, convorbirea scîrboasă din garaj și aceste amintiri disparate străbătură bezna minții ei ca sulițele reflectoarelor care se încrucișează asupra

unui avion pe cerul nopții, așa încît înțelegerea pătrunse în ea, într-o străfulgerare. Era o senzație de uimire rece ; se opri o secundă și o porni apoi spre *Luna Albastră*.

Magazinele cufundate în întuneric erau închise, vitrina prăvăliei de amanet era acoperită cu zăbrele de oțel împotriva spărgătorilor. Singurele lumini care mai rămăseseră aprinse erau acelea de la scările de lemn exterioare ale clădirilor și strălucirea verzuie de la *Luna Albastră*. Se auzeau voci care se certau, la etaj, și pașii a doi oameni îndepărtându-se, spre capătul străzii. Nu se mai gîndea la soldat ; descoperirea făcută cu o secundă mai înainte i-l scosese din minte. O stăpînea doar gîndul că trebuia să găsească pe cineva, oricine, cu care să plece împreună. Căci recunoștea acum că era prea speriată ca s-o pornească singură în lume.

În noaptea aceea ea nu a plecat însă din oraș, căci Legea a prins-o la *Luna Albastră*. Polițistul Wylie era acolo cînd intră, dar ea nu-l văzu înainte de a se așeza la o masă, lîngă fereastră, cu valiza pusă jos, alături. Tonomatul cînta o melodie lentă și proprietarul portughez stătea cu ochii închiși, mișcînd mîna la dreapta și la stînga în ritmul ei, pe tejgheaua de lemn. Doar cîteva persoane se aflau într-o boxă din colț și lumina albastră dădea încăperii un aspect subacvatic. Ea nu văzu Legea pînă cînd nu se opri în dreptul mesei ei. Cînd privi în sus, inima îi tresări puțin surprinsă, și se opri apoi liniștită.

— Dumneata ești fiica lui Royal Addams, zise Legea și ea recunoscînd, dînd din cap. Am să tele-

fonez la secție să spun că ai fost găsită. Să nu te miști de aici.

Legea se duse înapoi la cabina telefonică. Chema duba ca s-o ducă la închisoare, dar ei nu-i mai păsa. Era foarte probabil că îl omorîse pe soldatul acela și îi luaseră urma, căutînd-o prin tot orașul. Sau poate că Legea aflase de briceagul cu trei lame pe care-l furase de la magazinul *Sears & Roebuck*. Nu era prea sigur pentru ce anume era arestată și crimele din nesfîrșita primăvară și vară se contopeau într-o singură vină pe care nu mai avea puterea să o înțeleagă. Faptele pe care le făcuse, păcatele săvîrșite, toate fuseseră parcă înfăptuite de altcineva — de un străin — cu mult timp în urmă. Stătea foarte liniștită, cu picioarele încrucișate și cu mîinile în poală. Legea zăbovi mult la telefon și în timp ce privea fix în fața ei, văzu două persoane părăsind boxa și, strîngîndu-se în brațe, începură să danseze. Un soldat trînti ușa de la intrare și traversă cafeneaua și doar străina din ea îl recunoscînd ; cînd el urcă scările, se gîndi alene, fără emoție, că un cap cu păr roșu și ondulat ca acela trebuie să fie tare ca piatra. Apoi gîndurile i se întoarseră la închisoare, la mazărea și pînea de mălai rece și la celula zăbreliată. Legea se înapoie de la telefon și se așeză în fața ei spunînd :

— Cum s-a întîmplat de ai venit aici ?

Legea era mare, în uniformă ei albastră de polițist și, de altfel, de îndată ce tot erai arestat făceai o greșală dacă mințai sau glumeai. Avea o față masivă, greoaie, cu o frunte pătrată și urechi asi-

metrice. O ureche era mai mare decât cealaltă și privea șasiu. Când o interoga, nu se uita la ea, ci într-un punct situat imediat deasupra capului ei.

— Ce caut aici? repetă ea. Uitînd dintr-o dată totul, spuse în sfîrșit adevărul, cînd rosti: Nu știu.

Glasul Legii părea că vine de departe, punîndu-i o întrebare transmisă parcă printr-un coridor lung:

— Încotro te îndreptai?

Lumea era acum atît de îndepărtată, încît Frances nu se mai putea gîndi la ea. Nu mai vedea azi pămîntul ca odinioară, sfărîmat, desprins, rotindu-se în spațiu cu o mie șase sute de kilometri pe oră; pămîntul îi apărea uriaș, liniștit, plat. Între ea și toate locurile din lume se căsca o întindere semănînd cu o prăpastie enormă pe care nu putea nădăjdui s-o traverseze sau s-o străbată. Planurile cu cinematografia și cu înrolarea la Marină erau planuri neserioase care nu se vor realiza niciodată și ea își încordă atenția atunci cînd răspunse. Indică locul cel mai mic și mai urît din cîte cunoștea, pentru că fuga acolo nu putea fi considerată ceva foarte rău.

— Flowering Branch.

— Tatăl tău a telefonat la poliție că ai lăsat o scrisoare în care spuneaai că fugi de acasă. L-am găsit la stația de autobuz și o să sosească aici imediat ca să te ia acasă.

Tatăl ei fusese acela care împlînzise Legea și deci nu va mai fi dusă la închisoare. Într-un fel, îi părea rău. Era mai bine să te afli într-o închi-

soare în care puteai să lovești în pereți, decât într-o închisoare care ți se ascundea privirilor. Lumea se afla mult prea departe și nu mai exista nici o posibilitate ca să o includă și pe ea. Îi reveni spaima de astă vară, vechea impresie că lumea era separată de ea — și eșecul de la nuntă îi preschimbă frica în teroare. Într-o vreme, nu mai departe decât ieri, simțise că fiecare om pe care îl vedea era într-un fel legat de ea și că între ei se petrecea o bruscă recunoaștere. Frances îl urmărea pe portughez care mai cînta încă pe tejghea la un pian imaginar, în ritmul tonomatului. Se legăna în timp ce cînta și degetele lui se plimbau repede într-o parte și în cealaltă pe tejghea, în așa fel încît un om de la celălalt capăt fu nevoit să-și ferească paharul cu mîna. Cînd se termină cîntecul, portughezul își încrucișă brațele pe piept. Frances miji ochii încordîndu-și privirea ca să-l facă să se uite la ea. El fusese prima persoană căreia îi povestise despre nuntă, cu o zi înainte, însă în timp ce privea de jur împrejur ca un patron, privirea îi trecu din obișnuință deasupra ei și nu citi în ochii lui nici un semn de recunoaștere. Se întoarse spre ceilalți oameni din încăpere și același lucru se întîmplă cu toții. Erau și ei străini. În lumina albastră, avea senzația ciudată a unui om care se înecă. În cele din urmă privi Legea și aceasta o privi, în sfîrșit, în ochi. O privi cu ochi de porțelan, ca ai unei păpuși, și nu găsi în ei decât oglindirea propriului ei chip piordut.

Ușa de la intrare se trînti și Legea zise:

— Iată-l pe tătucul tău. A venit să te ia acasă.

Frances nu mai vorbi niciodată despre nuntă. Anotimpurile trecură și se aflau în alt sezon. Se petrecuseră schimbări. Frances avea acum treisprezece ani. Se afla în bucătărie cu Berenice, o zi înainte de mutare, ultima după-amiază când Berenice mai era cu ei; căci atunci când se luase hotărîrea ca ea și tatăl ei să ocupe o casă împreună cu mătușa Pet și unchiul Ustace, afară, în noua suburbie a orașului, Berenice îi înștiințase că avea de gînd să se mărite cu T.T. Era sfîrșitul unei după-amieze din ultimele zile ale lui noiembrie și, spre răsărit, cerul avea culoarea mușcatei.

Frances se întorsese în bucătărie, căci celelalte odăi fuseseră golite în furgonul care ridicase mobila. Se mai aflau doar două paturi în dormitoarele de jos, precum și mobila de bucătărie, care urmau să fie transportate a doua zi. Era pentru prima oară, după mult timp, când Frances petrecuse o după-amiază în bucătărie, singură cu Berenice. Bucătăria nu semăna cu cea din vara trecută; părea acum atît de îndepărtată. Desenele făcute cu creionul dispăruseră sub un strat de var și un linoleum nou acoperea dușumeaua crăpată. Chiar și masa fusese mutată, împinsă lîngă perete, căci nu mai avea cine să mănînce cu Berenice.

Bucătăria, refăcută și aproape modernă, nu avea nimic care să-i fi amintit de John Henry West. Cu toate acestea, erau dați cînd Frances simțea prezența lui solemnă, rătăcitoare, cenușie, asemenea unei stafii. Și atunci auzea parcă o sușoteală — o șoptă tremurată, cuvinte fără glas. O asemenea tăcere străbătută de șoapte se producea și atunci cînd se pomenea de Honey, sau se amintea

de el, căci Honey își ispășea o condamnare de opt ani. Tăcerea aceasta le cuprinse în după-amiaza aceea de noiembrie cînd Frances făcea sandvișuri, dîndu-și multă osteneală să le taie în tot felul de forme fanteziste, căci la ora cinci venea în vizită la ea Mary Littlejohn. Frances se uită la Berenice, care se lăsase moale într-un scaun, îmbrăcată cu un vechi tricou zdrențuit, cu brațele atîrnîndu-i fără vlagă, în lături. În poală ținea blana de vulpe, mică, subțire, ciupită, pe care i-o dăduse Ludie cu mulți ani înainte. Blana era lipicioasă și fața mică și ascuțită a vulpii avea ceva trist. Focul de la mașina de gătit roșie împroșca în odaie sclipiri și umbre mișcătoare.

— Mă înnebunesc după Michelangelo, zise ea.

Mary venea la ora cinci să ia cina și să petreacă noaptea acolo și să meargă apoi mîine cu furgonul la noua locuință. Mary colecționa fotografii de mari maeștri și le lipea într-un album. Citeau împreună poeți ca Tennyson și Mary urma să devină o mare pictoriță, iar Frances, o mare poetă — sau poate o autoritate de renume în radiolocație. Domnul Littlejohn lucrase pentru o întreprindere de tractoare și, înainte de război, familia sa locuise în străinătate. Cînd Frances va avea șaisprezece ani și Mary optsprezece, vor face împreună înconjurul lumii. Frances așeză sandvișurile pe o farfurie, împreună cu opt ciocolate și cîteva saleuri. Asta urma să fie gustarea de la miezul nopții, pe care s-o mănînce în pat, în chip de supeu.

— Ți-am spus că o să călătorim împreună în jurul lumii.

-- Mary Littlejohn, zise Berenice, cu subînțele. Mary Littlejohn.

Berenice nu putea să-l aprecieze pe Michelangelo sau poezia, și nici pe Mary Littlejohn. La început avuseseră discuții pe tema asta. Berenice spusese de Mary că-i butucănoasă și albă ca o ciulama, iar Frances o apăraseră cu îndârjire. Mary avea cozi atît de lungi, încît aproape se putea așeza pe ele. Erau împletite din păr blond și brun și prinse la capete cu inele de cauciuc, iar uneori, cu panglici. Ochi castanii, cu gene galbene și mîini cu gropițe se ascuțeau către degete care se terminau cu mici pernuțe de carne trandafirii, fiindcă Mary își rodea unghiile. Cei din familia Littlejohn erau catolici și chiar asupra acestui punct Berenice devenise brusc îngustă la minte, spunînd că romano-catolicii se închinau la chipuri cioplite și voiau ca Papa să conducă lumea. Pentru Frances însă tocmai deosebirea asta de vederi era încă o trăsătură stranie care desăvîrșea minunata ei afecțiune pentru Mary.

-- Nu are nici un rost să discutăm anumite lucruri. N-ai fi în stare să le înțelegi vreodată. Nu, orice s-ar întîmpla.

Ea îi spusese odată Berenicei aceste cuvinte și din felul în care privirea ei se stinsese brusc, și-a dat seama că o rănise. Acum le repetă, supărată din cauza tonului zeflemitor cu care Berenice pronunțase numele prietenei sale, însă imediat după ce le rosti, îi păru rău.

-- Oricum, consider că este cea mai mare onoare din viața mea că Mary m-a ales să-i fiu cea mai intimă prietenă. Pe mine! Dintre toți oamenii!

-- Am spus eu vreodată ceva împotriva ei? Întrebă Berenice. Am spus doar că mă enervează cînd o văd stînd acolo și sugîndu-și codițele alea de purcel.

-- Cozile!

Un cîrd de gîște cu aripi puternice trecură ca niște săgeți pe deasupra curții și Frances se duse la fereastră. Bruma căzută în dimineața aceea argintase iarba cafenie, acoperișurile caselor vecine și chiar frunzele subțiate ale arbustului ruginiu. Cînd se înapoie în bucătărie, în odaie era din nou o tăcere plină de șoapte. Berenice stătea încovoiată, cu coatele pe genunchi, cu fruntea sprijinită în mină, privind cu un ochi îngîndurat găleata de cărbuni.

Toate schimbările surveniseră cam în același timp, pe la mijlocul lui octombrie. Frances o întîlnise pe Mary la o tombolă, cu două săptămîni înainte. Era timpul cînd nenumărați fluturi albi și gălbui dansau deasupra ultimelor flori de toamnă; și totodată timpul bălciului. La început fusese Honey. Într-o noapte, înnebunit de o țigară marihuana, de ceva pe care îl numea fum sau zăpadă, năvălise în drugstorul omului alb care i le vînduse ca să mai capete.

Fu băgat în închisoare și, în așteptarea procesului, Berenice alergă peste tot, risipind bani, consultînd un avocat și străduindu-se să i se aprobe o vizită la închisoare. Se întoarse a treia zi, istovită cu ochii injectați. Se plîngea că o doare capul și John Henry West pusese capul pe masă spunînd că și pe el îl doare capul. Nimeni însă nu-i dădu atenție, crezînd că o imită pe Berenice.

— Șterge-o, spuse ea, că n-am chef să glumesc cu tine!

Acestea fură ultimele cuvinte pe care i le adresase în bucătărie, iar Berenice și le aminti mai târziu, ca pe o pedeapsă a lui Dumnezeu. John Henry avea meningită și după zece zile muri. Până când se isprăvi totul, Frances nu crezu nici un moment că ar fi putut să moară. Era anotimpul auriu al păraluțelor Shasta și al fluturilor. Aerul se răcise și, din zi în zi, cerul era de un albastruverzui mai limpede, mai luminos, de culoarea unui val puțin adânc.

Frances nu avea voie să-l vadă pe John Henry, însă Berenice o ajuta zilnic pe infirmieră. Se înapoia seara și ceea ce povestea cu glasul ei spart îl făceau parcă ireal pe John Henry West.

— Nu înțeleg de ce trebuie să sufere atât, spunea Berenice și cuvântul *să sufere* nu era un cuvânt care să poată fi asociat cu John Henry; era un cuvânt în fața căruia se crispa, ca în fața unui gol întunecat și adânc din inimă.

Era timpul bîlciului și pe strada principală se afla o flamură mare de reclamă. Bîlciul ținu șase zile și șase nopți, pe terenul de bîlci.

Frances se dusese de două ori, de fiecare dată cu Mary, și se plimbaseră aproape peste tot, dar nu intraseră în Pavilionul Monștrilor, căci doamna Littlejohn spunea că era ceva morbid să te uiți la monștri. Frances îi cumpără lui John Henry un baston de plimbare și îi trimise covorașul pe care îl câștigase la loterie. Berenice îi atrase însă atenția că el nu se mai putea bucura de toate acestea și că spunea cuvinte fără șir. Pe măsură ce

treceau zilele senine, vorbele Berenicei deveniră atât de îngrozitoare, încît Frances le asculta încremenită de groază. O parte din ea însă nu le putea da crezare. John Henry țipase timp de trei zile și globurile țepene și oarbe ale ochilor îi rămăseseră fixate spre un ungher. Zăcuse pînă în ultima clipă, cu capul dat pe spate, încovoiat, și nu mai avusese putere să se plîngă. Muri în marțea de după închiderea bîlciului, o dimineață aurie, cu cei mai mulți fluturi, cu cel mai limpede cer.

În răstimpul acesta, Berenice angajase un avocat și îl vizitase pe Honey la închisoare.

— Nu știu ce păcate am făcut, spunea ea mereu. Honey în încurcătura asta și acum, uite, John Henry.

Lui Frances tot nu-i venea să creadă pe deplin, însă în ziua cînd urma să fie dus la cimitirul familiei, la Opelika, în același loc în care îl îngropaseră pe unchiul Charles, ea văzu sicriul, și atunci se convinse. O dată sau de două ori i se arătă în coșmaruri, ca un manechin de copil ieșit prin fereastra unui magazin universal, mișcîndu-și picioarele de ceară țepene la încheieturi, și cu fața de ceară zbîrcită și ușor vopsită, apropiindu-se încet de ea pînă cînd de spaimă se trezea. Visurile acestea o bîntuiau o dată sau de două ori. Ziua era ocupată cu radiolocatorul, cu școala și cu Mary Littlejohn. Și-l amintea pe John Henry mai mult așa cum era de obicei și rareori îi simțea prezența în chip de statuie cenușie, dîndu-i solemn tîrcoale. Doar cîte o dată, în amurg, sau cînd în odaie se lăsa o tăcere plină de șapte...

— De la școală am trecut pe la magazin. Papa a primit o scrisoare de la Jarvis. Se află la Luxemburg, zise Frances. Luxemburg. Nu ți se pare un nume drăguț?

Berenice se ridică.

— Îmi amintește de un săpun, fetișo, dar e totuși un nume drăguț.

— În casa noastră nouă e un subsol. Și o spălătorie. După o clipă adăugă: E foarte probabil că atunci când vom pleca împreună în jurul lumii, vom trece și prin Luxemburg.

Frances se înapoie la fereastră. Era aproape ora cinci și culoarea strălucitoare de mușcată pierise de pe cer. Ultimele culori palide se topeau, reci, la orizont. Când se întunecă, întunericul se lăsă repede, așa cum se întâmplă iarna.

— Pur și simplu mă înnebunesc după... Dar fraza rămase neterminată, pentru că liniștea plină de șoapte se risipi în clipa când, tresărind fericită, auzi soneria.

Wunderkind

Wunderkind¹

Intră în hol ținând într-o mână sacoșa de note, care se lovea de picioarele încălțate cu ciorapi groși, și avînd celălalt braț plin cu cărți de școală ; stătu o clipă să asculte sunetele care veneau dinspre camera de muzică. Un șir de note slabe la pian și o vioară care se acorda. Auzi apoi vocea guturală, sacadată, a domnului Bilderbach care întrebă :

— Tu ești, Bienchen ?

---

¹ Copil minune (lb. germană).

Când își scoase mânușile, văzu că degetele îi tresăreau în ritmul fugii pe care o exersase în dimineața aceea.

— Da, răspunse ea, io's!

— Eu sînt, corectă vocea. Așteaptă-mă o clipă.

Auzi și glasul domnului Lafkowitz. Cuvintele se depănau într-un murmur catifelat, neinteligibil. „Aproape ca o voce de femeie, în comparație cu aceea a domnului Bilderbach“, gîndi ea. Nerăbdarea îi distrăgea însă atenția. Sucea și răsucea cu neîndemînare cartea de geometrie și *Le voyage de Monsieur Perrichon*, înainte de a le pune pe masă. Se așeză pe sofa și începu să-și scoată notele din sacoșă. Își zări din nou mîinile, tendoanele tremurătoare, care porneau de la încheieturile degetelor, vîrfurile degetului rănit, acoperit cu un plasture îndoit și murdar. La vederea lui, teama care începuse să o chinuiască în ultimele luni, se întepi.

Își adresă, mormăind, cîteva fraze de încurajare. O lecție bună, o lecție bună, ca de obicei. Buzele i se strînseseră, cînd auzi sunetul înfundat al pașilor domnului Bilderbach pe dușumeaua camerei de muzică și scîrîitul ușii care se deschidea încet.

O clipă avu simțămîntul ciudat că cea mai mare parte din cei cincisprezece ani ai vieții ei nu făcuse decît să privească chipul și umerii ce se iveau din dosul ușii, într-o liniște tulburată doar de sunetul înăbușit, fără vibrație, al coardelor de vioară ciupite. Domnul Bilderbach, profesorul ei, domnul Bilderbach. Ochi ageri, îndărătul ochelarilor cu

ramă de baga, păr blond și rar, față îngustă, buze cărnoase, întredeschise. Buza de jos era strălucitoare și roșie din cauză că și-o mușca, iar vinele bifurcate de la tîmple pulsau destul de vizibil ca să poată fi observate de la distanță.

— N-ai venit cumva puțin mai devreme? întrebă el, aruncîndu-și privirea la ceasul de pe polița căminului, care de o lună încoace arăta mereu douăsprezece fără cinci. Josef e înăuntru. Recitim o sonatină compusă de un cunoscut al lui.

— Bine, zise fata încercînd să zîmbească. Am să ascult. Își văzu degetele căzînd fără putere pe o claviatură încețoșată. Se simțea obosită, simțea că, dacă domnul Bilderbach ar privi-o mai mult timp, mîinile ar începe să-i tremure.

El rămăsese nehotărît în mijlocul camerei, mușcîndu-și buza umflată și lucioasă.

— Ți-e foame, Bienchen? o întrebă. Ai niște plăcintă cu mere făcută de Anna și puțin lapte.

— O să aștept pînă după lecție, răspunse fata. Mulțumesc.

— După o lecție foarte frumoasă, nu-i așa? Zîmbetul lui părea că se topește la colțurile gurii.

Din camera de muzică, în spatele lui, se auzi un zgomot și domnul Lafkowitz împinse celălalt canat al ușii și se opri lângă domnul Bilderbach.

— Tu ești Frances? întrebă, zîmbind. Ei, cum merge cu studiul?

Fără voia lui, domnul Lafkowitz o făcea să se simtă totdeauna stîngace și peste măsură de înaltă. Cînd nu cînta la vioară el era foarte scund și avea o privire plictisită. Sprîncelele arcuite pe figura lui palidă, de evreu, păreau că pun o întrebare.

Pleoapele însă dormitau, languros și nepăsător. Astăzi părea distrat. Îl urmări cum intră în cameră, fără un scop anume, ținând încă între degete arcușul cu vîrf de sîdef și trecînd încet peste părul alb o bucată cretoasă de sacîz. Astăzi, ochii îi semănau cu niște tăieturi lucioase și subțiri, iar batista de pînză care-i atîrna la guler îi întuneca cearcănele de sub ei.

— Cred că lucrezi mult acum, spuse zîmbind domnul Lafkowitz, deși ea nu-i răspunsese încă la întrebarea pusă înainte.

Îl privi pe domnul Bilderbach care se întoarse să plece. Acesta deschise larg ușa, împingînd-o cu umerii lui puternici, astfel că soarele după-amiezii pătrunse cu razele sale ca niște săgeți galbui prin fereastra camerei de muzică, pînă în holul prăfuit. În spatele profesorului se zărea pianul lung și scund, fereastra și bustul lui Brahms.

— Nu, spuse ea domnului Lafkowitz, merge îngrozitor de prost. Răsfoia paginile notelor cu degetele ei subțiri. Nu știu care este cauza, adăugă, privind spatele musculos și încovoiat al domnului Bilderbach, care asculta încordat.

Domnul Lafkowitz zîmbi.

— Presupun că există unele momente cînd cineva...

La pianul de alături răsună un acord aspru.

— Nu crezi că ar fi mai bine să continuăm ? întrebă domnul Bilderbach.

— Îndată, zise domnul Lafkowitz, frecînd din nou arcușul cu sacîz, înainte de a porni spre ușa. Fata îl văzu luîndu-și vioara de pe capacul pianului. El îi surprinse privirea și lăsă vioara în jos.

— Ai văzut fotografia lui Heime ?

Degetele ei se încleștară pe colțul ascuțit al sacoșei.

— Ce fotografie ?

— A lui Heime din *Curierul muzical*, de acolo de pe masă. Coperta a doua.

Începură să cînte sonatina. Era disonantă, însă destul de simplă. Deși anostă, avea totuși un stil propriu bine definit. Luă revista și o deschise. Heime era acolo, în colțul din stînga, ținînd vioara cu degetele încovoiate deasupra coardelor pentru un pizzicato. Purta pantaloni bufanți din serj de culoare închisă, strînși cu grijă sub genunchi și un pulover cu gulerul răsfrînt. Fotografia era proastă. Deși fusese luată din profil, ochii lui Heime erau îndreptați către fotograf și degetul ciupea parcă o coardă greșită. Aveai impresia că-i venea greu să se întoarcă spre aparatul de fotografiat. Arăta mai slab. Nu mai avea burtă, dar nu se schimbaseră mult în șase luni.

„Heime Israelski, tînărul și talentatul violonist, surprins în timp ce exersa în camera de muzică a profesorului său din Riverside Drive. Tînărul maestru Israelski, care-și va sărbători curînd cei cincisprezece ani ai săi, a fost solicitat să cînte concertul de Beethoven cu...”

În dimineața aceea, după ce exersase de la șase la opt, tatăl ei o convinsese să ia gustarea de dimineață. Nu putea suferi gustarea de dimineață. După ce mîncă avea o senzație de greață. Ar fi preferat să mai aștepte și, cu cei douăzeci de cenți, pe care-i avea pentru masa de prînz, să-și cumpere patru batoane de ciocolată și să le ronțăie în timpul

orelor de școală, scoțind din buzunar bucățelele ascunse în batistă și oprindu-se brusc atunci când poleiala începea să foșnească. În dimineața aceasta însă, tatăl îi pusese în farfurie un ou prăjit. Știa precis că dacă oul va plesni și gălbenușul cleios se va scurge peste albuș, ea o să înceapă să plângă. Așa s-a și întâmplat. Asta era senzația pe care o avea și acum. Puse cu atenție revista la loc, pe masă, și închise ochii.

Muzica din camera de alături părea să te îndemne stăruitor, insinuant, către ceva ce nu putea fi obținut. O clipă mai târziu, gândurile ei se îndepărtară de Heime, de concert și de fotografie și se întoarseră din nou la lecție. Se lăsă să alunece pe sofa pînă când reuși să se uite direct în camera de muzică. Iată-i pe cei doi cîntînd, urmărind notele de pe pian și reproducînd pasionat nuanțele indicate.

Nu putea să uite figura domnului Bilderbach cînd o privise stăruitor, cu o clipă înainte. Mîinile, care îi tresăreau încă, fără voce, în ritmul fugii, se strînseseră peste genunchii osoși. Tare mai era obosită ! Avea senzația că se învîrtește și se afundă, întocmai cum i se întâmpla deseori noaptea, înainte de a adormi, după ce exersase prea mult. Întocmai ca în acele extenuante stări de veghe care o tîrau, vîjîind, în iureșul lor.

Un *Wunderkind*... un *Wunderkind*... un *Wunderkind*. Silabele se năpusteau, rostogolindu-se cu sonoritatea profundă a limbii germane, îi răsunau puternic în urechi și scădeau apoi încetul cu încetul pînă la murmur, împreună cu fețele care se învîrteau, se strîmbau, deformîndu-se pînă ce de-

veneau niște pete tulburi — domnul Bilderbach, doamna Bilderbach, Heime, domnul Lafkowitz. Toți se învîrteau într-una, într-un cerc tot mai apropiat de guturalul *Wunderkind*. În mijlocul cercului domnul Bilderbach, uriaș, tulbure, cu expresia lui de încurajare, ținîndu-i pe toți în jurul său.

Frazele muzicale topăiau nebunește în sus și în jos. Notele pe care le cîntase cădeau unele peste altele ca un pumn de bile scăpate pe o scară. Bach, Debussy, Prokofieff, Brahms imprimau un ritm fantastic pulsațiilor îndepărtate ale trupului obosit și horei amețitoare.

Cîteodată, cînd nu studia mai mult de trei ore și nu se ducea la școala medie, visurile nu erau atît de încălțate. În mîntea ei, muzica se desfășura senin ; scurte amintiri precise, iuți, o străfulgerau, limpezi, ca tabloul cu fetița, *Vîrsta Inocenței*, pe care i-l oferise Heime după terminarea concertului executat de ei.

Un *Wunderkind*... un *Wunderkind*. Așa o numise domnul Bilderbach, la doisprezece ani, atunci cînd venise pentru prima dată la el. Elevii mai vechi repetau mereu acest cuvînt.

El nu i se adresase însă astfel niciodată.

— Bienchen (numele ei era un nume american obișnuit pe care el nu-l folosea însă decît în cazul cînd făcea greșeli mari). Bienchen, îi spunea, groaznic trebuie să fie să ai capul împuiat cu atîtea gînduri. Sărmană Bienchen...

Tatăl domnului Bilderbach fusese un violonist olandez. Mama lui era din Praga. El se născuse în Cehoslovacia și își petrecuse tinerețea în Germa-

nia. De câte ori nu-și dorise ea să nu fi fost născută și crescută tocmai în Cincinnati. Cum se spune *brînză în nemțește*? Domnule Bilderbach, care este expresia pentru *nu te înțeleg* în limba olandeză?

Prima zi de lecție... Rapsodia II-a ungară, cîntată în întregime pe dinafară. Camera aproape cenușie în amurg... Figura lui în timp ce se apleca peste pian...

— Acum o să luăm totul de la început, spusese el în acea primă zi. A face muzică nu înseamnă doar îndemînare. Faptul că degetele unei copile de doisprezece ani lovesc atîtea clape într-o secundă nu înseamnă nimic.

Își dusesese mîna cioturoasă la pieptul larg și la frunte.

— Aici și aici. Ești destul de mare ca să înțelegi asta. Își aprinse o țigară și suflă ușor primul fum peste capul ei. Și studiu, studiu, studiu. Vom începe cu aceste *Invenții* de Bach și cu *Piese mici* de Schumann. Își mișcă din nou mîinile. De data asta, ca să arunce firul lămpii în spatele ei și să-i indice notele. Am să-ți arăt cum doresc să se execute asta. Ascultă cu atenție...

Cîntase la pian aproape trei ore și era foarte obosită. Vocea lui adîncă răsuna în așa fel, încît parcă rătăcise mult timp înlăuntrul ei. Dorea să întindă mîna și să-i atingă degetele elastice care scoteau în relief frazele muzicale. Dorea să-i simtă inelul lucitor ca o panglică de aur și dosul mîinii foarte păroase.

Avea ore marțea după școală și sîmbăta după-amiaza. După lecția de sîmbătă rămînea deseori la

cină și apoi dormea la ei, luînd tramvaiul spre casă abia a doua zi dimineată. Doamna Bilderbach ținea la ea, în felul ei liniștit, fără să i-o arate. Se deosebea mult de soțul ei. Era tăcută, și grasă, și înceată. Cînd nu se afla în bucătărie, unde gătea felurile acelea gustoase care le plăceau la amîndoi, își petrecea pare-se tot timpul în patul lor de la etaj, citind reviste, sau chiar numai uitîndu-se în gol, cu un surîs abia schițat. Cînd se căsătoriseră în Germania, ea era cîntăreață de *lied-uri*. Acum nu mai cînta, din cauza gîtului, pretindea ea. Dacă el o chema în casă de la bucătărie ca să asculte vreun elev, ea zîmbea totdeauna și spunea : *gut*, foarte *gut*¹.

Cînd Frances împlini treisprezece ani, își dădu seama într-o bună zi că soții Bilderbach nu aveau copii. I se păru ciudat. Odată, cînd se afla cu doamna Bilderbach în bucătăria din fund, el veni val vîrtej din camera de muzică, clocotind de mînie din pricina unui elev care îl supăraseră. Nevasta lui continuă să mestece în supa groasă pînă cînd mîna lui se opri, bîjbîind, pe umărul ei. Atunci ea se întoarse, la fel de calmă, iar el o strînse în brațe și își îngropă fața crispată în carnea albă și pufoasă a gîtului ei. Rămaseră astfel nemișcați. Cînd își retrase brusc fața, supărarea aproape că îi trecuse, pe chip i se așternu o liniște blîndă, inexpresivă, și se înapoie în camera de muzică.

După ce începuse lecțiile cu domnul Bilderbach și nu mai avea vreme să se vadă cu nici unul din

¹ Bine (lb. germană).

colegii de la școala medie, Heime rămăsese singurul prieten de vîrsta ei. Era elevul domnului Lafkowitz. Îl lua cu el la domnul Bilderbach în serile cînd era și ea acolo. Îi ascultau amîndoi pe profesorii lor cîntînd și adeseori cîntau și ei, împreună, muzică de cameră : sonatele lui Mozart sau Bloch.

Un *Wunderkind*... un *Wunderkind*.

Heime era un *Wunderkind*. Prin urmare și el și ea.

Heime cînta la vioară de la patru ani. El nu fusese obligat să se ducă la școală ; fratele domnului Lafkowitz, care era infirm, îi predase după-amiezele geometria, istoria Europei și verbele în limba franceză. Cînd împlinise treisprezece ani avea o tehnică la fel de bună ca oricare alt violonist din Cincinnati ; așa spuneau toți. Dar era mai ușor să cînti la vioară decît la pian. Știa ea că așa trebuie să fie.

Trupul lui Heime mirosea parcă mereu a pantaloni de catifea, a mîncarea din ziua aceea și a saciz. Mîinile erau mai tot timpul murdare la încheieturile degetelor și manșetele i se zăreau ieșind slinoase din mînecele tricoului. Cînd cînta, ea îi urmărea totdeauna mîinile — subțiri doar la încheieturi, cu pernițe tari de carne, revărsîndu-se peste unghiile tăiate scurt, cu o cută foarte vizibilă la încheietura mîinii, ca la prunci.

Fie că visa, fie că era trează, concertul nu și-l putea aminti decît confuz. Abia după luni de zile își dăduse seama că nu a fost un succes pentru ea.

Într-adevăr, ziarele îl lăudaseră pe Heime mai mult decît pe ea. El era înșă mult mai scund de-

cît ea. Cînd stăteau amîndoi pe scenă, Heime îi ajungea doar pînă la umeri. Și pentru public, faptul acesta avea importanță, știa ea. Pe deasupra, era și problema sonatei pe care o cîntaseră împreună. Sonata de Bloch.

— Nu, nu ! Cred că nu e potrivită, spusese domnul Bilderbach atunci cînd Bloch fusese propus pentru a încheia programul. Ar fi mai nimerită pentru asta piesa aceea a lui John Powell, *Sonata Virginiană*.

Atunci nu-l înțelesese ; ținea la sonata lui Bloch la fel de mult ca domnul Lafkowitz și Heime.

Domnul Bilderbach a cedat. Mai tîrziu, după ce revistele afirmaseră că îi lipsea temperamentul pentru genul acesta de muzică, după ce interpretarea ei fusese socotită slabă și lipsită de sentiment, se simțise nedreptățită.

— Marfă ieftină, spusese domnul Bilderbach, mototolind ziarele sub nasul ei. Nu-i pentru tine, Bienchen. Lasă toate astea pentru „Heimi“, și „ici“, și „schi“.

Un *Wunderkind*. Asta era ea, indiferent ce spuneau ziarele. Așa cum o numise el !

Cum se făcea că Heime reușise mult mai bine decît ea la concert ? Întrebarea i se răsucea uneori în creier ca un cuțit, cînd se afla la școală și avea aerul că urmărește pe careva în timp ce rezolva la tablă o problemă de geometrie. Întrebarea o chinuia și atunci cînd stătea culcată în pat, și cîteodată, chiar cînd părea că exersează, concentrată. Nu putea fi vorba de faptul că Bloch și ea nu erau evrei. Nu numai asta ! Nu era nici fap-

tu! că Heime nu fusese obligat să se ducă la școală și începuse să studieze atât de devreme. Era...?

Cîndva își închipuise că știe.

— Cîntă *Fantezia* și *Fuga*, îi ceruse domnul Bilderbach acum un an, într-o seară, după ce terminase de descifrat, împreună cu domnul Lafkowitz, o piesă muzicală.

Avea impresia că îl execută bine pe Bach. Urmărea cu coada ochiului expresia calmă, mulțumită de pe fața domnului Bilderbach și mâinile care i se ridicau treptat de pe brațele fotoliului, pentru a cădea apoi destins și satisfăcute, după ce fuseseră depășite cu succes punctele culminante ale frazei muzicale. Cînd terminase de cîntat, se ridicase de la pian înghițind în sec pentru a se elibera de emoția produsă de muzică, emoție care îi crispa gîtul și pieptul. Dar...

— Frances..., spusese brusc domnul Lafkowitz, cu gura sa subțire și arcuită, privind-o cu ochii întredeschiși, printre pleoapele delicate. Știi cîți copii a avut Bach?

Fata se întorsese nedumerită spre el.

— Mulți. Douăzeci și ceva.

— Ei bine, atunci... pe fața sa palidă se întipărise un surîs. În cazul acesta nu se poate să fi fost atât de rece.

Domnul Bilderbach era nemulțumit. Îl auzise pronunțînd și cuvîntul *kind* printre sunetele guturale ale frazei nemțești. Domnul Lafkowitz ridicase sprîncenele. Ea prinsese cu destulă ușurință înțelesul celor spuse, dar nu se simțea vinovată pentru că își păstrase figura copilăroasă, fără expresie, care îi plăcea domnului Bilderbach.

Asta nu avea însă nici o legătură cu faptul că era copil. Sau cel puțin legătura nu era prea importantă, căci ea va crește. Domnul Bilderbach înțelegea lucrul acesta și nici chiar domnul Lafkowitz nu era convins de ceea ce spusese. Figura domnului Bilderbach se contura în visurile ei, în centrul cercului care se învîrtea. O încuraja în tăcere cu buzele, cu zvîcnirile vinelor de la tîmple.

Uneori, însă, înainte de a adormi, amintirile erau foarte limpezi; vedea de pildă scena în care își înghesuisese în pantof, ca s-o ascundă, o gaură din călcîiul ciorapului.

— Bienchen, Bienchen! Și aducînd coșulețul de lucru al doamnei Bilderbach îi arătase cum să țeară ciorapul în loc să-l strîngă ghemotoc.

Dar atunci cînd a absolvit cursul inferior!

— Cu ce ai să te îmbraci? a întrebato doamna Bilderbach la gustarea de duminică dimineața, după ce ea le povestise cum făcuseră repetiții de intrare în amfiteatru.

— Cu rochia de seară pe care a purtat-o verișoara mea anul trecut.

— Ah, Bienchen! zise el, luînd în palmele-i greoaie cana cu cafea caldă și ridicînd spre ea ochii surîzători în jurul cărora se formau crețuri. Pun rămașag că știu de ce are nevoie Bienchen!

Deveni stăruitor. Nu o crezu cînd îi spunea sincer că nu-i pasă de ce are nevoie.

— Uite, Anna, cam așa, spuse el, și așezînd șervețelul pe masă, se duse în cealaltă parte a camerei, legănîndu-și șoldurile caraghios și rotindu-și ochii înapoi ochelarilor cu ramă de os.

Sîmbăta următoare după-amiază, după ce terminară lecția, o luă cu el la magazinele universale din cartierul comercial al orașului. Degetele lui groase netezeau tulerile vapoaze și taftalele foșnitoare pe care le desfășurau vînzătoarele de pe valuri. El apropia materialele colorate de fața ei, aplecîndu-și capul într-o parte și alese în cele din urmă rozul. Își aminti apoi și de pantofi. Îi plăcură cel mai mult niște pantofi de lac alb pentru copii, care semănau cu aceia pe care îi purtau cucoanele în vîrstă; crucea roșie care era gravată înlăuntrul lor le dădea aspectul unor obiecte de caritate. Dar lucrul acesta nu avea nici o importanță. Cînd doamna Bilderbach începu să croiască rochia și să o prindă în ace cu gămălie, el își întrerupea lecțiile ca să asiste la probă și să sugereze niște pliseuri în jurul șoldurilor și la gît, sau o garnitură de rozetă pe umăr. În perioada aceea mersese bine și cu muzica. Nu aveau nici o influență asupra ei toaletele, serbările de sfîrșit de an și alte lucruri asemănătoare.

Nimic nu era mai important pentru ea decît să interpreteze muzica așa cum trebuia interpretată, exprimînd ceea ce conținea în adîncul ei; nimic nu era mai important decît să exerseze, să exerseze, să cînte astfel ca de pe figura domnului Bilderbach să se șteargă ceva din expresia aceea de stimulare. Să insuflă muzicii ei acel ceva pe care i-l insuflau Myra Hess, Yehudi Menuhin și chiar Heime!

Ce se întîmplase cu ea acum patru luni? Sunele care ieșeau din mîinile ei erau lipsite de viață, superficiale. Adolescența, gîndea ea. Unii copii

cîntau promișător... lucrau și lucrau pînă cînd, în-tocmai ca ea, se porneau pe plîns pentru cel mai mic fleac și istoviți în încercarea lor de a în-vinge... în dorința fierbinte pe care o simțeau... se întîmpla ceva ciudat... Dar nu cu ea! Ea era ca Heime. Trebuia să fie așa. Ea...

Cîndva fusese, cu siguranță, un *Wunderkind*. Asemenea însușiri nu se puteau pierde. Un *Wunderkind*... Un *Wunderkind*... Pe ea o numise astfel, rostogolind cuvintele cu pronunțarea aceea germană, profundă, sigură — care în visurile ei răsuna chiar mai profund, mai sigur ca nicio-dată. Figura lui se contura o dată cu frazele muzicale pătimașe, învîlmășite în rotirea din ce în ce mai accelerată. Un *Wunderkind*... Un *Wunderkind*.

În după-amiaza asta domnul Bilderbach nu-l conduse pe domnul Lafkowitz pînă la ușa din față, așa cum făcea de obicei. Rămase la pian apăsînd ușor o singură clapă. Ascultîndu-l, Frances îl urmări pe violonist cum își înfășura fularul în jurul gîtului palid.

— E o fotografie bună a lui Heime, zise ea, luîndu-și notele. Acum vreo două luni am primit de la el o scrisoare în care îmi povestea cum l-a auzit pe Schnabel și pe Huberman, cum arată Carnegie Hall și ce bunătați a mîncat la cîinăria rusească.

Pentru a mai amîna cu o clipă intrarea în camera de muzică, așteptă pînă cînd domnul Lafkowitz fu gata de plecare și stătu în spatele lui în timp ce deschidea ușa. În cameră pătrunse frigul tăios de afară. Se făcuse tîrziu și în aer se revărsa

lumina gălbuie a amurgului de iarnă. Când ușa se închise, rotindu-se în balamale, casa păru mai întunecată și mai tăcută decât o știuse vreodată.

Îndată ce intră în camera de muzică, domnul Bilderbach se sculă de la pian și o urmări în tăcere cum se așază în fața claviaturii.

— Ei, Bienchen, spuse el, astăzi după-amiază o să luăm totul de la capăt. Ia-o de la început... Uită ultimele luni.

Domnul Bilderbach dădea impresia că încearcă să joace un rol într-un film. Corpul lui robust se legăna înainte și înapoi, își freca mâinile și zîmbea chiar, satisfăcut, teatral. Apoi renunță brusc la pozele astea. Umerii puternici se gârboviră și începu să răsfoiască teancul de note pe care ea îl adusese.

— Bach?... Nu, nu încă, murmură el. Beethoven? Da, sonata cu variații op. 26.

Clapele pianului o înconjurau — țepene, albe, moarte.

— Stai o clipă, zise domnul Bilderbach. Stătea în curbura pianului, sprijinit în coate și o privea. Astăzi aștept ceva de la tine. Vezi, sonata asta este prima sonată de Beethoven pe care ai studiat-o. Fiecare notă este verificată din punct de vedere tehnic. Nu ai de luptat cu altceva decât cu interpretarea. Acum, doar interpretarea contează. Numai la asta să te gîndești.

Răsfoi paginile caietului pînă cînd găsi bucata. Apoi, își trase scaunul de profesor în mijlocul camerei, îl întoarse și se așază călare pe el.

Fata știa că, pentru un motiv oarecare, această poziție a lui avea de obicei o influență bună asu-

pra interpretării ei. Astăzi însă simțea că îl va urmări într-una cu coada ochiului și că va fi stînjenită. Spatele lui țeapăn se înclinase, iar picioarele păreau încordate. Caietul de note greu din fața lui se balansa periculos pe speteaza scaunului.

— Să începem acum, spuse el, săgetînd-o sever cu privirea.

Mîinile fetei atinseră clapele și se lăsară apoi în jos. Primele sunete erau prea tari, iar frazele următoare, seci.

Mîna lui se ridică de pe partitură, oprind-o.

— Stai! Gîndește-te o clipă ce cînti. Ce tempo este indicat la început?

— *An... andante.*

— Bine. Nu-l tărăgăna atunci, nu-l transforma într-un *adagio*. Și cîntă mai apăsător. Nu așa de superficial, de fragmentat. Un *andante* grațios, foarte nuanțat...

Ea încercă din nou. Mîinile îi erau parcă străine de muzica dinlăuntrul ei.

— Ascultă, o întrerupse domnul Bilderbach. Care dintre aceste variații predomină în sonată?

— Marșul funebru.

— Atunci, pregătește-l! Asta-i un *andante* și nu o piesă de salon, așa cum ai cîntat-o acum. Începe melodios, *piano*, și amplifică apoi chiar înainte de arpeggiu. O frază caldă, dramatică. Și uite aici... unde este notat *dolce*, scoate în relief contramelodia. Știi doar toate astea. Le-am stabilit o dată. Acum cînt-o. Caută să o simți așa cum a scris-o Beethoven. Să simți constrîngerea aceea tragică.

Frances nu se putu împiedica să-i privească mîinile. Păreau că se sprijină deocamdată pe note, dar

erau gata să se ridice, oprind-o cu fulgerarea strălucitoare a inelului, imediat ce va începe să cînte.

— Domnule Bilderbach, poate că dacă eu... dacă dumneavoastră mă veți lăsa să cînt în întregime prima variație fără să mă opriți, poate aș cînta-o mai bine.

— N-am să te întrerup, spuse el.

Fața ei palidă se aplecă prea mult deasupra clapelor. Cîntă prima variație în întregime și răs-punzînd gestului său aprobator o începu pe a doua. Nu făcea greșeli care să o stînjenească, însă frazele muzicale ieșeau din degetele ei înainte de a le fi dat interpretarea pe care o simțea.

Cînd termină de cîntat, el ridică privirea de pe note și începu să vorbească cu sinceritate, monoton, plictisit.

— Acompaniamentele acelea armonice de la mîna dreaptă abia s-au auzit. Și, apropo, se presupune că această parte cîștigă în intensitate și dezvoltă elementele constitutive ale primei părți, în care fuseseră abia schițate. Continuă totuși cu următoarea.

Ea dorea să cînte la început cu o durere stăpînită, pentru ca să ajungă apoi la o durere profundă, amplă. Asta îi spunea mintea. Mîinile însă parcă se muiau pe clape ca niște macaroane și nu putea să interpreteze melodia așa cum ar fi trebuit.

Cînd ultimul sunet încetă să vibreze, domnul Bilderbach închise caietul și se ridică tacticos de pe scaun. Își mișca falca de jos la dreapta și la stînga și ea îi putu zări, printre buzele întredes-

chise, gîtlejul sănătos pînă la beregată și dinții puternici, îngălbeniți de tutun. Îl puse delicat pe Beethoven peste celelalte note ale ei și își sprijini încă o dată coatele pe capacul negru și lustruit al pianului.

— Nu, zise el simplu, privind-o.

Gura ei începu să tremure.

— Nu pot cînta altfel. Eu...

Buzele lui se crispară brusc într-un surîs.

— Ascultă, Bienchen, reluă el cu altă voce, forțată. Tu mai cînți *Fierarul armonios*, nu-i așa? Ți-am spus să nu-l scoți din repertoriul tău.

— Da, zise ea, îl exerseze din cînd în cînd.

Domnul Bilderbach i se adresă atunci cu glasul cu care vorbea copiilor:

— Asta a fost una dintre primele bucăți pe care le-am cîntat împreună, adu-ți aminte. Cît de energic o cîntai tu, ca o adevărată fată de fierar. Vezi, Bienchen, te cunosc așa de bine de parcă ai fi propria mea fiică. Știu ce ai... te-am auzit cîntînd frumos atîtea bucăți. Obişnuiai să...

Se opri încurcat și trase în piept din capătul cărnos al țigării.

Fumul ieși leneș printre buzele sale trandafirii și pluti ca o ceață cenușie în jurul părului ei lung și lins și al frunții de copil.

— Cînt-o vesel și simplu, spuse aprinzînd lampa din spatele ei și plecînd de la pian.

Rămase o clipă în cercul luminos pe care îl răs-pîndea lampa. Apoi, brusc, se așeză pe vine.

— Cu vigoare, adăugă.

Ea nu se putu opri să nu-l privească. Stătea pe un călcâi, cu celălalt picior întins în față ca să-și țină echilibrul, cu mușchii coapselor încordați sub stofa pantalonilor, cu spatele drept și coatele proptite țepăn pe genunchi.

— Acum, simplu, repetă el cu un gest al mâinii cărnăse. Gîndește-te la fierarul care lucrează toată ziua afară, în bătaia soarelui. Lucrează în voie, nestingherit.

Nu reușea să-și îndrepte privirea spre pian. Fiarele de păr de pe mâinile lui întinse străluceau în lumină și lentilele ochelarilor scînteiau.

— Hai, toată bucata, o îndemnă el.

Fata își simțea oasele golite de măduvă și parcă tot sîngele i se scursese din trup. Inima, care i se zbătuse toată după-amiaza în piept, întepeni brusc. O vedea cenușie, fără vlagă, cu marginile încrețite ca o stridie.

I se părea că figura lui pulsează în fața ei și că se apropie cu fiecare zvîcnire a vinelor de la tîmple. Privi în jos spre pian ca la un refugiu. Buzele îi tremurau ca gelatina și un val de lacrimi tăcute îi încețoșă imaginea clapelor albe, care deveniseră o linie apoasă.

— Nu pot, șopti ea. Nu știu de ce, însă nu pot... Nu mai pot.

Corpul lui încordat se destinse și, sprijinindu-se într-o mîină, se ridică. Frances smulse notele de pe pian și trecu grăbită pe lîngă el.

Haina. Mănușile și galoșii. Cărțile de școală. Sacoșa pe care i-o dăruise el de ziua nașterii. Tot

ce-i aparținea din odaia aceea tăcută. Repede... Înainte ca el să poată scoate vreo vorbă.

În timp ce străbătea vestibulul nu putu să nu-i vadă mîinile... îndepărtate de corpul care se sprijinea, relaxat, placid, de ușa odăii de lucru.

Ușa de la intrare se închise cu putere. Tîrîndu-și cărțile și sacoșa, se împiedică pe treptele de pia-tră, porni într-o direcție greșită și o zbughi pe strada care se umpluse de larmă, de biciclete, de joaca altor copii.

Madame Zilensky
și regele Finlandei

Madame Zilensky și regele Finlandei

Meritul de a fi adus pe madame Zilensky la facultate îi revenea domnului Brook, directorul secției muzicale a Colegiului Ryder. Colegiul putea să se considere norocos. Atît în calitate de compozitoare, cît și de pedagogă, ea avea o reputație strălucită. Domnul Brook își asumă obligația de a găsi o locuință pentru madame Zilensky, o casă confortabilă, cu grădină, care să fie apropiată și de Colegiu, și de blocul în care locuia el.

În Westbridge, nimeni nu o cunoscuse pe madame Zilensky înainte de sosirea ei. Domnul Brook îi văzuse fotografiile în revistele muzicale și îi scri-

sese o dată în legătură cu autenticitatea unui manuscris al lui Buxtehude. De asemenea, când se luă hotărîrea ca ea să vină la facultate, schimbă între ei cîteva telegrame și scrisori de afaceri. Avea un scris drept și citeț și singurul lucru deosebit în scrisorile ei erau aluziile întîmplătoare pe care le făcea la unele subiecte și persoane cu totul necunoscute domnului Brook, ca „pisica galbenă din Lisabona”, sau „bietul Heinrich”. Domnul Brook atribuia aceste scăpări preocupării ei de a părăsi Europa, împreună cu familia.

Domnul Brook era o persoană oarecum romântică; ani întregi de menuete de Mozart, de explicare a septimelor micșorate și a acordurilor minore, îi dăduseră o susținută tenacitate profesională. Căuta să fie cît mai multă vreme singur. Nu putea suferi discursurile savante și comisiile. Cu mulți ani în urmă, când cei din secția muzicală hotărîseră să meargă cu toții să-și petreacă vara la Salzburg, domnul Brook se retrase din combinație în ultimul moment și făcu o călătorie de unul singur în Peru. Avea și unele excentricități, așa că era îngăduitor cu ciudăteniile altora; aproape că savura ridicolul. Deseori, aflîndu-se în fața unei situații grave și neobișnuite, simțea o ușoară tresărire interioară care îi încorda fața blîndă, prelungă, și îi ascutea privirea ochilor cenușii.

Cu o săptămînă înainte de începerea semestrului de toamnă, domnul Brook o întîmpină pe madame Zilensky în gara din Westbridge. O recunoscu imediat. Era o femeie înaltă, dreaptă, cu fața palidă și răvășită. Avea cearcăne mari în jurul ochilor, iar părul negru, lăptos, îl purta dat pe spate. Mîi-

nile mari și delicate erau foarte îngrijite. Persoana ei avea, în totul, ceva nobil, de intelectual, fapt care îl făcu pe domnul Brook să șovăie o clipă și să se joace nervos cu butonii de la manșetă. În ciuda felului cum era îmbrăcată — fustă neagră, lungă, și jachetă demodată de piele, uzată — îi lăsa o impresie de vagă eleganță. Trei copii, băieți între zece și șase ani, toți blonzi, cu ochi frumoși, inexpressivi, veniseră împreună cu madame Zilensky. Cu ei era și o femeie bătrînă care se dovedi, mai tîrziu, a fi servitoarea finlandeză.

Acesta era grupul pe care îl întîmpină la gară. Singurul bagaj pe care îl aveau erau două cutii imense, pline cu manuscrise. Restul lucrurilor fuseseră uitate în gara Springfield cînd schimbaseră trenul. Asta se putea întîmpla oricui.

Cînd domnul Brook îi sui, în sfîrșit, pe toți într-un taxi, crezu că tot greul a trecut, însă madame Zilensky se repezi deodată să iasă afară, trecînd peste genunchii lui.

— Oh, Doamne, zise ea. Mi-am pierdut... cum îi ziceți? tic-tic-tic...

— Ceasul? întrebă domnul Brook.

— Ah nu, răspunse ea precipitat. Știi, tic-tic-tic-tic-ul meu, și își mișcă degetul arătător într-o parte și în alta ca limba unui pendul.

— Tic-tic, zise domnul Brook, ducîndu-și mîinile la frunte și închizînd ochii. Poate vreți să spuneți metronomul?

— Da! Da! Cred că trebuie să-l fi pierdut acolo unde am schimbat trenul.

Domnul Brook căută s-o liniștească. Spuse politicos, cu un aer mirat, că o să-i găsească un altul

a doua zi. Dar în primul moment fu obligat să recunoască în sinea lui că era ceva ciudat în această spaimă pentru un metronom, în vreme ce tot restul bagajului era considerat pierdut.

Familia Zilensky se instală în casa de alături și, aparent, totul era în ordine. Băieții erau copii liniștiți. Se numeau Sigmund, Boris și Sammy. Erau totdeauna împreună și mergeau unul după altul, în șir indian, avîndu-l de obicei pe Sigmund în frunte. Între ei vorbeau un fel de esperanto familial compus din rusă, franceză, finlandeză, germană și engleză care suna îngrozitor; dacă se aflau și alte persoane de față, erau neobișnuit de tăcuți. Pe domnul Brook nu-l stînjenea ceea ce făceau sau spuneau cei din familia Zilensky. Astea erau fleacuri. De pildă, atunci cînd copiii Zilensky se aflau într-o casă, ceva din comportarea lor îl irita și pînă la urmă își dădu seama că ceea ce îl tulbura era faptul că băieții Zilensky nu călcau niciodată pe un preș; îl ocoleau, pășind unul după altul pe pardoseala neacoperită; iar dacă în odaie erau covoare, rămîneau în prag și nu intrau înăuntru. Și încă ceva: trecuseră săptămîni întregi și madam Zilensky părea că nu-și dă nici o osteneală să se aranjeze sau să-și mobileze casa cu alte lucruri decît cu o masă și cîteva paturi. Ușa din față rămînea deschisă zi și noapte și în curînd casa începu să aibă o înfățișare ciudată, pustie, ca locurile părăsite de mulți ani.

Direcția Colegiului avea toate motivele să fie mulțumită de madame Zilensky. Își ținea cursurile

cu o stăruință pasionată. Era capabilă de o profundă indignare dacă o Mary Owens sau o Bernardine Smith nu-și perfecționau trilurile din Scarlatti. Își procură patru pianе pentru clasa ei și puse cîte patru elevi, uimiți, să cînte împreună fugile lui Bach. Gălăgia care se auzea din clasa ei era îngrozitoare, dar pe madame Zilensky pare-se n-o irita de loc și, dacă simpla voință și efortul sînt în stare să ducă la bun sfîrșit o idee muzicală, atunci Colegiul Ryder nimerise cum nu se poate mai bine. Noaptea, madame Zilensky lucra la a douăsprezecea simfonie a ei. S-ar fi putut crede că nu doarme niciodată; indiferent la ce oră din noapte se întîmpla ca domnul Brook să se uite pe fereastră, lumina din camera ei de studiu era aprinsă. Nu, nu, motivul care îl făcuse pe domnul Brook să fie atît de bănuitor în ceea ce o privea pe madame Zilensky nu era un motiv profesional.

Către sfîrșitul lui octombrie, își dădu seama, pentru prima dată în chip neîndoios, că ceva nu e în ordine. Luase prînzul cu madame Zilensky și îl distrase faptul că ea îi povestise cu lux de amănunte despre un safari¹ african la care luase parte în 1928. Către seară ea intra în biroul lui și rămase gînditoare în prag.

Domnul Brook ridică privirea spre ea și întrebă:

— Pot să vă fiu de folos cu ceva?

¹ În Africa centrală și de est, expediție de vînătoare.

— Nu, mulțumesc, răspuse madame Zilensky. Avea o voce gravă, frumoasă, profundă. Sînt doar nedumerită. Vă amintiți de metronom. Oare să-l fi lăsat la franțuzescul acela?

— La cine? întrebă domnul Brook.

— La franțuzescul acela cu care am fost măritată, răspuse ea.

— Francezul, zise blînd domnul Brook. Încercă să și-l închipuie pe soțul lui madame Zilensky, dar mintea lui refuză să-l imagineze. Murmură mai mult pentru sine: Tatăl copiilor.

— Ba nu, zise madame Zilensky cu hotărîre. Tatăl lui Sammy.

Domnul Brook avu brusc o presimțire. O intuiție care pornea din adîncul său îl opri să mai spună ceva. Totuși, simțul de ordine, conștiința, îi cereau să întrebe:

— Și tatăl celorlalți doi?

Madame Zilensky își duse mîna la ceafă și-și ciufuli părul tăiat scurt. Fața îi era visătoare și cîteva clipe nu răspuse. Apoi, spuse liniștit:

— Boris este al unui polonez care cînta la piculină.

— Și Sigmund? întrebă el. Domnul Brook își privi biroul ordonat, teancul de caiete cu exerciții corectate, cele trei creioane ascuțite și elefantul de fildeș pe care-l folosea ca presă pentru hîrtii. Cînd ridică ochii către madame Zilensky era evident că femeia căzuse pe gânduri. Se uita în toate ungherele camerei, încruntîndu-se și mișcîndu-și falca într-o parte și într-alta. În sfîrșit spuse:

— Despre tatăl lui Sigmund vorbeam?

— Ei, nu, zise domnul Brook. Nu e de loc necesar să continuăm.

Madame Zilensky răspuse cu o voce demnă și categorică:

— Era un compatriot.

De fapt puțin îi păsa domnului Brook ce fel de oameni fuseseră. Nu avea prejudecăți; dacă ar fi fost după el, puteai să te căsătorești de șaptesprezece ori și să ai copii chinezi.

Îl sîcîia însă ceva în convorbirea aceasta cu madame Zilensky. Și, dintr-o dată, înțelese despre ce era vorba. Copiii nu semănau de loc cu madame Zilensky, dar semănau perfect unul cu celălalt și, pentru că fiecare avea alt tată, domnul Brook găsi asemănarea surprinzătoare. Dar madame Zilensky închisese acest subiect. Apucă în fugă jacheta de piele și se întoarse să plece.

— Cu siguranță că acolo l-am uitat, zise ea cu o scurtă mișcare a capului. *Chez*¹ franțuzescul acela.

În secția muzicală, activitatea se desfășura liniștit. Domnul Brook nu avea de rezolvat încurcături grave, ca aceea de anul trecut cînd profesoara de harfă fugise pînă la urmă cu un mecanic de la garajul auto. Singura lui grijă era madame Zilensky. Nu reușise să-și dea seama ce mergea prost în raporturile dintre ei, sau de ce avea față de ea sentimente atît de confuze. În primul rînd, era o turistă pasionată și își presăra conversația, fără

¹ La (lb. franceză).

rost, cu referiri la cele mai năstrușnice localități. Era capabilă să nu scoată o vorbă zile întregi, furișându-se pe coridor cu mâinile în buzunarele jachetei de piele, cufundată în gânduri. Apoi, deodată, îl apuca pe domnul Brook de nasturele de la haină și se pornea să turuie un monolog lung și vioi, cu ochii strălucitori și semeți, cu glasul plin de elan. Putea vorbi despre orice sau despre nimic. Totuși, fiecare episod povestit de ea, fără excepție, avea ceva ciudat, era alături cu drumul. Dacă spunea de pildă, că îl va duce pe Sammy la frizer, relatarea aceasta îți lăsa o impresie atât de exotică, de parcă ar fi vorbit despre o după-amiază petrecută la Bagdad. Domnul Brook nu era în stare să o priceapă.

Realitatea i se dezvăluia brusc și limpezi totul, sau cel puțin lămurii situația. Domnul Brook venise devreme acasă și aprinsese focul în sobița din salon. În seara aceea se simțea bine, împăcat cu sine însuși, și stătea în ciorapi în fața focului, cu un volum de William Blake alături, pe măsută, și un pahar cu rachiu de caise plin pe jumătate. Pe la ora zece moțăia, întins comod în fața focului. Prin minte îi umblau frazele muzicale nebuloase ale lui Mahler și frânturi de gânduri.

În această plăcută *amortire* îi venira deodată în minte două cuvinte: „regele Finlandei”. Cuvintele i se părură familiare, dar în primul moment nu își amintea unde le auzise. Apoi, își dădu brusc seama. În după-amiaza aceea, când trecuse prin incinta Colegiului, madame Zilensky îl oprise și începuse o pâlăvrăgeală absurdă, pe care el o ascultase numai cu o ureche. Se gîndea la teancul de

caiete cu exerciții de canoane de la clasa lui de contrapunct. Cuvintele pe care i le spusese și inflexiunile vocii ei îi reveneau acum în minte cu o precizie insidioasă. Madame Zilensky începuse cu următoarea observație:

— Într-o zi, cînd mă aflam în fața unei *pâtiserie* sosi într-o sanie regele Finlandei.

Domnul Brook își îndreptă spatele și puse jos paharul cu rachiu. Femeia asta era patologic de mincinoasă. Aproape fiecare cuvînt pe care îl scotea, în afara orelor de clasă, era un neadevăr. Dacă lucra toată noaptea, te oprea a doua zi să-ți spună că și-a petrecut seara la cinematograful. Dacă își lua masa de prînz la *Taverna Veche*, îți spunea apoi cu convingere că dejunase acasă, cu copiii. Femeia asta era pur și simplu o mitomană și astfel se explica totul.

Domnul Brook își trosni degetele și se ridică de pe scaun. Prima sa reacție fu exasperarea. Nu cumva madame Zilensky avea sinistra idee să se așeze zi de zi la biroul lui și să-l bombardeze cu minciunile ei sfruntate? Pe domnul Brook asta îl scotea din sărite. Umblă de colo-colo prin odaie și se duse apoi în chicinetă să-și facă un sandviș cu sardele.

O oră mai tîrziu, stînd în fața focului, iritarea se transformă într-un fel de nedumerire care-l făcu să mediteze. Își spuse că ceea ce trebuia să facă era să ia în considerație, în mod obiectiv, această situație și s-o privească pe madame Zilensky cu ochiul cu care un medic își privește pacientul bolnav. Minciunile ei erau nevinovate. Ea nu se pre-

făcea cu intenția de a înșela și nu utiliza neadevărurile pe care le spunea pentru a scoate din ele vreun profit oarecare. Îndărătul lor nu se ascundea nici un motiv ; asta te scotea din fire.

Domnul Brook bău tot rachiul care mai rămăsese. Și, încetul cu încetul, către miezul nopții, îi apărură în minte o nouă explicație. Cauza minciunilor spuse de madame Zilensky era dureroasă și simplă. Ea muncise toată viața : la pian, ca profesoară și compunând cele douăsprezece simfonii imense și frumoase. A trudit zi și noapte, a luptat, a pus suflet în munca ei, așa încît nu-i mai rămăsese mare lucru pentru altceva. Om fiind, suferea însă din cauza acestei privațiuni și făcea tot ce putea ca să o compenseze. Cînd își petrecea seara aplecată deasupra uneia dintre mesele din bibliotecă și declara apoi că-și ocupase timpul jucînd cărți, își închipuia poate că reușise să facă deodată ambele lucruri. Prin minciuni ea trăia viața unei alte persoane. Minciunile îi dublau puținul timp liber rămas după muncă și îi întregeau zdrențuita rămășiță a vieții personale.

Domnul Brook privi focul și văzu în minte chipul lui madame Zilensky : trăsături grave, ochi întunecați, obosiți și gură fină. Îl cuprinsese o mare căldură față de ea și un sentiment de milă, de ocrotire și de grozavă înțelegere. O senzație de tulburare, plină de farmec, puse cîtva timp stăpînire pe el.

Apoi, se spală pe dinți și își puse pijamaua. Trebuia să fie practic. Ce lămurea cu asta ? Francezul, polonezul cu piculina, Bagdadul ? Și copiii,

Sigmund, Boris, Sammy ? Cine erau toți aceștia ? Să fi fost într-adevăr copiii ei sau îi adunase pur și simplu de pe undeva ? Domnul Brook își șterse ochelarii și îi puse pe noptieră. Trebuia să aibă imediat o discuție cu ea ; altfel s-ar crea în secția lor o situație cît se poate de critică. Era două noaptea. Se uită pe fereastră și văzu că la madame Zilensky mai ardea încă lumina. Domnul Brook se sui în pat și în întunericul camerei își compuse niște înfățișări teribile, încercînd să plănuiască ce-i va spune a doua zi.

Către ora opt, domnul Brook se afla la el în birou. Stătea la pîndă în dosul mesei, gata să o oprească pe madame Zilensky cînd va trece prin coridor. Nu avu mult timp de așteptat și, de îndată ce îi auzi pașii, o strigă.

Madame Zilensky se opri în prag. Părea tulburată și istovită.

— Bună dimineța ! M-am odihnit atît de bine astă noapte, zise ea.

— Vă rog să luați loc, îi spuse domnul Brook. Aș dori să stau puțin de vorbă cu dumneavoastră.

Madame Zilensky își puse mapa alături și se lăsă să cadă obosită în fotoliul din fața lui.

— Da ?

— Cînd treceam ieri prin clădirea Colegiului, mi-ați spus ceva, rosti el încet. Și dacă nu mă înșel era vorba despre o patiserie și despre regele Finlandei. Nu-i așa ?

Madame Zilensky întoarse capul și se uită cercetător într-un colț al pervazului.

— Ceva despre o patiserie, repetă el.

Fața ei obosită se luminează.

— Desigur, spuse repede. V-am povestit scena în care cu stăteam în fața acelei prăvălii și regele Finlandei...

— Madame Zilensky ! strigă domnul Brook. Nu există regele Finlandei !

Madame Zilensky păru complet zdrobită. După o clipă începu din nou :

— Mă aflu în fața patiseriei lui Bjarne și când întorc privirea de la prăjituri, îl văd deodată pe regele Finlandei...

— Madame Zilensky, v-am spus doar, nu există regele Finlandei.

— La Helsingfors, începu ea cu disperare, și el o lăsa să vorbească pînă ajunse să-l pomenească din nou pe rege, dar nici un cuvînt mai mult.

— Finlanda este o țară democratică, zise el. Nu este posibil să-l fi văzut pe regele Finlandei. Așa că ceea ce ați spus este un neadevăr. Pur și simplu un neadevăr !

Domnul Brook nu a mai putut să uite tot restul vieții lui expresia pe care o avusese madame Zilensky în clipa aceea. Ochii ei exprimau mirare, neliniște și groaza de a se simți încolțită. Avea privirea cuiva care-și vede sfârșit, distrus întreg universul launtric.

— Îmi pare rău, zise domnul Brook, cu sinceră simpatie.

Madame Zilensky își reveni însă. Ridicînd capul, spuse cu răceală.

— Eu sînt finlandeză.

— Nu mă îndoiesc de asta, răspunse domnul Brook. Gîndindu-se însă mai bine, se îndoii puțin.

— M-am născut în Finlanda și sînt cetățeană finlandeză.

— E foarte posibil să fie așa, zise el, cu vocea mai ridicată.

— În timpul războiului, continuă ea pătimaș, am condus o motocicletă și am fost curier.

— Nu vorbim acum de patriotismul dumitale.

— Tocmai acum cînd sînt pe punctul de a scoate primele lucrări.

— Madame Zilensky, exclamă domnul Brook. Mîinile lui se încheștară de marginea biroului. Asta este o digresiune deplasată. Fapt este că ați afirmat și ați susținut că ați văzut... că ați văzut... Dar nu fu în stare să termine. Expresia figurii ei îl opri. Era de o paloare mortală și în jurul gurii se formaseră umbre. Ținea ochii larg deschiși ca un om condamnat, dar mîndru. Și domnul Brook se simți brusc aidoma unui ucigaș. Un val de sentimente — înțelegere, remușcare și iubire nesăbuită — îl făcu să-și acopere fața cu mîinile. Nu fu în stare să vorbească pînă cînd nu se potoli vîlmășagul din sufletul său și atunci zise foarte încet :

— Da, desigur. Regele Finlandei. Și era drăguț ?

Peste o oră, domnul Brook privea pe fereastra biroului său. Copacii de pe liniștita stradă West-bridge erau aproape desfrunziți și clădirile cenușii ale Colegiului aveau o înfățișare calmă, tristă. În

timp ce privea cu indiferență acest tablou familiar, îl zări pe bătrînul Airedale, cîinele lui Drakes, care trecea legănîndu-se, pe stradă. Văzuse de sute de ori scena asta. De ce îl impresionează acum într-un chip atît de ciudat ?

Își dădu seama cu un fel de mirare detașată că bătrînul cîine fugea înapoi pe stradă. Domnul Brook îl urmări pînă cînd dispăru și își reluă apoi corectarea exercițiilor de canoane de la clasa de contrapunct.

Vilegiaturistul

Vilegiaturistul

În dimineța aceasta trecu de la somn la trezie cu imaginea Romei în minte : fîntîni arteziene, străzi înguste, arcuite, cetatea aurie presărată cu flori și pietre șlefuite de timp. Într-o asemenea stare, de semiconștiență, se vedea cîteodată la Paris, în vilegiatură, sau în Germania, printre ruinele din timpul războiului, în Elveția la schi sau într-un hotel înconjurat de zăpadă. Alteori se închipuia pe un cîmp întelenit din Georgia sau, în zori de zi, la vînătoare. În dimineța aceasta, în visurile fără vîrstă, vedea Roma.

John Ferris se trezi din somn într-o cameră dintr-un hotel newyorkez. Avea senzația că i se va întâmpla ceva neplăcut, dar nu știa ce anume. Această impresie, pe care ocupațiile matinale o estompară, stăruia în el chiar după ce se îmbracă și coborî în hol. Era o zi de toamnă senină și soarele palid se strecura printre zgîrie-norii pastelati. Ferris intră în drugstorul alăturat și se așeză în boxa din fund, la fereastra care dădea spre trotuar. Comandă o gustare obișnuită în America : ouă jumări și cîrnați.

Ferris venise de la Paris pentru înmormîntarea tatălui său, care avusese loc săptămîna trecută, în orașul său natal din Georgia.

Moartea îl surprinse și îl făcu să-și dea seama că tinerețea s-a dus. Părul i se rărea și vinele proeminente pulsau la tîmplele pleșuve acum. Trupul, cu excepția unui început de burtă, îi fusese cruțat încă. Ferris îl iubise pe tatăl său și legătura dintre ei fusese cîndva deosebit de strînsă, însă anii destrămaseră oarecum acest devotament filial ; moartea, deși de mult timp așteptată, îl deprimase în chip nebanuit. Rămăsese acasă cît a putut de mult, cu mama și frații săi. Avionul de Paris urma să plece a doua zi de dimineață.

Ferris își scoase agenda cu adrese ca să caute un număr. Întorcea paginile din ce în ce mai atent. Nume și adrese din New York, din diferite capitale europene, altele mai șterse din statul său de baștină, din sud. Denumiri tipărite și decolorate, altele șterse, lățite. Betty Wills : o iubită întîmplătoare, măritată acum. Charlie Williams : rănit

în pădurea Hürtgen ; de atunci nu mai știa nimic de el. Bunul și dragul Williams — oare mai trăiește, sau a murit ? Don Walker de la televiziune — s-a îmbogățit. Henry Green : accidentat la schi, după război, se spune că acum este în sanatoriu. Cozie Hall : auzise că a murit. Imprudenta, vesela Cozie ! Părea ciudat că și ea, copila nebunatică, putea să moară. Cînd închise agenda, Ferris avu o senzație de nesiguranță, de nimicnicie, aproape de frică.

În clipa aceea tresări brusc. Uitîndu-se afară pe fereastră, o văzu deodată pe stradă pe fosta lui soție, mergînd agale. Elizabeth trecu foarte aproape de el. Nu fu în stare să înțeleagă tresărirea sălbatică a inimii, nici senzația de tulburare și de farmec ce stăruia încă după ce ea trecuse.

Ferris achită repede consumația și se repezi afară, în stradă. Elizabeth se opri la colț, așteptînd să traverseze Fifth Avenue. Se îndreptă grăbit spre ea cu intenția de a-i vorbi, însă semafoarele își schimbă culoarea și Elizabeth traversă strada înainte ca el s-o ajungă. Ferris se luă după ea. Cînd ajunse pe trotuarul celălalt, ar fi putut s-o prindă din urmă cu ușurință, însă își dădu seama că întîrzia în mod inexplicabil. Frumosul ei păr castaniu era coafat cu simplitate și, în timp ce se uita la ea, Ferris își aminti de observația pe care o făcuse odinioară tatăl lui că Elizabeth avea o „ținută frumoasă“. Ea coti după primul colț și Ferris o urmări, deși acum nu mai avea intenția s-o ajungă. Se întrebă ce putea să însemne tulbu-

rarea provocată de vederea Elizabethei, mâinile care i se umezeau, bătaile puternice ale inimii.

Trecuseră opt ani de când Ferris o văzuse pentru ultima oară pe fosta lui soție. Știa că se recăsătorise de mult și că avea copii. În ultimii ani se gândise rareori la ea. La început, însă, după divorț, pierderea ei a fost cît pe ce să-l distrugă. După ce timpul îl liniștise, se îndrăgostise din nou și apoi iarăși. Acum Jeannine era iubita lui. Fără îndoială, iubirea pentru fosta lui soție trecuse de mult. Atunci, de ce zguduirea asta a trupului, zbuciumul sufletului? Inima lui împovărată nu se potrivea de loc cu ziua de toamnă limpede, însorită. Ferris se întoarse brusc și o porni cu pași mari, aproape alergînd, înapoi la hotel.

Deși nu era nici ora unsprezece, Ferris își turnă de băut. Se trînti într-un fotoliu, ca un om istovit, umplîndu-și paharul cu coniac și apă. Avea o zi întreagă în fața lui, căci pleca mîine dimineață cu avionul la Paris. Recapitulă ce avea de făcut: să-și ducă bagajele la Air-France, să ia masa cu șeful său, să cumpere pantofi și un pardesiu. Și altceva? ...mai era ceva? Ferris bău paharul pînă la fund și deschise cartea de telefon.

Hotărîrea de a-și chema fosta soție a fost impulsivă. Numărul era trecut pe numele soțului ei, Ray Bailey, și fără să mai stea mult pe gânduri îl formă. El și Elizabeth își trimiseseră felicitări de Crăciun și, cînd primise vestea că s-a căsătorit, Ferris îi dăruise o trusă de sculptură. Nu avea nici un motiv să nu o cheme la telefon. Dar, în timp

ce aștepta, ascultînd soneria de la celălalt capăt al firului, îl chinuia teama.

Răspunse Elizabeth; vocea ei cunoscută îi produsese un nou șoc. Fu nevoit să-și repete numele de două ori, dar cînd înțelese cine o caută, glasul ei păru bucurios. O lămuri că se află în oraș doar pentru ziua aceea. Ea îi spuse că aveau bilete la teatru, dar îi propuse să vină la cină mai devreme. Ferris îi răspunse că ar fi încîntat.

În timp ce trecea de la o treabă la alta, îl obseda din cînd în cînd impresia că a uitat un lucru important. Spre seară, făcu baie și se schimbă, gîndindu-se deseori la Jeannine; mîine, noapte va fi la ea. „Jeannine, îi va spune el, cînd eram la New York s-a întîmplat să mă întîlnesc cu fosta mea soție. Am cinat cu ea. Și cu soțul ei, bineînțeles. Mi s-a părut ciudat să o întîlnesc după atîția ani.”

Elizabeth locuia în East Fifties. În timp ce străbătea cu taxiul cartierul select al orașului, întrezări la intersecții asfințitul întîrziat al soarelui, dar pînă să ajungă la destinație, se și lăsase întunericul de toamnă. Apartamentul se afla la etajul șapte într-un bloc cu vestibul spațios și portar.

— Poștiți, domnule Ferris.

Așteptîndu-se să fie întîmpinat de Elizabeth sau chiar de soțul ei, pe care nu și-l putea imagina, Ferris fu surprins cînd îl văzu pe copilul pistruiat, cu părul roșu. Știa că aveau copii, dar refuzase, în sinea lui, să-i admită. Surpriza îl făcu să se retragă un pas, stîngaci.

— Acesta este apartamentul nostru, spuse copilul cu politețe. Nu sînteți domnul Ferris? Eu sînt Billy. Poștiți înăuntru.

Trecînd din hol în salon, o nouă surpriză îl aștepta : soțul. Afectiv, nu-l acceptase nici pe el. Bailey era un om masiv, cu părul roșu și cu gesturi măsurate. Se ridică și îi întinse mîna în semn de bun venit.

— Eu sînt Bill Bailey. Îmi pare bine că te cunosc. Elizabeth vine numaidecît. E aproape gata îmbrăcată.

Ultimul cuvînt stîrni un val de emoții, de amintiri din trecut. Frumoasa Elizabeth goală și rumenă în fața băii. Pe jumătate îmbrăcată, la oglinda de la toaletă, pieptănîndu-și frumosul păr castaniu. Plăcuta ei carnație catifelată era fără îndoială atrăgătoare în momentele de intimitate.

Ferris se smulse din valul acesta de amintiri nepoftite și se strădui să întîlnească privirea lui Bill Bailey.

— Billy, vrei te rog să aduci tava aceea cu băuturi de pe masa din bucătărie ?

Copilul ascultă imediat și, după plecarea lui, Ferris spuse pe un ton amabil :

— Strașnic băiat aveți !

— Așa credem și noi.

Tăcere totală pînă cînd copilul reveni cu tava pe care se aflau pahare și un *shaker* de cocktail cu Martini. În timp ce se preparau băuturile, se învioră și conversația : vorbiră despre Rusia, despre New York în anotimpul ploios și despre apartamentele din Manhattan și Paris.

— Mîine, toată ziua, domnul Ferris va zbura peste ocean, spuse Bailey băiețușului care se cocoșase, tăcut și cuviincios, pe brațul fotoliului. Pun

rămășag că ți-ar plăcea să călătorești clandestin în geamantanul lui.

Billy își dădu la o parte bretonul moale.

— Doresc să zbor cu un avion și să fiu reporter ca domnul Ferris. Apoi, adăugă deodată cu convingere : Asta-i ceea ce aș dori să fac cînd am să fiu mare.

Bailey zise :

— Credeam că vrei să te faci medic.

— Sigur că da, spuse Billy. Aș vrea să le fac pe amîndouă. Și aș mai vrea să fiu și savant atomist.

Elizabeth intră, purtînd în brațe o fetiță.

— Oh, John, zise ea. Așeză fetița pe genunchii tatălui. Îmi pare grozav de bine că te văd. Sînt teribil de mulțumită că ai putut veni.

Fetița stătea serioasă pe genunchii lui Bailey. Purta o rochie de mătase roz pal, avînd platca împodobită cu trandafiri. O panglică de mătase de aceeași culoare îi strîngea la spate buclele bălaie, mătăsoase. Pielea îi era bronzată și ochii căprui, veseli, păreau stropiți cu aur. Cînd se întinse și puse degetele pe ochelarii cu ramă de baga ai tatălui, el îi scoase și o lăsă o clipă să privească prin ei.

— Ei, cum e Candy ?

Elizabeth era foarte frumoasă, poate mai frumoasă decît își dăduse el vreodată seama. Părul ei curat, neted, strălucea. Fața era mai caldă, luminoasă și senină. În ambianța familiei avea o frumusețe de madonă.

— Nu te-ai schimbat aproape de loc, zise Elizabeth, dar a trecut mult timp.

— Opt ani. Mîna lui atinse aproape involuntar p r ul care i se r rea, în timp ce continuau să- i spună amabilit  i.

Ferris se sim i deodată un spectator, un intrus printre ace ti Bailey. De ce venise ? Pentru el era o suferin  . Via a pe care o ducea i se părea at t de singuratică printr  sf r m turile anilor, o colan  fragilă pe care nu se mai putea sprijini nimic. Sim ea că nu mai poate îndura atmosfera aceasta de familie.

Se uită la ceas.

— Pleca i la teatru ?

— E tare urît din partea noastră, zise Elizabeth, dar am promis de mai bine de o lună. Cu siguran   însă, John, că ai să revii pe acasă într-una din zilele astea. Sper că nu ai să devii un expatriat, nu-i a a ?

— Expatriat, repetă Ferris, nu prea îmi place cuv ntul.

— Ce cuv nt  i s-ar potrivi mai bine ?  ntreb  Elizabeth.

El se g ndi o clipă.

— Mai curînd vilegiaturist.

Ferris se uită din nou la ceas  i Elizabeth se scuză încă o dată.

— Măcar să fi știut din timp...

— R m n doar astăzi în ora . Am venit pe ne şteptate.  tii, Papa a murit s pt m na trecută.

— Papa Ferris a murit ?

— Da, la Johns-Hopkins. A zăcut acolo aproape un an. L-am  nmorm ntat acasă, în Georgia.

— Oh, ce rău îmi pare, John ! Papa Ferris a fost totdeauna o slăbiciune a mea.

Băiatul ieși din spatele fotoliului în a a fel  n t s-o poată privi pe mama sa în fa  .  ntreb  :

— Cine a murit ?

Ferris nu mai fu atent la ce i se răspunse ; se gîndea la moartea tatălui său. Văzu din nou corpul întins în co ciug, pe c ptu eala de mătase. Carnea cadavrului era ciudat de ro ie  i m inile binecunoscute zăceau grele, împreunate peste stratul de trandafiri  ndolia i. Amintirea se șterse  i Ferris se trezi la auzul vocii calme a Elizabeth.

— Tatăl lui Ferris, Billy, o persoană într-adevăr minunată. Tu nu l-ai cunoscut.

— Dar de ce  i spui Papa Ferris ?

Bailey  i Elizabeth schimbară între ei o privire st njenit . Bailey fu acela care răspunse la întrebarea copilului.

— Cu mult timp înainte, mama ta  i domnul Ferris au fost c   tor i . Înainte de a te na te tu — cu mult înainte.

— Domnul Ferris ?

B ie a ul îl privi lung pe Ferris, surprins  i neîncrezător. C nd ochii lui Ferris  i  nt lnir  privirea, exprimau  i ei neîncredere.

Să fi fost adevărat că în nop ile de dragoste, el  i spunea acestei străine, Elizabeth, „R  u ca mea scumpă”, să fi fost adevărat că au trăit împreună, că au  mp rt  it poate o mie de zile  i nop i  i că —  n cele din urmă — i-au chinuit pe amîndoi brusca singurătate, destrămarea edificiului iubirii conjugale, bucată cu bucată (gelozie, băutură  i certuri pentru bani) ?

Bailey spuse copiilor :

— Mi se pare că e ora cinei pentru cineva. Hai-deți.

— Dar, tăticule. Mama și domnul Ferris... eu...

Privirea stăruitoare, nedumerită a lui Billy, în care licărea dușmănia, îi reaminti lui Ferris de privirea altui copil. Era micuțul fiu al Jeanninei, un băiat de șapte ani, cu o față mică, posomorâtă și genunchi noduroși, pe care Ferris îl evita și, de obicei, îl uita.

— Hai, înainte marș. Bailey îl îndreptă încetisor pe Billy către ușă.

— Și acum, spune noapte bună băiete.

— Noapte bună, domnule Ferris. Apoi adăugă cu indignare : credeam că voi rămîne aici la prăjitură.

— Poți să vii după aceea pentru prăjitură, zise Elizabeth. Fugi acum cu tăticu la cină.

Ferris și Elizabeth rămaseră singuri. Tăcerea din primele clipe le arată cât de dificilă era situația. Ferris ceru permisiunea să-și mai umple paharul și Elizabeth puse shaker-ul de cocktail lîngă el, pe masă. Ferris se uită apoi la pianul impozant și observă notele așezate pe suportul lui.

— Cîți tot așa de frumos ca înainte ?

— Îmi face încă plăcere.

— Te rog cîntă, Elizabeth !

Elizabeth se ridică îndată. Promptitudinea cu care cînta atunci cînd era solicitată fusese totdeauna o politete a ei. Nu se lăsa niciodată rugată, nu se scuza. Acum o îndemna spre pian și graba unei destinderi.

Începu cu un preludiu și o fugă de Bach. Preludiul iradia veselie, întocmai cum o prismă iradia

lumina dimineată într-o cameră. Prima voce a fugii enunță tema pură și solitară, care se repetă, împletindu-se cu vocea a doua și reveni apoi într-o melodie complicată care se desfășura senin, orizontal, cu o măreție calmă. Motivul principal era întretesut cu alte două motive, înfrumusețat cu numeroase broderii, cînd dominînd, cînd lăsîndu-se dominat ; era sublim ca orice lucru unic care nu se teme de integrarea într-un tot. Către sfîrșit, ansamblul sonor deveni mai dens, pentru o ultimă expunere amplă a primului motiv dominant și fuga se termină cu un acord final concludent. Ferris își sprijini capul de speteaza fotoliului și închise ochii. În liniștea care urmă, din camera de lîngă vestibul se auzi o voce limpede, subțire :

— Tăticule, cum a putut mama și domnul Ferris... O ușă se închise repede.

Pianul reîncepu. Ce era bucată aceasta ? Neidentificată, dar cunoscută, melodia limpede zăcuse, dormitînd multă vreme în inima lui. Acum îi aducea aminte de alte timpuri, de alte locuri — era bucată pe care o cînta Elizabeth de obicei. Cîntecul delicat stîrnea un val de amintiri. Ferris se simțea pierdut în vârtejul de năzuințe, conflicte, dorințe contradictorii. Era ciudat că melodia care provocase această tumultoasă dezordine era atît de senină, de transparentă. Desfășurarea ei fu întreruptă de apariția fetei din casă.

— Ma'am Bailey, am adus la masă.

Chiar atunci cînd stătea la masă, instalat între amfitrion și amfitrioană, melodia neterminată continua să-i umbrească buna dispoziție. Era puțin amețit.

— *L'improvisation de la vie humaine*¹, spuse el. Nimic nu te face mai conștient de improvizația existenței umane decît o melodie neterminată. Sau o agendă veche.

— Agendă ? repetă Bailey. Apoi tăcu rezervat, politicos.

— Ai rămas același băiat mare, Johnny, spuse Elizabeth, cu o urmă de veche tandrețe.

În seara aceea se servi o cină ca cele din sud. Meniul cuprindea felurile de mîncare pe care le prefera el odinioară.

Mîncară pui fripți, budincă de porumb și cartofi cu glazură dulce. În timpul mesei, Elizabeth fu aceea care întreținu conversația atunci cînd tăcerile se prelungeau. Și astfel se întîmplă că Ferris ajunse să vorbească despre Jeannine.

— Prima dată am întîlnit-o pe Jeannine toamna trecută, în Italia, cam pe vremea asta. E cîntăreață și are un angajament la Roma. Cred că ne vom căsători curînd.

Cuvintele sunau atît de adevărat, atît de inevitabile, încît în primul moment Ferris nu-și dădu seama că spusese o minciună. În anul acela nu vorbise niciodată cu Jeannine despre căsătorie. Și de fapt ea era încă măritată cu un rus alb — care avea o agenție de schimb la Paris — de care trăia despărțită de cinci ani. Era însă prea tîrziu ca să mai repare minciuna. De altfel, Elizabeth tocmai spunea :

¹ Improvizația vieții omenești (în lb. franceză).

— Mă bucur sincer de vestea asta. Felicitări, Johnny.

El încercă să restabilească adevărul. La Roma, toamna este atît de frumoasă ! Înflorită și îmbalsămată. Apoi adăugă :

— Jeannine are un băiețel de șase ani. Un puști ciudat, care știe trei limbi. Mergem cîteodată la Tuileries.

Mîntea din nou — se dusesse o singură dată cu băiatul în grădină. Copilul acela străin, bolnăvicios, îmbrăcat în pantaloni scurți care-i dezgoleau picioarele ca niște fuse, își vîslise singur barca pe lacul din albia de beton și călărise poneiul. Copilul dorise să meargă și la teatrul de păpuși. Nu le mai rămăsese însă timp, căci Ferris avea o întîlnire la hotelul Scribe. Îi promisese că vor merge la *Guignol*¹ într-o altă după-amiază. Îl dusesse pe Valentin doar o singură dată la Tuileries.

Se auzi gălăgie. Slujnica aduse tortul cu glazură albă, împodobit cu lumînările roz. Copiii veniră și ei în pijamale. Ferris nu înțelegea încă despre ce e vorba.

— La mulți ani, John, zise Elizabeth. Suflă în lumînări.

Ferris își aminti că era ziua lui de naștere. Lumînările se stinseră pe rînd și mirosul de ceară arsă stăruia în cameră. Ferris împlinea treizeci și opt de ani. Vinele de la tîmple i se îngroșaseră și pulsau vizibil.

¹ Teatrul de marionete din Paris, purtînd numele unui vestit personaj al păpușarilor francezi.

— E timpul să plecați la teatru.

Ferris îi mulțumi Elizabethei pentru masa de aniversare și își luă rămas bun așa cum se cuvine. Întreaga familie îl conduse pînă la ușă.

Afară, luna subțire strălucea sus pe cer, peste vîrfurile zgîrie-norilor întunecați. Pe străzi sufla un vînt rece. Ferris porni grăbit către Third Avenue și opri un taxi. Privi orașul în noapte, cu atenția ascuțită pe care o ai cînd pleci poate fără să te mai întorci. Era singur. Abia aștepta să se vadă în avion și să înceapă călătoria.

A doua zi privea de sus, din văzduh, orașul incendiat de soare, care arăta ca o jucărie cu contururi precise. America rămăsese în urmă și vedea doar oceanul Atlantic și îndepărtatul țărm european. Oceanul se zărea lăptos și calm, dedesubtul norilor. Ferris moțăise cea mai mare parte a zilei. Către asfințit se gîndi la Elizabeth și la vizita din seara precedentă. Se gîndea cu jînd la Elizabeth, în mijlocul familiei ei, cuprins de o ușoară invidie și de un inexplicabil regret. Încercă să-și amintească melodia : aria aceea neterminată, care l-a impresionat atît de mult. Cadența și cîteva sunete fără legătură erau tot ce-i rămăsese din ea ; pînă și tema îl ocolea. În locul ei, regăsi însă prima temă din fuga pe care o cîntase Elizabeth — dar aceasta îi reveni în minte inversată, în bătaie de joc, într-o tonalitate minoră. Suspendat deasupra oceanului nu se mai simțea frămîntat de lucruri trecătoare și nici de singurătate și se gîndea senin la moartea tatălui său. Pe la ora cinci, avionul ajunse la țărmul Franței.

La miezul nopții, Ferris traversa Parisul într-un taxi. Era o noapte înnoirată și luminile din *Place de la Concorde* se zăreau învăluite în ceață. Bistrourile de noapte scînteiau, oglindite în asfaltul umed. Ca întotdeauna, după un zbor peste ocean, simțea cît de bruscă e schimbarea continentelor. Dimineața la New York, noaptea la Paris. Ferris avu conștiința dezordinii din viața lui : o succesiune de orașe, de iubiri trecătoare ; și timpul, scurgerea sinistrală a anilor, mereu, mereu timpul.

— *Vite, vite !*, strigă el înspăimîntat. *Dépêchez-vous !*¹

Îi deschise ușa Valentin. Băiețușul era în pijama și purta pe deasupra un halat roșu, prea mare pentru el. Ochii lui cenușii erau umbriți și clipiră în timp ce Ferris pătrunse în apartament.

— *J'attends maman*².

Jeannine cînta într-un local de noapte. Va veni acasă abia peste o oră. Valentin se înapoie la desenul său, ghemuindu-se cu creioanele peste hîrtia de pe podea. Ferris privi desenul — era un cîntăreț de banjo, cu note și linii ondulate în interiorul unui balon, ca în ilustrațiile din comicsuri.

— O să mergem din nou la Tuileries.

Copilul privi în sus și Ferris îl trase aproape de genunchii săi. Își aminti brusc melodia, aria neterminată pe care o cîntase Elizabeth. Fără să-și dea seama, amintirea nu mai era pentru el ceva apă-

¹ Repede ! Repede ! Grăbește-te ! (în lb. franceză).

² O aștept pe mama (în lb. franceză.).

sător, aducându-i de data aceasta doar nespusa bucurie a recunoașterii.

— *Monsieur Jean*, spuse copilul, l-ai văzut ?

Încurcat, Ferris nu se gândi decît la celălalt copil, la băiatul pistruiat, răsfățatul familiei.

— Pe cine să văd, Valentin ?

— Pe tatăl dumitale, care a murit în Georgia. Copilul adăugă : Totul a fost așa cum trebuie ?

Ferris spuse repede :

— O să mergem mai des la Tuileries — să călărești poneiul. O să ne ducem la *Guignol*. O să vedem spectacolul cu păpuși și n-o să ne mai grăbim niciodată.

— *Monsieur Jean*, zise Valentin, la *Guignol* este închis acum !

Din nou, spaima anilor pierduți și a morții Valentin, sensibil și încrezător, cuibărit încă în brațele sale. Obrazul său atinse obrazul catifelat al copilului și simți mîngîierea genelor delicate. Strînse cu disperare copilul în brațe, de parcă un sentiment atît de trecător ca iubirea lui ar fi putut ține în frîu scurgerea timpului.

Un copac, o stîncă, un nor

Un copac, o stîncă, un nor

În dimineța aceea ploua și era încă foarte întuneric. Cînd ajunse la autobuzul-cafenea, băiatul își terminase aproape cursa și intră să bea o ceașcă de cafea. Proprietarul cafenelei, deschisă toată noaptea, era un tip acru și cărpănos, cu numele de Leo. După strada rece și pustie, cafenea îi păru luminoasă și primitoare. La teighea stăteau doi soldați, trei muncitori de la filatura de bumbac, iar într-un colț un om încovoiat, care își cufundase nasul și jumătate din față în cana cu bere. Băiatul purta o caschetă de aviator. Intrînd în cafenea, își descheie curea de sub bărbie și

ridică clapa dreaptă deasupra urechii mici și înroșite. Când își bea cafeaua, se întâmpla uneori să i se adreseze câte cineva, prietenos. În dimineața aceasta însă, Leo nu se uită la el și nimeni nu-i vorbește. Plăti consumația și tocmai când era gata să iasă, o voce îl strigă :

— Fiule ! Hei, fiule !

Se întoarce, și omul din colț îl cheamă, făcându-i semn cu degetul și dînd din cap. Își înalță obrazul din cana cu bere și părul deodată foarte fericit. Era înalt și palid, cu nas mare și păr portocaliu, decolorat.

— Hei, fiule !

Băiatul se îndreaptă către el ; era un băiat pîr-pîriu de vreo doisprezece ani, cu un umăr mai ridicat decît celălalt din cauza greutății sacului cu hîrtie. Fața îi era suptă, pistruiată, și avea ochi rotunzi de copil.

— Ce-i dom'le ?

Omul puse mîna pe umărul băiatului, îi apucă apoi bărbia și îi întoarse încet fața dintr-o parte în alta. Puștiul se trase înapoi, stînjinit.

— Ei, ce-ți veni ?

Vocea băiatului răsună speriată ; în cafenea se făcu deodată liniște.

Omul spuse încet :

— Mi-ești drag.

La tejghea, oamenii rîseră. Băiatul, care se trăsesese în lături, încruntat, nu știa ce să facă. Se uită la Leo, peste tejghea, dar Leo îl privea cu un rînjă batjocoritor, plictisit. Băiatul încercă și el să rîdă. Dar omul era serios și trist.

— N-am vrut să te necăjesc, fiule ! Stai jos și bea o bere cu mine. Trebuie să lămuresc ceva.

Prudent, cu coada ochiului, băiatul iscodi oamenii de la tejghea ca să vadă ce trebuie să facă. Dar ei se întoarseră la berea sau la gustarea lor și nu-l luară în seamă. Leo puse pe tejghea o ceașcă cu cafea și o căniță cu frișcă.

— E minor, spuse Leo.

Băiatul se cocoță pe scaun. Urechea de sub clapa întoarsă a caschetei era foarte mică și roșie. Omul dădu din cap spre el cu gravitate.

— E important, zise. Apoi, duse mîna la buzunarul din spate și scoase de acolo ceva pe care îl puse în căușul palmei ca să vadă și băiatul.

— Uită-te cu luare-aminte.

Băiatul privi atent, dar nu era nimic de privit cu luare-aminte. În palma lui mare, jengoasă, omul ținea o fotografie. Era chipul unei femei, dar atît de șters încît nu se vedea clar decît pălăria și rochia pe care le purta.

— Vezi ? întrebă omul.

Băiatul încuviință din cap, iar omul puse în palmă o altă fotografie. Femeia se afla pe o plajă în costum de baie. Din pricina costumului părea să aibă un pîntece foarte mare. Acesta era primul lucru care îi sărea în ochi.

— Te-ai uitat bine ? Omul se aplecă mai mult și în cele din urmă întrebă : Ai mai văzut-o vreodată ?

Băiatul rămase nemișcat, privindu-l pieziș.

— Din câte știu, nu.

— Ei bine, omul suflă peste fotografii și le puse din nou în buzunar. Asta a fost nevastă-mea.

— A murit ? întrebă băiatul.

Omul clătină încet din cap, își țuguie buzele de parcă ar fi fost gata să fluiera, și răspunse tărăgănat :

— Nuuu... Am să te lămuresc.

Berea rămăsese în fața lui pe tejghea, într-o cană mare, pămîntie. N-o ridică la gură, ci se aplecă și își propti fața de buza cîinii, rămînînd astfel un timp. Apoi, o înclină cu amîndouă mîinile și sorbi.

— Ai să adormi într-o noapte cu nasul ăla mare într-o cană și ai să te îneci, zise Leo. „Trecător distins se înecă în bere“. Asta ar fi o moarte nostimă !

Băiatul încercă să-i atragă atenția lui Leo. În timp ce omul nu se uita la el, puștiul se strîmbă, mișcîndu-și buzele ca să întrebe pe mutește : „E beat“ ? Dar Leo ridică doar din sprîncene și se întoarse să pună pe grătar cîteva feliuțe roz de costiță. Omul împinse cana alături, își îndreptă spatele și își încrucișă pe tejghea mîinile obosite și strîmbe. Cînd îl privi pe băiat, fața îi era tristă. Nu clipea, dar din cînd în cînd pleoapele îi coborau ușor, cu delicată gravitate, peste ochii de un verde șters. Se apropiiau zorile și băiatul sălta povara sacului cu hîrtie.

— Am să-ți vorbesc despre dragoste, zise omul. Pentru mine este o știință.

Băiatul alunecase aproape cu totul de pe scaun. Dar omul ridică arătătorul. Era în el ceva care îl reținu pe băiat și nu-l lăsă să plece.

— Acum doisprezece ani m-am însurat cu femeia din fotografie. Mi-a fost soție timp de un an, nouă luni, trei zile și două nopți. Am iubit-o. Da... își dresе glasul răgușit, tremurător și spuse încă o dată : am iubit-o. Credeam că și ea mă iubește. Eram mecanic de locomotivă. Avea acasă tot confortul și belșugul unui cămin. Nici prin gînd nu mi-ar fi trecut că nu e mulțumită. Dar știi ce s-a întîmplat ?

— Miauu ! făcu Leo.

Omul nu-și dezlipi ochii de pe fața copilului.

— M-a părăsit. M-am întors acasă într-o seară și casa era goală și ea plecase. M-a părăsit.

— Cu un tip ? întrebă băiatul.

Omul puse încet palma pe tejghea.

— Bineînțeles, fiule. O femeie nu pleacă așa, de una singură. În cafenea era liniște. Afară, în stradă, ploaie domoală, întunecată, fără sfîrșit. Leo apăsă cu dinții furculiței sale lungi costița care se frigea.

— Așadar, de unsprezece ani alergi după cai verzi pe pereți. Pungaș bătrîn și zdrențăros !

Omul îl privi pentru prima oară pe Leo.

— Te rog să nu fii vulgar. De altfel, nu vorbeam cu dumneata. Se întoarse către băiat și îi șopti în taină, plin de încredere :

— Să nu-i dăm nici o atenție ! De acord ?

Băiatul încuviință din cap, șovăielnic.

— Așa a fost, continuă omul. Sînt un om care simte multe. Toată viața m-a emoționat cîte ceva. Un clar de lună, picioarele unei fete drăguțe. Cîte și mai cîte. Dar important era că, atunci cînd mă bucuram de ceva, trăiam sentimentul ciudat

că nu mă puteam lega de nimic. Nimic nu părea să se împlinească în mine sau să mi se potrivească. Femei? Am cunoscut destule. Aceeași senzație. După ce le cunoșteam, nu mă puteam lega. Eram un bărbat care nu iubise niciodată.

Își lăsă pleoapele în jos, încet de tot, ca pe o cortină la sfârșitul unei scene dintr-o piesă. Când vorbi din nou, vocea îi era agitată și vorbele îi ieșeau din gură repezite. Lobii urechilor mari, clăpăuge, păreau că tremură.

— Apoi am întâlnit-o pe femeia aceasta. Aveam cincizeci și unu de ani, iar ea spunea mereu că are treizeci. Am întâlnit-o la o stație de benzină. După trei zile eram căsătorii. Știi tu ce înseamnă asta? Nu pot să-ți explic. Tot ce am simțit vreodată se concentrase în jurul acestei femei. Nimic nu se mai destrăma în mine; ea mă împlinise.

Deodată, omul se opri și își frecă nasul lung. Coborî vocea pînă deveni o șoaptă și rosti cu fermitate, dojenitor:

— Ceea ce îți spun nu este exact. Iată ce s-a întâmplat. Sentimentele acestea frumoase și plăcerile mărunte existau în mine. Dar femeia asta a însemnat pentru sufletul meu închegarea. M-am dus la ea bucățele și am ieșit om întreg. Înțelege acum?

— Cum o chema: întreabă băiatul.

— Oh, exclamă el, îi ziceam Dodo. Dar asta n-are importanță.

— Ai încercat să o faci să se întoarcă?

Omul păru că nu aude.

— Îți poți închipui cum m-am simțit cînd m-a părăsit în asemenea împrejurări.

Leo luă costița de pe grătar și băgă două feliițe răsucite într-o chiflă. Avea o față cenușie, ochi înguști și un nas turtit, încălecat de umbre albastre, șterse. Unul dintre lucrătorii de la filatură îi făcu semn să-i mai dea o cafea și Leo i-o turnă. Nu umplea niciodată cestile pe gratis a doua oară. Filatorul își lua în fiecare dimineață gustarea acolo, dar Leo, cu cît își cunoștea mai bine mușterii, cu atît era mai zgîrcit cu ei. Îi părea rău pînă și de chifla din care mușcau.

— Și n-ai mai pus niciodată mîna pe ea?

Băiatul nu știa ce să mai creadă despre străinul acela și fața lui de copil șovăia între curiozitate și neîncredere. Era nou în meseria de strîngător de hîrtie și i se părea curios să se afle în oraș, în întunericul ciudat al orelor din apropierea dimineții.

— Da, spuse omul. Am făcut multe încercări pentru a o aduce înapoi. M-am învîrtit mult încercînd s-o găsesc. M-am dus la Tulsa unde avea rude. Și la Mobile. M-am dus în toate orașele de care pomenise vreodată, am urmărit toți oamenii cu care avusese de-a face. Tulsa, Atlanta, Chicago, Cheehaw, Memphis... Timp de aproape doi ani am umblat prin toată țara încercînd să dau de ea.

— Dar cei doi dispăruseră de pe fața pămîntului! spuse Leo.

— Nu-l băga în seamă, zise omul în taină. Și treci peste acești doi ani. N-au importanță. Ceea

ce contează este că din al treilea an începu să mi se întâmple ceva ciudat.

— Ce ? întrebă băiatul.

Omul se aplecă și înclină cana ca să mai soarbă o gură de bere. Dar, clătînîndu-se deasupra ei, nările i se zbătură ușor ; adulmecă berea trezită și nu bău.

— Dragostea e un lucru ciudat, cînd te apuci de ea. La început, singurul meu gînd era să o aduc înapoi. Era un fel de idee fixă. Apoi, pe măsură ce trecea timpul, mă străduiam să mi-o amintesc. Dar știi ce s-a întâmplat ?

— Nu, zise băiatul.

— Cînd mă întindeam pe pat și încercam să mă gîndesc la ea, mintea mi se golea. Nu reușeam s-o văd. Îi luam fotografiile și le priveam. Degeaba ! Nimic de făcut. Un gol. Poți să-ți închipui asta ?

— Hei, Mac ! strigă Leo către capătul tejghelei. Închipuie-ți un gol în mintea năclăită a bețivanului ăstuia !

Încet, omul flutură mîna ca și cum ar fi îndepărtat niște muște. Ochii verzi îi erau ațintiți asupra feței mici și supte a băiatului.

— Dar, un ciob de sticlă de pe trotuar, sau o melodie de un ban într-un tonomat, o umbră pe zid noaptea îmi aduceau aminte de ea. Asta mi se putea întâmpla pe stradă și atunci îmi venea să plîng sau să-mi izbesc capul de un stîlp de felinar. Pricepi ?

— Un ciob de sticlă... spuse băiatul.

— Orice. Mergeam dintr-un loc în altul și nu stătea în puterea mea să știu cînd și cum am să

mi-o amintesc. Ne închipuim că putem să ne adăpostim în spatele unui scut. Dar amintirea nu-l atacă pe om din față — ea îi dă tîrcoale. Eram la cherecul oricărui lucru pe care îl auzeam sau îl vedeam. În loc să fiu eu acela care cutreieră țara ca s-o găsească, începu deodată să mă hăituiască ea pe mine, în adîncul sufletului meu. Bagă de seamă, ea să mă hăituiască pe mine ! Și în propriul meu suflet.

Într-un tîrziu, băiatul întrebă :

— În ce parte a țării te aflai atunci ?

— Oh, gemul omul, eram un biet muritor bolnav. Era ca vărsatul. Recunosc, fiule, beam, mă destrăbălam. Făceam orice păcat care se întâmpla să mă ispitească. Mi-e silă s-o mărturisesc, dar vreau s-o fac. Cînd îmi amintesc de perioada aceea totul mi se întunecă în minte. A fost atît de îngrozitor !

Omul înclină capul și își izbi fruntea de tejghea. Cîteva secunde rămase aplecat în această poziție, cu ceafa lui vînoasă acoperită de cîrlionți portocalii, împreunîndu-și mîinile, cu degetele lungi și strîmbe, într-o atitudine de rugăciune. Apoi se îndreptă ; zîmbi, și deodată figura îi deveni senină, tremurîndă, bătrînă.

— Asta s-a întâmplat în cel de-al cincilea an. Și astfel începu să se înfiripe știința mea.

Leo rînji, cu un zîmbet alb, repezit.

— Ei, nici unul dintre noi băieții nu mai înținerim, zise el. Apoi, într-un acces de furie strînse ghem cîrpa de vase pe care o ținea în mînă și o azvîrli cu putere pe podea.

- Romeo ramolit, tîrîie brîu !
- Ce s-a întîmplat ? întrebă băiatul.
- Vocea bătrînului deveni ascuțită și limpede.
- Liniște, răspunse el.
- Ce ?

— E greu să-ți dau o explicație științifică, fiule, zise. Bănuiesc că explicația logică este că ne-am îndepărtat unul de altul atît de mult, încît pînă la urmă mai rău ne-am încurcat. Așa că am lăsat-o baltă și ne-am despărțit. Liniște. Un gol ciudat și frumos. Era primăvară în Portland și ploua în fiecare după-amiază. Seară de seară stăteam în patul meu, în întuneric. Și astfel știința ajunsese la mine.

Ferestrele cafenelei-vagon se luminau albăstrui. Cei doi soldați își plătiră berea și deschiseră ușa. Unul din ei, înainte de a ieși afară, se pieptănă și își șterse moletierele pline de noroi. Cei trei lucrători de la filatură se aplecară în tăcere peste gustările lor. Ceasul lui Leo ticăia pe perete.

— Asta e ! Ascultă-mă cu atenție. Am meditat asupra iubirii și mi-am schimbat părerea despre ea. Mi-am dat seama care e vina noastră. Oamenii încep prin a se îndrăgosti. Și de cine se îndrăgostesc ei ?

Gura delicată a băiatului rămase întredeschisă. Nu răspunse.

— De o femeie, zise bătrînul. Fără știință, fără ca nimic să le vină în ajutor ei înfruntă cea mai periculoasă și mai sfîntă experiență de pe pămîntul lui Dumnezeu. Ei se îndrăgostesc de o femeie. Așa este fiule ?

— Îhî, făcu băiatul abia perceptibil.

— Ei încep iubirea de la capătul greșit. Încep cu punctul culminant. Poți să te mai miri atunci că totul e atît de trist ? Știi cum ar trebui să iubească oamenii ?

Bătrînul întinse mîna și apucă gulerul hainei de piele a băiatului. Îl scutură ușor și îl privi cu ochii săi verzi, fără să clipească, cu gravitate.

— Fiule, știi cum ar trebui să înceapă iubirea ?

Băiatul se făcu mic, ascultînd, liniștit. Dădu din cap în semn că nu. Bătrînul se aplecă și mai mult și șopti :

— Un copac. O stîncă. Un nor.

Afară, în stradă, ploua încă. O ploaie domoală, cenușie, nesfîrșită. Sirena fabricii sună pentru schimbul de ora șase și cei trei filatori plătiră și plecară. În cafenea nu mai rămăsese nimeni în afară de Leo, bătrînul și băiețelul.

— Așa era vremea și atunci, la Portland, spuse el, cînd s-a înfiripat știința mea. M-am gîndit bine și am început cu multă prudență. Culegeam cîte ceva de pe stradă și duceam acasă. Am cumpărat un peștișor auriu și m-am concentrat asupra peștișorului auriu și l-am iubit. Treptat, am trecut de la un lucru la altul. Zi de zi, mi-am însușit această tehnică. Pe drumul de la Portland la San Diego...

— Ah, taci ! zbieră deodată Leo. Taci ! Taci odată !

Bătrînul îl ținea încă pe băiat de gulerul hainei ; tremura și fața îi era gravă, iluminată, sălbatică.

— Sînt şase ani de cînd merg pe picioarele mele şi îmi clădesc acest crez. Acum sînt maestru, fiule. Pot iubi orice. Nu am nici măcar nevoie să mă gîndesc la asta. Văd o stradă plină de lume şi o lumină frumoasă pătrunde în mine. Urmăresc o pasăre pe cer. Sau întîlnesc un călător pe drum. Orice, fiule, şi pe oricine. Totul îmi este străin şi iubesc totul ! Îţi dai seama ce poate să însemne o ştiinţă ca a mea ?

Băiatul şedea ţepăn, strîngînd puternic cu mîinile marginea tejghelei. În cele din urmă întrebă :

— Ai găsit-o vreodată pe doamna aceea ?

— Ce ? Ce spui, fiule ?

— Vreau să zic, întrebă băiatul cu timiditate, te-ai mai îndrăgostit de vreo femeie ?

Bătrînul slăbi din strînsoare gulerul băiatului. Se întoarse să plece şi, pentru prima dată, ochii săi verzi priviră vag, tulbure. Ridică atunci cana de pe tejghea şi bău pînă la fund berea galbenă. Capul i se mişca încet dintr-o parte în cealaltă. Apoi, în sfîrşit, răspunse :

— Nu, fiule. Vezi, asta e ultima treaptă în ştiinţa mea. Înaintez cu prudenţă. Şi încă nu sînt pe deplin pregătit.

— Bine ! spuse Leo. Bine, bine, bine !

Bătrînul se opri în prag.

— Aminteşte-ţi, spuse el. Aşa cum stătea în lumina slabă şi cenuşie a dimineţii părea chircit, micşorat, jerpelit, plăpînd. Dar zîmbetul îi era luminos. Aminteşte-ţi că îmi eşti drag, spuse el, cu o ultimă înclinare a capului. Şi uşa se închise în urma lui.

Băiatul tăcu mult timp. Îşi trase de pe frunte şuviţele bretonului şi îşi plimbă arătătorul mic şi murdar pe marginea ceştii goale. Apoi, într-un târziu, fără să-l privească pe Leo, întrebă :

— Era beat ?

— Nu, răspunse Leo scurt.

Băiatul îşi înălţă vocea limpede.

— Atunci se droghează ?

— Nu.

Băiatul ridică ochii spre Leo. Feţişoara lui rotundă era disperată, iar vocea stăruitoare şi ascuţită.

— Nu cumva era nebun ? Poate crezi că era lunatic, Leo ? Vocea băiatului coborî brusc, bănuitoare. Sau nu ?

Dar Leo nu-i mai răspunse. De paisprezece ani ţinea o cafenea de noapte şi socotea că se pricepe la smintiţi. Era tipi din oraş, sau în trecere, care îşi făceau apariţia de cu noapte. Cunoştea tehnele tuturor. Dar n-avea chef să răspundă întrebărilor unui copil curios. Îşi încordă faţa smeadă şi tăcu.

Atunci băiatul îşi trase în jos clapa dreaptă a caschetei şi, cînd se întoarse să plece, făcu singura observaţie care i se păru la locul ei, singura de care nu puteai să rîzi sau să-ţi baţi joc.

— Cu siguranţă e un tip foarte umblat.

Cuprinsul

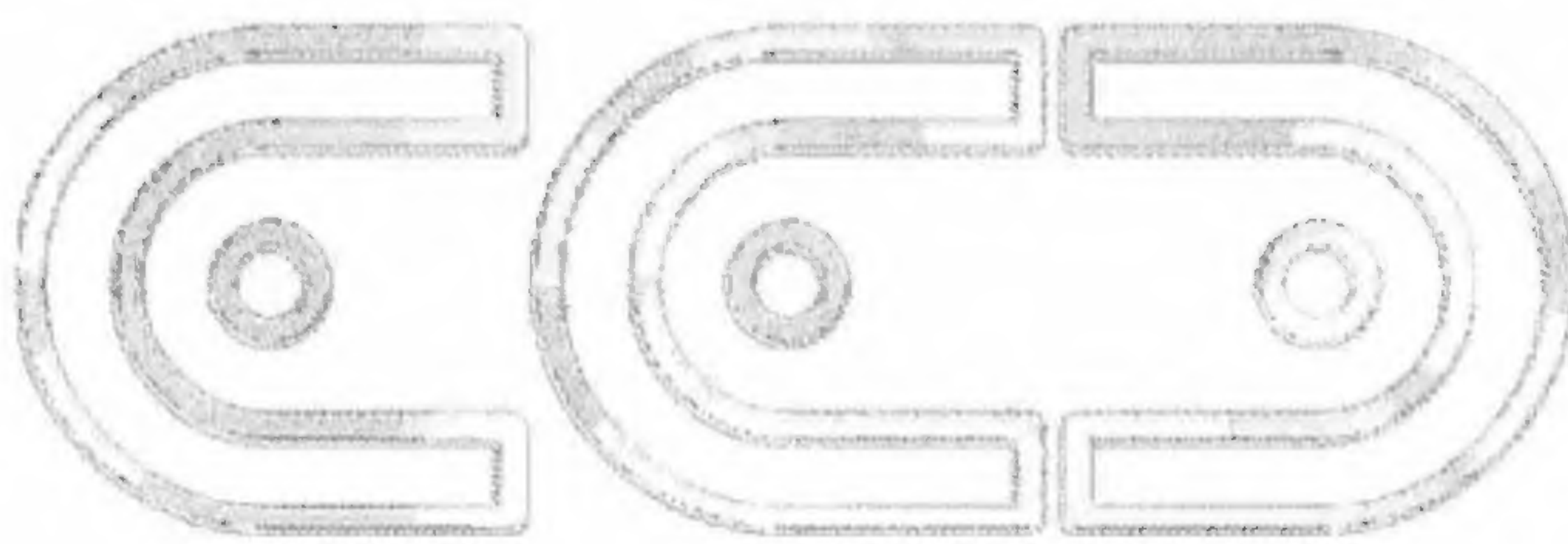
CARSON McCULLERS	V
ÎN VARA ACEEA VERDE...	1
WUNDERKIND	223
MADAME ZILENSKY ȘI REGELE FINLANDEI	247
VILEGIATURISTUL	263
UN COPAC, O STINCA, UN NOR	281

TIPARUL EXECUTAT LA :
INTREPRINDEREA POLIGRAFICA „13 DECEMBRIE 1918”

Coli tipar 9,75; Comanda nr. 2306.

Scanare și prelucrare digitală

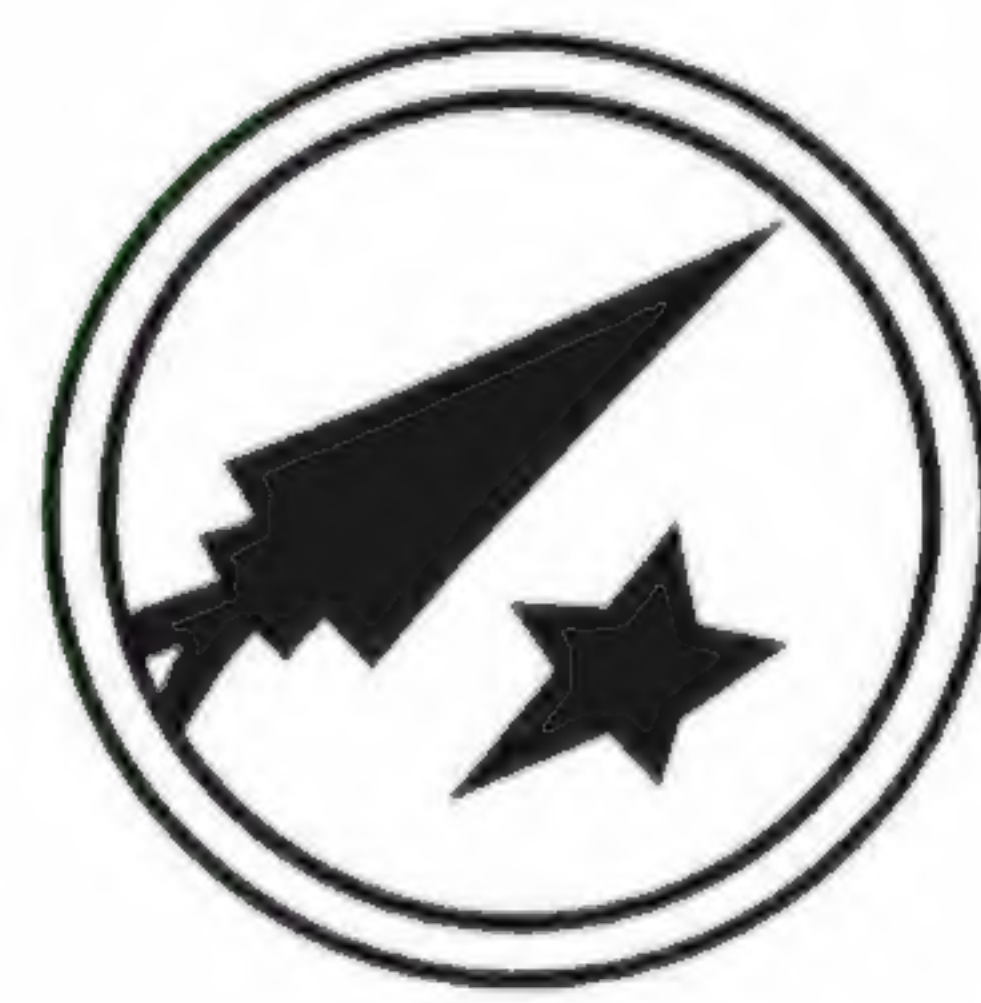
de

Anonim

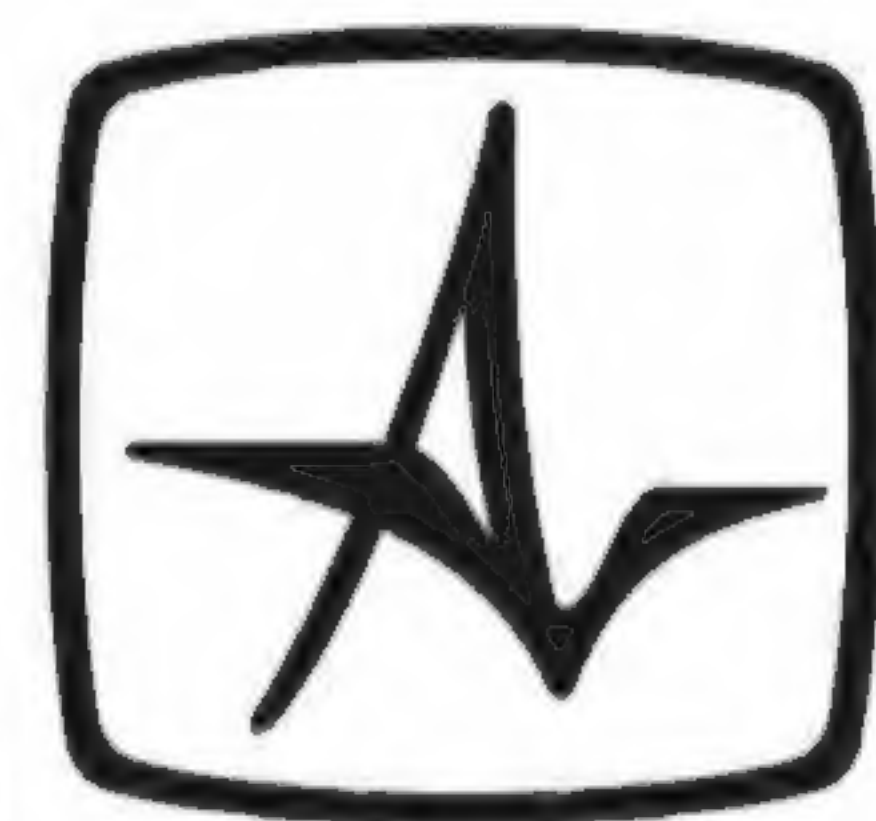

și

CAT Graur

Antwerpen

2023

